

TUUSULA

Talousarvio 2022 Taloussuunnitelma 2022-2026

Kunnanhallituksen esitys

Tuusula talousarvio 2022

Asukkaita 39 342
Toimintamenot 294,6 milj. euroa
Velkaa 5 101 euroa/asukas
Veroprosentti 19,75 %
sis. kunnan ja vesiliikelaitoksen tiedot

Tulot	<p>VEROTULOT 207 MILJ. EUROA (+6,9 %)</p>	<p>VALTION- OSUDET 35,4 MILJ. EUROA (+11,2 %)</p>	<p>KÄYTTÖ- OMAISUUDEN MYyntIVOITOT 10,2 MILJ. EUROA (36,4 %)</p>
Menot	<p>TOIMINTAMENOT 294,6 MILJ. EUROA (+4,4 %)</p>	<p>SOTE-MENOT 126,2 MILJ. EUROA (+6,2 %)</p>	<p>VESIHUOLTO- LIIKELAITOS 4,7 MILJ. EUROA (+9,1 %)</p>
Investoinnit & rahoitus	<p>INVESTOINNIT 67,5 MILJ. EUROA</p>	<p>LAINAKANTA 201 MILJ. EUROA</p>	<p>LAINAKANTA 5 101 EUROA/ASUKAS</p>
Muut tunnusluvut	<p>TILIKAUDEN TULOS 0,9 MILJ. EUROA</p>	<p>VUOSIKATE/ POISTOT 104,7 %</p>	<p>VERO- PROSENTTI 19,75 %</p>

Sis. kunnan ja vesihuoltoliikelainoksen luvut

Pormestarin esipuhe

Katse vuodessa 2022

Uusi valtuusto aloitti toimikautensa elokuussa 2021. Syksyllä 2021 valtuusto on hyväksynyt kunnalle uuden strategiaperustan, joka pitää sisällään kunnan vision, päämäärät ja yhteisen toimintatavat. Visionamme on ”Elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa”. Strategiaa toteuttavat vuositavoitteet, jotka valtuusto asettaa nyt joulukuussa 2021. Voimavarat kohdennetaan sellaisiin asioihin, jotka auttavat toteuttamaan strategiaa.

Strategia kiteyttää sen, mitä poliittisen puolueet pormestariohjelmalla kesällä 2021 laatiessaan ovat pitäneet keskeisinä päämäärinä Tuusulan tulevaisuuden kannalta – sekä talousarviovuonna 2022 että alkavalla taloussuunnitelmakaudella.

Taloudessa lähdemme siitä, että päätöksemme ja panostuksemme kasvattavat kunnan elinvoimaa. Teemme elinvoimaa kasvattavia päätöksiä, jotta investointivelka pystytään hoitamaan vastuullisesti. Satsaukset elinvoimaan ovat kuitenkin kohdennettava oikein. Panostamme esimerkiksi yritys- ja työpaikkatonttien syntymiseen tarvittavaa infrastruktuuria rakentamalla.

Olemme sitoutuneet yhdessä edistämään palveluverkkosuunnitelman investointeja. Meneillään on jo Martta Wendelin -päiväkodin ja lukio ja kulttuuritalo Monion rakentaminen. Vuonna 2022 alkaa Kirkonkylän kampuksen rakentaminen, ja taloussuunnitelmakaudella alkavat työt myös Rykmentinpuiston monitoimikampuksen, Riihikallion monitoimikampuksen ja Lahelan monitoimikampuksen työmailla. Lisäksi Hyrylään nousee palvelukeskus.

Kunnan käyttötalouden pitäminen tasapainossa on talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohta. Veroja ei talousarviovuonna 2022 nosteta ja tavoite on sama jatkossakin. Käyttötalouden tasapainottamiseksi noudatamme jo edellisen valtuustokauden aikana hyväksytyä talouden tasapainottamisohjelmaa. Lisäksi edistämme toiminnan tehostamista, luovumme vajaakäyttöisistä kiinteistöistä, kehitämme investointien kustannusseurantaa ja parannamme hankintaosaamista.

Kunnan talouteen vaikuttavat monet toimintaympäristön tekijät. Esimerkiksi hyvinvointialueiden mukana on tulossa isoja muutoksia sekä kunnan veropohjaan, että menorakenteeseen. Talouden toipuminen koronasta on vasta alussa. Nämä muutokset aiheuttavat epävarmuutta talouden ennustetarkkuuteen seuraaville vuosille. Muutosvoimia on eritelty tarkemmin tämän talousarvion tulevilla sivuilla.

Kalle Ikkela

Pormestari

SISÄLTÖ

ESIPUHE	2	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI	44
YLEISPERUSTELUT		Kunnanviraston johto	47
TUUSULAN KUNTASTRATEGIA 2021–2025	4	Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	49
Visio, päämäärät ja toimintatapa	5	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.....	50
Valtuustokauden tavoitteet	6	Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus.....	51
Vuositavoitteet ja keinot.....	7	YHTEISET PALVELUT.....	52
Indikaattorit	11	Henkilöstöpalvelut -ja kohdennettu asiakastyö	55
Valtuustokauden tavoitteista johdetut v.2022 tavoitteet ja toimenpiteet	11	Hallinto- ja asiakaspalvelut.....	57
		Talouden ohjaus.....	58
		Kehittäminen ja tietohallinto.....	59
TOIMINTAYMPÄRISTÖ	12	SIVISTYS.....	61
Tuusulan väestösuunnite 2021-2045	12	Sivistyksen tukipalvelut	64
Asuminen	16	Oppiminen.....	65
Elinkeinot ja työllisyys	17	Varhaiskasvatus.....	66
		Kulttuuri	67
		Vapaa-aika.....	68
TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT.....	19	KASVU JA YMPÄRISTÖ.....	70
Yleinen taloustilanne	19	Toimialueen kehittäminen ja hallinto	73
Kuntatalous.....	20	Elinvoima, asuminen ja kehittäminen.....	74
Tuusulan kunnan talous.....	20	Projektitoimisto	75
		Rykmentinpuisto	76
TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET.....	21	Kaavoitus	76
Verotulot.....	21	Maankäyttö ja paikkatieto.....	78
Valtionosuudet.....	21	Rakennusvalvonta	79
Toimintatuotot- ja kulut.....	22	Yhdyskuntatekniikka.....	80
Investoinnit	24	Tilapalvelut	82
Rahoitus ja lainat	25		
		LASKELMAT	
HENKILÖSTÖ.....	26	TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA.....	83
KEHITTÄMISTOIMINTA TUUSULAN KUNNASSA.....	28	Talousarvion 2022 tuloslaskelma	84
HANKINNAT.....	29	Talousarvion 2022 rahoituslaskelma.....	85
SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	30	KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS	
Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset	30	YHTEENSÄ	86
Riskienhallinnan tavoitteet	30	VESIHUOLTOLIIKELAITOS.....	89
Kuntaan kohdistuvat riskit	30	Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen talousarvioesitys	
Tuusulan kunnan riskiympyrä 2022	31	2022 ja taloussuunnitelma vuosille 2022–2026	90
Strategiset riskit 2022	32		
Toiminnalliset riskit 2022.....	32	LIITTEET	
Vahinkoriskit 2022	32	Kohderahoitteisia tehtäviä hoitavat yksiköt	95
Taloudelliset riskit 2022	32	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA v.2022	97
		Uudet virat ja työsuhteet	104
TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS.....	34	Uudet määräaikaiset työsuhteet	106
Talousarvion osat.....	34	Määräaikaisten vakinaistamiset	108
Talousarvion sitovuus	32	INVESTOINNIT	109
		Hankekortit.....	110
KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT	36	Investointitaulukko 2022-2026.....	122
Tytäryhteisöjen vuositavoitteet 2022	36	Poistosuunnitelma.....	126
		HANKINTASUUNNITELMA 2022	127
KÄYTTÖTALOUS		Talousarvion lukuohje	129
Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto	39		
KUNTATOIMIALA	41	KESKI-UUDENMAAN SOTE-KUNTAYHTYMÄN	
Käyttötalous yhteensä	42	TALOUSSUUNNITELMA 2022-2023	131

TUUSULAN KUNTASTRATEGIA 2021-2025

Kuntastrategia on kunnan ja tuusulalaisten yhteinen strategia. Se vaikuttaa kaikkiin kunnan toimijoihin ja se ohjaa ja sitoo koko kuntakonsernia. Tuusulan kuntastrategiaa uudistettiin osallistuvassa prosessissa vuoden 2021 aikana. Kaikkien valtuustoryhmien hyväksymä pormestariohjelma toimi kuntastrategiatyön pohjana. Uuden strategian perustasta päätettiin valtuustossa lokakuussa 2021 ja strategiakokonaisuudesta joulukuussa 2021.

Strategian uudistustyön tuloksena syntyi ”elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa” -kuntastrategia vuosille 2021-2025. Strategiatyöhön osallistui laaja joukko tuusulalaisia, luottamushenkilöitä ja kunnan henkilöstöä erilaisten osallistuvien työpajojen, seminaarien ja kyselyiden kautta.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 4.10.2021 Tuusulan strategiaperustaan kuuluvan vision, toimintatavat ja päämäärät sekä niistä johdetut 14 valtuustokauden tavoitetta. Lisäksi määritettiin strategiset keinot tehdä strategiasta totta.

Strategiakokonaisuus muodostuu strategiaperustasta ja sen pohjalta johdetuista vuositavoitteista ja toimenpiteistä, indikaattoreista sekä strategisista keinoista. Strategiakokonaisuudesta päätettiin valtuustossa 13.12.2021. Strategiakokonaisuus täydentyy vuoden 2022 aikana strategiaa toteuttavien strategisten asiakirjojen myötä.

Visio

Tuusulan visio on ”Elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa”.

Visio sitoo Tuusulan uudistetun brändin osaksi strategiaa. Elämisen taiteella tarkoitetaan, että jokaisen tuusulalaisen elämä on arvokasta ja jokaisella on mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa Tuusulassa – rakentaa Tuusulassa omannäköisensä elämän. Hyviä puitteita elämään tarjoavat esimerkiksi monipuoliset asumisen mahdollisuudet, hyvät kulttuurin ja vapaa-ajan mahdollisuudet sekä laadukas varhaiskasvatus ja opetus. Tuusulalla on mahdollisuudet hyvään ja kestäväan kasvuun, mutta sen edellytyksenä on vahva kuntatalous.

Päämäärät

Tuusulan visiota toteuttaa kolme strategista päämäärää:

- Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä.
- Tuusulassa on hyvä elää.
- Tuusula kehittyy kestävästi.

Mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä -päämäärää toteuttamaan on asetettu viisi valtuustokauden tavoitetta veto- ja pitovoiman, asumisen ja elinympäristön, yritysten ja työpaikkojen sekä vapaa-ajan, harrastamisen ja kulttuurin näkökulmista. Päämäärän mukaan tarjoamme monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia, yritys- ja työpaikka-alueita sekä harrastamisen ja kulttuurista nauttimisen paikkoja.

Tuusulassa on hyvä elää -päämäärää toteuttamaan on asetettu viisi valtuustokauden tavoitetta hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden, oppimisen ja osaamisen sekä turvallisuuden näkökulmista. Päämäärä korostaa laadukkaiden palveluiden ja osallisuuden merkitystä ihmisten hyvinvoinnin luomisessa. Päämäärän alla huolehditaan myös kuntalaisten turvallisuudesta. Tuusula uudistaa palveluverkkoaan rakentamalla uusia päiväkoteja ja kouluja, jotka tarjoavat myös kuntalaisille yhteisiä olohuoneita ja yhdessä tekemisen paikkoja. Osallisuus, vaikuttaminen ja yhdessä tekeminen voivat tuoda lisää hyvinvointia kaikille.

Tuusula kehittyy kestävästi -päämäärää toteuttamaan on asetettu neljä tavoitetta kestävyys- ja ilmastotekojen, luonnon monimuotoisuuden, liikkumisen ja talouden näkökulmista. Päämäärä tuo esiin kunnan kestävyys- ja ilmastoteot, työn luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen ja esimerkiksi maankäytön ja liikkumisen merkityksen ilmaston kannalta kestävässä elämässä. Kestävä kuntatalous sisältyy tämän päämäärän alle ja toteutamme kasvun ja talouden hallintaohjelmaa.

Toimintatapa

Yhteinen toimintatapamme on ”Me teemme yhdessä uutta”. Se korostaa sekä yhdessä tekemisen tärkeyttä että palveluita kehittämistä kuntalaislähtöisesti.

Me

Me olemme asukkaita, yhteisöjä, yrityksiä, luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä. Me teemme ja toteutamme kunnan strategian. Me luomme kasvavan Tuusulan tarinaa ja tulevaisuutta.

Teemme

Teemme uutta Tuusulaa toisiamme ymmärtäen. Saamme tuloksia aikaan ja onnistumme yhdessä. Meistä jokainen on merkityksellinen ja voimme tehdä elämisen taidetta joka päivä. Autamme ja kannustamme toisiamme sekä kerromme myönteisiä tarinoita Tuusulasta!

Yhdessä

Saamme voimaa yhteistyöstä, jota rakennamme jokaisessa kohtaamisessa ja keskustelussa. Arvostamme moninaisuutta ja kunnioitamme erilaisuutta. Kannamme vastuuta toistemme hyvinvoinnista. Tarvitsemme kaikkien ideat käyttöön. Yhdessä olemme enemmän.

Uutta

Uutta syntyy luovasti ideoiden. Uutta syntyy rohkeudesta yrittää ja erehtyä. Olemme edelläkävijöitä ja suuntaamme kestäväan tulevaisuuteen. Iloitsemme yhdessä pienistäkin onnistumisista!

Valtuustokauden tavoitteet

Valtuustokauden tavoitteet on johdettu strategian visiosta, päämääristä ja yhteisestä toimintatavastamme. Tavoitteita laatiessa on huomioitu pormestariohjelma sekä osallistuvan strategiaprosessin aikana esiin nousseita keskeisiä asioita. Valtuustokauden tavoitteita on 14.

Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen.

Päämäärä: Tuusulassa on hyvä elää

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta.
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä.
9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa
12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta
13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikumista Tuusulassa ja seudulla
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Vuositavoitteet johdetaan valtuustokauden tavoitteista

Valtuustokauden tavoitteet on asetettu valtuustokaudeksi 2021–2025. Niitä toteuttamaan määritetään vuositavoitteita ja toimenpiteitä vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Vuositavoitteet ja toimenpiteet saavuttamalla edetään kohti valtuustokauden tavoitteita.

Vuositavoitteita ja toimenpiteitä valmisteltiin toimialueilla kevästä 2021 asti osana talousarvion valmistelua. Luonnostellut vuositavoitteet ja toimenpiteet yhteensovitettiin valtuuston hyväksymiin valtuustokauden tavoitteisiin lokakuun alussa ja samalla tavoitteisto myös täydentyi.

Valtuustokauden tavoitteista johdettujen vuositavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan neljännes- ja puolivuosisuoraportteissa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä. Valtuustokauden tavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan kerran vuodessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä.

Keinot

Strategiaperustan laadinnan yhteydessä määritettiin kolme strategista keinoa, joiden avulla strategian tavoitteita tullaan saavuttamaan. Keinot tehdä strategiasta totta löytyvät digitalisaation hyödyntämisestä, vaikuttamisesta ja yhteistyöstä (edunvalvonta) sekä osaamisesta ja kyvykkyyksistä (henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen). Jokaisesta keinosta on laadittu strateginen ohjelma ja ne ovat osa 13.12.2021 hyväksyttyä strategiakokonaisuutta.

Indikaattorit

Jokaiselle valtuustokauden tavoitteelle on määritetty indikaattoreita, joiden avulla seurataan tavoitteen saavuttamista. Indikaattorille määritetään lähtötaso ja tavoitetaso vuoden 2022 aikana.

Valtuustokauden tavoitteista johdetut vuoden 2022 tavoitteet ja toimenpiteet

Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
1.1 Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön Martta Wendelin –päiväkodin Toteutamme Rykmentinpuiston monitoimikampuksen elinkaarikilpailutuksen Saamme valmiiksi Lahelan monitoimikampuksen hankesuunnitelman Toteutamme laadukasta palveluverkkoviestintää Käynnistämme Kirkonkylän kampuksen rakentamisen/suunnittelu etenee Käynnistämme Riihikallion monitoimikampuksen rakentamisen Edistämme Jokelan alueen suunnittelua Rakennamme Moniota Suunnittelemme Hyrylän uuden nuorisotilan kauppakeskuksen yhteyteen. Korjaamme Taidekasarmin taiteen taloksi 	Valtuusto
1.2 Luomme hyvät yhdyspinnat ja rakenteet yhteisyyöhön Hyvinvointialueiden kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Siirrämme Oppilashuollon palvelut hyvinvointialueella Onnistumme edunvalvonnassa Luomme toimivat rakenteet yhteisyyöhön 	Valtuusto
1.3 Onnistumme Keusoten omistajaohjauksessa	<ul style="list-style-type: none"> Palveluiden verkko –ohjelman tavoitteiden toteutuminen Talousohjaus 	Valtuusto
1.4 Kehitämme Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen organisaatiota ja toimintaa	<ul style="list-style-type: none"> Yhdistämme eläinlääkäripraktiikat ja perustamme toimipisteen Hyrylään 	Valtuusto
1.5 Kehitämme sähköisten palveluiden kokonaisuutta digipalvelujen kehittämisspolun mukaisesti	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme sähköisiä kuntapalveluita helpottamaan kuntalaisten arkea. Digitalisoimme prosesseja (mm. Palvelunhallinnan kehittäminen sekä sähköinen allekirjoitus ja arkisto). 	Valtuusto
1.6 Valmistaudumme työllisyyden hoidon järjestämisvastuun siirtoon valtiolta kunnille vuonna 2025	<ul style="list-style-type: none"> Siirrämme uusien aktivointisuunnitelmien teon Keusotelta kunnille: rakennamme ja jalkautamme asiakkaiden palveluprosessin Jatkamme valmistelua rakentaen työllisyydenhoidon yhteistoiminta-alueita Keusote - kuntien tai naapurikuntien työllisyysyksiköiden ja TE-toimiston kesken 	Valtuusto
1.7 Kehitämme kunnan asiakaspalvelua ja asiakastytyväisyyden seurantaa	<ul style="list-style-type: none"> Luomme ja käyttöönotamme rakenteet ja toimintatavat asiakkaiden, asiakaspalvelun ja asiakastytyväisyyden seurannan kehittämiseksi Kehitämme TuusInfon asiakaspalvelua ja asiakastytyväisyyden arviointia <ul style="list-style-type: none"> Laadimme prosessikuvaukset keskeisistä palveluista Kehitämme sähköisen palautekanavan toimivuutta ja raportointia Ratkaisemme TuusInfon fyysisten palvelupisteiden mahdollisen laajentamisen Jokelaan ja Kellokoskelle 	Valtuusto
1.8 Uusimme kirjastojärjestelmän ja kehitämme alueellista kirjastotoimintaa	<ul style="list-style-type: none"> Hankimme uuden kirjastojärjestelmän Rakas –hankkeen yhdistymisselvityksen pohjalta (Kirkes ja Ratamo-kirjastokimppojen yhdistymisselvitys) 	Valtuusto
1.9 Varmistamme riittävät resurssit ja osaamisen Kasvun ja ympäristön toimialueella	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme työnantajakuva Tarkastelemme toimialueen sisäisiä prosesseja 	Valtuusto
1.10 Varaudumme mahdollisten uusien toimintamallien ja sääntelyiden tuomiin vaatimuksiin sekä kunnan säädösten uudelleenarviointiin Kaavoitus- ja rakentamislain muuttuessa	<ul style="list-style-type: none"> Tunnistamme tietomallipohjaisen maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen muutostarpeet Kehitämme kasvun ja ympäristön toimialueen toimintaa uuden Kaavoitus- ja rakentamislain vaatimusten mukaisiksi 	Valtuusto

2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
2.1 Siirrymme toteutusvaiheeseen Hyrylän palvelukeskushankkeessa	<ul style="list-style-type: none"> Kaavamuutos hyväksytään Kiinteistökauppa ja vuokrasopimus tehdään Vanha ostari puretaan 	Valtuusto
2.2 Edistämme Rykmentinpuiston alueen kehittämistä osaksi Hyrylän keskustaa	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme varuskunnanaukion ja Järvenpääntien alikulun suunnittelun 	Valtuusto
2.3 Edistämme keskustojen täydennysrakentamista ja elinvoimaa	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme Hyrylän alueen yleissuunnitelman Kännistämme ent. Kunnantalon alueen asemakaavamuutoksen Päivitämme Seppäinpuiston asemakaavan Käynnistämme Opintien ja Nukarintien risteysympäristön kaavatyon 	Valtuusto
2.4 Varmistamme tulevaisuuden kasvun ja valitsemme kasvusuunnat	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme Yleiskaavan 2040 ja sen jälkeen käynnistämme yleiskaavan toteutussuunnittelun ja yleiskaavaprosessin kehittämisen Aloitamme Koillis-Hyrylän osayleiskaavan 	Valtuusto

3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
3.1 Hankimme maata vuosittain noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Hankimme maata noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi vapaaehtoisin kaupoin 	Valtuusto
3.2 Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen kaavoitustavoitteeseen ja asuntotuotantotavoitteeseen (ka 462 asuntoa/vuosi, vv 2020-2023 ja 42000 k-m2/v uutta asunusrakentamista)	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kaavoitussuunnitelmaa ja kaavoituksen työohjelmaa Luovutamme kaikki lainvoimaisissa asemakaavoissa olevat omakotitontit. Tavoitteena on luovuttaa yli 100 omakotitonttia vuodessa tulevina vuosina. Saamme ensimmäiset Häriskiven tontit myyntivalmiiksi Luovutamme loput Lahelanpelto II tontit Aloitamme Pellavamäentien kunnallistekniikan rakentamisen 	Valtuusto
3.3 Edistämme Rykmentinpuiston alueen asumisen mahdollisuuksien kehittämistä	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme Puistokylän kaavaehdotuksen ja hyväksymme sen valtuustossa 12/2022 Edistämme Hypa-korttelin toteutumista Edistämme Hökilää ja Olympiakylää 	Valtuusto
3.4 Hyväksymme ja toteutamme asuntopoliittisen ohjelman tavoitteita	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme erityisryhmien ja ikääntyneiden yhteisöllistä asumista Laadimme ikääntyneiden asumisen ennakoituisuunnitelman Huomioimme hyväksytyyn asuntopoliittisen ohjelman linjaukset tuottajamuotoisten tonttien luovutusehdoissa 	Valtuusto
3.5 Kehitämme Tuusulan maapoliittista ohjelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Tutkimme maapoliittisen ohjelman päivitystarpeet uuden pormestariohjelman mukaisesti 	Valtuusto

4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
4.1 Vahvistamme yritysalueiden kaavavarantoa ja myytäviä tontteja	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme Rykmentinportin yritysalueen (2. vaihe) asemakaavatyön Focus-alueen yleissuunnitelma valmistuu ja jatkamme alueen asemakaavoitusta Hyväksymme Sula III työpaikka-alueen asemakaavan Käynnistämme Senkkerinmäen alueen suunnittelun Aloitamme liikenneväyläyhteyden suunnittelun Kehä IV -kaava-alueella rinnakkaiskatuna Edistämme uusien yritysalueiden suunnittelua ja rakentamista kaikin käytettävissä olevin keinoin 	Valtuusto
4.2 Kehitämme yhdenluukun palveluprosessia	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme yritysten kokemaa palvelun laatua ja mittaamme asiakastytyväisyyttä Kartoitamme vaihtoehtoja toteuttaa digitaalinen asiointi yrityspalveluissa 	Valtuusto

5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen.

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
5.1 Jatkamme Urheilukeskuksen kehittämistä ja käynnistämme rakennushankkeet	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme BMX-radan toteuttamisen Toteutamme hallihankkeiden 1. vaiheen Laadimme projektisuunnitelman ja projektoimme toteutuksen 	Valtuusto
5.2 Jatkamme Tuusulanjärven ja -joen alueen kehittämistä	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelmaa 	Valtuusto
5.3 Kehitämme taiteen ja kulttuurin harrastusmahdollisuuksia	<ul style="list-style-type: none"> Aloitamme taiteen perusopetuksen Martta Wendelinissä Luomme uusia käytänteitä harrastamiseen ja kulttuuriin Monioon siirryttäessä Laajennamme kulttuurikasvatuksen osaksi nuorisotyötä ja laadimme toteutuksen toimenpideohjelman Laadimme II asteen kulttuurikasvatussuunnitelman 	Valtuusto
5.4 Kehitämme Moniosta taiteen ja kulttuurin taloa	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme Monion brändiä ja luomme markkinointisuunnitelman Laajennamme lukion ja vapaan sivistystyön kurssivalikoimaa 	Valtuusto

Päämäärä: Tuusulassa on hyvä elää

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
6.1 Toteutamme hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 poikkihallinnollisessa ja organisaatorajat ylittävässä yhteistyössä	<ul style="list-style-type: none"> Luomme sujuvia, käytettäviä ja laadukkaita palveluita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa Tarjoamme lapsille ja nuorille maksuttomia matalan kynnyksen harrastuksia kaikissa kouluissa Panostamme hyvinvoinnin tukemiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn / Vahvistamme yksilön voimavaroja Vahvistamme tuusulalaisten osallisuutta ja osallisuuden tunnetta elämän ja yhteiskunnan eri osa-alueilla. Vahvistamme elinikäistä oppimista Vahvistamme tuusulalaisten turvallisuuden tunnetta 	Valtuusto
6.2 Vahvistamme lasten ja nuorten hyvinvointia yhteistyössä.	<ul style="list-style-type: none"> Kiinnitämme huomioita korona-erityksissä yhteisöllisyyden palauttamiseen. 	Valtuusto

7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
7.1 Jatkamme Tuusulan brändin vahvistamista ja Tuusulan tunnettuuden lisäämistä	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme mielenkiintoisen markkinointiviestinnän tekemistä Tuomme esiin toimialueiden päivittäisiä onnistumisia Vahvistamme brändinmukaisuutta kunnan toiminnassa 	Valtuusto
7.2 Yhdenmukaistamme avustuskäytäntöjä ja tukia kuntatasoisesti	<ul style="list-style-type: none"> Tarkastelemme avustuskokonaisuutta kunta- ja toimialuetasoisesti Päivitämme avustusperusteet 	Valtuusto
7.3 Kehitämme ikäihmisten hyvinvointia edistäviä palveluita	<ul style="list-style-type: none"> Jatkamme yhteistyötä seurakunnan kanssa ja kehitämme yhdessä Hyvän Tuulen Tupien toimintaa Varmistamme palveluiden saavutettavuuden 	Valtuusto

8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä.

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
8.1 Vahvistamme asukkaiden osallisuutta ja varmistamme Tuusulan osallisuusmallin toteutumisen	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme osallisuusmallin toteutumisen Kehitämme osallistuvaa budjetointia Jatkamme kehittämisverkostomallin toimeenpanoa Jatkamme Erätauko -dialogien toteutusta Jatkamme "Open Agenda" projektin toteutusta Jatkamme "Nujeretaan demokratian peikot" -projektin toteutusta Tuemme lasten ja nuorten demokratiakasvatusta 	Valtuusto

9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
9.1 Vahvistamme ja kehitämme ja kasvatuksen ja oppimisen toimintakulttuuria, laatua ja arviointia.	<ul style="list-style-type: none"> Huomioimme koronapandemian vaikutuksen kasvuun ja oppimiseen sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin Laadimme sivistyksen toimialueen kehittämissuunnitelman. Olemme mukana alueellisessa ja valtakunnallisessa kehittämis-toiminnassa. Luomme edellytyksiä uusien taitojen oppimiselle houkuttelevilla ja hyvin hoidetuilla liikuntaolosuhteilla ja -palveluilla. 	Valtuusto
9.2 Tuemme johtamisella henkilöstön yhdessä kehittämistä ja osaamisen jakamista sekä luomme oppimiseen kannustavaa kulttuuria.	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme valtuustokaudelle osaamisen kehittämisen ohjelman, jonka tavoitteisiin pohjautuen määritellään toimenpiteet: <ul style="list-style-type: none"> osaamisen kehittämisen strategiyhteyden ja strategisten osaamisen kartoittaminen (henkilöstösuunnitelma, kehityskeskustelut) työyhteisökeskeisen johtamisen, yhdessä kehittämisen ja osaamisen jakamisen edistäminen (valmennukset, tiimien osaamiskeskustelut) osaamisen kehittämisen rakenteiden ja menetelmien kehittäminen (HR-järjestelmän hankinta, osaamiskartoitukset) 	Valtuusto

10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
10.1 Kehitämme kunnan varautumista ja jatkuvuuden hallintaa vastaamaan turvallisuusympäristön muutoksiin	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme varautumista valmiussuunnittelun, koulutuksen, auditointien ja harjoitusten avulla. Seuraamme toimenpiteiden toteutumista systemaattisesti. 	Valtuusto
10.2 Teemme laadukasta sisäilmatyötä	<ul style="list-style-type: none"> Mahdollistamme sisäilmatyöryhmien työskentelyn 	Valtuusto

Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

11. Rakennamme kestävästä tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
11.1 Laadimme kestävästä kehityksen suunnitelman ja käynnistämme sen toteutuksen	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme kestävästä kehityksen suunnitelman Käynnistämme kestävästä kehityksen suunnitelman toteutuksen 	Valtuusto
11.2 Toteutamme ilmasto-ohjelmaa ja otamme käyttöön ilmastojohtamisen toimintamallin	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kunnan vähähiilisyystavoitetta Otamme käyttöön ilmastojohtamisen toimintamallin Käynnistämme elinkeinoelämän ja kunnan välisen ilmastokumppanuuden suunnittelun, toteutus 2023→ Ylläpidämme kiinteistöjen ekotukihenkilöiden verkostoa 	Valtuusto
11.3 Teemme kestäviä julkisia hankintoja, joilla pienennämme hankintojen elinkaaren ympäristövaikutuksia	<ul style="list-style-type: none"> Siirrymme käyttämään vähäpäästöisyyden ja ympäristöystävällisyyden kriteerejä urakoitsijoiden valinnoissa ja kilpailutuksissa Hankimme ympäristöystävällisiä koneita ja ostopalveluissa edellyttämme työkaluiden olevan ympäristöystävällisiä, niin melun kuin päästöjenkin osalta. Toimimme vastuullisesti kuluttamisessa ja hankinnoissa Agenda2030-tavoitteiden suunnassa. 	Valtuusto

12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
12.1 Hyväksymme osallistuvan metsäsuunnittelun toimintaohjelman	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme osallistuva metsäsuunnittelun toimintaohjelman Toteutamme osallistuvaa metsäsuunnittelua 	Valtuusto
12.2 Linjaamme hulevesisuunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Aloitamme hulevesimääräysten laatimisen. Sovimme hulevesien hallinnan vastuunjaosta kunnan ja Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen välillä ja tuomme esityksen hulevesien viemärintimaksusta ja kunnan hulevesimaksusta päätöksentekoon. 	Valtuusto

13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikumista Tuusulassa ja seudulla

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
13.1 Kehitämme liikkumisympäristöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme kunnan kattavan liikennejärjestelmän yleissuunnitelman laadinnan 	Valtuusto
13.2 Pidämme joukkoliikennepalvelun tarjonnan kustannustehokkaasti riittävänä sekä liikkumistarpeita palvelevana Tuusulan sisäisessä liikenteessä sekä seutuliikenteessä	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme joukkoliikenteen edunvalvontasuunnitelman ja toteutamme sitä 	Valtuusto

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Vuositavoite	Toimenpide	Taso
14.1 Viemme loppuun poliittisen johtamisjärjestelmän uudistuksen 2. vaiheen toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme eettiset ohjeet Kirkastamme valtuustoasiain valmistelutoimikunnan roolia Kehitämme poliittisen johtoryhmän työskentelyä Laadimme ja hyväksymme toimielinten pelisäännöt Kehitämme valtuustoryhmien välistä yhteistyötä 	Valtuusto
14.2 Toteutamme kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen suunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme suunnitelmassa nimettyjen kohteiden kaavoja ja myyntitoimenpiteitä suunnitelman mukaan. 	Valtuusto
14.3 Parannamme tuottavuutta	<ul style="list-style-type: none"> Uudistamme ja tiivistämme kunnan palveluverkkoa palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Sujuvoitamme ja digitalisoimme palveluprosesseja 	Valtuusto

Indikaattorit

Valtuustokauden tavoitteet	Strategiset indikaattorit
1. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	<ul style="list-style-type: none"> Kuntalaisten palvelutyytyväisyys (hyödynnetään muissakin tavoitteissa) Sähköisen asioinnin osuuden kasvu
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut.	<ul style="list-style-type: none"> Yleiskaavan toteutuminen Elinvoimaisuusindeksi
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot.	<ul style="list-style-type: none"> Väestönkasvu Myytyjen ja vuokrattujen tonttien määrä Valmistuneet asunnot talotyypeittäin
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä.	<ul style="list-style-type: none"> Yritysten palvelutyytyväisyys Työpaikkatonttivaranto Työpaikkatonttien myynti/vuokraus Työllisyysaste ja avoimet työpaikat Yritysten nettooperustanta
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Kävijämäärät eri kohteissa Käyttäjien palvelutyytyväisyys Harrastajien ja harrastusten määrä
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia	<ul style="list-style-type: none"> Koettu terveys Yksinäisyyden kokemus Asumismuodot ja tulojakauma asuinalueilla
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta.	<ul style="list-style-type: none"> Osallistumisaste yhdistystoimintaan Kehittämisyhteisöjen kautta syntyvä toiminta
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä.	<ul style="list-style-type: none"> Äänestysaktiivisuus eri ikäryhmissä Osallistuvan budjetoinnin äänestysaktiivisuus Asukastilaisuuksien/osallistuvien prosessien määrä ja osallistujamäärä
9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista	<ul style="list-style-type: none"> Sijoittuminen jatko-opintoihin Asiakas/huoltaja-arvioinnin tyytyväisyys (keskiarvo) Pitää koulunkäynnistä %
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden	<ul style="list-style-type: none"> Koettu turvallisuus Rikosten määrä Liikenneonnettomuuksien määrä
11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa.	<ul style="list-style-type: none"> Kestävän kehityksen indeksi Päästötavoitteet (päästöt/asukas) Hiiineutraalisuustavoitteen toteutuminen
12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta.	<ul style="list-style-type: none"> Vesistöjen ekologinen tila, uimavesien hygieeninen laatu Metsäisten alueiden määrän kehittyminen Luonnonsuojelualueiden määrä.
13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla	<ul style="list-style-type: none"> Joukkoliikenteen matkustajamäärän kehittyminen Kevyenliikenteen väylien km-määrä
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen	<ul style="list-style-type: none"> Verotulojen kasvu Käyttöomaisuuden myyntitulot Palvelujen kustannukset suhteessa muihin Kuuma-kuntiin Kunnan käytössä olevien tilojen brm²/asukas Toimintakate / asukas Velat/asukas

Tuusulan väestösuunnite 2021-2045

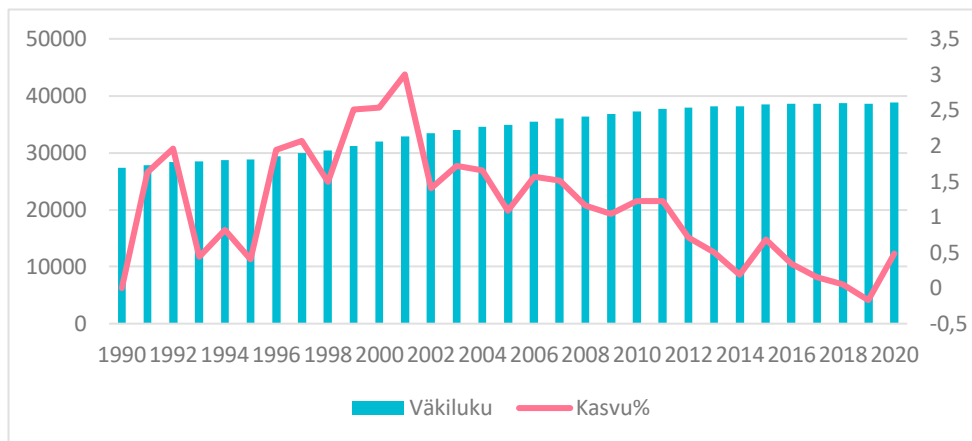
Tuusulan kunnan väestönkehityksestä on laadittu väestösuunnite vuosille 2021–2045. Laskelmia kunnan tulevasta väestönkehityksestä tarvitaan, jotta palvelutuotannon, investointien ja verotulojen osalta voidaan varautua tulevaan.

Väestösuunnitteet ovat kunnan päätöksiin, suunnitelmiin ja valintoihin perustuvia väestönkehityksen suunnitelmia. Väestöennusteet ovat menneeseen kehitykseen perustuvia laskelmia, joihin ei sisälly ennusteen laatijan suunnittelemaa väestönkehitystä eikä aluepoliittista tahdonilmaisua.

Tuusulan väestösuunnite laaditaan sekä koko kunnan tasolla, että tarkentuen kunnan eri alueille. Suunnitteessa laaditaan myös ikäryhmäkohtaiset tarkastelut. Kunnalle on laadittu neljä vaihtoehtoista väestösuunnitetta. Trendiennusteen kasvu perustuu aiempien vuosien kehitykseen ja se ei huomioi kunnan tulevaisuuden suunnitelmia. Tavoite-ennusteissa huomioidaan kunnan tahtotila kasvaa uusien asuinalueiden siivittämänä.

Väestönkehitys 1990-2020

Tuusulan asukasluku oli vuoden 2020 päättyessä 38 783. Kasvua edellisvuoteen oli 0,5%.

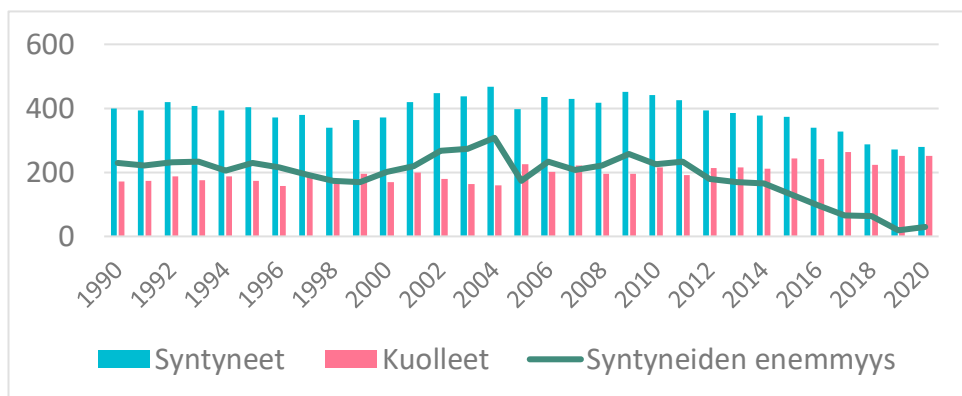

Kuvio 1. Tuusulan väkiluvun ja väestön kasvuprosentin kehitys 1990-2020.

Luonnollinen väestönlisäys (syntyneet - kuolleet) lisäsi Tuusulan väestöä voimakkaasti vuosien 2000-2009 aikana, mutta 2010-luvulla luonnollinen väestönlisäys väheni syntyvyyden laskun takia. Vuosien 2010-2020 aikana Tuusulan syntyneiden enemmisyys oli 1 379 henkilöä.

Vuonna 2012 alkanut syntyvyyden lasku taittui vuonna 2020. Tuusulassa syntyi 280 lasta, mikä oli 9 lasta enemmän kuin edellisellä vuonna. Lapsia on syntynyt 2000-luvulla vuodessa keskimäärin noin 400, enimmillään 467 lasta vuonna 2004. Kuolleiden määrä 251 oli 1 henkeä vähemmän kuin edellisellä vuonna. 2000-luvun keskiarvo on ollut noin 200 kuollutta vuodessa.

Syntyneiden enemmisyys kääntyi hienoiseen kasvuun vuodesta 2011 jatkuneen laskusuunnan jälkeen.

Kuvio 2. Syntyneet, kuolleet ja syntyneiden enemmisyys vuosina 1990-2020.

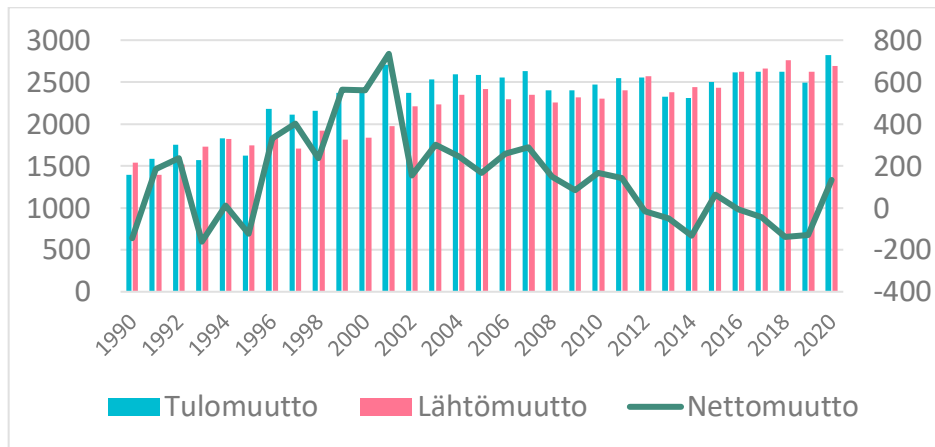
Vuonna 2020 Tuusulaan muutti 2823 henkeä ja täältä muutti pois 2690 henkeä kuntien välisen nettomuuton käännyessä positiiviseksi. Tuusulan muuttovoitot kasvoivat merkittävästi (133 henkeä) vuonna 2020. Tuusulan muuttovoittoa on vahvistunut korona-pandemian aikana suhteessa pääkaupunkiseutuun.

Tuusula on saanut erittäin suuria muuttovoittoja Vantaalta. Tuusula saa merkittäviä muuttovoittoja myös Helsingistä ja Espoosta, joista saadut muuttovoitot kasvoivat vuosien 2020 ja 2021 aikana. Tuusula kärsii muuttotappioita Järvenpäälle, Hyvinkäälle ja korkeakoulualueille.

Tuusula on kärsinyt suuria muuttotappioita nuorten 15-24-vuotiaiden ikäryhmässä vuosina 2015-2020. Vuonna 2020 muuttotappiot jäivät 2010-luvun vuotuista tasoa alhaisemmaksi.

Tuusula saa suuria muuttovoittoja 25-44-vuotiaista ja lapsista. Tuusulan muuttovoitot 25-44-vuotiaiden ikäryhmästä alenivat merkittävästi 2010-luvulla, mutta vuonna 2020 muuttovoitot ovat lähes samalla tasolla kuin 2000-luvun alussa. Tuusula kärsii kohtuullisia muuttotappioita yli 45-vuotiaiden ikäryhmissä. Muuttotappiot yli 45-vuotiaiden ikäryhmässä kasvoivat 2010-luvulla ja edelleen vuonna 2020.

Tuusulan muuttoliikkeen tasapaino on perustunut vuosina 2015-2020 vieraskielisiin muuttajiin. Tuusula kärsi kotimaisissa kieliryhmissä 816 henkilöä muuttotappiota vuosien 2010-2020 aikana. Tuusula kärsi myös vuonna 2020 muuttotappioita kotimaisissa kieliryhmissä, mutta muuttotappiot olivat aiempia vuosia merkittävästi vähäisemmät. Tuusula sai vieraskielisestä väestöstä maan sisältä muuttovoittoa 801 henkilöä vuosina 2010-2020. Muuttovoitot olivat suuria etenkin vuosina 2016-2019. Tuusulan vieraskielisen väestön kasvu perustui etenkin viron ja venäjän kielisten määrän kasvuun.

Kuvio 3. Maan sisäinen tulomuutto, lähtömuutto ja nettomuutto vuosina 1990-2020

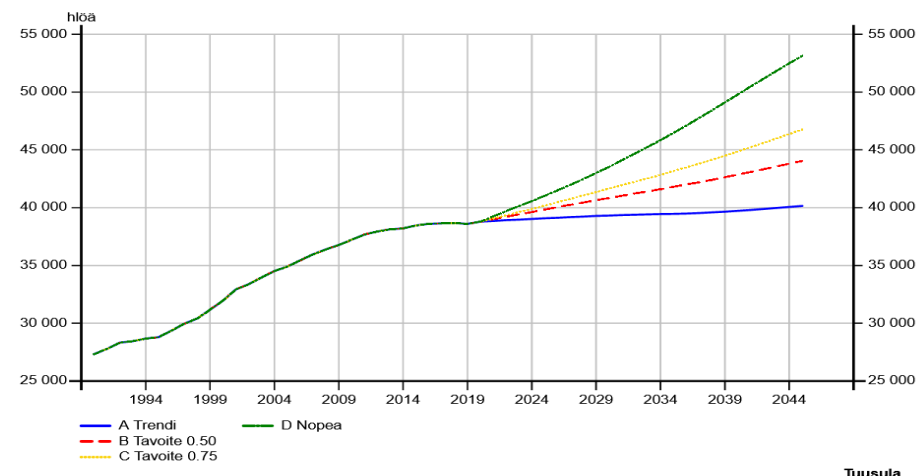
Suunnite vuosille 2021–2045

Tuusulan talousarvio vuodelle 2022 on laadittu Tuusulan 0,75% kasvun tavoite-ennusteeseen pohjautuen. Edellisten vuosien väestöennusteet laadittiin trendiennusteeseen pohjautuen (0,1% kasvu).

Vuonna 2045 Tuusulassa asuu suunnitteen C (0,75% kasvu) mukaan 46763 asukasta. Tavoite-ennusteen (A) toteutuessa asukasluku olisi 40151. Nopean kasvun ennusteen (D) toteutuessa Tuusulassa asuisi 53121 asukasta.

Väestön aikasarja (toteutunut ja ennuste)

Tunnusluvut = Väkiluku

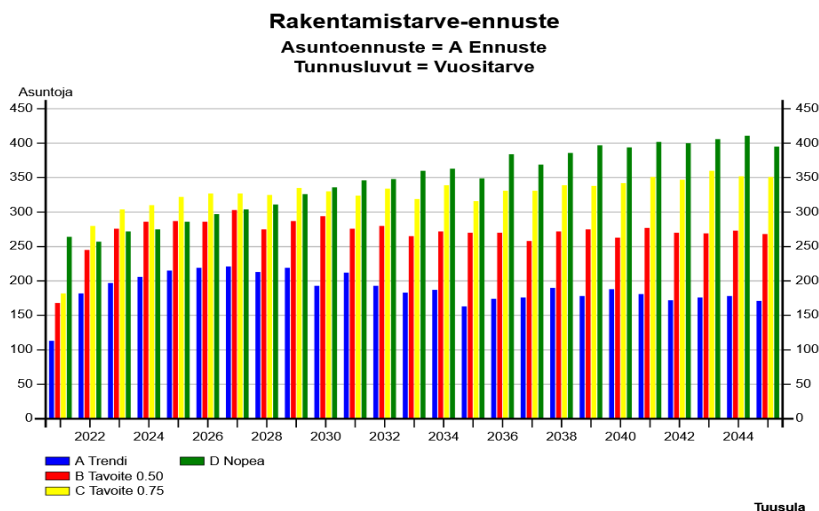

Kuvio 4. Väkiluvun aikasarja vuodesta 1990 vuoteen 2020 sekä ennuste 2021-2045 Trendiennusteessa (A 0,1%), Tavoite-ennusteissa (B 0,5% ja C 0,75%) sekä Nopean kasvun ennusteessa (D 1%)

Rakentamistarve-ennuste ja nettomuutto

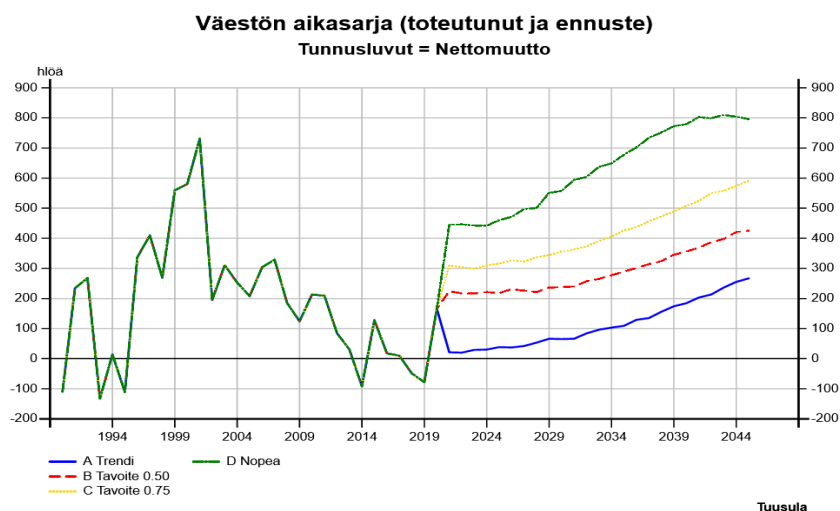
Rakentamistarve-ennuste näyttää minkä verran kunnassa tulisi rakentaa, jotta ennusteiden mukainen väestönkasvu mahdollistuisi. Syntyvyyslukujen laskiessa ja kuolleisuuslukujen noustessa, sekä valtakunnallisesti että Tuusulassa, on haluttuun väestönkasvuun päästäkseen saatava yhä enemmän muuttovoittoa. Muuttovoitto edellyttää uudisasuntotuotantoa.

Asuntojen rakentamistarvetta nostaa myös se, että perheet pienenevät ja yksinasuminen lisääntyy. Tuusulan on jatkossa rakennettava yhä voimakkaammin, jotta saavutamme toivotun väestönkasvun tason.

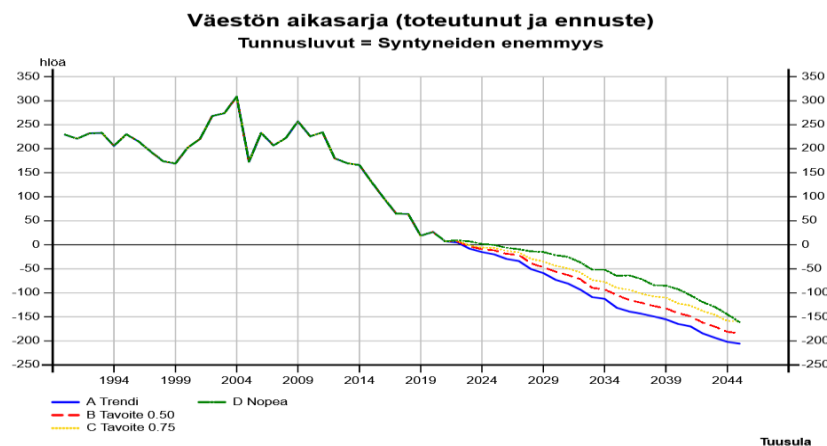
Kuvio 5. Tuusulan rakentamistarve-ennuste Trendi-, Tavoite- ja Nopean kasvun ennusteissa.

Tavoite-ennusteen (0,75%) mukaisen kasvun saavuttaminen edellyttää, että Tuusulaan rakennetaan 170-350 asuntoa vuosittain 2021-2045. Nopean kasvun (1,0 %) ennusteen saavuttaminen edellyttäisi vielä suurempaa asuntotuotantoa.

Kuvio 6. Tuusulan nettomuuton aikasarja vuodesta 1991 vuoteen 2020 sekä nettomuuton ennuste Trendi- (A), Tavoite- (B ja C) ja Nopean kasvun (D) ennusteissa 2021 – 2045.

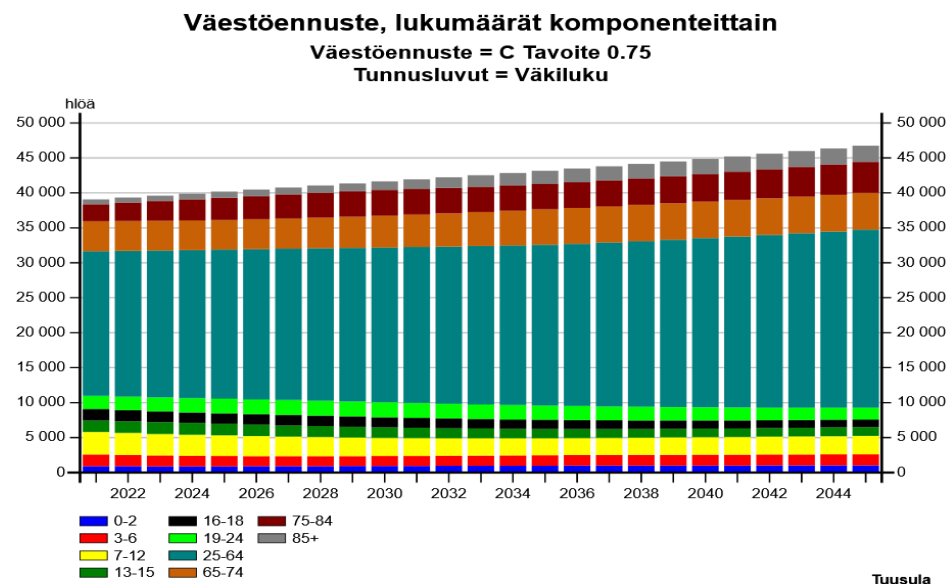
Syntyneiden enemmitys

Kuvio 7. Syntyneiden enemmyyden aikasarja vuodesta 1990 vuoteen 2020 Syntyneiden enemmitys Trendi- (A), Tavoite- (B) ja Nopean kasvun (C) ennusteissa 2021 - 2045.

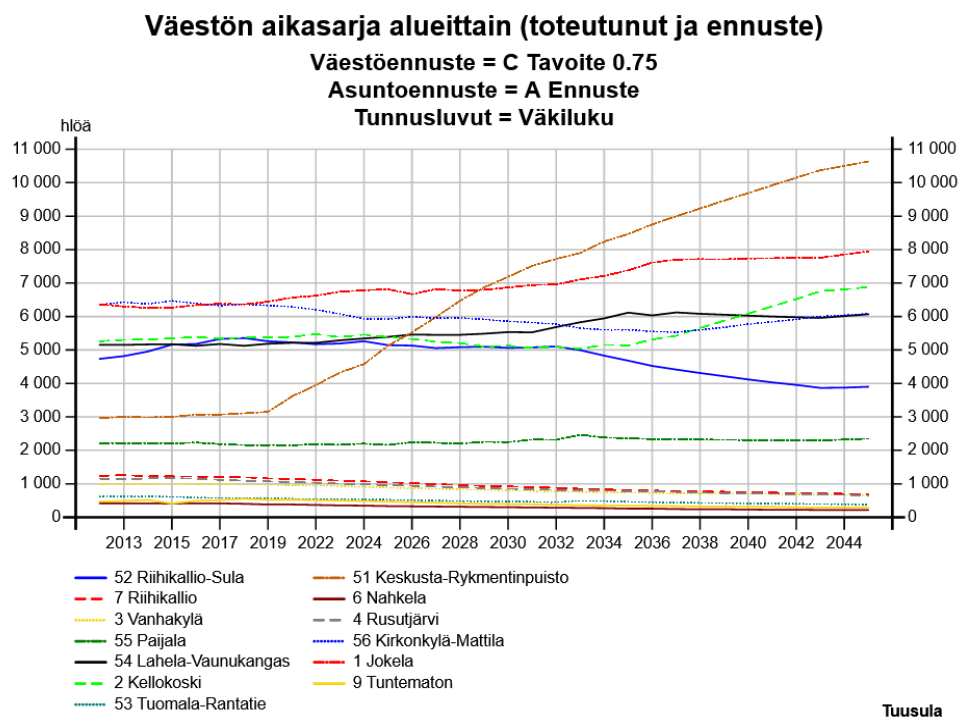
Ikäryhmittäinen kehitys

Kuvio 8. Tuusulan väestömäärän kehittyminen ikäryhmittäin 2021-2045 Tavoite-ennusteessa 0,75% kasvu (C).

Alueellinen kehitys

Osa-alueittaiset ennusteet kuvaavat miten väestömäärät kasvavat Tuusulan suunnittelualueilla.

Kuvio 9. Väestön aikasarja 2012-2045 kunnan suunnittelualueilla Tavoite-ennusteessa (C), (7=Ruotsinkylä)

Kun katsotaan väkiluvun kehittymistä Tuusulan eri suunnittelualueilla, suurin kasvu keskittyy Keskusta-Rykmentinpuiston ja Jokelan alueille. Myös Lahela-Vaunukankaan ja Kellokosken alueilla ennakoitaan vahvaa kasvua. Kirkonkylä-Mattilan väestömäärän ennakoitaan vähenevän 2030 luvusta lähtien. Muilla alueilla muutokset ovat maltillisia.

Asuminen

Tuusulan asuntotuotanto on vilkastunut Rykmentinpuiston rakentumisen myötä. Vuonna 2020 asuntoja valmistui ennätyksellisen paljon: 507 asuntoa. Vuonna 2020 Tuusula saavutti valtion ja muiden Helsingin seudun kuntien kanssa sopimansa asuntotuotantotavoitteen.

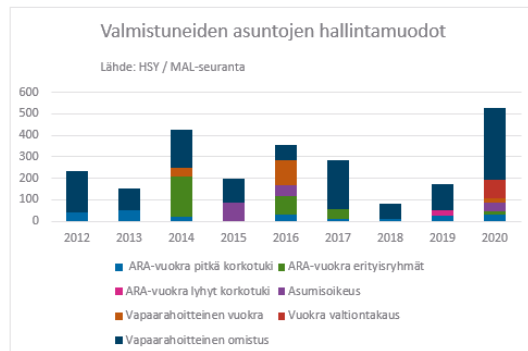
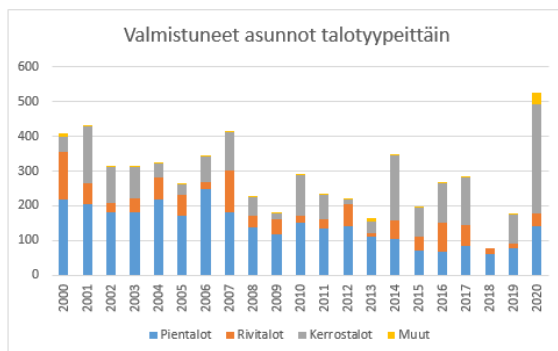
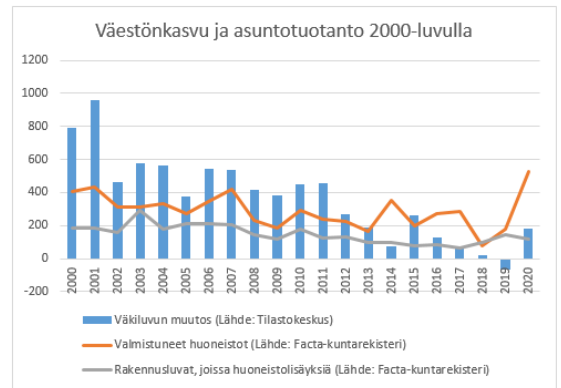
Asuntotuotanto on ollut monipuolista. Suurin osa valmistuneista asunnoista oli kerrostaloasuntoja, mutta myös pientalojen määrä kääntyi nousuun useamman hitaamman rakentamisvuoden jälkeen. Koronaepidemian aikana kiinnostus pientaloasumista ja kehyskuntia on lisääntynyt. Vuosina 2021 -2021 kunta myi tai vuokrasi pientalotontteja enemmän kuin aiempina vuosina. Vuonna 2020 Tuusulaan valmistuivat ensimmäiset kaupunkipientalot eli townhouset ja vuonna 2021 ensimmäiset minitalot.

Valmistuneiden asuntojen hallintamuodot ovat olleet monipuolisia. Lisäksi kuntaan on valmistunut erikokoisia asuntoja. Tuusulassa ei ole ollut nähtävissä samanlaista pienten asuntojen määrän kovaa kasvua kuin naapurikunnissa tai pääkaupunkiseudulla. Tuleva asuntotuotanto tulee jatkossakin tuottamaan monipuolisia asumisen ratkaisuja.

Asuntotuotannon odotetaan pysyvän vilkkaana myös seuraavat vuodet. Vuonna 2022 tulee valmistumaan enemmän asuntoja kuin vuonna 2020 tai 2021. Kerrostalorakentaminen Rykmentinpuistossa pitää asuntotuotannon vauhdissa myös lähitulevaisuudessa. Lisäksi Tuusulan vahvuutena on laadukas ja luonnonläheinen pientaloasuminen. Mitä paremmin asuntotuotanto ja sen monipuolisuus vastaavat muuttajien preferensseihin, sitä enemmän Tuusulan on mahdollisuus saada muuttovirtoja.

Tärkein demografinen muutos tulee olemaan ikäihmisten määrän huomattava kasvu. Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa merkittävästi. Myös asuntokuntien keskikoon laskeva trendi jatkuu. Yksinasuvien määrän kasvu perustuu alueella asuvan väestön ikääntymiseen. Asuntotuotannossa tulee lisätä ikääntyneille ja yhden henkilön asuntokunnille sopivia asumisen ratkaisuja.

Tuusulalaisten asuntokuntien määrä kasvaa tulevaisuudessa. Väestön ikääntymisen, muuttoliikkeen ja yksinasuvien määrän kasvun vuoksi asuntotuotannon tulee jatkossa olla 2010-luvun tasoa suurempaa.

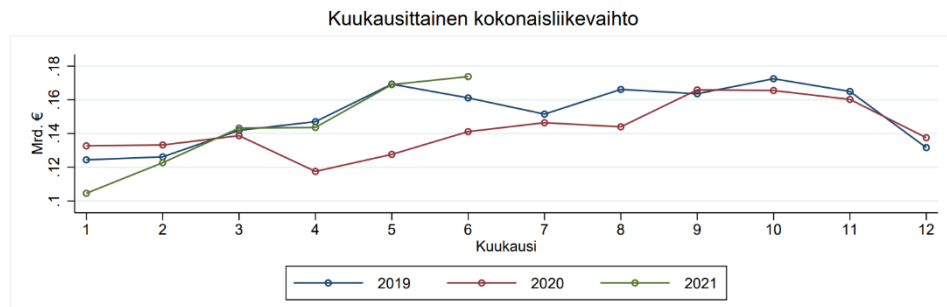
Elinkeinot ja työllisyys

Elinkeinot

Elinkeinojen toimintaympäristö on olennaisesti muuttunut tiukentuneiden ilmastotavoitteiden, teknologian ja digitalisuuden nopean kehityksen sekä koronapandemian seurauksena.

Korona on vaikuttanut toimialoihin eri tavalla; majoitus- ja ravitsemisala, sote-palvelut, henkilökuljetukset sekä kivijalkakaupat ovat olleet suurissa vaikeuksissa. Toisaalta verkkokaupat, tavarakuljetus ja eri teollisuudenalat sekä toimintojaan digitalisoinneet yritykset ovat pärjänneet muuttuneessa toimintaympäristössä. Komponenttipula sekä raaka-aineiden hinnannousu vaikeuttavat yritysten, erityisesti teollisuuden, toimintaa lähivuosina. Yritysten tulevaisuuden haasteena tulee olemaan osaavan ja toimintaympäristön muutoksiin sopeutuvan työvoiman puute, minkä johdosta on kiinnitettävä erityistä huomiota ennakoiwaan yhteistyöhön koulutuksen ja työllisyyspalveluiden kanssa. Tulevaisuudessa työvoimapula uhkaa useita toimialoja, joten on syytä varautua myös työperäisen maahanmuuton edistämiseen.

Uusien työpaikkojen syntymisen näkökulmasta on hyvä, että Tuusulan yritysten nettoperustanta on kääntynyt vuosien 2018-19 jälkeen positiiviseksi ja on yhä voimakkaassa kasvusuunnassa. Yritysten perustamisten vilkastumiseen on osaltaan vaikuttanut vuoden 2020 mittavat lomautukset.

Tuusulaisten yritysten kuukausittainen kokonaisliikevaihto 2019-2021

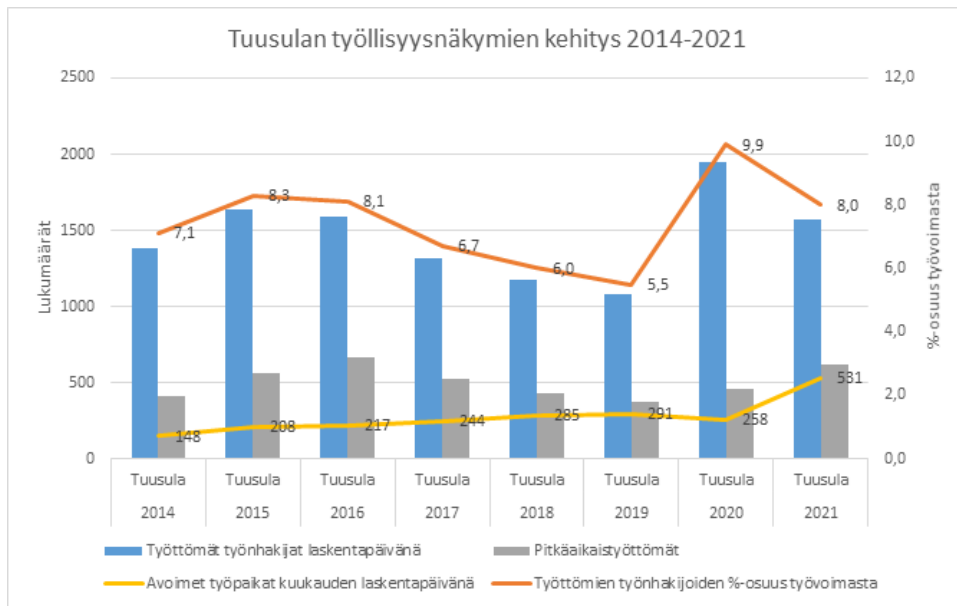
Lähde: Helsinki GSE Tilannehuone www.helsinkigse.fi

Työllisyys

Työttömien osuus on laskenut Suomessa viime vuosina aina vuoteen 2019 saakka. Lasku kääntyi nousuksi vuoden 2019 loppupuolella ja kiihtyi huippulukemiin vuonna 2020 koronaviruspandemian vuoksi, jolloin huhti-joulukuun -3,4 % suhteellinen pudotus palkkasummassa oli Uudenmaan suurin. Vuonna 2021 Tuusulan työllisyystilanne on kohenemaan päin: elokuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 1 572, mikä on 24 % vähemmän kuin vuosi sitten. Kunnan maksuvastuulla olevien työmarkkinatukea saaneiden määrä puolestaan on kasvanut. Elokuussa 2021 tukea saaneiden määrä oli 481, mikä on 33 % enemmän vuoden takaiseen verrattuna.

Nuorisotyöttömyys on ollut selvässä laskussa viime vuosina, ennen vuonna 2020 iskenyttä korona-epidemiaa. Nuorisotyöttömyys on Tuusulassa ollut valtakunnan tasoa matalampaa, mutta kehitys seuraa hyvin valtakunnallista kehitystä, näin myös koronavaikutusten osalta. Tuusulan kunnassa Ohjaamopalvelut on tehostanut tarkastelujakson aikana yhteistyötä oppilaitosten ja te-toimiston kanssa. Tavoitteena on ollut tukea oppilaitoksista lähtevien nuorten nopeampaa siirtymistä työmarkkinoille. Vuonna 2021 on noussut esiin myös suurempi tarve jatkokoulutuksille sekä uravalmennukseen.

Ulkomaisen työvoiman määrä Tuusulassa oli 958 hlöä. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus koko ulkomaisesta työvoimasta on keskimäärin pienempi kuin koko Suomessa tai Uudellamaalla. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrä Tuusulassa oli elokuussa 2021 144 hlöä.

Työllisyyden ja avoimien työpaikkojen kehitys Tuusulassa 2014-2021. Lähde Statfin -tietokanta 10/2021.

Tunnuslukuja

Työvoiman määrä **19 614 hlöä**

Työttömyysaste 8/2021 **8%**

Kunnan maksuosuus työttömyysturvasta 2021: 2,2 M€ (arvio)

Uudet avoimet työpaikat **531 kpl**

Yritysten nettoperustanta H1/2021 **+56 yritystä**

Yritysten toimipaikat top 3: **rakentaminen 717 kpl, tukku- ja vähittäiskauppa 626 kpl, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta 425 kpl**

TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT

Yleinen taloustilanne

Suomen talouden arvioidaan kasvavan 3,3 % vuonna 2021 (VM talouskatsaus 27.9.2021). Talouden toipuminen covid-19-pandemiasta on ollut nopeaa. Varsinkin työllisyys on kohentunut ripeästi. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat.

Taluskasvu pysyy edelleen vahvana vuonna 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023. Taudin kehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekattavuuteen liittyvä epävarmuus lisää talouskehitykseen liittyvää epävarmuutta.

Maailmantalous on elpynyt nopeasti finanssipoliittisen elvytyksen ja patoutuneen kulutuskysynnän purkautumisen myötä. Kasvuksi arvioidaan 6,1 % vuonna 2021 ja 4,7 % vuonna 2022. Euroalueella nopea kasvu jatkuu rajoitusten keventyessä sekä palveluiden kysynnän vahvistuessa. Yhdysvalloissa voimakas elvytyspolitiikka on johtanut yksityisen kulutuksen nopeaan kasvuun. Myös Kiinassa kulutuksen ennakoitaan kasvavan voimakkaasti. Maailman vilkastanutta tavarakauppaa haittaavat teollisuuden komponenttipula sekä konttiliikenteen logistiikan ongelmat. Kauppa kasvaa 8,3 % v. 2021 ja v. 2022 kasvu hidastuu viiteen prosenttiin.

Suomen ulkomaankauppaan on odotettavissa nopeaa kasvua, kun kriisialojen kasvu kiihtyy rajoitusten ja epävarmuuden vähetessä. Vienti saavuttaa kriisiä edeltävän tason alkuvuonna 2022. Tavaroiden vienti elpyy palveluita nopeammin ja saavuttaa kriisiä edeltävän tason jo vuoden 2021 aikana.

Asuntoinvestoinnit kääntyvät pieneen laskuun v. 2022 asuntoaloitusten pysyessä kuitenkin suhteellisen korkealla tasolla. Kone- ja laiteinvestoinneissa tapahtuu merkittävää toipumista maailmantalouden parempien kasvunäkymien myötä. Suomalaisen teollisuuden investointinäkymät ovat hyvät.

Vuonna 2022 ansiotaso nousee noin 3 %. Yksityisen kulutuksen arvioidaan kasvavan 3,8 % tavaroiden kulutuksen palautuessa koronaepidemiaa edeltäneeseen tasoon. Kuluttajien ostovoima vahvistuu työtuntien ja keskiansioiden noustessa. Julkisten kulutusmenojen kasvu hidastuu vuonna 2022 koronaepidemian aiheuttamien menojen pienentyessä.

Työmarkkinat vetävät tällä hetkellä hyvin. Työtilaisuuksia on tarjolla runsaasti, sillä avoimia työpaikkoja on työvoimahallinnossa ennätysmäärä. Työllisyysasteen ennakoitaan nousevan 73,6 %:iin vuonna 2022. Erityisesti palvelualojen elpyminen vahvistaa työttömyyden laskua ja työttömyysaste laskee ensi vuonna alle 7 prosentin. Mikäli työmarkkinoiden kohtaantongelmat ja työvoiman saatavuus ei muodostu työmarkkinoiden toimivuuden esteeksi, työttömyysaste laskee v. 2023 alle 6,5 prosenttiin.

Julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino pienenee tänä ja ensi vuonna, kun nopea talous- ja työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös koronaepidemiaan liittyvän tukitarpeen voimakas väheneminen vahvistaa julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista julkisen talouden rakenteellista epätasapainoa. Julkisen talouden rahoitusaseman ennakoitaan jäävän yli 3 mrd. euroa alijäämäiseksi 2020-luvun puoliväliä lähestyttäessä.

Julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi vuoden 2020 aikana 10 %-yksiköllä lähes 70 prosenttiin. Velkaantumismuutos hidastuu ja 2020-luvun puolivälissä velkasuhde näyttää väliaikaisesti tasaantuvan runsaaseen 73 prosenttiin poikkeuksellisen alhaisen korkotason tukemana. Ikäsidonnaisten menojen kasvu uhkaa kuitenkin kääntää velkasuhteen uudelleen kasvuun, jota korkotason mahdollinen normalisoituminen kiihdyttää. Pitkällä aikavälillä julkisten menojen ja tulojen välinen epätasapaino on runsas 2,5 % suhteessa BKT:hen.

Suomen talouden riskit liittyvät keskeisesti pandemian jatkumiseen. Epidemian pitkittyminen vaikuttaisi heikentävästi yksityiseen kulutukseen. Tautitilanteen heikentyminen voi lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumista.

Kansantalouden tunnuslukuja	VM:n ennuste 27.9.2021					
	2018	2019	2020	E2021	E2022	E2023
BKT:n muutos	1,5	1,1	-2,9	3,3	2,9	1,4
Kuluttajahintojen muutos	1,1	1,0	0,3	1,8	1,6	1,7
Työttömyysaste	7,4	6,7	7,7	7,8	6,8	6,4
Julkisyhteisöjen bruttovelka BKT:sta	59,8	59,5	69,5	71,2	71,3	72,2
Lyhyet korot (euribor 3 kk)	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v)	0,7	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,0

Kuntatalous

2021

Kuntien ja kuntayhtymien talous heikkenee talouden elpymisestä ja valtion tukitoimista huolimatta. Tähän vaikuttavat mm. suojaruusteisiin ja covid-19-viruksen testaukseen käytettävien menojen kasvu, hallitusohjelman tehtävämuutokset ja kunta-alan palkankorotukset. Lisäksi viime ja kuluvalta vuodelta on kertynyt mm. palvelu- ja hoitovelkaa, joiden purkamisen aiheuttaa lisämenoja lähitulevaisuudessa. Hallitus on sitoutunut rahoittamaan kuntien uudet ja laajenevat tehtävät täysimääräisesti sekä kompensoimaan koronavirukseen välittömästi liittyvät kustannukset kunnille.

2022 - 2024

Vaikka kuntien menojen kasvu hidastuu v. 2022 covid-19-kriisin helpottaessa, heikkenee kuntien rahoitusasema voimakkaasti, kun määräaikaisten tukitoimien vaikutus päättyy. Kuntatalouden rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa ylläpitää väestön ikääntymisen aiheuttama sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu ja työikäisten määrän väheneminen. Toimintamenojen kasvua ylläpitävät myös hallituksen päättämät tehtävien laajennukset, hoito- ja palveluvelan purku sekä hintojen nousu.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökulut muodostavat kuntien suurimman kuluosan, ja siksi kunta-alan palkkatarkoituksilla on suuri merkitys. Työmarkkinoiden kireys näkyy kunta-alalla, työnantajilla on pulaa etenkin sote-henkilöstöstä, mutta myös varhaiskasvatuksen opettajien ja rakennuttamisen ammattilaisten rekrytoinneissa on ollut haasteita.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Sekä kuntien tulot, että menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Kuntien menojen kasvupaine helpottuu. Kuntien tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin nuorien ikäluokkien palveluihin, joiden palvelutarve laskee 2010-luvun syntyvyyden laskun vuoksi.

Kuntien investointien kasvu on ollut hyvin ripeää muutaman viime vuoden aikana. Investointien ennustetaan pysyvän myös lähivuosina korkealla tasolla. Investointipaineita lisäävät muun muassa rakennuskannan ikä ja väestön muuttoliike. Menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa paikallishallinnon velkaantumista vuoteen 2023 saakka. Sote-uudistuksen seurauksena paikallishallinnolta siirtyy v. 2023 n. 4,6 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille. Kuntien talouden ennustetaan jäävän VM:n painelaskelmassa alijäämäiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen, mutta alijäämä tasaantuu 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2024-2025.

Tuusulan kunnan talous

2021

Vuonna 2021 toimintakate on syyskuun toiminnan ja talouden katsauksen (2. neljännesvuosikatsaus) mukaan kasvamassa 1,7 prosenttia tilinpäätökseen 2020 nähden. Toimintakate on toteumassa budjetoitua parempana, vaikka Keusoten maksuosuus on selkeästi ylittymässä. Verotulojen arvioidaan kasvavan 4,1 prosenttia. Tilikauden alijäämäksi ennustetaan 2,2 milj. euroa. Ennakoitua korkeampien verotulojen, käyttöomaisuuden myyntivoittojen sekä hallituksen syyskuussa linjaamien koronakustannusten korvausten perusteella tuloksesta on tulossa parempi, mitä elokuussa vielä arvioitiin.

Bruttoinvestointien määräksi arvioidaan noin 51 milj. euroa. Lainamäärä on kasvamassa vuoden loppuun mennessä lähes 27 milj. euroa, mikä on asukasta kohti noin 690 euroa. Todennäköisesti lainamäärän kasvu jää arvioitua pienemmäksi, sillä investointitaso jäänee nyt arvioitua pienemmäksi.

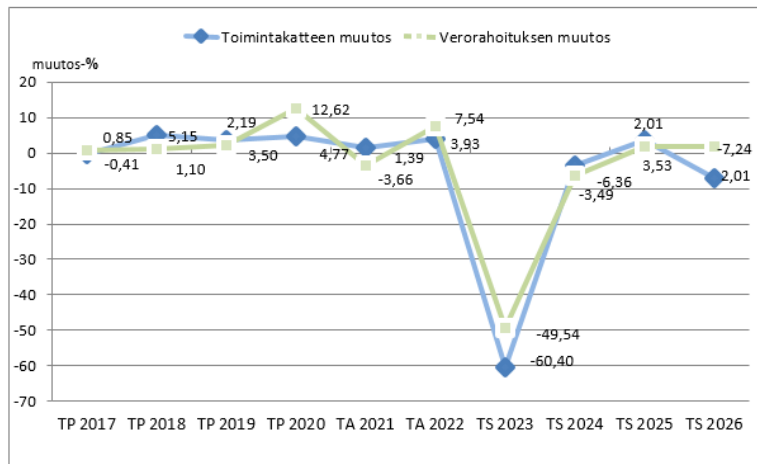
2022

Talousarviossa kunnan nettomenot kasvavat vuoden 2021 tilinpäätösennusteeseen verrattuna 3,4 prosenttia (noin 7,3 milj. euroa). Lisäyksestä Keusoten palveluostojen osuus on 3,4 milj. euroa ja henkilöstömenojen osuus 1,4 milj. euroa (2,0 %). Vuoden 2022 talousarvion vuosikate on 19,3 milj. euroa ja tilikausi päättyy 0,9 milj. euron ylijäämäväliseen tulokseen.

Kunnan ja liikelaitoksen yhteenlasketut ulkoiset investointimenot ovat 67,5 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta on 44,5 milj. euroa negatiivinen. Investointien tulo-rahoitusprosentti on talousarviossa noin 31 %. Suurimmat investointimenot ovat talonrakennusinvestoinnit 36,7 milj. euroa ja kunnallistekniikan 17,1 milj. euron investoinnit.

Lainamäärän kasvuksi arvioidaan 42,7 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä nousee noin 5 000 euroon. Tavoitteena on kääntää taloussuunnitelmakauden 2022 - 2026 lopulla kunnan lainamäärä laskuun, mutta korkean investointitason vuoksi

lainamäärä on enimmillään nousemassa vuosina 2025-2026 yli 300 milj. euroon. Lainamäärän kasvua hillitään erityisesti huolehtimalla toimenpiteistä kunnan elinvoiman ja verotulopohjan vahvistamiseksi sekä pitämällä toimintamenojen kasvu maltillisena ja myymällä strategisesti vähemmän tärkeää omaisuutta.

TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Verotulot

Sote-uudistuksen yhteydessä kuntien verotuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Ansiotuloveroja siirretään noin 12,8 miljardia euroa ja yhteisöveroja noin 0,67 miljardia euroa vuoden 2022 tasossa arvioituna. Ansiotuloverotuksen muutokset toteutetaan nykyisen verojärjestelmän sisällä. Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan yhtä monella prosenttiyksiköllä (nykyarvio 12,39 %-yks.) ja valtion verotusta kiristetään vastaavasti. Lopullinen alennus on määrä tarkentaa tulevien laskelmien pohjalta keväällä 2022.

Kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä uudistuksessa siirtyvällä kunnallisveron prosentilla. Vuoden 2023 jälkeinen veroprosenttikehitys on vaikeasti arvioitavissa. Tulopohjaan lainsäädännöllä tehtävät muutokset eivät kuntakohtaisesti vastaa tarkasti hyvinvointialueille siirtyviä kustannuksia. Kun kaikkia uudistukseen liittyviä tekijöitä on vaikea täysimääräisesti ennakoita, kunnallisveroprosentteihin syntyy välittömiä muutospaineita heti päätöksenteon vapautuessa vuodelle 2024.

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään yhdellä kolmasosalla ja valtion osuutta kasvatetaan vastaavasti.

Verotulojen kehitysnäkymät

Vuodelle 2022 koko maan kunnallisverojen ennakoitaan kasvavan (Kuntaliitto 27.9.2021) hyvän talouskasvun tuella 4,1 %, Tuusulan osalta kasvuksi ennakoitaan 5,7 %. Ennusteen mukainen Tuusulan kunnallisverotilitysten nopea kasvu perustuu pitkälti vuodelle 2022 ennakoituun, koko maata vahvempaan talouden kasvuun sekä työllisyyden vahvistumiseen. Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa koko maan tasolla arviolta 229 miljoonalla eurolla. Tästä 209 milj. euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista.

Tuusulan kunnallisverokertymään vaikuttavat yleisen talous- ja työllisyyskehityksen ohella muutokset väestön kasvussa sekä rakenteessa. Epävarmuutta ennusteisiin aiheuttaa edelleen koronaepidemian jatkuminen.

Kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuuteen tehty 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus poistuu vuoden 2022 alusta. Kuntien osuus koko maan yhteisöverotuloista laskee vuoden 44,29 %:sta 34,19 %:iin. Tuusulan kunnalle kertyvien yhteisöverotulojen kehitys on pitkälti sidoksissa kunnassa toimivien yritysten tuloskehitykseen sekä yritysten määrän kasvuun.

Kiinteistöverojen osalta Kuntaliitto ennustaa koko maassa 1,5 %:n kasvua. Kiinteistöveroissa arvio ennustevuosille 2021-2024 perustuu kiinteistökannan normaaliin kehitykseen. Arviolta noin 10 % verovuoden 2021 kiinteistöveroista erääntyisi maksuun vasta ensi vuoden tammi- ja helmikuussa. Tämä arvio on huomioitu kiinteistöveron tilityksissä vuosina 2021 - 2024. Tuusulan vuoden 2022 kiinteistöveron kasvuksi arvioidaan 1,7 %. Kuntaliitto ennustaa

Tuusulan kiinteistöveroille vuosina 2023 - 2024 nollakasvua, mutta kunnan taloussuunnitelmassa on oletuksena 2,0 %:n kiinteistöveron kasvu vuosille 2023 - 2024.

Tuusulan verotulolajien kehitys

Vuonna 2022 kunnalle ennustetaan kertyvän verotuloja nykyisillä veroprosenteilla yhteensä 207,2 milj. euroa. Kokonaisuutena verotulokertymä kasvaisi 7,3 milj. euroa (3,6 %) vuoden 2021 ennusteeseen nähden.

Seuraavassa taulukossa on eri Tuusulan kunnan verolajien tuoton kehitys vuosina 2019 - 2021 sekä vuosien 2022 - 2024 arviot perustuen Kuntaliiton verotulojen ennustekehikkoon 27.9.2021 siten, että vuosien 2023 - 2024 osalta ennustetta on täsmennetty seuraavasti:

- kunnallisveron laskennassa on käytetty väestön kasvuna tavoiteuran mukaista 0,75 % /vuosi
- kiinteistöveron kasvuna on vahvana jatkuvaan uudisrakentamiseen perustuen käytetty 3,0 % vuosi.

TILIVUOSI	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**
Verolaji						
Kunnallisvero	164 111	173 652	175 500	185 511	86 070	78 450
Muutos %	1,8	5,8	1,1	5,7	-53,6	-8,9
Yhteisövero	8 148	8 443	11 429	8 494	6 252	6 166
Muutos %	4,2	3,6	35,4	-25,7	-26,4	-1,4
Kiinteistövero	10 264	10 026	12 997	13 215	13 611	14 020
Muutos %	0,6	-2,3	29,6	1,7	3,0	3,0
VEROTULO KIRJATTAVA	182 523	192 121	199 926	207 220	105 933	98 636

Valtionosuudet

Sote-uudistuksessa luodaan uusi hallinnon taso sosiaali-, terveys ja pelastuspalvelujen tuottamiseksi. Tässä vaiheessa ei ole vielä tietoa siitä, että miten valtionavustustoiminta hyvinvointialueita koskien muotoutuu ja miten kuntien nykyiset sote-avustukset muuttuvat. Sote-uudistuksen myötä aiemmin verotulojen kannalta omavaraiset kunnat ovat sote-uudistuksen jälkeen riippuvaisempia valtionosuuksista. Rahoituspohjan ennakoitavuuden heikkeneminen voi johtaa kunnan investointikykyyn heikkenemiseen. Tuusulan kunnan osalta valtionosuus osuus nousee lievästi (1-2 %-yksikköä) vuodesta 2023 lähtien, hieman yli 15 %:n verorahoituksesta.

Kuntien valtionavut ovat 13,1 mrd. euroa vuonna 2022, mikä on noin 0,9 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa (vuoden 2021 lisätalousarviot huomioiden 1,1 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 valtionavut). Alenema aiheutuu lähinnä siitä, ettei vuodelle 2022 ole budjetoitu koronakautia. Peruspalvelujen valtionosuus kasvaa kokonaisuutena vuodesta 2021. Myös OKM-rahoitus lisääntyy. Kuntien verotulomenetysten kompensatiot nousevat 2,6 mrd. euroon, kun kunnille tulevia uusia tehtäviä korvataan 120 milj. eurolla.

Tuusulan kunnan vuoden 2022 valtionosuus arvioidaan olevan 35,4 milj. euroa, kasvua 2,6 milj. euroa talousarvioon 2021 nähden. Lisäys johtuu kuntien uusista tehtävistä ja lain muutoksista koskien mm. vanhustaloutta, varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja, oppilas- ja opiskelijahuoltoa sekä oppivelvollisuuden laajentamista.

Valtionosuuksiin vaikuttavat keskeisesti Tuusulan väkiluvun ja ikärakenteen muutos sekä kuntien ja valtion välinen kustannusten jako. Vuonna 2022 valtionosuus arvio perustuu Valtiovarainministeriön lokakuun ennakkotietoon. Vuosille 2023 - 2026 on arvioitu valtionosuuksiin 2 % vuotuinen. Valtionosuus määrään vaikuttavat mm. valtiontalouden kehitys, uudet veroratkaisut ja sekä kunnille asetettävien tehtävien ja veloitteiden muutokset.

Toimintatuotot- ja kulut

Vuoden 2022 toimintakatteen budjetoitu kasvu on 2021 talousarvioon nähden 3,7 % (kasvu ennusteeseen 3,4 %). Ulkoisten toimintamenojen kasvuksi on budjetoitu 4,7 % (kasvu 2021 ennusteeseen 3,2 %) ja vuodesta 2023 eteenpäin 2,0 %.

Tuusulan vuoden 2022 talousarvioon tasapainoa tukevat yleisen hyvän taloustilanteen myötä vahvistunut työllisyys ja ansiotulojen kehitys sekä vilkas asuntorakentaminen ja muuttovoitto. Kunnan taloutta tukevat myös asuin- ja työpaikkatonttien hyvä tarjonta- ja kysyntä, erityisesti Etelä-Tuusulan alueella. Käyttöomaisuuden myyntivoittojen ennakoidaan asetettavan 10,2 milj. euroon (ennuste 2021 10,7 milj. euroa). Tontinmyynneillä ja veropohjan laajentamisella on

olennainen merkitys Tuusulan kunnan tulonmuodostuksessa. Keskeisten kaavoituksen ja maankäytön hankkeiden edistäminen varmistavat kunnan tulopohjan vahvistamista pitkäjärjestyksellä. Aktiivinen elinkeinopolitiikka ja kaavoitus, kuntakeskusten kehittäminen sekä kysyntään vastaavan asunto- ja yritystonttitarjonnan varmistaminen, erityisesti Etelä-Tuusulan alueella tukevat kunnan tulorahoituspohjan vahvistumista ja kestävästä taloudenpitoa tulevina vuosina. Kunnan elinvoiman vahvistuminen on Tuusulan kunnan talouden kulmakivi. Kunnan toimintakatteen kehitys on pystyttävä pitämään verorahoituksen kasvua maltillisempuna.

Kunnan talouden tasapainon varmistamiseksi toimintakatteen kasvun tulee hidastua, mikä on mahdollista kasvattamalla kunnan elinvoimaa vahvistavilla toimenpiteillä sekä tekemällä rakenteellisia muutoksia kunnan tapaan toimia. Kunnan elinvoiman ja rahoituspohjan näkökulmasta Etelä-Tuusulan yritysalueiden kaavoituksen ja myynnin ripeä edistäminen äärimmäisen tärkeää. Samalla tulee varmistaa palveluverkon tiivistämisen mahdollistamien säästöjen toteuttaminen sekä henkilöstön mitoittaminen oppilas- ja lapsimäärien mukaiselle tasolle.

Kunta sopeutti toimintamenojaan vuonna 2021 erillisellä tuottavuus- ja säästöohjelmalla. Ohjelmalla tavoiteltiin vuodelle 2021 2,8 milj. euron ja pidemmällä tähtäimellä 10 milj. euron säästöjä. Vuonna 2021 arvioidaan saavutettavan noin 2,0 milj. euron säästöt, jotka on sisällytetty kunnan taloussuunnitelmaan. Suunnitellut toimenpiteet eivät kuitenkaan välttämättä riitä tasapainottamaan kunnan taloutta; vuosien 2021 - 2022 sote-menot kasvavat arviolta noin 8 milj. euroa (TP2020 - TA2022 kasvu). Lisäksi hyvinvointialueen rahoitukseen ja niiden siirtolaskelmiin liittyvä epävarmuus lisää tulevien vuosien talousriskejä.

Vaikka koronaepidemia on asteittain hellittämässä, jää koronasta pysyvä heikentävä vaikutus kunnan talouden tasapainoon. Tulevina vuosina menopainetta kasvattaa väestön vanhenemiseen sekä sosiaalisten ongelmien ehkäisyyn ja hoitoon liittyvä sote-menojen kasvu. Väestön ikääntymisen myötä tapahtuvan sairastuvuuden kasvun vaikutukset tuntuvat Tuusulan menokehityksessä. Tuusulan Keusoten budjetoidusta maksuosuuden 2022 kasvusta (7,4 milj. euroa) erikoissairaanhoidon osuus on 1,9 milj. euroa. Kunta on viime vuosina lisännyt henkilöstöä ennaltaehkäisevään oppilaan tukeen.

Kuntastrategian mukaisia panostuksia kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan kasvuun jatketaan edelleen vuoden 2022 aikana. Uusien asuinalueiden, infran ja koulujen ja päiväkotien suunnittelua ja rakentamista edistetään. Kunta jatkaa toimenpiteitä koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi sekä palveluverkon uudistamiseksi.

Henkilöstökulujen kasvuksi ennakoitaan 2,0 % (1,4 milj. euroa). Palkankorotuksista aiheutuvaa menojen lisäystä tasapainotetaan tuottavuus- ja säästöohjelman mukaisilla toimenpiteillä. Nykyinen työehtosopimus päättyy 28.2.2022. Paineet merkittäviinkin korotuksiin ovat olemassa, erityisesti terveydenhuollon ja hoivan sektoreilla.

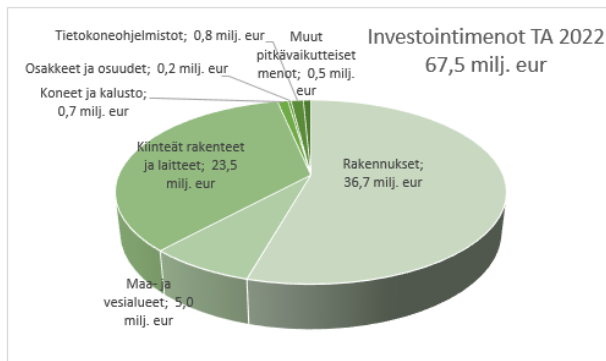
Palveluverkon uudistamisella ja kehittämisellä on ratkaisevan merkitys kunnan käyttötalouden hallinnassa talouden tasapainottamisessa. Panostukset kohdennetaan hankkeisiin, joilla saavutetaan paras vaikuttavuus sekä kuntalaisten hyvinvointiin, että kunnan elinvoiman kannalta. Tuusulan mitoittaa kunnan toiminnot, henkilöstön ja palveluverkon ennustetun väkiluvun ja väestörakenteen kehityksen mukaan.

Julkishallinnon rajallisten resurssit joudutaan jatkossa entistä enemmän suuntaamaan ikääntyvän väestön sote-palveluiden kattamiseen. Keusoten pohjalta rakentuvalla uudella hyvinvointialueella on mahdollisuus entistä itsenäisempänä toimijana pitää toimintamenojen kasvu hallittavalla tasolla.

Taloussuunnitelman lähtökohtana on vuosi sitten päätetty kasvun ja talouden hallintaohjelma, siihen sisältyvine linjauksineen. Kunnan pitkän tähtäimen taloudenpidon keskeisenä tavoitteena on käyttötalouden tulojen kasvattaminen edistämällä asuin- ja työpaikkatonttien sekä vajaakäyttöisten tonttien myyntiä. Menokehitys pidetään tulojen kasvua hitaampana optimoimalla uudistettavaa palveluverkkoa kokonaisuutena, sopeuttamalla henkilöstömäärää ja -rakennetta kysynnän mukaiseksi, vielä vuoden 2022 jatkuvalla tiiviillä omistajaohjauksella Keusoten suuntaan sekä kehittämällä sujuvampia ja tehokkaampia palveluprosesseja kuntalaisille. Ohjelmalla tavoitellaan kunnan tulorahoituksen vahvistamista, velkaantumisen hidastamista sekä myöhemässä vaiheessa lainakannan vähentämistä. Kunnan palveluiden sujuvuutta ja tehokkuutta kehitetään jatkamalla palveluiden ja palveluprosessien kehittämistä ja digitalisointia.

Investoinnit

Kunnan ja vesihuollon investoinnit kasvavat merkittävästi, ja kunnan vuoden 2022 investoinnit ovat yhteensä 62 milj. euroa ja vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien 67,5 milj. euroa. Rakennuksiin investoidaan 36,7 milj. euroa, infrahankkeisiin (tiet, liikenneväylät, puistot yms.) 17,1 milj. euroa sekä vesi- ja viemäriverkostoon noin 5,4 milj. euroa.

Tuusulan kunnan vuoden 2022 investoinnit painottuvat kohteisiin, jotka perustuvat palvelurakenteen uudistamiseen ja edistävät hyvinvointia ja terveyttä, kunnan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta. Investointien tavoitteena on tukea kunnan palveluiden järjestämistä entistä tuottavammin. Terveellinen sisäilma on keskeinen investointikriteeri. Koulujen ja päiväkotien uudisrakennus- ja peruskorjausinvestoinneissa tavoitteena on ns. kampus-toimintamalli, jolloin samassa toimintapisteessä ja kiinteistössä ovat päiväkotit, esikoulu, ala-aste ja yläaste. Samassa kokonaisuudessa voi olla myös nuorisotiloja sekä ikääntyville tarkoitettuja ja muita kuntalaisten tarvitsemia palveluita helposti saavutettavissa kokonaisuuksissa.

Kunnan palveluverkon uusimista ohjaa valtuuston hyväksymä palveluverkkosuunnitelma, minkä toteuttaminen muodostaa keskeisen osan kunnan tulevien vuosien investiohjelmasta. Koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat ja kiinteistöjen huono kunto pakottavat kuntaa viemään palveluverkkoinvestointeja nopeutetulla aikataululla eteenpäin. Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen on myös keskeinen osa kunnan kasvun ja talouden hallintaohjelmaa vuosille 2021 - 2030. Ohjelman keskeisen osan muodostavat palveluverkkosuunnitelman toteuttamiseen liittyvät sivistyksen toimialueen palveluverkkoinvestoinnit ja investoinneista saatavat toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt, kunnan vajaakäyttöisten kiinteistöjen luovutuksista saatavat myyntitulot ja ylläpitokulujen säästöt sekä väistötilojen kustannussäästöt.

Koko Etelä-Tuusulan ja Jokelan yhtenäiskoulut kattava koulujen perusparannus- ja uudisrakentamishjelma ajoittuu vuosille 2021 -2026; arvioitu kokonaiskustannus on noin 190 milj. euroa. Vuotuisten rakennusinvestointien määrä asettuisi noin 25 - 60 milj. euroon /vuosi.

Kunnallistekniikan investoinnit painottuvat vuonna 2022 pääosin uusien asuinalueiden rakentamiseen. Rykmentinpuiston rakentaminen jatkuu: Puustellinmetsän lisäksi rakennetaan Monion ja Rykmentinpuiston keskustan asemakaava-alueiden katuverkkoa. Riihikallion uuden koulukeskuksen vaatimat muutokset toteutetaan Pellavamäentiellä ja koulun lähiympäristössä. Kellokoskella saneerataan Vanha valtatie, parannetaan kevyen liikenteen verkostoa ja täydennetään katuverkosta Roinilasta keskustaan. Rykmentinpuiston työpaikka-alueen I vaiheen rakennustyöt alkavat. Viheralueiden rakentamista jatketaan Puustellinmetsän puiston, Lahelanpellon (Kaffepaussi ja Murupuisto) osalta.

Taloussuunnittelukaudella valmistuvien koulujen ja päiväkotien sekä infran poistot lisääntyvät vuoden 2021 tilanteesta noin 10 milj. eurolla vuoteen 2026, aiheuttaen merkittävän haasteen käyttötalouden tasapainolle. Lisäksi kuluja lisäävät käytöstä poistettavat ja purettavat kiinteistöt. Rakennusten jäljellä oleva, poistamaton arvo joudutaan kirjaamaan tulostaloudeltaan alaspäin vaiheessa, kun rakennusta ei enää voida käyttää. Lisäksi tulosta rasittavat rakennusten purkukustannukset. Kaikissa investointihankkeissa tulee pyrkiä tilankäytön tehostamiseen. Investoinnit vaikuttavat käyttötalouteen tiloihin sijoittuvien toiminnan kustannuksina, ylläpitokustannuksina sekä kasvavina poistoina.

Kunnan tulisi päästä taloussuunnitelmakaudella investoinneissa mahdollisimman vahvaan tulorahoitukseen; tämä edellyttää kunnalta tulevina vuosina vähintään 20 - 30 milj. euron vuosikatetta sekä reilusti ylijäämäisen tuloksen saavuttamista.

Rahoitus ja lainat

Kunnan tulorahoitus ei riitä kasvavien investointien rahoittamiseen. Vuoden 2022 investoinneista pystytään kattamaan tulorahoituksella ainoastaan noin kolmannes. Kunnan tulorahoitusta vahvistavat vesihuollon liittymismaksut 1,0 milj. euroa sekä arviolta 2,0 milj. euron rahoitusosuudet, jotka koostuvat ARA:n infra-avustuksista.

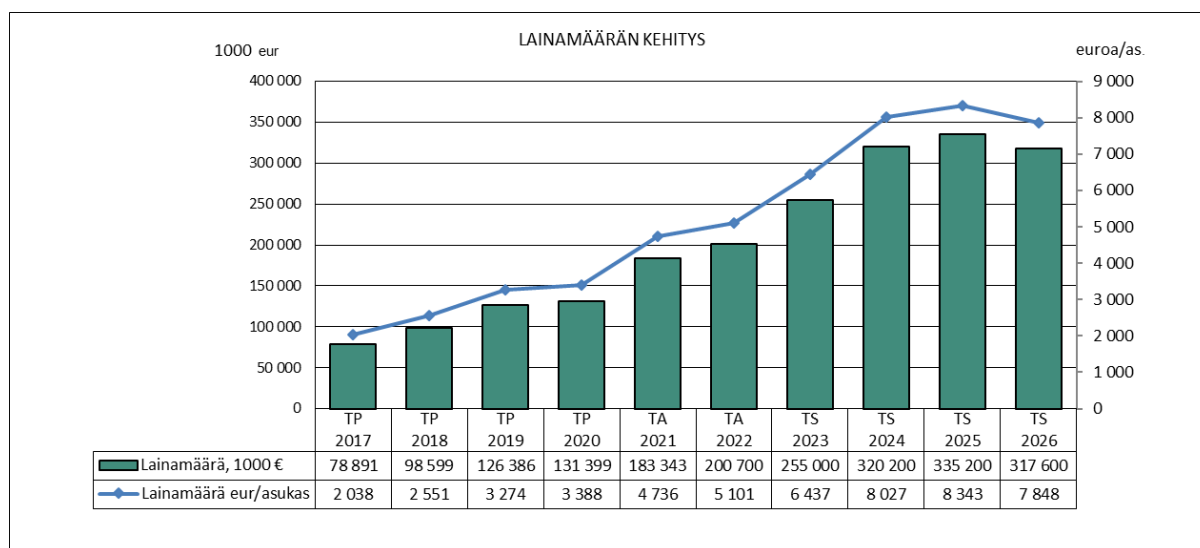
Kunnan korollisten velkojen ennakoitaan kohoavan vuoden 2022 loppuun mennessä 201 milj. euroon. Velan määrä olisi noin 5 100 euroa /asukas.

Kunnan tulisi päästä taloussuunnitelmakaudella investoinneissa keskimäärin vähintään 30 - 40 %:n tulorahoitukseen; tämä edellyttää kunnalta tulevana vuosina vähintään 20 - 30 milj. euron vuosikatetta sekä reilusti ylijäämäisen tuloksen saavuttamista.

Taloussuunnitelman mukaan kunta nostaa nettomääräisesti uutta lainaa vuonna 2022 noin 43 milj. euroa. Taloussuunnitelman mukaan kunnan lainamäärän kasvu jatkuu nopeana vuosina 2023–2026. Tavoitteena on, että kunnan lainamäärä saadaan pidettyä alle 320 milj. euron tasossa vuosina 2025–2026, ja tämän jälkeen velkamäärä käännetään laskevalle uralle

Kunnan lainasalkun rakennetta muokataan kunnan rahoitustoiminnan periaatteiden mukaan siten, että vuotuinen kiinteäkorkoisten tai suojattujen lainojen osuus lainasalkusta on vuoden 2022 lopussa vähintään 50 prosenttia. Tuusulan kunnan kiinteäkorkoisten lainojen määrä oli 2021 lokakuussa 135 milj. euroa, joka vastasi noin 94 %:n osuutta kunnan koko lainamäärästä (143 milj. euroa).

Kiinteäkorkoisilla luotoilla ja korkosuojuuksilla pystytään vähentämään kunnan korkomenojen muutoksia ja parantamaan ennustettavuutta, edesauttaen siten taloussuunnitelman laatimista ja siinä pysymistä. Korkosuojuutuksilla saavutettava vakaa keskiporko sopii hyvin kunnan tarpeisiin, koska kunnan investoinnit ovat pääosin käyttöikänsä erittäin pitkäaikaisia.

Lainamäärän kehitys. Tiedoissa ei ole mukana vesihuoltoliikelaitosta.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstöjohtamisen tavoite 2022-2025 on:

Huolehdimme, että henkilöstömme tuntee työnsä yhteyden strategiaan. Tuemme johtamisella henkilöstön työhyvinvointia, yhdessä kehittämistä ja osaamisen jakamista sekä luomme oppimiseen kannustavaa kulttuuria. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö mahdollistaa yhdenvertaisia ja vuorovaikutteisia kohtaamisia asukkaiden ja asiakkaiden kanssa. Kehitämme henkilöstöhallinnon prosesseja tukemaan paremmin johtamisen ja esihenkilötyön tarpeita.

Vuoden 2022 keskeisiä henkilöstöön liittyviä vuositavoitteita ovat:

- Edistämme henkilöstön osaamisen kehittämisen ohjelman toimenpiteitä
- Edistämme työyhteisökeskeistä johtamista sekä itseohjautuvaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria
- Otamme käyttöön työhyvinvoinnin pulssi -kyselyn ja tuemme työyhteisön työhyvinvoinnin kehittämistä
- Kehitämme rekrytointiprosessia ja työnantajakuva

Osaaminen ja kyvykkyydet -keino saavuttaa kuntastrategian tavoitteet

Osaaminen ja kyvykkyydet on yksi kuntastrategian kolmesta strategisesta keinosta. Valtuustokaudelle 2022 -2025 luodaan osaamisen kehittämisen ohjelma, jonka tarkoituksena on vahvistaa yhteyttä kunnan strategiaan tavoitteisiin ja strategiaan osaamistarpeisiin sekä kehittää osaamista tukevaa johtamista ja rakenteita. Keskeisenä painopisteenä talousarviovuonna 2022 on kehittää henkilöstön osaamisen kehittämisen toimintamallia ja hankkia osaamisen kehittämiseen järjestelmäratkaisu, mikä mahdollistaa mm. osaamisen kehittämisen prosessien sähköistämisen, digitaaliset osaamisen kartoitukset ja osaamisen jakamisen.

Työhyvinvointia ja työkykyä johtamalla kehitämme työelämän laatua

Vuonna 2022 kehitämme työhyvinvoinnin johtamisen edellytyksiä ottamalla käyttöön työhyvinvoinnin pulssi-kyselyn. Pulssikyselyn avulla on mahdollista saada ajankohtaista tietoa henkilöstön työhyvinvoinnista ja henkilöstökokemuksesta. Työhyvinvointi on jokaisen asia ja siksi haluamme tukea työyhteisöjä kehittämään yhdessä työhyvinvointia. Tähän tarjoaa hyvät mahdollisuudet pulssimittauksen digitaalinen alusta, johon työyhteisössä on mahdollista kirjata työhyvinvoinnin tavoitteita ja toimenpiteitä sekä seurata näiden kehittymistä.

Jatkamme aktiivisen tuen toimintamallin käyttöä ja kehittämistä siten, että henkilöstön työkykyä tukevat toimenpiteet voidaan aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuonna 2022 teemana on Hyvän mielen työpaikka, jolla halutaan tukea hyvää mielenterveyttä. Laajennamme ja kehitämme jatkuvasti työhyvinvoinnin keinovalikoimaa. Vuonna 2022 tarjoamme henkilöstölle mm. kulttuuri- ja liikunta etuuden. Työhyvinvointikorttikoulutuksia henkilöstölle jatketaan edelleen vuonna 2022.

Yhdessä kehittämällä luomme aidosti keskustelevaa kulttuuria

”Me teemme yhdessä uutta” -periaatetta noudatetaan niin johtamisessa kuin yhdessä kehittämässä. Vuonna 2022 jatkamme valmentavan johtamiskulttuurin (ts. työyhteisökeskeisen johtamisen) juurruttamista sekä henkilöstön itse- ja yhdessä ohjautuvuuden tukemista, yhdessä kehittämistä sekä keskustelevan toimintakulttuurin edistämistä. Keskustelevan toimintakulttuurin kehittämistä tuetaan Erätauko-dialogimenetelmällä. Erätaukokoulutuksen on saanut jo yli 20 kunnan työntekijää ja koulutuksia ja menetelmän jalkauttamista jatketaan edelleen vuonna 2022.

Kunnan HR-prosesseja kehitetään ja sähköistetään jatkuvasti. Vuonna 2022 kehittämisen painopisteenä on rekrytointiprosessi ja työnantajakuva. Lisääntynyt kilpailu osaavasta työvoimasta vaatii rekrytointiosaamisen vahvistamista sekä työnantajakuvan kehittämistä pitkäjänteisesti henkilöstökokemuksen ja ulkoisen näkyvyyden kautta.

Hyvinvointialueen henkilöstösiirrot hoidetaan sujuvasti

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Tuusulan kunnan opiskeluhuollon kuraattorit ja koulupsykologit siirtyvät Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelukseen liikkeen luovutuksella. Uudistuksen edellyttämät järjestelyt valmistellaan yhteistoiminnassa sote-maakuntien, kuntien ja kuntien henkilöstön edustajien kanssa vuosien 2021 - 2022 aikana. Tuusulassa halutaan omalta osaltaan varmistaa henkilöstön sujuvat siirrot huolehtimalla riittävästä viestinnästä ja henkilöstön kuulemisesta.

Henkilöstömäärä laskusuunnassa

Tuusulan kunnan henkilöstömäärä vähenee ensi vuonna 6,6 henkilöllä (määräaikaiset ja vakituiset virka- ja työsuhteet). Henkilöstömäärän kehitys aikavälillä 2022-2027 jatkuu arvion mukaan laskusuuntaisena, siten että vuonna 2027 henkilöstömäärä olisi 1616 henkilöä eli 33 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2022. Henkilöstömäärän kehitykseen vaikuttavat mm. mahdolliset uudet lakisääteiset tehtävät kunnassa sekä lapsimäärän kehitys syntyvyyden ja nettomuuton kautta, joilla on vaikutus varhaiskasvatuksen ja opetuksen henkilöstömitoitukseen.

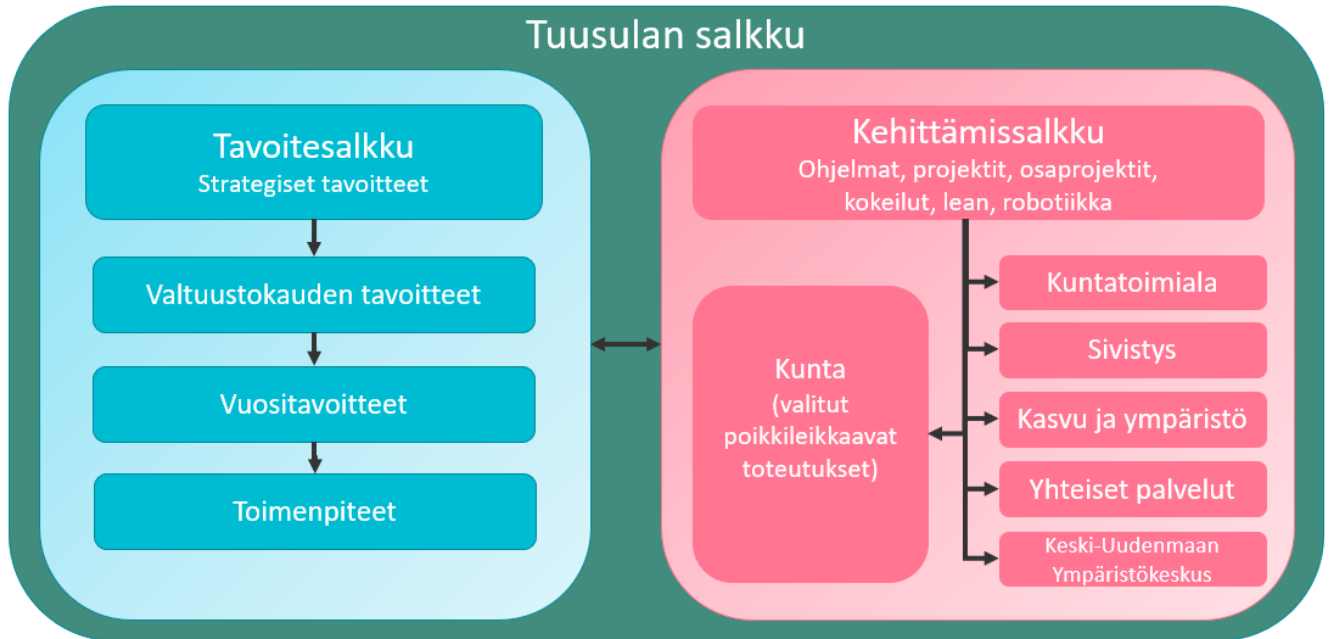
Määräaikaisten tehtävien perustelut käydään läpi ja arvioidaan vuosittain henkilöstösuunnitelman yhteydessä. Vuonna 2022 vakinaistetaan 16 määräaikaista tehtävää. Vakinaistettavista tehtävistä 10 koskee koulunkäynnin ohjaajia.

Varhaiskasvatuksen opettajat, erityisopettajat ja varhaiskasvatuksen esihenkilöt siirtyivät OVTES-sopimukseen 1.9.2021. Henkilöstöön palvelussuhteen ehtoina noudatetaan KVTES-sopimuksen ehtoja 31.12.2022 saakka.

KEHITTÄMISTOIMINTA TUUSULAN KUNNASSA

Tuusulan kehittämistoiminnan hallinta ja ohjaaminen perustuu salkkujohtamiseen. Tuusulan salkkukokonaisuus muodostuu strategisen tason tavoitteiden seurannasta (tavoitesalkku) ja strategiaa toteuttavien toteutusten hallinnasta (kehittämissalkku).

Tavoitesalkussa ylläpidetään strategisia tavoitteita (valtuustokauden tavoitteet, vuositavoitteet) ja seurataan niiden toteutumista. Tavoitteista johdetaan toimenpiteitä, joiden edistymistä seurataan niin ikään tavoitesalkussa.

Toiminnan kehittämistä tavoitteiden saavuttamiseksi hallinnoidaan kehittämissalkussa. Kehittämissalkku on jaettu toimialuekohtaisiin salkkuihin, lisäksi kunnan johtoryhmällä on oma salkkunsaa. Toteutukset kytetään strategiaan varmistamaan mahdollisimman oikeasuuntainen ja vaikuttava kehittäminen (päämäärä, valtuustokauden tavoite, vuositavoite).

Johtoryhmät toimivat salkkujensa salkkujohtoryhminä pyrkien ohjaamaan ja priorisoimaan kehittämissalkun toteutuksia tavoitellen mahdollisimman vaikuttavaa ja tehokasta kehittämistä.

Päätökset toteutusten edistämistä tehdään salkkujohtoryhmän kokouksessa (pienimuotoisimpien toteutusten osalta toteutuksen omistajan päätöksellä) keskeiset näkökulmat (mm. toteutuksen tavoitteet, tulokset, riskiarvio ja riippuvuudet sekä aikataulu-, resurssi- ja talousvaikutukset) huomioiden.

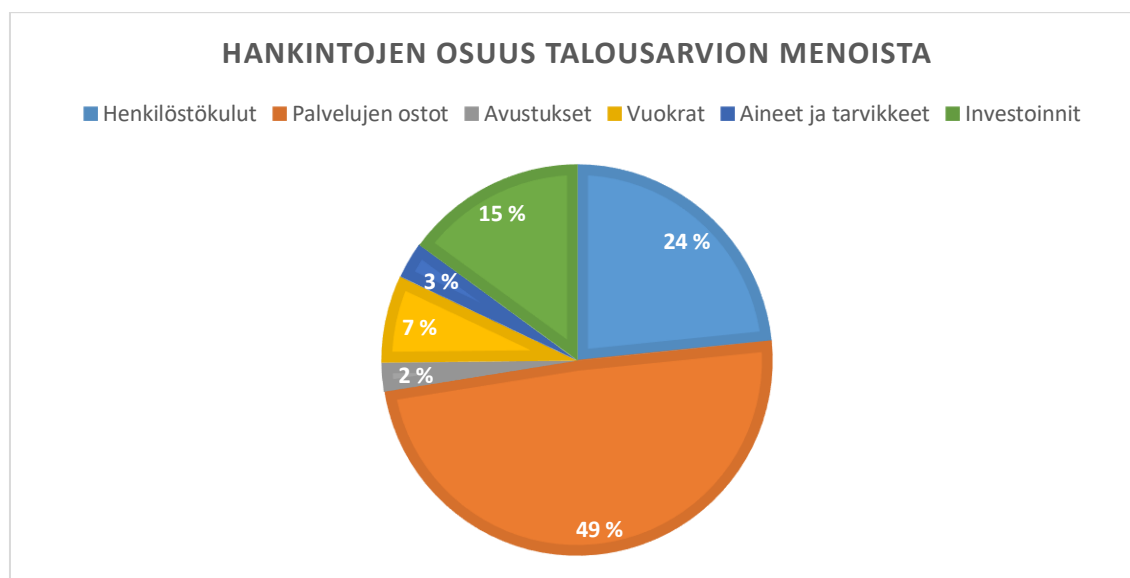
Toimintaa kehitettäessä valitaan toteutuksille soveltuvin kehittämismenetelmä, joita ovat muun muassa projektikehittäminen, kokeilut, lean ja ohjelmistorobotiikka.

HANKINNAT

Hankintojen toiminnallinen ja taloudellinen merkitys Tuusulan kunnassa on suuri. Kuntalaisille järjestettävien palvelujen tukemiseksi hankitaan urakoita, tavaroita ja palveluja. Vuoden 2022 talousarviossa hankintojen osuus on noin **227 milj. euroa**. Tyypillisesti hankintojen osuus talousarvion menoista on noin 52 % palvelujen ja tavaroiden hankintaa, investointien osuuden ollessa noin 15 %.

Hankintojen osuuden ollessa merkittävä, hankintojen tehostamisella on siten merkittävä rooli kunnan talouden tasapainottamisessa. Kunnan hankintatoimella on keskeinen rooli myös kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamisessa. Valtuustokauden tavoitteet antavat suuntaviivat ja painopisteet kunnan hankinnoille.

Kunnan hankintatoimessa tullaan vuonna 2022 kiinnittämään erityistä huomiota kestävän kehityksen tukemiseen hankintojen kautta. Henkilöstön hankintaosaamista tullaan kartoittamaan tarkemmin ja sitä kautta tunnistamaan osaamisen kehittämisen tarpeet. Kunnan hankintojen vaikuttavuuden seuranta tullaan kehittämään ja sitä varten luodaan tavoitteet ja mittaristo. Tavoitteena on luoda pitkántähtäimen hankintatoimen kehittämissuunnitelma, jota toteuttamalla hankintojen vaikuttavuutta voidaan seurata ja ohjata. Kunnan hankintaohjeissa linjataan niin hankintoja koskevasta lainsäädännöstä johtuvia kuin kunnan hankinnoille itse asetettuja reunaehtoja ja menettelytapoja. Kunnan hankinnoissa on aina noudatettava hankintalakia ja kunnan hankintaohjeita.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta- ja arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan. Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat sekä toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

Riskienhallinnan tavoitteet

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Riskienhallinta kytetään organisaation strategiaan, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmentaa lakien ja ohjeiden noudattamista sekä turvata voimavarojen kohdentamista.

Kuntaan kohdistuvat riskit

Kunta- ja toimialuetasolla sekä tytäryhtiöissä on tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennalta ehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatasolla merkittävimmät riskit liittyen kuntalaisten ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen.

Riskit jaotellaan strategiaan riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toiminta- ympäristön muutoksiin.

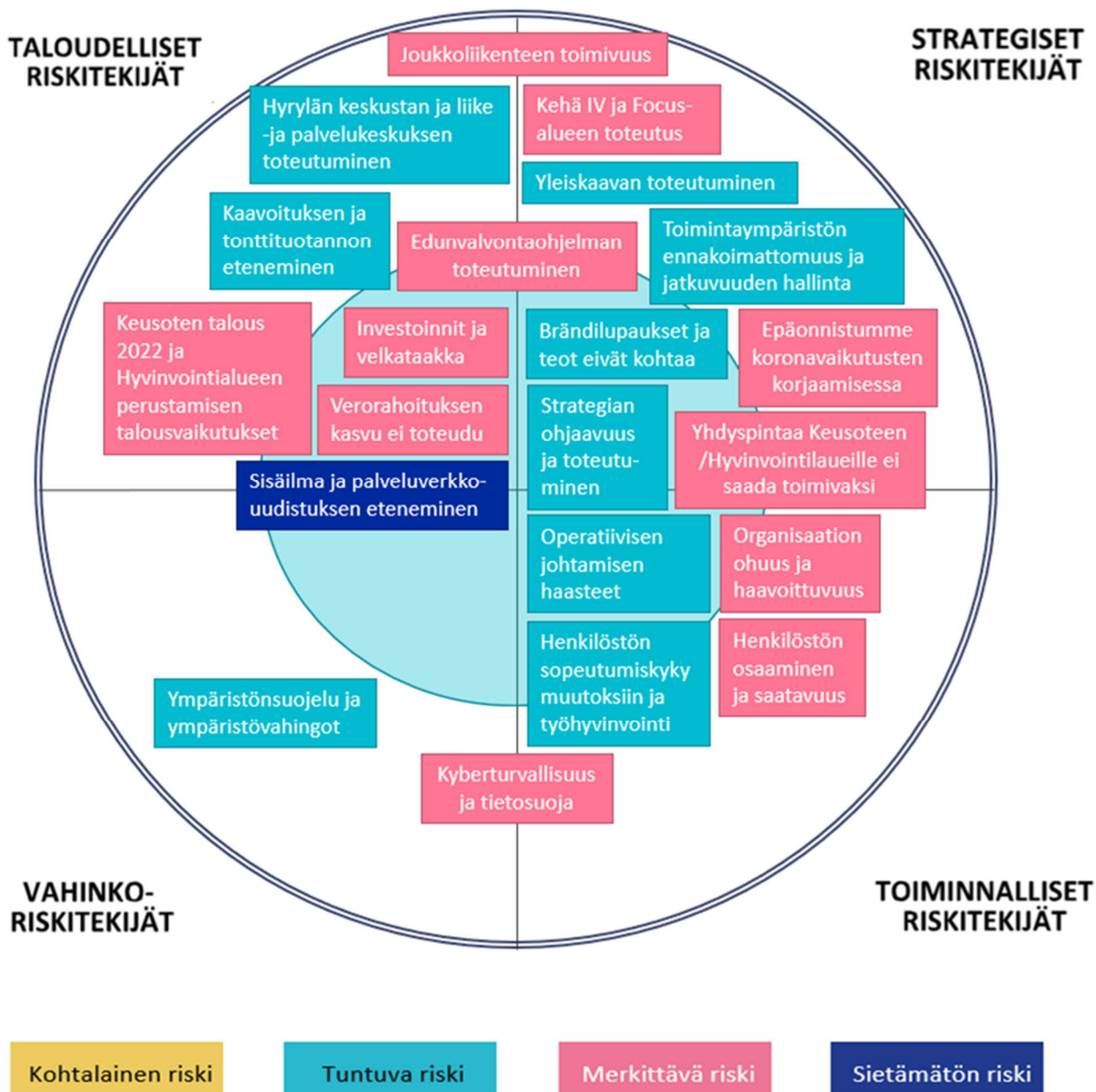
Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitus- markkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan.

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

TUUSULAN KUNNAN RISKIYMPYRÄ 2022

Riskien merkittävyyttä kuvataan neliportaisella asteikolla kohtaisesta riskistä tuntuvaan merkittävään ja sietämättömään riskiin.

Strategiset riskit 2022

Riski ja sen merkittävyys 2022	Hallintakeinot 2022
Joukkoliikenteen toimivuus	<ul style="list-style-type: none"> Joukkoliikenneverkon kehittäminen ja monipuolistuminen yhteistyössä HSL:n kanssa Joukkoliikenneinfran parantaminen Pyöräilyn edistämisen suunnitelman toteutus Uusien liikkumisen muotojen ja liikkumisen ekosysteemin luominen
Kehä IV ja Focus-alueen toteutus	<ul style="list-style-type: none"> Vahva vaikuttaminen ja edunvalvonta Viestintä Maanhankinnat Projektinhallinta
Epäonnistumme koronavaikutusten korjaamisessa	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiperheiden hyvinvoinnin takaaminen kaikille Lastensuojelu ja perhetyö Syrjäytymisen ehkäisy Työttömyyden hoito Oppimisen tuen toteutuminen
Yhdyspintaa Keusoteen/ Hyvinvointialueille ei saada toimivaksi	<ul style="list-style-type: none"> Vate-valmistelussa onnistuminen Yhdyspintarakenteiden luominen Osallisuus
Yleiskaavan toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> Kompromissiratkaisun löytäminen Yleisen hyödyn ja kaikkien tuusulalaisten edun toteutuminen Osallisuus ja asukkaiden kuuleminen Viestintä
Brändilupaukset ja teot eivät kohtaa	<ul style="list-style-type: none"> Strategian toteuttaminen Ulkoinen viestintä ja some-käyttäytyminen Perehdyttäminen
Toimintaympäristön ennakoimattomuus ja jatkuvuuden hallinta	<ul style="list-style-type: none"> Toimintaympäristön ennakoimattomuus ja reagointikyky Varautuminen ja jatkuvuuden hallinnan ylläpito Käytännön harjoittelu
Strategian ohjaavuus ja toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> Strategian ohjaavuutta valmisteluun ja päätöksentekoon vahvistettava Kyettävä kasvattamaan reagointikykyä Yhteistyökyky ja poliittinen päätöksenteko

Toiminnalliset riskit 2022

Riski ja sen merkittävyys 2022	Hallintakeinot 2022
Organisaation ohuus ja haavoittuvuus	<ul style="list-style-type: none"> Organisaation riskialueiden tunnistaminen Tiimien tehtäväkuvauksissa kriittisten tekemisten ja osaamisen tunnistaminen ja riskin hallinta, osaamiskeskustelut tiimeittäin Jokaisen työn arvostaminen ja yhteisen tahtotilan muodostaminen Ennakoiva henkilöstösuunnittelu eläköitymistien kohdalla Esihenkilötyöhön panostaminen
Henkilöstön osaaminen ja saatavuus	<ul style="list-style-type: none"> Osaamisen kehittämisen ohjelma ja rekrytoinnin kehittämissuunnitelma Osaamisen kehittämisen johtaminen ja osaamisen jakaminen Ennakoiva henkilöstösuunnittelu Työnantajakuvan markkinointi ja ilmoitusnäkyvyyden lisääminen Henkilöstökokemus ja viestintä siitä Työhyvinvointi ja henkilöstöstä huolehtiminen

Operatiivisen johtamisen haasteet	<ul style="list-style-type: none"> • Johtamisosaamisen ja esihenkilö- ja työyhteisötaitojen kehittäminen • Esihenkilöiden riittävä perehdytys
Henkilöstön sopeutumiskyky (resilienssi) muutoksiin ja työhyvinvointi	<ul style="list-style-type: none"> • Osaamisen kehittämisen suunnitelma • Työhyvinvoinnin johtaminen ja yhdessä kehittäminen hyödyntäen työhyvinvoinnin pulssimittausta • Oikea-aikainen viestintä ja osallisuus

Vahinkoriskit 2022

Riski ja sen merkittävyys 2022	Hallintakeinot 2022
Sisäilma ja palveluverkkouudistuksen eteneminen	<ul style="list-style-type: none"> • Laadukas ja jatkuva sisäilmatyö • Projektinhallinta • Laadukas kilpailutus
Kyberturvallisuus ja tietosuojat	<ul style="list-style-type: none"> • Kumppanuudet • Osaamisen ylläpito ja koulutukset • Auditoinnit
Ympäristönsuojelu ja ympäristövahingot	<ul style="list-style-type: none"> • Sujuvat ympäristö- ja maa-aineslupalvelut • Valvonta

Taloudelliset riskit 2022

Riski ja sen merkittävyys 2022	Hallintakeinot 2022
Keusoten talous 2022 ja Hyvinvointialueen perustamisen talousvaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> • Keusoten edunvalvonta ja tuottavuusohjelman toteuttaminen • Ennakoiva talouden suunnittelu
Verorahoituksen kasvu ei toteudu	<ul style="list-style-type: none"> • Elinvoimaa vahvistavat toimenpiteet • Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen • Henkilöstön mitoitus • Prosessien digitalisointi ja kehittäminen • Ennakoiva talouden suunnittelu
Investoinnit ja velkataakka	<ul style="list-style-type: none"> • Vajaakäyttöisten kiinteistöjen myynnit • Vahva investointien kustannusohjaus ja projektinhallinta • Ennakoiva rahoitussuunnittelu
Edunvalvontaohjelman toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärretään edunvalvonnan foorumit ja roolien kirkastaminen
Hyrylän keskustan ja liike- ja palvelukeskuksen toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Sujuva päätöksenteko • Viestintä • Asukkaiden osallisuus
Kaavoituksen ja tonttituotannon eteneminen	<ul style="list-style-type: none"> • Maanhankinta • Sujuva ja osallistuva kaavoitus • Yritysalueiden profilointi • Markkinointi

TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

Talousarvion osat

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kunnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu ottaen huomioon soveltuvin osin mainitut säännökset ja ohjeet.

Talousarviossa on seuraavat osat:

- yleisperustelut
- käyttötalousosa
- tuloslaskelmaosa
- investointiosa
- rahoitusosa sekä
- liitteet.

Yleisperustelut osassa esitetään kuntastrategia sitovine vuositavoitteineen, toimintaympäristö ja talouden kehitysnäkymät, taloussuunnitelman perusteet, henkilöstö sekä konsernin tytäryhteisöt. Lisäksi osassa on kuvattu muun muassa tietoja kehittämistoiminnasta, hankinnoista sekä sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.

Käyttötalousosassa esitetään toimialueiden toiminnan kuvaukset ja toimintaympäristön muutokset sekä sitovat toiminnan tavoitteet. Osaan kuuluvat toimialueiden ohella Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, liikelaitos ja muut taseyksiköt.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelmalla osoitetaan kuinka kunnan tilikauden tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmaosassa esitetään koko kunnan ja liikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma. Osassa esitetään myös verotulot, valtionosuudet ja rahoituserät.

Investointiosassa esitetään investointien kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet. Investointilaskelma sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille.

Rahoitusosan rahoituslaskelmassa esitetään käyttötalousosan sekä investointien tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoituslaskelmaan merkitään antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvioidaan muut maksuvalmiuden muutokset (rahoituksen rahavirta). Rahoituslaskelman lopussa esitetään näiden rahavirtojen yhteenlaskettu muutos, joka kuvaa talousarvion vaikutusta kunnan maksuvalmiuteen vuoden aikana.

Talousarvion liitetiedoissa esitetään riskit hallintatoimenpiteineen, poistosuunnitelma, hankintasuunnitelma, Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän talousarvio 2022 sekä talousarvion lukuohje.

Talousarvion sitovuus

Tavoitteiden sitovuus

Tuusulan valtuusto määrittää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä ja viranomaisia.

Valtuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat Tuusulan kuntastrategiaosassa esitetyt vuositavoitteet.

Talousarvion yleisperustelut ovat informaatiota, jota ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi. Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut, tunnusluvut ja suoritettavat tavoitteet ovat ohjeellisia siten, että kunnanhallituksen ja lautakuntien tulee ottaa ne huomioon käyttösuunnitelmia valmisteltaessa ja päätettäessä.

Käyttösuunnitelmat hyväksytään kunnanhallituksessa lautakuntien valmisteluun ja ehdotukseen pohjautuen sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion.

Käyttötalous

Talousarvion määrärahat ovat sitovia valtuustoon nähden toimialuetasolla siten, että yleissitovuutena on valtuustoon nähden toimialueen toimintakate eli määrärahan ja tuloarvion erotus. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät sisäiset erät. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2022 tavoitteita ja määrärahoja ja tuloarvioita. Myös Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen määrärahat ovat nettositovia.

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet, käyttöomaisuuden myyntivoitot, korkokulut ja muut rahoituskulut. Rahoituslaskelmassa sitovana eränä on kokonaislainamäärä vuodelle 2022.

Vesihuoltolaitos on kunnallinen liikelaitos. Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt laitoksen taloussuunnitelman. Vesihuoltoliikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma esitetään valtuustolle kunnan taloussuunnitelman yhteydessä. Vesihuoltoliikelaitoksen toimintakatteen tulee olla vähintään kunnan talousarvion mukainen. Laitokseen sijoitetulle peruspääomalle peritään korkoa valtuuston päätöksen mukaisesti 6,5 % vuodessa.

Rykmentinpuiston aluekehityshanke ja tilapalvelut taseyksikkö ovat laskennallisia taseyksiköitä, toiminnan ja talouden seurannan selkeyttämiseksi.

Investoinnit

Investoinnit ovat sitovia hankkeina (eli jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmä - kohtaisesti kunkin toimielimen/toimialueen sisällä. Lautakunnalla on oikeus siirtää määrärahaa investointikohteelta toiselle hankeryhmän tai toimielimen sisällä, mikäli kaikki investointikohteet toteutuvat. Uusia hankkeita ei ole oikeus aloittaa ilman valtuuston päätöstä. Kustannusarviot tarkistetaan ja hankkeille varattavat määrärahat päätetään vuosittain taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

Tietokoneohjelmistoihin liittyvät investoinnit ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti. Tietokoneohjelmistoihin liittyvät investoinnit esitetty talousarviokirjan investointiosioissa kokonaisuudessaan, kunnanhallituksen alla. Kansliapäälliköllä ja/tai talousjohtajalla on oikeus siirtää tietokoneohjelmistoihin liittyviä määrärahoja investointikohteelta toiselle tai talousarviovuoden aikana tunnistetulle uudelle investoinnille kunnan kehittämisen johtoryhmän esitykseen perustuen.

Rahoitus ja valtuudet rahoituksen nostamiseksi

Valtuusto vahvistaa puitteet taloussuunnitelmaan perustavalle lainanotolle. Talousarvion mukaan kunta nostaa nettomääräisesti uutta lainaa vuonna 2022 noin 43 milj. euroa. Kunnan kokonaislainamäärän lisäys on sitova valtuustoon nähden.

Kunnan lainasalkun rakennetta muokataan siten, että vuotuinen kiinteäkorkoisten tai suojattujen lainojen osuus lainasalkusta on vuoden 2022 lopussa vähintään 50 prosenttia. Kiinteäkorkoisilla luotoilla ja korkosuojausilla pystytään vähentämään kunnan korkomenojen muutoksia ja parantamaan ennustettavuutta, edesauttaen siten talousarvion- ja suunnitelman laatimista ja siinä pysymistä.

Maksuvalmiuden turvaamiseksi tarkoitettujen lyhytaikaisen rahoituksen (yksittäisten lainojen laina-aika enintään yksi vuosi) ottamiseen valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että lyhytaikaista rahoitusta on käytössä yhteensä enintään 80 milj. euroa. Lyhytaikaisena rahoituksena pidetään luottoja, joiden enimmäismaturiteetti on 12 kk.

Kone- ja kalustohankintojen rahoitusta varten valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että leasingrahoitusta on käytössä yhteensä enintään 10 milj. euroa.

Valtuusto antaa kunnanhallitukselle oikeuden ottaa nettomääräisesti uutta pitkäaikaista lainaa enintään 50 milj. euroa.

Valtuudet korkosuojausten tekemiseksi

Korkosuojauksia voi tehdä vain talousjohtaja yhdessä kansliapäällikön kanssa. Talousjohtaja informoi kunnanhallitusta ja konsernijaostoa suojausten tekemisen suunnittelusta ja valmistelusta. Talousjohtajalla on yhdessä kansliapäällikön kanssa myös oikeus purkaa tai muuten muokata tekemiään korkosuojauksia.

KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston asettamat tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä, mutta eivät kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista

Tuusulan kuntakonserniin kuuluu 11 tytäryhtiötä ja yksi osakkuusyhteisö (Uudenmaan Työterveys Oy). Tuusula on jäsenenä yhdeksässä kuntayhtymässä. Lisäksi Tuusulalla on merkittäviä omistuksia kolmessa kuntaomisteisessa yhtiössä; Kiertokapula Oy (9,9 %), Keski-Uudenmaan Työterveys Oy (22 %) ja Kiljavan Sairaala Oy (18 %).

Kunta on konsernin emoyhteisö. Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräysvalta. Osakkuusyhteisöiksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanlaisesti huomattava vaikutusvalta (20–50 prosenttia äänivallasta) ja merkittävä omistusosuus (vähintään 20 prosenttia yhtiön omasta pääomasta) yhteisössä.

Konserniohjaus on määritelty konserniohjeessa ja hallintosäännössä. Tuusulan valtuusto hyväksyi konserniohjeen (13.11.2017 § 193). Ohjeen mukaisesti konsernihoito vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja valvonnan järjestämisestä.

Kunnan konsernihoitoon kuuluvat kunnanhallitus, konsernijaosto, pormestari, kansliapäällikkö ja talousjohtaja. Konsernihoito voi antaa ohjeita eri yhteisöjen hallintoelimiin valituille henkilöille. Kansliapäällikkö tai talousjohtaja käyttävät puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioivat omistajapolitikan ja konsernin tavoitteiden toteutumista sekä konsernirakenteen kehittämistarpeita.

Tytäryhteisöjä johtaa yhtiön hallitus tai muu sitä vastaava elin, johon kunnan konsernijaosto nimeää jäsenet yhtiökokousedustajansa kautta. Kansliapäälliköllä tai talousjohtajalla tai muulla kunnanhallituksen erikseen nimeämällä edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa.

Tytäryhteisöille asetetaan vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet ja ne raportoivat seuraavat tunnusluvut tilinpäätöksen ja neljännesvuosiraporttien yhteydessä:

- Liikevaihto ja liikevaihdon muutos
- Liikevoitto
- Nettotulos
- Lainamäärä ja lainamäärän muutos.

Kunta ohjaa ja tukee konserniyhtiöitä niiden tavoitteiden saavuttamisessa sekä liiketoimintojen kehittämisessä. Lähtökohtana on mahdollistaa kuntalaisille paremmat palvelut yhdessä konserniyhtiöiden kanssa.

Alla yhteenveto kunnan Tuusulan tytäryhtiöiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista.

Yhteisön nimi (1000 euroa)	Omistusosuus %	Liikevaihto	Nettotulos	Investoinnit	Korollinen vieras pääoma	Lainojen muutos	Henkilöstö
Vuokratyöyhtiö							
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	100,0	7600	0	10800	57500	11800	6
Liikuntapalveluja tarjoavat yhtiöt							
Tuusulan Tenniskeskus Oy	52,5	712	50	3300	3000	2300	9
Tuusulan Jäähalli Oy	96,7	365	37	20	96	0	1
Kellokosken Jäähalli Oy	74,3	270	0	0	0	0	1,5
Tuusulan Tekonurmi Oy	51,0	200	30	10	151	-48	0,5
Toimitilapalveluja tarjoavat yhtiöt							
KOy Keravan ja Tuusulan Paloasema	60,0	701	7	0	7500	-317	0
KOy Riihikallion päiväkotikeskus	100,0	629	437	0	4323	-337	0
KOy Lahelankankaan toimitalo	100,0	127	11	67*	60*	60*	0
Koy Riihikallion lähipalvelukeskus	100,0	93	-78	3	1800	-200	0
Koy Vanha Kunnantalo	67,0	83	0	102**	0	0	0
Tuusulan Kansanopiston Oy	91,0	165	30	0	0	0	0
* ei sisällä suunnitteilla olevia sisätilojen muutostöitä							
** katetaan ed. vuosien ylijäämästä							

Tytär-yhteisöjen vuosittavoitteet 2022

Kuntalaissa on määritelty valtuuston kuntakonsernin johtamiseen liittyvät tehtävät. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kaikkien tytäryhteisöjen tavoitteena on taloudellisesti kannattava. Tytäryhteisöjen toiminta-ajatus ja tehtävät sekä vuosittavoitteet 2022 ovat:

Tuusulan Kunnan kiinteistöt Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuosittavoitteet 2022
<p>Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokratiloyhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmuotoisuus sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet.</p> <p>Yhtiö tuottaa turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin.</p> <p>Olemme yhteistyössä rakentamassa viireä ja elinvoimaista asuinkuntaa. Yhtiön arvoja ovat elinvoimaisuus, vastuullisuus, kehittyminen ja yhteistyö.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sähköisten palveluiden ja asukassivujen käyttöönotto - Tuusulan Kotipiha-projektin läpiviemi budjetin mukaisesti - Yhtiön näkyvyyden lisääminen

Tuusulan Tenniskeskus Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuosittavoitteet 2022
<p>Yhtiön tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen ja salibandyyn pelaajille sekä uusille urheilumuodoille.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminnan normalisointi koronapandemian jäljiltä - Urheilukeskuksen laajennuksen ensimmäisen vaiheen toteutus valmiiksi - Urheilukeskuksen laajennuksen toisen vaiheen suunnitelmat keväällä 2022 - Tuusulan Tekonurmi Oy:n yhdistäminen yhtiöön - Yhtiön pidemmän tähtäimen suunnitelman päivitys

Tuusulan Jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuosittavoitteet 2022
<p>Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaika.</p> <p>Yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaika ja pyrkii olemaan kannattava ja omarahoitteinen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tuusulan Jäähalli Oy:n ja Tuusulan kunnan jäähallin toimintojen yhdistäminen saman yhtiön alle - Jäähallit palvelevat asiakkaita 12 kuukautta vuodessa siten, että kesä-heinäkuun aikana on vain yksi halli käytössä - Jäähallin palveluiden kehittäminen (varausjärjestelmä ja siihen liittyvä lukitusjärjestelmä – puolittainen itsepalvelu (varaa – maksa – vastaanota avainkoodi – jäälle) - Tuusulan Jäähalli Oy:n ilmankuivausjärjestelmän korjaaminen - Jäähdytyskoneiston uusimisen suunnittelu - Aurinkoenergiajärjestelmän käyttöönoton suunnittelu molempien hallin hyväksi

Kellokosken Jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuosittavoitteet 2022
<p>Yhtiön toimialan on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteena on vuonna 2022 saavuttaa koronavirusta edeltäneen ajan toiminnan taso edellyttäen, että pandemia hellittää ja rajoitukset eivät haittaa toimintaa. - Osakas- ja ostopalvelusopimukset mahdollistavat vakaan toiminnan ja talouden - Tehdään tarpeelliset korjaukset sekä suunnitellaan tulevien vuosien peruskorjauksia.

Tuusulan Tekonurmi Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2022
Yhtiön liiketoimintana on Tuusulan urheilukeskuksessa sijaitsevan lämmitetävän tekonurmikentän ja ylipainehallin ylläpito sekä käyttövuorojen myynti.	

KOy Riihikallion lähipalvelukeskus

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2022
Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja hallita sekä vuokrata Riihikallion palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja kannattavasti.	<ul style="list-style-type: none"> - Liiketilojen vuokratus käypään vuokratasoon - Vuokralaisten pitäminen tyytyväisenä

KOy Keravan ja Tuusulan Paloasema

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2022
Yhtiö toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnassa sijaitsevaa paloasemakiinteistöä.	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjota kiinteistö, jossa taataan hyvät puitteet pelastusaseman ja Tuusulan VPK:n toimintaa varten - Tehdään tarvittavat huolto- kunnossapito- ja korjaustyöt yhteistyössä käyttäjien kanssa.

KOy Riihikallion päiväkotikeskus

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2022
Yhtiö toimialana on omistaa ja hallita Riihikalliolla sijaitsevaa päiväkotihuoneistoa.	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjota kiinteistö, joka tarjoaa hyvät ja turvalliset puitteet päiväkotitoimintaan - Tehdään tarvittavat huolto- kunnossapito- ja korjaustyöt yhteistyössä käyttäjien kanssa.

KOy Lahelankankaan toimitalo

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2022
Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Lahelassa sijaitsevaa kiinteistöä rakennuksineen. Kiinteistössä sijaitsevat päiväkotitilat ja nuorisotilat.	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjota kiinteistö, joka tarjoaa hyvät ja turvalliset puitteet päiväkotitoimintaan - Seurakunnalta ostetut tilat muutetaan päiväkotitoiminnan vaatimusten mukaiseksi.

KOy Vanha Kunnantalo

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2022
Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnassa sijaitsevaa vanhaa kunnantaloa, jossa toimii KUVES ja Keski-Uudenmaan musiikkiopisto.	<ul style="list-style-type: none"> - Kiinteistö tarjoaa hyvät puitteet KUVESin kuin Keski-Uudenmaan musiikkiopiston toimintaa varten - Tehdään tarvittavat huolto- kunnossapito- ja korjaustyöt.

Tuusulan Kansanopiston Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2022
Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnassa sijaitsevaa kiinteistöä, jonka tilat on vuokrattu Keudalle (Pekka Halosen akatemia)	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjota hyvät puitteet Pekka Halosen akatemian toiminnalle - Tehdään välttämättömät korjaustyöt yhteistyössä Keudan kanssa.

MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO V.2022

Toimielin Palvelualue/hankeryhmä	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	Määrärahat Talousarvio	Tuloarviot Talousarvio	Toimintakate
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Kunnanhallitus			
Kuntatoimiala/Yleishallinto- ja johdon tuki, S			-134 954
Kunnanviraston johto	135 485	531	-134 954
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	4 568	4 568	0
Yhteiset palvelut, S			-9 487
Henkilöstöpalvelut- ja kohdennettu asiakas	5 198	637	-4 561
Hallinto- ja asiakaspalvelut	2 753	1 042	-1 711
Talouden ohjaus	1 765	243	-1 522
Kehittäminen ja tietohallinto	1 792	99	-1 693
Sivistys, S			-89 800
Kasvatus- ja sivistyslautakunta			
Oppiminen	62 035	5 779	-56 256
Varhaiskasvatus	28 525	2 268	-26 257
Sivistyksen tukipalvelut	5 906	6 261	355
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta			
Kulttuuri	3 857	313	-3 544
Vapaa-aikapalvelut	5 133	1 035	-4 098
Kasvu ja ympäristö, S			-3 006
Kuntakehityslautakunta			
Kehittäminen ja hallinto	940	1	-939
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	2 252	1 384	-868
Projektitoimisto	1 080		-1 080
Maankäyttö ja paikkatieto	2 015	1 340	-675
Kaavoitus	1 117	40	-1 077
Rakennusvalvonta	753	572	-181
Tekninen lautakunta			
Yhdyskuntatekniikka	11 052	772	-10 280
Tilapalvelut	13 674	24 013	10 339
Kunnanhallitus			
Myyntivoitot		10 200	10 200
Maankäyttösopimukset		3 000	3 000
Yhteensä	289 900	64 098	-225 802
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot		207 220	
Valtionosuudet		35 414	
Korkotulot		60	
Muut rahoitustulot		490	
Korvaus liikelaitoksen peruspääomasta		488	
Korkomenot	1 009		
Muut rahoitusmenot	50		

S, Sitovuustaso. Toimintakatesitovuus toimialueittain.

Taulukko ei sisällä Kasvun ja Ympäristön toimialueelle budjetoitua valmistusta omaan käyttöön 100 t euroa. Tämä erä huomioiden toimintakatteen määrä on - 1 661,8 t euroa.

Maankäyttö ja paikkatieto palvelualueen toimintatuotoista näytetään maankäyttösopimusten tuotot omana rivinä taulukossa.

Hankeryhmä	1 000 €	1 000 €
	Määrärahat Talousarvio	Tuloarviot Talousarvio
INVESTOINTIOSA		
Kunnanhallitus		
Aineettomat hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 000	12 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Koneet ja kalusto	30	
Osakkeet ja osuudet	200	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	600	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset		
Kasvatus- ja sivistyslautakunta		
Aineettomat hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	130	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	90	
Koneet ja kalusto	219	
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	920	
Koneet ja kalusto	80	
Kuntakehityslautakunta		
Koneet ja kalusto		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	135	
Tekninen lautakunta		
Talonrakennus	36 740	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 065	2 000
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	480	
Koneet ja kalusto	325	
Investoinnit yhteensä	62 014	14 000
RAHOITUSOSA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	21 500	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	21 200	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	
Yhteensä	395 673	321 770

Hyte-lautakunta on kunnanviraston johdon alla.

Kuntatoimiala

KUNTATOIMIALA

Kansliapäällikkö Virpi Lehmusvaara

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ (ilman vesihuoltoliikelaitosta)

Tiliryhmätaulukko (1000 €) 183AA KUNTATOIMIALA

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	56 089	59 657	62 829	64 098	71 297	64 101	61 962	72 620
Myyntituotot	17 280	17 866	18 226	19 330	19 323	19 369	19 601	20 021
Maksutuotot	8 417	9 582	9 318	9 356	9 469	9 583	9 698	9 813
Tuot ja avustukset	1 871	731	731	751	758	766	773	781
Muut toimintatuotot	28 520	31 478	34 554	34 661	41 746	34 383	31 890	42 004
Valmistus omaan käyttöön	421	100	100	100	100	100	100	100
Toimintakulut	-271 749	-277 754	-281 581	-289 900	-159 703	-161 075	-161 704	-163 458
Henkilöstökulut	-74 811	-77 840	-77 940	-80 550	-80 530	-81 061	-80 901	-81 740
Palvelujen ostot	-156 900	-158 841	-162 168	-166 873	-36 317	-36 558	-36 970	-37 471
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 674	-9 359	-9 359	-9 355	-9 457	-9 583	-9 551	-9 544
Avustukset	-7 480	-7 672	-8 052	-7 800	-7 957	-8 114	-8 274	-8 437
Muut toimintakulut	-22 884	-24 042	-24 062	-25 323	-25 443	-25 759	-26 007	-26 265
Toimintakate	-215 239	-217 997	-218 652	-225 703	-88 306	-96 874	-99 641	-90 738

Toimintakulujen muutos % 183AA KUNTATOIMIALA

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakulut	2,2 %	3,6 %	4,4 %	-44,9 %	0,9 %	0,4 %	1,1 %

Toimintakatteen muutos % 183AA KUNTATOIMIALA

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	1,3 %	1,6 %	3,5 %	-60,9 %	9,7 %	2,9 %	-8,9 %

Toiminnan kuvaus

Kuntatoimialaan kuuluvat Yleishallinto ja johdon tuen ohella Yhteisten palveluiden, Sivistyksen sekä Kasvun ja ympäristön toimialueet.

Kuntatoimiala vastaa kunnan operatiivisesta johtamisesta ja kuntatasoisesta edunvalvonnasta. Yleishallinto ja johdon tuen vastuualueita ovat mm. Keusoten ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palveluostot, terveyden ja hyvinvoinnin työn koordinointi, osallisuustyö sekä viestintä ja markkinointiviestintä.

Pormestari johtaa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana ja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Pormestari toimii myös kunnanhallituksen konsernijaoston puheenjohtajana. Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö. Lisäksi kuntatoimialalla on kaksi osa-aikaista apulaispormestaria.

Kansliapäällikkö johtaa ja kehittää kunnan operatiivista toimintaa sekä johtaa kuntatoimialaa ja vastaa kuntatoimialalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan asianmukaisuudesta. Kansliapäällikkö johtaa kunnan johtoryhmää ja kunnan johtoryhmän ja poliittisen johtoryhmän yhteiskokouksia sekä toimii toimialuejohtajien esimiehenä.

Kuntatoimialan keskeinen vastuualue omistajaohjaus, keskeisesti Keusotea koskien. Tavoitteena on Keusoten tuottavuusohjelman toteutuminen ja hyvä talouden hallinta siirryttäessä hyvinvointialueille. Kuntatoimiala vastaa käynnissä olevasta hyvinvointialuevalmistelusta, jota tehdään vuoden 2022 aikana. Hyvinvointialueiden toiminta käynnistyy 1.1.2023. Lait tulevat voimaan porrastetusti, osa 1. heinäkuuta 2021 ja viimeiset vuoden 2023 alusta.

Muut vastualueet:

- Keski-Uudenmaan pelastuslaitos järjestää pelastustoimen tehtävät Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Tuusulan ja Vantaan kattavalla toimialueella
- Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii sopijakuntiansa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä asiakkaidensa ja ympäristön parhaaksi tuottaen laadukkaita, taloudellisia ja tasapuolisia palveluita.

Kunnan toiminnan painopisteet 2022

Tuusulan kuntastrategia uusiutui uuden valtuustokauden 2021–2025 alkaessa ja kunnan toiminnassa keskeistä on uuden kuntastrategian linjausten toimeenpano. Kuntastrategia on kuvattu talousarvion kohdassa Tuusulan kuntastrategia.

Kunnassa on laadittu koronasta toipumiseen exit-suunnitelma, jonka toteuttaminen on jo käynnissä ja jatkuu tulevien vuosien aikana. Korona on erityisesti vaikuttanut oppimiseen, yksinäisyyden kokemiseen ja lisännyt lasten ja perheiden haasteita. Kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021–2025 ohjaa tuusulalaisten hyvinvointiin kohdistuneiden negatiivisten korona vaikutusten ehkäisyä.

Kunnan pito- ja vetovoiman kannalta keskeisiä asioita ovat palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen, liikunta- ja kulttuuripalveluiden kehittäminen sekä sujuva yritys yhteistyö eli kasvun edellytysten mahdollistaminen. Palveluverkkosuunnitelman keskeiset toteutukset etenevät vahvasti vuoden 2022 aikana. Martta Wendelin päiväkoti valmistuu, Monion, lukio ja kulttuuritalon, rakentaminen on käynnissä, Kirkonkylän kampuksen ja Riihikallion monitoimikampuksen rakentaminen käynnistyy ja Lahelan hankesuunnitelma valmistuu. Palveluverkon uudistamisen edetessä tulee myös toteuttaa linjatut tarpeettomiksi jäävien kiinteistöjen kehittäminen ja tiloista luopumiset.

Hyrylän keskustan kehittäminen etenee palvelukeskushankkeen myötä. Keskeistä on saada päätökseen Tuusulan kunnan yleiskaava.

Kunnan edunvalvonnan painopisteitä ovat hyvinvointialuevalmistelu, MAL 2020-2023 sopimuksen toteuttaminen ja sujuvat liikenne ratkaisut kuten julkisen liikenteen kehittäminen (HSL), kehä IV ja keskeiset KUHA-hankkeet.

Kulttuurin- ja vapaa-ajan palveluiden osalta painopisteitä ovat Halosenniemen kehittäminen, Urheilukeskuksen hankkeiden eteneminen ja liikuntapaikkojen rakentaminen osaksi uudistuvaa koulu - ja päiväkotiverkkoa.

TE-palveluiden sijoittaminen kuntiin on valmistelussa. Kuntayhteistyössä on tärkeää edistää liikuntapaikkarakentamista, kulttuurin palveluita ja Tuusulanjärven ympäristön kehittämistä.

Vuoden 2022 aikana kuntaan luodaan kestävän kehityksen suunnitelma valtuustokaudelle 2021–2025.

Yleishallinto ja johdon tuki

Studio Versta

NETTOKULUT
€/ASUKAS
3 430

SOSIAALI- JA
TERVEYSPALVELUT
NETTOKULUT
€/ASUKAS
3 196

PALO- JA
PELASTUSTOIMEN
PALVELUT
KULUT €/ASUKAS
80

YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

Vastuuhenkilö: Kansliapäällikkö Virpi Lehmusvaara

Tiliryhmätaulukko (1000 €) 18310 YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	4 022	4 249	4 249	5 099	4 937	5 021	5 111	5 207
Myyntituotot	3 417	3 610	3 610	3 843	3 670	3 741	3 818	3 902
Maksutuotot	563	637	637	753	760	768	775	783
Tuet ja avustukset	10	2	2	2	2	2	2	2
Muut toimintatuotot	33			500	505	510	515	520
Valmistus omaan käyttöön	0							
Toimintakulut	-131 000	-131 933	-135 933	-140 053	-9 258	-9 399	-9 492	-9 639
Henkilöstökulut	-5 663	-5 893	-5 893	-6 140	-6 473	-6 603	-6 735	-6 870
Palvelujen ostot	-124 604	-124 949	-128 949	-132 761	-1 736	-1 737	-1 685	-1 678
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-395	-94	-94	-91	-92	-94	-96	-98
Avustukset	-132	-146	-146	-156	-159	-162	-166	-169
Muut toimintakulut	-205	-851	-851	-906	-797	-803	-810	-824
Toimintakate	-126 977	-127 684	-131 684	-134 955	-4 321	-4 378	-4 382	-4 431

Toimintakatteen muutos % 18310 YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	0,6 %	3,7 %	5,7 %	-96,8 %	1,3 %	0,1 %	1,1 %

Toimintakulujen muutos euroina (1000 €) 18310 YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakulut	-934	-4 934	-8 120	-9 258	-141	-93	-147

Toimialueella on toimintakatesitovuus valtuustoon nähden.

Toimialueen palvelualueet

- Kunnanviraston johdon keskeisenä tehtävänä on johtamisen ja viestinnän keinoin tukea koko organisaation toimintakykyä ja kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa.
- Kunnanviraston johtoon kuuluvat Keusoten ja pelastustoimen kuntayhtymäostot, viestintä, edustus ja suhdetoiminta, kansainvälisen toiminnan koordinointi, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan ohjaus, kuntayhteistyö, kuntatasoinen strateginen suunnittelu, osallisuustyö, yhteistoiminta ja jäsenmaksut, sekä hyvinvointialuevalmistelu
- Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii sopijakuntiansa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä asiakkaidensa ja ympäristön parhaaksi tuottaen laadukkaita, taloudellisia ja tasapuolisia palveluita.

Toimintaympäristön - ja toiminnan muutokset

Yleishallinto ja johdon tuki vastaa käynnissä olevasta hyvinvointialuevalmistelusta, jota tehdään vuoden 2022 aikana. Hyvinvointialueille siirtyvät sosiaali- ja terveystoimen (Keusote), oppilashuollon sekä pelastustoimen henkilöstö, omaisuus sekä sopimukset. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistämiseksi on perustettu väliaikainen hallinto huolehtimaan niistä välttämättömistä voimaantulon mukaisista toimenpiteistä, jotka on tehtävä lainsäädännön voimaantulon 1.7.2021 jälkeen ennen aluevaltuuston toimikauden alkua 1.3.2022. Väliaikainen valmistelutoimielin (VATE) vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa.

Vuonna 2022 jatkamme Tuusulan brändin vahvistamista ja Tuusulan tunnettuuden lisäämistä ja teemme sen mielenkiintoisen markkinointiviestinnän avulla. Markkinointiviestintää suunnitellaan yhdessä toimialueiden kanssa. Brändi syntyy kaikista kunnan työntekijöiden teoista ja vuorovaikutustilanteista – tuommekin säännönmukaisesti myös esiin toimialueiden onnistumisia kunnan kehittämisessä ja kuntalaisten palvelemisessa. Varmistamme myös, että koko organisaatio toimii yhteisen brändin mukaisesti, eli että esimerkiksi kaikki markkinointi ja markkinointimateriaalit noudattavat Tuusulan yhteistä brändiä. Kunta toteuttaa historiansa suurinta investointia, uudistaa palveluverkkoaan. Viestintä toteuttaa laadukasta palveluverkkoviestintää ja hyödyntää uudistuvaa palveluverkkoa myös kunnan brändin kehittämisessä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan vuoden 2022 toiminnan painopisteitä ovat kuntastrategian ja hyvinvointisuunnitelma 2021–2025 hyvinvointitavoitteiden toteutuksen varmistaminen ja seuranta, hyvinvointialuevalmistelun ohjaus etenkin yhdyspintatyön näkökulmasta sekä tuusulalaisten hyvinvointiin kohdistuneiden negatiivisten koronavaikutusten ehkäisy. Lautakunnan muihin vuoden 2022 painopisteisiin kuuluvat kuntalaisvaikuttamisen ja osallisuustyön ohjaus mm. osallisuusmallin teoksi viennin, palveluverkon yhteiskäytön, asukkaiden ja yhteisöjen käytössä olevien tilojen, järjestösuunnitelman ja osallistuvan budjetoinnin osalta.

Kunnan tietohuoltotyö organisoidaan ja resursoidaan vuoden 2022 aikana.

Strategian toteuttaminen

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät sitovat vuositavoitteet perustuvat Tuusulan kuntastrategiaan 2022 -2025. Yleishallinto ja johdon tuen vastuualueelle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä 14 sitovaa tavoitetta. Tavoitteet on esitetty alla olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoitteet	Vuositavoite 2022
1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	- Toteutamme palveluverkkosuunnitelmaa ja uudistamme toimintatapoja
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia	- Toteutamme hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 poikkihallinnollisessa ja organisaatorajat ylittävässä yhteistyössä - Jatkamme järjestösuunnitelman toteutusta - Luomme edellytyksiä yhteisöllisyyden syntymiselle uusilla kampuksilla
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta	- Jatkamme Tuusulan brändin vahvistamista ja Tuusulan tunnettuuden lisäämistä - Tehostamme yhteisötilojen käyttöä ja edistämme uudistuvan palveluverkon yhteiskäytön kysymyksiä - Kehitämme ikäihmisten hyvinvointia edistäviä palveluita
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä	- Vahvistamme asukkaiden osallisuutta ja varmistamme Tuusulan osallisuusmallin toteutumisen - Viemme yhdessä käytäntöön kanavas suunnitelman
11. Rakennamme kestävä tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa	- Laadimme kestävä kehityksen suunnitelman - Toteutamme ilmasto-ohjelmaa - Toteutamme Ympäristöministeriön rahoittamaa Puistokylän ilmastoviisaan puukyläkaupungin toteutusta
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen	- Viemme loppuun poliittisen johtamisjärjestelmän uudistuksen 2. vaiheen toimenpiteet - Rakennamme tiedolla johtamisen kokonaisuutta.

Talous ja tuottavuus

Toteutamme uutta hyväksyttyä kuntastrategiaa, joka pohjautuu pormestariohjelmaan 2021-2025. Kuntastrategissa keskeistä on Tuusulan kasvun edellytysten luominen. Tulemme tarjoamaan monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia, uusia yritys- ja työpaikka-alueita sekä laajennamme harrastamisen ja kulttuurista nauttimisen paikkoja.

Tuusulalaisten hyvinvointiin vaikuttavat laadukkaat palvelut ja osallisuuden edistäminen ja turvallisen edistäminen. Valtuustokaudella uudistamme palveluverkkoa rakentamalla uusia päiväkotia ja kouluja, jotka tarjoavat myös kuntalaisille yhteisiä olohuoneita ja yhdessä tekemisen paikkoja. Sekä palveluverkkoa että palveluiden laatua tulee kehittää kuntalaislähtöisesti. Kunnan vuonna 2018 valtuustossa hyväksytty ja joulukuussa 2021 päivitetty palveluverkkosuunnitelman toteutus tulee vaatimaan lähivuosina vahvasti kunnan henkilö- ja talousresursseja.

Koronaepidemiolla on vaikutuksia talouteen ja toimintaan. Pitkittyneellä pandemiolla on ollut vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin. Kunnan palvelutoiminnassa tulee edistää digitaalisen työskentelyn ja digitalisaatiota hyödyntävän palvelutoiminnan kehittymistä. Kunnan talouden kannalta on keskeistä se, missä määrin epidemian vaikutukset tulevat näkymään verokertymissä ja sosiaali- ja terveystoimen, hyvinvointialueiden, kustannuksissa tulevina vuosina.

Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen etenee vuonna 2022 useiden keskeisten hankkeiden osalta. Laajempien muutosten valmistelussa hyödynnämme vaikutusten ennakkoarviointia (EVAUS) merkittävien asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstömäärä pysyy suunnittelukaudella ennallaan. Kunnan johtoon kuuluvat pormestari, kansliapäällikkö, viestintä, strateginen suunnittelu, sekä osallisuus- ja hytetyö. Henkilöstömäärä on kahdeksan. Lisäksi kunnan johtoon kuuluvat kaksi osa-aikaista apulaispormestaria.

Toimialue yhteensä		2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos-% 2022-2027
	Vakituiset	57	57	58	58	58	58	1
	Määräaikaiset	1,4	1,4	0,4	0,4	0,4	0,4	
	Vaihtoehtoinen työvoima							

KUNNANVIRASTON JOHTO

Palvelualue

Vastuuhenkilö: kansliapäällikkö Virpi Lehmusvaara

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183100 Kunnanviraston johto

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	44	42	42	531	536	541	547	552
Toimintakulut	-127 021	-127 726	-131 726	-135 485	-4 857	-4 919	-4 928	-4 984
Toimintakate	-126 977	-127 684	-131 684	-134 955	-4 321	-4 378	-4 382	-4 431

Toimintakatteen muutos % 183100 Kunnanviraston johto

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	0,6 %	3,7 %	5,7 %	-96,8 %	1,3 %	0,1 %	1,1 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kunnanjohto
- Keusote, kuntayhtymäostot
- Pelastustoimi, kuntayhtymäostot
- Viestintä
- Edustus ja suhdetoiminta, kv-toiminta
- Hyte-lautakunta
- Kuntayhteistyö
- Strateginen suunnittelu
- Osallisuus
- Yhteistoiminta ja jäsenmaksut

Toiminnan kuvaus

Uudistamme kuntaa, palveluita ja organisaatiota, ottaen huomioon Keski-Uudenmaan soten ja hyvinvointialueille siirtymisen varmistamisen tuusulalaisten lähipalvelut. Kunnan johdon keskeisenä tehtävänä on johtamisen ja viestinnän keinoin tukea koko organisaation toimintakykyä ja kuntastrategian toteutumista.

Valtuusto: Kunnan päätöksentekojärjestelmässä valtuusto on ylin toimielin ja kuntalain mukaan vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Sen tulee päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisen, talouden ja rahoituksen perusteista. Valtuusto kokoontuu noin 9 kertaa vuoden 2022 aikana sekä pitää kaksi valtuustoseminaaria.

Kunnanhallitus: Kunnanhallituksen toiminnan tarkoituksena on valtuuston päätösten mukaisesti tuottaa tai järjestää kunta-laisten tarvitsemia palveluja. Kunnanhallitus kokoontuu viikoittain maanantaisin lukuun ottamatta kesätaukoa.

Talousarvioon 2022 sisältyvät seuraavat käyttövarausmäärärahat:

	TA 2022	TA 2021	TP 2020	TP 2019
Kunnanhallitus	5 310	5 310	1 204	0
Kunnanhallituksen puheenjohtaja	1 530	1 530	1 500	1 200
Kunnanhallituksen varapuheenjohtajat	720	720	1 440	666
Pormestarin käyttöraha	40 000	40 000	12 720	26 707
Valtuusto	3 015	3 015	0	0
Valtuuston puheenjohtaja	1 530	1 530	0	1 500
Valtuuston varapuheenjohtajat	720	720	1145	1 440

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Vastuuhenkilö: kehittämisspäällikkö Heidi Hagman

Määräraahataulukko (1000 €) 18311700 Hyte-lautakunta

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintakulut	-100	-136	-136	-146				
Toimintakate	-100	-136	-136	-146				

Toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta vastaa kuntatasoisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhteistyön ohjauksesta, kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakoarviointimenettelyn ohjauksesta ja ohjeistuksesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmista sekä kuntalaisvaikuttamisen ohjauksesta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään alueellisessa yhteistyössä Keusoten kanssa. Kunnassa toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialainen työryhmä.

Painopisteet toiminnassa

Hyte-toiminnan vuoden 2022 toiminnan painopisteitä ovat kuntastrategian ja hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 hyvinvointitavoitteiden toteutuksen varmistaminen ja seuranta, hyvinvointialuevalmistelun ohjaus etenkin yhdyspintatyön näkökulmasta sekä tuusulalaisten hyvinvointiin kohdistuneiden negatiivisten koronavaikutusten ehkäisy. Keusoten ja alueen kuntien HYTE-yhteistyön vahvistaminen ja alueellisen hyvinvointisuunnitelman toteutus ovat lautakunnan toiminnassa keskeistä. Lautakunta edistää vaikutusten ennakoarviointimenettelyn (EVA) käyttöönottoa syksyllä 2020 hyväksytyyn EVA-mallin mukaisesti sekä sen hyödyntämistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmista. HYTE-lautakunta valitsee vuosittain vuoden Hyvinvoinnin edistäjän. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön on varattuna 20 000 euron avustus.

Vuoden 2022 painopisteisiin kuuluu myös kuntalaisvaikuttamisen ja osallisuustyön ohjaus mm. osallisuusmallin teoiksi viennin, palveluverkon yhteiskäytön, asukkaiden ja yhteisöjen käytössä olevien tilojen, järjestösuunnitelman ja osallistuvan budjetoinnin osalta.

Strategian toteuttaminen

HYTE-lautakunnan vastuualueelle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä kuusi sitovaa tavoitetta. Tavoitteet on esitetty alla olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoitteet	Vuositavoite 2022
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutamme hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 poikkihallinnollisessa ja organisaatorajat ylittävässä yhteistyössä - Jatkamme järjestösuunnitelman toteutusta - Luomme edellytyksiä yhteisöllisyyden syntymiselle uusilla kampuksilla
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta	<ul style="list-style-type: none"> - Tehostamme yhteisötilojen käyttöä ja edistämme uudistuvan palveluverkon yhteiskäytön kysymyksiä - Kehitämme ikäihmisten hyvinvointia edistäviä palveluita
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistamme asukkaiden osallisuutta ja varmistamme Tuusulan osallisuusmallin toteutumisen

KESKI-UUDENMAAN SOTE KUNTAYHTYMÄ

Tuusulan kunnan sosiaali- ja terveystalot on järjestetty ja tuotettu Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymässä 1.1.2019 alkaen. Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula, siirsivät liikkeenluovutuksella sote-palvelutuotantonsa kuntayhtymälle vuoden 2019 alusta. Samalla kuntayhtymään siirtyi noin 3500 työntekijää jäsenkunnista. Keusoten perustehtävänä on tarjota kuntalaisille kustannustehokkailla ratkaisuilla perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon palveluita.

Keusotella on kaksi talousarvion sitovuustasoa; oma palvelutuotanto ja erikoissairaanhoidon. Kuntayhtymän oma palvelutuotanto on jakautunut kolmeen palvelualueeseen; ikäihmisten ja vammaisten palvelualue, terveystalot ja sairaanhoidon palvelualue sekä aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen ja lasten, nuorten ja perheiden palvelualue. Tuki- ja tukipalveluja tuottaa yhtymän johto sekä strateginen kehittäminen ja tukipalvelut - kokonaisuus.

Yhtymähallitus hyväksyi huhtikuussa 2020 tuottavuusohjelman vuosille 2020-2022. Tuottavuusohjelman keskeisinä tavoitteina on, että kuntayhtymän kustannustaso laskee kuntien maksukykyyn mukaiselle tasolle, palveluiden painopiste siirtyy raskaista palveluista kevyempiin palveluihin ja että palvelut tuotetaan tarkoituksenmukaisella tavalla eli oma tuotanto ja ostopalvelut arvioidaan. Tuottavuusohjelman toimenpiteillä pyritään saamaan aikaan 40 Me:n tuottavuushyödyt.

Kuntayhtymän taloudellisia haasteita on lisännyt koronatilanteen kehittymisen epävarmuus. Väestö vanhenee Keski-Uudellamaalla nopeammin kuin muualla Suomessa, mikä aiheuttaa palvelutarpeen kasvua. Samaan aikaan on tiedossa, että sote-uudistus leikkaa erityisesti Keski-Uudenmaan laskennallista rahoitusta. Joka tapauksessa jäsenkuntien taloudellinen kantokyky edellyttää Keusotelta merkittävää menojen kasvun hillintää. Tuottavuusohjelman toimenpiteiden käytäntöön saattaminen ja ohjelman jatkaminen on keskeistä talouden näkökulmasta.

Jäsenkuntien maksuosuuksien kuntayhtymän omassa palvelutuotannossa ennustetaan ylittyvän noin 47,4 milj. euroa, josta koronakustannusten ja tuottojen menetysten osuus on 39,4 milj. euroa. Ilman koronaa ylitysuhka olisi noin 8 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon maksuosuuksien ennustetaan toteutuvan 0,5 milj. euroa talousarviota pienempinä. Tuusulan laskennallinen osuus ylitysenusteesta on 8,9 milj. euroa perustuen toteutuneeseen palveluiden käyttöön. Koronavaikutusten osuus Tuusulan ylitysenusteesta 7,7 milj. euroa. HUSin osalta Tuusulan alitusennuste noin 2,2 milj. euroa.

Keusoten Tuusulan kunnalle esittämä vuoden 2022 maksuosuus on 123 550 000 euroa. Maksuosuudessa on kasvua vuoden 2021 talousarvioon nähden 4,7 milj. euroa (3,9 %). Keusoten talousarvioesitys sisältää varuksen koronan aiheuttamaan hoito- ja palveluvelan purkuun noin 6 milj. euroa sekä ns. palvelujen verkoston toteutumisen (mm. akuuttivuoskassien lakkauttaminen n. 2 milj. euroa ja virka-ajan ulkopuolisen lääkäri-hoitaja palvelun yhtenäisen toimintamalli n. 1 milj. euroa).

Keusoten esityksessä ei ole varausta vuoden 2022 välittömiin koronakustannuksiin. Keusoten esittämään erikoissairaanhoidon määrärahaan eivät myöskään sisälly seuraavat erät:

- HUSin ilmoittama palvelusuunnitelman mukainen määräraha kokonaisuudessaan, vajeus Keusoten tasolla 6,9 milj. eur
- HUSin koronahoitovelka
- HUSin alijäämän 2019 kattamiseen tarvittavaa rahoitusta (määrä täsmentyy, koko HUSin tasolla noin 5-15 milj. euroa)
- varausta kalliin hoidon tasaukseen.

Lisäksi merkittäviä riskejä liittyy palkkakustannuksiin ja henkilöstön saatavuuteen. Palkkojen korotuksissa on varauduttu 1,5 %:n nousuun. Lisäksi koronaepidemia aiheuttaa patoutunutta asiakasmäärien ja palvelutarpeen kasvua. Lisäksi kustannusten nousua saattaa tulla tulevien palveluiden kilpailutusten myötä.

Tuusulan talousarviossa 2022 esitetään Keusoten esittämän 123 550 000 euron maksuosuuden lisäksi 2,7 milj. euroa. Näin ollen Tuusulan talousarviossa on varauduttu Keusoten palveluostoihin 126 249 723 eurolla. Lisäyksellä varaudutaan vuoden 2022 koronakustannuksiin sekä HUSin palvelusuunnitelman mukaisen rahoitustarpeen toteutumiseen.

Kuntayhtymän määräraha on nettositova, ja määräraha on varattu kunnanviraston johdon palvelualueelle. Kuntayhtymän laskutus kunnille tapahtuu aiheuttamisperiaatteella kuukausittain, tietopakettien mukaan, seuranta varten on kunnanviraston johdon palvelualueelle avattu tietopakettijaon mukaiset kustannuspaikat. Kuntayhtymässä käytettävät tietopaketit ovat: suun terveydenhuollon tietopaketti; mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti; lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti; aikuisten sosiaalityön tietopaketti; hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti; vammaisten palvelujen tietopaketti sekä vastaanottopalvelujen tietopaketti, kuntoutuksen tietopaketti sekä päivystyksen tietopaketti. Erikoissairaanhoido (HUS) laskutetaan kunnilta erikseen ja se pidetään kunnassa omana kustannuspaikkanaan.

Keusoten yhtymähallitus tekee talousarvioesityksen 2022 yhtymävaltuustolle 9.11.2021. Yhtymävaltuusto päättää talousarviosta 18.11.2021.

Maksuosuustaulukko

TP 2019	TA 2020	MTA 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022
115 507 049	112 725 644	116 625 646	118 877 427	122 877 427	126 249 723

KESKI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos (KUP) vastaa alueensa kuntien palo- ja pelastustoiminnasta, kiireellisestä ensihoitopalvelusta sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja omatoimiseen varautumiseen liittyvästä valvonnasta, ohjauksesta, valistuksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Lisäksi pelastuslaitos tukee alueensa kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua, ylläpitää väestöhälytintä ja järjestelmää sekä laatii ja ylläpitää väestön suojaamiseen poikkeusoloissa liittyvät suunnitelmat yhteistyössä alueensa kuntien kanssa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto on järjestetty yhteistoimintasopimuksen perusteella osana Vantaan kaupunkia.

KUP:in talousarvion laadinnan lähtökohtana on ollut huomioida palvelutarpeen muutosvaatimukset sekä toimintaympäristön muuttuminen. Asukasluvun ja liikennemäärien kasvun sekä rakentamisen tiivistymisen myötä pelastustoiminnan toimintavalmiutta vahvistetaan erityisesti Vantaalla. Vuonna 2022 perustetaan uusi kärkiyksikkö Myyrmäen tai Tikkurilan alueelle. Lisäksi vuosien 2021–2024 palvelutasopäätöksen toteuttaminen edellyttää panostuksia pelastuslaitoksen toimintavalmiuden kehittämiseen. Myös hyvinvointialueiden valmistelu lisäämään hallinnon työmäärää merkittävästi, johon on KUP:in on tarkoitus varautua.

KUP:in alueella hyvinvointialueen valmistelu on käynnissä Vantaan ja Keravan ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueilla. Valmistelun tavoitteena on Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden yhteinen pelastuslaitos.

Maksuosuustaulukko

TP 2019	TA 2020	TP 2020	TA 2021	TA 2022
2 941 520	2 918 000	3 041 281	2 968 000	3 135 000

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183130 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	3 978	4 207	4 207	4 568	4 401	4 480	4 564	4 655
Toimintakulut	-3 978	-4 207	-4 207	-4 568	-4 401	-4 480	-4 564	-4 655
Toimintakate	0	0	0	0	0	0	0	0
Määrärahan muutos %		5,8 %	5,8 %	8,6 %	-3,7 %	1,8 %	1,9 %	2,0 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- K-U ympäristökeskus
- Ympäristövalvonta
- Ympäristönsuojelu
- Terveysvalvonta
- Eläinlääkintähuolto

Toiminnan kuvaus

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tavoitteet vuodelle 2022:

1. Ympäristönsuojeluviranomaisen valvonta on vaikuttavaa.
2. Elintarvike- ja terveysvalvonta ovat riskiperusteista ja kattavaa.
3. Tuusulanjärven, Mäntsälän Kilpijärven ja Nurmijärven Valkjärven hyvä ekologinen tila vuonna 2027
4. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sopijakunnissa on ilmastonsuojelua tukeva ekotukihenkilöverkosto.
5. Sujuvat ympäristö- ja maa-ainelupapalvelut.
6. Sisäilmaprosesseja kehitetään yhteistyössä sopijakuntien kanssa.
7. Kunnalliset eläinlääkäripalvelut ovat seudullisesti mahdollisimman yhdenmukaiset.
8. Ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on riskiperusteista ja suunnitelmallista.

Toiminnan painopisteet

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palveluiden painopisteet ovat sen strategisen tavoiteohjelman mukaisesti viranomaistoiminnan laadun ja palvelukyvyn kehittämisessä sekä sopijakuntien tukemisessa esimerkiksi luonnonsuojelutehtävissä, ilmastotyössä ja ekotukitoiminnassa sekä seudullisten vesienhoitotöiden koordinoinnissa.

Eläinlääkintähuolto varautuu eläinlääkärien yhteisvastaanoton perustamiseen vuonna 2022. Yhteisvastaanoton perustamisella tavoitellaan tasalaatuista lakisääteistä palvelua ja työntekijöiden mahdollisuutta turvalliseen ja työn kehittämistä tukevaan työyhteisöön. Vastaanoton sijainti määräytyy kohteen saavutettavuuden ja kustannusten edullisuuden perusteella. Mäntsälän eläinlääkintäpalvelut on hankittu Helsingin yliopiston Saaren eläinsairaalaan. Sopimuskauden päättyessä vuodenvaihteessa 2021–22 otetaan käyttöön kaksivuotinen optiokausi.

Ympäristökeskus kehittää asukas- ja asiakasviestintää ja tuo entistä vahvemmin esiin toimintaansa terveellisen ja turvallisen arjen mahdollistajana ja sopijakuntien työn tukijana.

Yhteiset palvelut

Sari Tsokkinen

NETTOKULUT
€/ASUKAS
241

OSTOLASKUJA/
VUOSI
n. 34 000 KPL

TYÖASEMIEN
MÄÄRÄ
4 254 KPL

YHTEISET PALVELUT

Vastuuhenkilö: Talousjohtaja Markku Vehmas

Tiliryhmätaulukko (1000 €) 18320 YHTEISET PALVELUT

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	2 556	2 010	2 086	2 021	2 043	2 063	2 084	2 104
Myyntituotot	1 219	960	1 020	1 035	1 045	1 056	1 066	1 077
Maksutuotot	620	629	645	665	671	678	685	692
Tuet ja avustukset	682	290	290	290	293	296	299	302
Muut toimintatuotot	35	131	131	31	33	33	33	34
Toimintakulut	-11 257	-10 780	-11 210	-11 508	-11 578	-11 650	-11 613	-11 625
Henkilöstökulut	-4 681	-4 613	-4 642	-4 966	-4 911	-4 854	-4 685	-4 564
Palvelujen ostot	-3 757	-3 648	-3 648	-3 877	-3 953	-4 031	-4 111	-4 192
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-330	-61	-61	-55	-56	-57	-58	-59
Avustukset	-1 913	-1 905	-2 305	-2 050	-2 091	-2 133	-2 175	-2 219
Muut toimintakulut	-575	-553	-553	-560	-568	-575	-583	-591
Toimintakate	-8 701	-8 770	-9 123	-9 487	-9 536	-9 587	-9 529	-9 520

Toimintakatteen muutos % 18320 YHTEISET PALVELUT

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	0,8 %	4,9 %	8,2 %	0,5 %	0,5 %	-0,6 %	-0,1 %

Toimintakulujen muutos % 18320 YHTEISET PALVELUT

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakulut	-4,2 %	-0,4 %	6,8 %	0,6 %	0,6 %	-0,3 %	0,1 %

Toimialueella on toimintakatesitovuus valtuustoon nähden.

Toimialueen palvelualueet

- Hallinto- ja asiakaspalvelut
- Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö
- Talouden ohjaus
- Kehittäminen ja tietohallinto

Toimintaympäristön - ja toiminnan muutokset

Toimintaympäristön muutokset ja toiminnan painopisteet talousarviovuonna 2022 liittyvät keskeisesti koronaepidemian jälkivaikutusten hoitamiseen, työhyvinvoinnin haasteisiin, digitalisaation tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiseen sekä tiedolla johtamisen ratkaisujen kehittämiseen. Myös näköpiirissä olevat mittavat investointihankkeet ja niihin liittyvät hankinnat kilpailutuksineen edellyttävät riittävää panostusta hankintojen suunnitteluun ja asiantuntijaresursseihin.

Vuoden 2022 aikana parannamme palveluidemme laatua ja tehokkuutta uudistamalla palveluprosesseja. Tavoitteena on edelleen selkeyttää kunnan toimi- ja palvelualueiden tehtäväkenttiä ja prosesseja, keskittää tukipalveluita, digitalisoida palveluita sekä tarjota parempaa asiakaspalvelua. Teemme toimenpiteitä varautumisen sekä toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Toimialueen keskeisenä muutostavoitteena on toiminnan ja kehittämistyön tuloksellisuuden parantaminen. Panostamme henkilöstön osaamisen kehittämiseen; tarkoituksena on vahvistaa yhteyttä kunnan strategian tavoitteisiin ja osaamistarpeisiin sekä kehittää osaamista tukevaa johtamista ja muita rakenteita. Jatkamme henkilöstön itse- ja yhdessä ohjautuvuuden tukemista, yhdessä kehittämistä sekä keskustelemaan toimintakulttuurin edistämistä

Strategian toteuttaminen

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät sitovat vuositavoitteet perustuvat Tuusulan kuntastrategiaan 2022 -2025 Yhteisten palveluiden toimialueella kohdistuu vuonna 2022 yhteensä seitsemän sitovaa tavoitetta. Tavoitteet on esitetty alla olevassa taulukossa.

Valtuustokauden tavoite	Vuositaloite 2022
1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	1.5. Kehitämme sähköisten palveluiden kokonaisuutta digipalvelujen kehittämisspolun mukaisesti 1.6. Valmistaudumme työllisyyden hoidon järjestämisvastuun siirtoon valtiolta kunnille vuonna 2025 1.7. Kehitämme kunnan asiakaspalvelua ja asiakastytyväisyyden seuranta 1.11. Kehitämme HR-prosesseja ja palveluita tukemaan johtamista ja esihenkilötyötä
9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista	9.3. Tuemme johtamisella henkilöstön yhdessä kehittämistä ja osaamisen jakamista sekä luomme oppimiseen kannustavaa kulttuuria.
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden	10.2. Kehitämme kunnan varautumista ja jatkuvuuden hallintaa vastaamaan turvallisuusympäristön muutoksiin.
11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotoimia kaikessa toiminnassamme	11.4. Teemme kestäviä julkisia hankintoja, joilla pienennämme hankintojen elinkaaren ympäristövaikutuksia.
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen	14.3. Parannamme tuottavuutta.

Talous ja tuottavuus

Yhteisten palveluiden talousarvion 2022 toimintakate on 9,48 milj. euroa. Toimialueen suurimmat menoerät koostuvat henkilöstömenoista (4,9 milj. euroa), asiantuntijapalveluiden ostoista (1,3 milj. euroa, josta Sarastian talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut 0,97 milj. euroa) sekä työllisyyspalveluiden työmarkkinatuen kuntaosuudesta 0,2 milj. euroa (2 milj. euroa). Toimintakatteen kasvu talousarvioon 2021 verrattuna on 0,72 milj. euroa.

Suurimmat toimintamenojen lisäykset koostuvat seuraavista eristä: Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kuntaosuuks 0,1 milj. euroa, henkilöstökulut 0,15 milj. euroa, tietojärjestelmien kehitys ja ylläpito 0,12 milj. euroa (verkkokauppa, hankintatoimi, edunvalvonta), vakuutusmaksun korotus 0,07 milj. euroa.

Henkilöstösuunnitelma 2022

Toimialue yhteensä	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	71	73	+ 2
Määräaikaiset	3	5,5	+ 2,5
Vaihtoehtoinen työvoima	4	4	-

Suunnitellut henkilöstölisäykset on avattu tarkemmin kohdassa kunnan henkilöstösuunnitelma.

HENKILÖSTÖPALVELUT -JA KOHDENNETTU ASIAKASTYÖ

Palvelualue

Vastuuhenkilö: henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183119 HENKILÖSTÖPALVELUT JA KOHDENNETTU ASIAKASTYÖ

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	1 116	627	627	637	643	650	656	663
Toimintakulut	-5 044	-4 748	-5 148	-5 198	-5 145	-5 092	-4 926	-4 808
Toimintakate	-3 927	-4 121	-4 521	-4 561	-4 502	-4 442	-4 270	-4 145

Toimintakateen muutos % 183119 HENKILÖSTÖPALVELUT JA KOHDENNETTU ASIAKASTYÖ

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	4,9 %	15,1 %	10,7 %	-1,3 %	-1,3 %	-3,9 %	-2,9 %

Palvelualue sisältää seuraavan palveluyksikön:

- Henkilöstöpalvelut
- Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut
- Ohjaamopalvelut

Toiminnan kuvaus

Henkilöstöpalveluissa tuottaa palveluita kunnan johdolle, esihenkilöille ja henkilöstölle. Palveluihin kuuluvat johdon ja esihenkilöiden tuki ja neuvonta palvelussuhdeasioiden koko elinkaaren ajalta sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen, työhyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvä kehittämistoiminta ja asiantuntijatuki. Turvallisuuspalveluissa huolehditaan kunnan kokonaisturvallisuuden ylläpidosta sekä suunnitellaan kunnan ja kuntalaisten arjen turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä.

Maahanmuuttopalveluissa toteutetaan maahanmuuttajatyön asiakkaiden palvelut valtion kustannuskorvauksia hyödyntäen. Maahanmuuttopalveluiden tavoitteena on tarjota kaikille kunnassa oleville maahanmuuttajille neuvontaa ja ohjausta. Työllisyyspalveluissa tarjotaan monipuolisia neuvonta- ja ohjauspalveluita työnhakijoille. Työllisyyspalveluissa järjestetään työkokeilumahdollisuuksia sekä työllistetään työnhakijoita palkkatuettuihin työsuhteisiin. Työnantajat saavat työllisyyspalveluista neuvontaa liittyen työkokeiluihin, työllisyysshankeisiin sekä palkkauksiin haettavista lisäetuista.

Ohjaamo on nuorille aikuisille suunnattu palvelupiste, jossa tarjotaan laaja-alaista henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta tukemalla nuoren omia voimavaroja ja aktiivista kansalaisuutta. Etsivässä nuorisotyössä pyritään tavoittamaan tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaamaan heitä palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään elämänhallintaa, osallisuutta yhteiskuntaan sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille.

Painopisteet toiminnassa

Henkilöstöpalveluiden yhtenä painopisteenä talousarviovuonna 2022 on kehittää henkilöstön osaamisen kehittämisen toimintamallia. Uudelle valtuustokaudelle luodaan osaamisen kehittämisen ohjelma, jonka tarkoituksena on vahvistaa yhteistyötä kunnan strategiaan tavoitteisiin ja strategiaan osaamistarpeisiin sekä kehittää osaamista tukevaa johtamista ja rakenteita.

Parannamme työhyvinvointia vuonna 2022 jatkamalla aktiivisen tuen toimintamallin käyttöä ja kehittämällä siihen uusia muotoja tukemaan henkilöstön mielenterveyttä - kohti hyvän mielen työpaikkaa. Otamme käyttöön säännölliset työhyvinvoinnin pulssi-mittaukset ja tuemme työyhteisöjä kehittämään yhdessä työhyvinvointia. Laajennamme työhyvinvoinnin keinovalikoimaa ja tarjoamme henkilöstölle mm. kulttuuri- ja liikunta etuuden.

Vuonna 2022 jatkamme valmentavan johtamiskulttuurin (ts. työyhteisökeskeisen johtamisen) juurruttamista sekä henkilöstön itse- ja yhdessä ohjautuvuuden tukemista, yhdessä kehittämistä sekä keskustelevan toimintakulttuurin edistämistä. Valmentavan ja dialogisen johtamisen ja esimiestyön osaaminen ja sen kehittäminen muodostavat vankan perustan henkilöstön onnistumiselle sekä palvelutuotannon järjestämisessä, että henkilöstön työhyvinvoinnin johtamisessa.

Henkilöstöpalveluihin laaditut tehtäväkuvaukset ja palvelukuvaus yhdessä säännöllisten toimialueiden hr-palavereiden kanssa selkeyttävät ja sujuvoittavat yhteistyötä. Vuonna 2022 kehittämisen painopisteenä on rekrytointiprosessi ja työnantajakuva. Tavoitteena on sujuvoittaa ja sähköistää palveluita, sekä sitä kautta tarjota laadukasta palvelua niin sisäisille kuin ulkoisille asiakkaille.

Turvallisuuspalveluissa kehitetään varautumista, valmiussuunnittelua, kunnan väestönsuojelutehtäviä sekä järjestetään niihin liittyviä harjoituksia. Turvallisuuspalveluissa konsultoidaan toimialoja valmius-, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmien laadinnassa ja päivittäisessä yhteistyössä pelastuslaitoksen, poliisin ja muiden viranomaisten kanssa.

Vuonna 2022 varaudumme erityisesti korona-exit suunnitelman toteuttamiseen sekä toipumista tukeviin toimenpiteisiin. Tilannetta arvioidaan jatkuvasti eri palveluiden näkökulmasta ja ylläpidetään tilannekuvaa.

Työllisyyspalveluissa vuoden 2022 painopisteenä on kohdentaa potentiaaliin asiakasmääriin nähden niukkaa ohjausresurssia entistä enemmän ennaltaehkäisevään työhön sekä tukea asiakkaan mahdollisuuksia uudistaa ja ajantasaistaa omaa osaamistaan, elämäntilanne huomioiden. Kevyempää palvelua pyritään tarjoamaan yhä useammalle sitä tarvitsevalle tuusulalaiselle. Ennaltaehkäisevään asiakastyöhön tarvittavien työkalujen kehittämistä jatketaan. Painopisteen muutos ennaltaehkäiseviin palveluihin edellyttää meiltä panostusta työnantajayhteistyöhön, jota kehitetään yhteistyössä alueen työllisyysverkostoissa sekä kunnan elinkeinopalveluiden kanssa.

Maahanmuuttopalveluissa vuoden 2022 painopisteenä on toteuttaa maahanmuuttajatyön asiakkaiden palvelut korkeaa laatua noudattaen, kustannusneutraalisti valtion kustannuskorvauksia hyödyntäen. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on palveluohjauksen vakiinnuttaminen työn tai avioliiton perusteella kuntaan muuttaneille. Maahanmuuttotyön asiakkaille pyritään löytämään soveltuvat työllisyyspolut kieliohjelmojen jälkeen ja tässä tehdään entistä tiiviimmin yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa.

Ohjaamopalveluissa painopisteet vuonna 2022 tiivistyvät nuorten aikuisten osallisuuden lisäämiseen sekä psykososiaalisen työn ja monialaisen työn vahvistamiseen. Laajan moniammatillisen työn takaamiseksi yhteistyöhön eri tahojen kanssa on panostettu viime vuosina, ja erityisen tärkeää on ollut tiiviin yhteistyön takaaminen TE-toimiston ja sosiaalityön kanssa. Korona-aika on tuonut esiin erilaisia palveluiden verkon heikkouksia ja katvealueita, joiden korjaamiseen tulee vuonna 2022 panostaa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Luomme ja toteutamme henkilöstön osaamisen kehittämisen ohjelman.

Parannamme työhyvinvointia jatkamalla aktiivisen tuen toimintamallin käyttöä ja kehittämällä uusia muotoja tukemaan henkilöstön mielenterveyttä - kohti hyvän mielen työpaikkaa.

Otamme käyttöön säännölliset työhyvinvoinnin pulssi-mittaukset ja tuemme työyhteisöjä kehittämään yhdessä työhyvinvointia.

Jatkamme valmentavan johtamiskulttuurin juurruttamista sekä henkilöstön itse- ja yhdessä ohjautuvuuden tukemista.

Vahvistamme ohjaamopalveluissa asiakkaiden omia voimavaroja ja tuemme aktiivista kansalaisuutta.

Maahanmuutto- ja työllisyyspalveluissa panostamme asiakkaiden kasvokkain kohtaamiseen ja tuemme digitaalisten palveluiden käyttöä. Kehitämme alueellista yhteistyötä, jatkamme valmistelua rakentaen työllisyysneuvonnan yhteistoiminta-alueita Keusote -kuntien työllisyysyksiköiden ja TE-toimiston kesken.

HALLINTO- JA ASIAKASPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja Harri Lipasti

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183120 HALLINTO- JA ASIAKASPALVELUT

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	1 040	934	1 010	1 042	1 054	1 065	1 075	1 086
Toimintakulut	-2 694	-2 709	-2 738	-2 753	-2 808	-2 862	-2 917	-2 974
Toimintakate	-1 654	-1 775	-1 728	-1 711	-1 754	-1 797	-1 842	-1 888

Toimintakatteen muutos % 183120 HALLINTO- JA ASIAKASPALVELUT

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	7,3 %	4,5 %	-3,6 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut
- Holhustoimen edunvalvontapalvelut
- Asiakaspalvelut

Toiminnan kuvaus

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut -yksikössä mm. hoidetaan yleishallinnon tehtäviä, tuotetaan juridisia palveluja kunnan eri yksiköille, vastataan valtuuston, kunnanhallituksen, konsernijaoston ja valtuustoasiain valmistelutoimikunnan esityslista- ja pöytäkirjatuotannosta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä vastataan keskusarkiston hoidosta ja asiakirjahallinnon ohjauksesta ja neuvonnasta.

Palvelualueella turvataan keskusarkiston keskeisten lainmukaisten vaatimusten toteutuminen. Keskeisiä toimintoja ovat pitkään ja pysyvästi säilytettävän tiedon turvaaminen, tietopalveluprosessin sujuva toteuttaminen ja määräajan säilytettävien tietojen asianmukainen hävittäminen.

Holhustoimen edunvalvontapalvelut tuottaa Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirille ostopalveluna yleisen edunvalvojan palvelut edunvalvonta-alueelle, johon kuuluvat Järvenpään ja Keravan kaupungit sekä Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan kunnat.

Painopisteet toiminnassa

Tavoitteena on CaseM-asianhallintajärjestelmän prosessien jatkuva kehittäminen. Tarkoituksena on turvata tehokas sähköinen asianhallinta sekä päätöksenteko asian vireille tulosta asian arkistointiin. Asianhallintajärjestelmässä otetaan käyttöön sähköinen allekirjoitus. Lisäksi rakennamme ja otamme käyttöön sähköisen arkistoinnin ratkaisun. Laajennamme sähköisen asioinnin käyttöä osana toimialueiden ulkoisia ja sisäisiä prosesseja. Valmistelemme tiedonhallintalain toimeenpanoa soveltuvilta osin. Jatkamme myös tiedonhallintalain edellyttämän tiedonhallintamallin kehittämistä yhdessä tietohallinnon ja toimialueiden kanssa.

Parannamme sujuvuutta ja toiminnan tehokkuutta uudistamalla palveluprosesseja. Jatkamme päätöksenteon tuen palveluiden keskittämistä toteuttamalla vielä keskittämättä oleviin palveluihin liittyvä selvitystyö. Täsmennetään keskusarkiston toimintatapoja pääkirjastolle tapahtuneen arkiston muuton jälkeen.

Keskitetyn asiakaspalvelun Tuusinfon palveluprosesseja kuvataan ja kehitetään mm. yhteistyössä ict-palvelujen kanssa. Tuusinfon Jokelan ja Kellokosken palvelupisteiden jatkosta tehdään päätökset kokeilukauden jälkeen maaliskuussa 2022. Yksikkö huolehtii vaalien viranomaistehtävistä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Laajennamme sähköisen asioinnin käyttöä osana toimialueiden ulkoisia ja sisäisiä prosesseja

Päivitämme keskusarkiston käyttöön ja ylläpitoon liittyviä prosesseja ja vastuita

Otamme käyttöön sähköinen allekirjoituksen asianhallintajärjestelmässä

Selvittämme mahdollisuudet keskittää vielä hajautettuna toimialueilla toteutettavat päätöksenteon tuen palvelut ja tehdä mahdolliset muutokset

Jatkamme vuonna 2020 käyttöön otetun edunvalvonnan asiakas- ja asianhallintajärjestelmän mahdollistamaa prosessien, laadun ja tehokkuuden kehittämistä

Kokeilemme Tuusinfon palveluiden laajentamista Kellokoskelle ja Jokelaan kokeillaan ja teemme jatkosuunnitelman.

TALOUDEN OHJAUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Markku Vehmas

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183140 Talouden ohjaus

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	280	345	345	243	245	248	250	253
Toimintakulut	-2 023	-1 603	-1 603	-1 765	-1 799	-1 835	-1 871	-1 908
Toimintakate	-1 743	-1 258	-1 258	-1 522	-1 554	-1 587	-1 621	-1 655

Toimintakateen muutos % 183140 Talouden ohjaus

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	-27,8 %	-27,8 %	21,0 %	2,1 %	2,1 %	2,1 %	2,1 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Talouspalvelut
- Controller-palvelut
- Hankintapalvelut
- Konsernivalvonta ja omistajaohjaus

Toiminnan kuvaus

Talouhallinnon ja suunnittelun palveluyksikössä vastataan kunnan päätöksenteossa ja palvelutuotannossa tarvittavien kuntaa ja sen toimintaympäristöä koskevien taloustietojen hankinnasta, ylläpidosta ja analysoinnista. Yksikössä koordinoidaan kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelua sekä talousarvion toteutuksen seuranta. Yksikössä huolehditaan koko kuntaa koskevan laskentatiedon kokoamisesta sekä rahoituksen suunnittelusta, järjestämisestä ja seurannasta. Yksikössä hoidetaan keskitetysti koko kunnan ostolaskujen esikäsittelyä ja yleislaskutusta. Yksikkö ostaa kirjanpidon, maksuliikenteen, ulkoisen raportoinnin ja reskontra- sekä perintäpalveluja ulkoiselta palveluntuottajalta.

Toimialueiden talouspäälliköt toimivat controller palvelut-yksikössä. Yksikön toimintaa kehitetään osana Talouden ohjausta; toiminnan painopisteinä ovat laadukas talouden suunnittelu ja raportointi, palveluverkko- ja investointilaskennan kehittäminen, toimintatapojen yhtenäistäminen sekä talouden kehittämishankkeiden tehokas läpivienti.

Hankintapalvelut yksikkö tarjoaa hankintojen kilpailutus- ja asiantuntijapalveluita kaikille toimialueille. Yksikkö tukee toimialueiden hankintojen kilpailuttamista kouluttamalla, avustamalla ja osallistumalla hankinnan kaikissa vaiheissa tukitarpeen mukaan. Yksikkö vastaa koko kuntaa koskevista yhteishankintasopimuksista ja tukee hankinnoissa myös kunnan tytäryhtiöitä resurssiensa mukaan.

Konsernivalvonnassa ja omistajaohjauksessa huolehditaan kuntakonsernin konserniohjauksesta kunnanhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Palveluyksikössä valvotaan kunnan määräysvallassa olevien yhtiöiden toimintaa, tavoitteiden asetantaa, tuloksen kehittymistä, seurataan yhtiöiden hallitustyöskentelyä sekä tehdään tarvittavia esityksiä yhtiöiden toiminnan kehittämiseksi.

Painopisteet toiminnassa

Palvelualueen vuoden 2022 tekemisen yhtenä painopisteenä on talouden tiedolla johtamisen ratkaisujen kehittäminen. Talouden ohjauksessa keskitytään erityisesti vuonna 2021 käyttöön otetun raportointityökalun käytön tehostamiseen sekä uusien talouden tietojärjestelmien suunnitteluun ja käyttöönottoon. Lisäksi kehitämme toimintaympäristöanalyysia, palveluiden kysynnän ennakkointia ja talousvaikutuksia sekä valmistaudumme hyvinvointialueen tuloon. Talouden ohjaus tukee osaltaan toimialueiden tuottavuustoimien toteuttamista sekä tarvittavien laskelmien tekemistä. Kunnan pitkän tähtäimen talouden suunnittelua ja mallintamista jatketaan Kasvun ja talouden hallintaohjelman sekä palveluverkkolaskelmien avulla.

Palvelualueella jatketaan talouden prosessien tehostamista. Keskitetyillä taloustoiminnoilla pyritään vastaamaan ostolaskujen käsittelyyn ja laskutukseen liittyviin palvelutoiminnan tehokkuuden, jatkuvuuden ja laadun haasteisiin. Tavoitteena on edelleen keskittää tehtäviä talouspalvelutiimiin asteittain sekä lisätä prosessien automaatioastetta. Automaation kehittämisessä tullaan hyödyntämään sopimuslaskutuksen lisäksi ohjelmistorobotiikan mahdollisuuksia kokeillen. Myös talousarvio prosessin sujuvoittamista edistetään automatisaatioprojektin tuloksia hyödyntäen.

Kuntaorganisaation hankintojen johtamista edistetään mm. talousarvion yhteydessä laadittavalla hankintasuunnitelmalla sekä tiivistämällä vuorovaikutusta toimialueiden kanssa. Kunnan hankinnoista julkaistaan hankintakalenteri, jota päivitetään tarpeen mukaan vuoden aikana. Tavoitteena on panostaa enemmän suunnitteluvaiheeseen ja vahvistaa hankintojen kustannusohjausta, läpinäkyvyyttä sekä hyvää sisäistä ja ulkoista viestintää.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Kehitämme talouden tiedolla johtamisen ratkaisuja. Parannamme raportointityökaluja ja toimintaympäristöanalyysia. Valmistelemme hyvinvointialueen tuloon liittyviä laskelmia ja talouden suunnittelua

Tehostamme talouden prosesseja. Keskitämme ja automatisoimme ostolaskuprosesseja.

Johdamme hankintoja suunnitelmallisesti hankintasuunnitelman mukaan. Tiivistämme vuorovaikutusta toimialueiden kanssa ja vahvistamme hankintaosaamista.

KEHITTÄMINEN JA TIETOHALLINTO

Palvelualue

Vastuuhenkilö: kehittämisjohtaja Teemu Laakso

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183150 Kehittäminen ja tietohallinto

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	120	104	104	99	100	101	102	103
Toimintakulut	-1 496	-1 720	-1 720	-1 792	-1 826	-1 862	-1 898	-1 935
Toimintakate	-1 376	-1 617	-1 617	-1 693	-1 726	-1 761	-1 796	-1 832

Toimintakatteen muutos % 183150 Kehittäminen ja tietohallinto

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	17,5 %	17,5 %	4,7 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

Palvelualue sisältää seuraavan palveluyksiköt:

- Kehittämispalvelut
- ICT-palvelut

Toiminnan kuvaus

Kehittäminen ja tietohallinto -palvelualue koostuu kehittämis- ja ICT-palvelut-yksiköistä. Palvelualue huolehtii kunnan kehittämisen kokonaisohjauksesta sekä tietohallinnosta. Toiminnan keskiössä ovat prosessien kehittäminen ja digitaaliset palvelut. Palvelualue tarjoaa kehittämisen tukea muulle organisaatiolle sekä kehittää ja hallinnoi kuntatasoista kehittämissalkkua. Palvelualueen keskeisenä tehtäväalueena on ICT-palveluiden (käyttäjätuki, ICT-laitepalvelut, tietoliikenne- ja puhepalvelut) tuottaminen ja kehittäminen.

Painopisteet toiminnassa

Vuoden 2022 aikana palvelualue jatkaa kuntatasoisen kehittämistoiminnan aktiivista edistämistä ja kehittämissalkun hyödyntämistä johtamisen työvälineenä. Kehittämismenetelmien osaamisen lisäämiseen ja hyödyntämiseen panostetaan mahdollistamaan vaikuttava kehittäminen. Prosesseja sujuvoitetaan asiakaslähtöisesti jatkuvasti parantaen.

Palvelualue on tiiviisti mukana kehittämässä kuntalaisille suunnattuja palveluita toteuttaen niitä suunnitelmallisesti ja digipalveluiden kehittämisspolun mukaisesti. Lisäksi palvelualue tukee organisaatiota sisäisten palveluiden kehittämisessä ja palvelunhallintajärjestelmän mahdollisimman tehokkaassa käytössä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Kehitämme sähköisiä kuntapalveluita helpottamaan kuntalaisten arkea.

Digitalisoimme prosesseja (mm. palvelunhallinnan kehittäminen sekä sähköinen allekirjoitus ja arkisto)

Jatkamme palvelunhallintaprosessin ja -järjestelmän kehittämistä

Kehitämme käyttövaltuushallintaa

Toteutamme uuden konesalipalveluratkaisun.

Sivistys

SIVISTYS
NETTOKULUT
€/ASUKAS
2 283

KASVATUS- JA
SIVISTYSPALVELUT
NETTOKULUT
€/ASUKAS
2 088

KULTTUURI- JA
VAPAA-AIKAPALVELUT
NETTOKULUT
€/ASUKAS
194

SIVISTYS TOIMIALUE

Vastuuhenkilö: vs. sivistysjohtaja Tiina Simons

Tiliryhmätaulukko (1000 €) 1834 SIVISTYS -TOIMIALUE

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	13 795	15 099	14 899	15 656	15 813	15 971	16 131	16 292
Myyntituotot	9 113	10 025	10 325	11 023	11 133	11 244	11 357	11 470
Maksutuotot	3 134	4 242	3 862	3 757	3 795	3 833	3 871	3 910
Tuet ja avustukset	1 173	428	428	458	463	467	472	477
Muut toimintatuotot	376	404	284	419	423	427	431	435
Toimintakulut	-97 873	-102 208	-102 108	-105 456	-105 652	-106 616	-107 010	-108 364
Henkilöstökulut	-55 789	-57 680	-57 780	-59 718	-59 232	-59 506	-59 199	-59 840
Palvelujen ostot	-14 355	-15 248	-15 048	-15 425	-15 654	-15 887	-16 123	-16 363
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 702	-4 103	-4 103	-4 153	-4 236	-4 321	-4 408	-4 496
Avustukset	-5 329	-5 521	-5 501	-5 494	-5 606	-5 719	-5 833	-5 950
Muut toimintakulut	-18 698	-19 657	-19 677	-20 666	-20 923	-21 183	-21 448	-21 716
Toimintakate	-84 078	-87 109	-87 209	-89 800	-89 839	-90 645	-90 879	-92 072

Toimintakatteen muutos % 1834 SIVISTYS -TOIMIALUE

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	3,6 %	3,7 %	3,1 %	0,0 %	0,9 %	0,3 %	1,3 %

Toimintakulujen muutos % 1834 SIVISTYS -TOIMIALUE

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakulut	4,4 %	4,3 %	3,2 %	0,2 %	0,9 %	0,4 %	1,3 %

Toimialueella toimintakatesitovuus valtuustoon nähden.

Toimialueen palvelualueet

- Sivistyksen tukipalvelut
- Oppiminen
- Varhaiskasvatus
- Kulttuuri
- Vapaa-aika

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

- Oppivelvollisuuden tuomat muutokset, maksuttomuus ja valvontavastuu
- Esiopetuksen kaksivuotinen kokeilu (2 yksikköä)
- Varhaiskasvatuksen maksujen muutokset
- Vakan henkilöstökelpoisuudet (2030)
- Tulevat mitoitukset oppilas- ja opiskelijahuoltoon, hyvinvointialueet
- Koronan jatkuminen ja sen vaikutus palveluihin
- Varhaiskasvatuksen tuen muodot; Oikeus Oppia -ohjelma

Sivistyksen veto- ja pitovoiman kannalta keskeistä ovat laadukkaat oppimisympäristöt, jotka vaativat palveluverkon kehittämistä. Päiväkotit Martta Wendelin, Monion lukio- ja kulttuuritalo, Kirkonkylän kampus, Rykmentinpuiston, Riihikallion ja Lahelan monitoimikampusten projektien toteuttaminen ovat keskiössä. Koulujen toimintakulttuuria kehitetään kohti uudistuvaa palveluverkkoa ja oppimisen tiloja eri kouluissa.

Varhaiskasvatukseen on tulossa muutos 1.8.2022 lapsen kehityksen ja oppimisen tukeen liittyen. Urheilukeskuksen kehittämistä jatketaan, tavoitteena monipuolinen eri urheilulajien sekä harrastuksien keskus ja lisääntyvät vapaa-ajan mahdollisuudet. Valmistaudumme hyvinvointialueille siirtymiseen ja kehitämme laadukkaita kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Strategian toteuttaminen

Kuntastrategian tavoite	Sivistyksen kuntastrategiaa toteuttavat tavoitteet 2022
1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä.	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa. - Kehitämme sivistyksen toimintaympäristöjä ja valmennamme henkilöstöä uusien toimintaympäristöjen käyttöön. - Uusimme kirjastojärjestelmän ja kehitämme alueellista kirjastotoimintaa - Kehitämme museon digitaalista kokoelmahallintaa.
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen.	<ul style="list-style-type: none"> - Jatkamme Urheilukeskuksen kehittämistä ja käynnistämme rakennushankkeet. - Kehitämme taiteen ja kulttuurin harrastusmahdollisuuksia. - Toteutamme liikuntapaikkojen kunnostushankkeita. - Laadimme Halosenniemen kehittämissuunnitelman - Parannamme kuntalaisten luontosuhdetta ja edistämme kulttuurimatkailua.
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia.	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistamme lasten ja nuorten hyvinvointia yhteistyössä.
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta.	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitämme yhteisöllistä toimintaa ja olemme mukana yhteisöllisten tapahtumien järjestämisessä.
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä.	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistamme sivistyksen osallistamisen ja osallistumisen tapoja kaikessa toiminnassamme.
9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista.	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistamme ja kehitämme ja kasvatuksen ja oppimisen laatua, toimintakulttuuria ja arviointia. - Kehitämme sivistystoimen johtamisjärjestelmää ja tiedolla johtamista ja mahdollistamme jaetun johtamisen.
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden.	<ul style="list-style-type: none"> - Teemme laadukasta sisäilmatyötä. - Tuemme sivistyksen toimialueella sekä kunnan yhdessä tehtävää turvallisuustyötä, että tietoturvallisuuden edistämistä digitaalisissa palveluissa.
11. Rakennamme kestävästä tulevaisuudesta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa.	<ul style="list-style-type: none"> - Teemme kestäviä julkisia hankintoja, joilla pienennämme hankintojen elinkaaren ympäristövaikutuksia - Vaikutamme hyvinvoinnin ja ympäristön kestävyttä edistäviin asenteisiin, ja teemme tavoitteen mukaisia toteutusratkaisuja.
12. Vaalimme viherympäristöjä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta.	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitämme ulkopedagogiikkaa.

Talous ja tuottavuus

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu epävarmassa taloustilanteessa. Toimialueen vuoden 2021 talousarvioon kohdennettiin n. 1,0 milj. euron säästöt, joiden vaikutus heijastuu myös vuoteen 2022. Toimialan nettomenojen kasvu on 2,7 milj. euroa (+3,1 %) kuluvan vuoden alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstötarpeet tulee määrällisesti ja laadullisesti ennakoida vastaamaan toiminnan tarpeita, lainsäädännön muutoksia (varhaiskasvatustarve, museolaki ja lukiolaki) ja toimintaympäristöön liittyvä muutoksia (palveluverkon muutokset). Henkilöstön saatavuus on varmistettava ja tämä koskee erityisesti varhaiskasvatusta ja oppilas- ja opiskelijahuoltoa.

Varhaiskasvatuksessa varaudutaan lisääntyvään lapsimäärään avaamalla kaksi lapsiryhmää, 6-8-henkilöä, vuoden 2022 aikana. Varhaiskasvatuksen johtamisrakenteita kehitetään, kun siirrytään toimimaan isommissa yksiköissä.

Perusopetuksen oppilasmäärän vähenemiseen varaudutaan tarkastelemalla avautuvat luokanopettajien ja lehtoreiden virat ja varmistavalla opetustuntien riittävyys seuraavien vuosien ajalle. Uusien monitoimikampusten johtamisjärjestelmiä kehitetään ja varmistetaan riittävä johtamisen resurssi. Oppilas- ja opiskelijahuollon henkilöstön osalta valmistaudumme henkilöstön siirtymiseen hyvinvointialueille. Lukion ja Tuusulan opiston osalta voidaan luoda uusia yhteisiä opetustehtäviä Monioon siirryttäessä. Ulkoisella rahoituksella toteutettaviin hankkeisiin palkataan henkilöitä hankesuunnitelman edellyttävällä tavalla.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ict-järjestelmien hallintaan palkataan määräaikainen ict-pääkäyttäj.

Ruokapalveluissa laaditaan uusi henkilöstösuunnitelma Keusoten ja kunnan palveluverkon muutoksista johtuvista syistä.

Jotta museomme pysyvät valtionosuuden piirissä, tulee huolehtia riittävästi henkilöstömääristä suhteessa museolakiin. Palkataan kulttuurituottaja vahvistamaan tapahtumatuotantoa ja Taiteiden yön toteuttamista. Kulttuurituotannon resurssit tulee tarkastella uudelleen suhteessa rakentuvaan Monioon sekä ratkaista se, miten palvelut Moniossa tuotetaan.

Vapaa-ajan palveluissa tavoitteena on lisätä alueelliseen nuoristyöhön vakinaisia nuoriso-ohjaajia. Tällä korjataan henkilöstörakennetta, jossa suurin osa työntekijöistä ovat määräaikaisissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa.

SIVISTYKSEN TUKIPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: vs. sivistysjohtaja Tiina Simons

Määräraha- ja tulokauslaskelma (1000 €) 183410 Sivistyksen tukipalvelut

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	5 090	6 064	6 064	6 261	6 324	6 387	6 451	6 515
Toimintakulut	-5 071	-5 808	-5 808	-5 906	-6 019	-6 134	-6 251	-6 370
Toimintakate	19	256	256	355	305	253	200	145

Toimintakatteen muutos % 183410 Sivistyksen tukipalvelut

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	1235,9 %	1235,9 %	39,0 %	-14,2 %	-16,9 %	-21,0 %	-27,4 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Sivistyksen hallinto
- Ruokapalvelut

Toiminnan kuvaus

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea palvelualueiden tavoitteiden toteutumista.

Ruokapalvelut tuottavat palveluita koulu- ja varhaiskasvatusyksiköille, sekä Keski-Uudenmaan Sotelle. Rykmentinpuiston keskuskeittiö sijaitsee Hyrylässä, keskuskeittiöllä valmistetaan valtaosa tuusulalaisten koulujen ja päiväkotien ruoasta. Yhteensä keittiöissä valmistetaan yli 9000 annosta päivittäin.

Painopisteet toiminnassa

Sivistyksen toimialueen kehittämissuunnitelma laaditaan uuden strategian myötä vuosille 2022-2025 ja päätetään keväällä 2022. Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös 2022. Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmariskien pienentämiseksi teemme aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

- Kehitämme sivistystoimen johtamisjärjestelmää, tiedolla johtamista ja edistämme henkilöstön hyvinvointia sekä mahdollistamme jaetun johtamisen
- Kehitämme lasten ja nuorten hyvinvointia
- Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa
- Teemme laadukasta sisäilmatyötä

OPPIMINEN

Palvelualue

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183440 Oppiminen

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	5 567	4 949	5 249	5 779	5 837	5 895	5 954	6 014
Toimintakulut	-58 255	-60 326	-60 126	-62 035	-61 450	-61 620	-61 204	-61 733
Toimintakate	-52 689	-55 377	-54 877	-56 256	-55 613	-55 724	-55 250	-55 719

Toimintakatteen muutos % 183440 Oppiminen

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	5,1 %	4,2 %	1,6 %	-1,1 %	0,2 %	-0,9 %	0,9 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Perusopetus
- Lukio
- Tuusulan Opisto ja taiteen perusopetus
- Kasvun ja oppimisen tuki

Toiminnan kuvaus

Oppimisen palvelualueella toimintaa kehitetään opetussuunnitelman ja sivistyksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden suuntaan. Tavoitteena on antaa oppilaille riittävät tiedot ja taidot, edistää oppimistaitojen oppimista, antaa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja varmistaa riittävät taidot jatko-opintoihin.

Painopisteet toiminnassa

Agenda2030 -hankkeessa edistetään koulujen lukuvuodeksi 2021-22 valitsemia kehittämiskohteita. Kehittämistyötä tuetaan rehtoreiden koulutuskokonaisuuden sekä tutoropettajien ja heidän osaamisen kehittämisen kautta.

Oppivelvollisuuden laajentaminen ja 2. asteen maksuttomuus tuovat kustannuksia, jotka huomioidaan talousarviossa. Oikeus oppia -kehittämissuunnitelman kautta saadaan rahoitusta koulutukseen ja kehittämiseen Kaikille yhteistä koulua – hankkeen ja Sitouttavan koulu-yhteisö -hankkeen kautta.

ProKoulu -hankkeeseen lukuvuonna 2021-22 mukaan liittyvät koulut ovat Kolsan koulu, Lepolan koulu, Vanhakylän koulu, Rusutjärven koulu sekä Kalliimaan koulu.

Kuntatasolla päivitetään oppilashuollon vuosisuunnitelma ja kehitetään oppivelvollisuuden laajentamisen edellyttämiä kasvun ja oppimisen tuen yhteistyörakenteita toisen asteen kanssa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Oppilasmäärien muutos Tuusulan kouluissa jatkuu ja aloittavat ikäluokat pienenevät. Yläkoulujen oppilasmäärä pysyy nykyisellä tasolla vielä kaksi lukuvuotta, jonka jälkeen yläkoulujen oppilasmäärä vähenee.

Monikulttuurisuuden lisääntyessä henkilöstön osaamista kehitetään ja resurssia S2-opetukseen, oman uskonnan ja äidinkielen opetukseen lisätään.

Kehitämme henkilöstön valmiuksia toimia uusissa oppimisympäristöissä.

Valmistaudumme oppilas- ja opiskeluhuollon henkilöstön, psykologien ja kuraattorien, siirtymiseen hyvinvointialueelle Keusoteen 1.1.2023 alkaen.

Tuusulan lukiossa keskeisenä tavoitteena on uuden opetussuunnitelman käyttöönotto ja siirtyminen kursseista opintojaksoihin sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet.

VARHAISKASVATUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183431 Varhaiskasvatus

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	2 186	2 768	2 768	2 268	2 290	2 313	2 336	2 360
Toimintakulut	-25 893	-27 206	-27 306	-28 525	-29 044	-29 572	-30 109	-30 657
Toimintakate	-23 707	-24 438	-24 538	-26 258	-26 754	-27 258	-27 773	-28 297

Toimintakatteiden muutos euroina (1000 €) 183431 Varhaiskasvatus

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	-731	-831	-1 820	-496	-504	-515	-524

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kunnallinen varhaiskasvatus
- Esiopetus
- Yksityinen varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Yksi varhaiskasvatuksen keskeisimmistä tavoitteista on lasten hyvinvoinnin tukeminen. Varhaiskasvatuksessa kiinnitetään huomiota lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin perinteisten oppimistavoitteiden lisäksi. Hyvinvointi tukee tehokasta oppimista ja oppiminen lisää hyvinvointia. Tärkeää on kehittää varhaiskasvatuksen laatua ja johtamista.

Painopisteet toiminnassa

Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten tuen tarpeen lisääntyminen poikkeusolojen jälkeen. Yhteistyötä huoltajien, varhaiskasvatuksen erityisopettajien sekä muiden tukea antavien tahojen kanssa kehitetään.

Varhaiskasvatuksen kehittämisen pohjana toimivat vuosina 2020 ja 2021 saadut varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin tulokset. Arviointi tehdään uudelleen vuoden 2022 aikana.

Kehitämme varhaiskasvatuksen johtamista, jossa pedagogiikan johtaminen painottuu. Isoihin yksiköihin vakinaistetaan malli, jossa johtajuutta on vahvistettu varajohtajan työtehtäviä muuttamalla. Tuemme työhyvinvointia ja edistämme sairaspöissaolojen vähenemistä.

Rakennamme kestävästä tulevaisuudesta Agenda 2030- tavoitteiden kautta. Yksilöimme varhaiskasvatuksessa jo toteutuvat kestävästä tulevaisuuden toimintatavat ja selvitämme asiat, joiden kehittämiseen tarvitsemme lisää osaamista sekä toimintatapojen muutosta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Asiakasmaksu-uudistus vähentää maksukertymää Tuusulassa n. 500 000 euroa.

Varhaiskasvatuksen Covid-19 rahoituksella aloitettua S2-opettajan tehtävää jatketaan vuoden 2022 alusta.

Pohjois-Tuusulassa aloittaa oma matalankynnyksen perheohjaaja- palvelu.

Vakiinnutamme kesäajan puistoruokailun.

Johtamisrakenteita vahvistetaan kahdeksan ryhmäisissä ja vuorohoitoa antavissa päiväkodeissa.

Ympäristökasvatussuunnitelma otetaan käyttöön vuoden 2022 alusta.

Henkilöstön työhyvinvointia kehitetään yhteistyössä henkilöstön, hr-palveluiden ja johtamisen keinoilla.

Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäväkuva otetaan käyttöön palkatessa uutta henkilöstöä.

Lahelan tertussa aloitetaan remontti ja toiminta siirtyy puoleksi vuodeksi väistötiloihin.

Ostopalvelusopimus Nummenharjun päiväkodissa päättyy 31.7.2022. Palveluiden järjestäminen alueella suunnitellaan uudelleen.

Päiväkoti Vauhdin tiloissa on mahdollista aloittaa kahdelle ryhmälle kunnallinen varhaiskasvatus lapsimäärien tarkentuessa elokuun alusta.

Elokuussa 2022 aloittaa päiväkoti Martta Wendelin ja Hyrylän ja Väinölän päiväkotien toiminta lakkaa.

Kirkonkylän kampuksen päiväkotiin valittu henkilöstö aloittaa toimintansa yhdessä Mikkolan ja Kievarin päiväkodeissa elokuussa. Päiväkodeissa toimitaan Kirkonkylän kampuksen valmistumiseen asti 2024.

Yksityisen hoidon tukea yksityisiä varhaiskasvatuspalveluita käyttäville perheille tarkistetaan.

KULTTUURI

Palvelualue

Vastuhenkilö: Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183450 Kulttuuri

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	256	313	313	313	317	320	323	326
Toimintakulut	-3 718	-3 806	-3 806	-3 857	-3 927	-3 998	-4 070	-4 144
Toimintakate	-3 462	-3 492	-3 492	-3 543	-3 610	-3 678	-3 747	-3 817

Toimintakatteen muutos % 183450 Kulttuuri

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	0,9 %	0,9 %	1,5 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kirjasto
- Kulttuuri- ja museopalvelut

Toiminnan kuvaus

Kulttuuripalvelut tuottaa palveluja kaikille ikäryhmille mahdollistaen kuntalaisten pääsyn tietoon, sivistykseen ja omaan historiaansa. Tuotamme palveluja sekä tuusulalaisille että alueella matkaileville.

Tuusulan kunnan museokohteita ovat Taitelijakoti Erkkola, Haloseniemi ja Klaavolan talo. Museo vastaa sekä Helsingin Ylioppilaskunnan omistaman Aleksis Kiven kuolinmökkin että HUSin omistaman Kellokosken sairaalanmuseon avoimna pidosta ja asiakaspalvelusta. Kirjastopalveluita tuotetaan lähipalveluina kolmessa kirjastossa sekä kirjastoautossa.

Painopisteet toiminnassa

Kulttuuripalveluita kehitetään huomioimalla saavutettavuus ja käytettävyys palvelujen ja rakennusten osalta. Halosenniemen kehittämisohjelmaa toteutetaan sekä edistetään Taidekasarmin kunnostamista. Kulttuuritapahtumien tuottamista kehitetään. Virtuaaliset palvelut tarjoavat esteettömän pääsyn kulttuuripalveluihin.

Museotoiminnan perusta ovat kokoelmat sekä niiden ylläpito ja kartuttaminen. Tuusulan museo kehittää kokoelmahallintaa osana ylikunnallista museopalvelujen kehittämishanketta. Sekä Tuusulan että palveluverkon taideohjelmia toteutetaan suunnitelmallisesti.

Kirjastotoiminnassa tapahtuvia mahdollisia muutoksia on mm. Kirkes- ja Ratamo-kirjastokimppojen yhdistäminen. Hyrylän keskustan kehittämisen päätökset vaikuttavat pääkirjaston rakennuksen tulevaisuuteen. Kellokosken kirjaston kunnostuksen yhteydessä valittiin omatoimikirjastoratkaisu, jota voidaan hyödyntää kaikissa kirjastoissa.

Kirjaston palveluissa digitaalisten palveluiden ja niiden käytön opastamisen merkitys kasvaa. Olemme mukana koko Suomen kattavan e-kirjaston kehitystyössä ja käytössä ja otamme käyttöön uusia digitaalisia palveluita. Kirjaston merkitys vapaana ja maksuttomana tilana kasvaa ja kirjastoja tilana tarjotaan kansalaisten omaehtoisen toiminnan alustaksi.

Kulttuuritoimintalain (2019) muutoksen tavoitteena on edistää kaikkien kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen sekä vahvistaa väestön hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä taiteen ja kulttuurin keinoin. Näitä tuusulalaistenkin hyvinvointia kasvattavia keinoja viedään suunnitelmallisesti eteenpäin aloittamalla kulttuurihyvinvointisuunnitelman laatiminen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Merkkivuoden Minä elän! - 150 vuotta Aleksis Kiven kuolemasta 2022 huomioiminen teemalla mielen hyvinvointi.

Rakas-hanke kirjastoissa.

Halosenniemen kehittämisohjelma

VAPAA-AIKA

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183460 Vapaa-aika

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	697	1 005	505	1 035	1 045	1 056	1 066	1 077
Toimintakulut	-4 937	-5 063	-5 063	-5 133	-5 213	-5 294	-5 376	-5 460
Toimintakate	-4 240	-4 058	-4 558	-4 098	-4 167	-4 238	-4 310	-4 383

Toimintakatteen muutos % 183460 Vapaa-aika

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	-4,3 %	7,5 %	1,0 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut
- Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut
- Uimahalli- ja terveystuokuntapalvelut

Toiminnan kuvaus

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on parantaa lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja tukea sosiaalisia kohtaamisia. Palvelualue edistää positiivisten vuorovaikutustilanteiden syntymistä ja kehittää kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia. Vapaa-aikapalvelut on mukana tukemassa kuntalaisten hyvinvointia verkostoitumalla asiantuntijaryhmissä, tekemällä kuntayhteistyötä yhdistysten ja kumppaneiden kanssa sekä osallistumalla viher- ja virkistysalueiden kehittämistöihin.

Painopisteet toiminnassa

Nuorisotyön ja kohtaamisen merkitys kasvaa tässä ajassa. Vapaa-ajan toiminnan kehittäminen sidosryhmien kanssa ja tiivistyvä koulunuorisotyö tuovat nuorten arkeen tukea ja uusia mahdollisuuksia. Uuden toimitilan suunnittelu tavoittelee tulevaisuuden nuorisotilan mallia monipuolisen toiminnan mahdollistajana. Verkkonuorisotyö, tapahtumat ja nuorten kohtaaminen eri ympäristöissä tuovat perinteiselle tilatoiminnalle vaihtoehtoja. Osallisuuden tukeminen, vuorovaikutus ja kannustava asenneilmapiiri ovat tärkeitä teemoja.

Liikuntapaikkojen hoitoon ja ylläpitoon kiinnitetään huomiota. Kunnostustöitä, hankintoja ja investointeja tehdään kustannustehokkaasti ympäristötietoisesti. Yhteistoimintaa lisätään viherpalveluiden kanssa. Urheilukeskusten toiminnallisuutta parannetaan. Hyrylän urheilukeskuksen alueen johtamisen kehittäminen etenee. Parannamme mahdollisuuksia asukkaiden luontosuhteen parantamiseen ja edistämme matkailun tarpeita kuntarajat ylittäen.

Tuusulan uimahalli tarjoaa hyvinvointivalmennusta kuntalaisille. Kehittämistoimet liittyvät uimahallin laajennukseen ja kunnossapitoon. Ylikunnallista yhteistyötä jatketaan ja uusia palvelutuotteita otetaan käyttöön. Kolmas sektori tuottaa osan palveluista. Yhdistysten tukeminen kuntatasolla on tärkeää mm. avustustoiminnan kehittämiseksi. Uimahallissa tehdään energiaa säästäviä päätöksiä ja toimenpiteitä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Urheilukeskuksessa alkavat isot rakennus- ja investointihankkeet. Urheilukeskuksen alueen kehittämistyö muuttaa tavoitteiden mukaisesti alueen kokonaisuuden ja palveluiden johtamista.

Palvelukeskuksen nuorisotilaa suunnitellaan yhdessä avoimen päivähoidon kanssa. Hanke lisää Hyrylän alueen yksiköiden yhteistoimintaa ja edellyttää myös varautumista henkilöstön määrän lisäämiseen.

Kuntalaisten tarve liikkua ulkona luonnossa on kasvanut merkittävästi, ja ulkoilu- ja virkistysalueiden kehittäminen on työtä, jonka tavoitteita on soviteltava hyvissä ajoin asuinalueita suunniteltaessa.

Kasvu ja ympäristö

NETTOKULUT
€/ASUKAS
42

KIINTEISTÖNHOITO
159 808 M2

SIIVOUS
118 800 M2

KASVUN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALUE

Vastuuhenkilö: Kuntakehitysjohtaja Heikki Lonka

Tiliryhmätaulukko (1000 €) 1835 KASVU JA YMPÄRISTÖ -TOIMIALUE

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	31 310	30 819	30 919	31 121	31 478	31 649	32 002	32 537
Myyntituotot	3 531	3 271	3 271	3 429	3 475	3 327	3 360	3 572
Maksutuotot	4 101	4 074	4 174	4 181	4 243	4 305	4 367	4 429
Tuet ja avustukset	7	10	10					
Muut toimintatuotot	23 670	23 464	23 464	23 512	23 760	24 017	24 275	24 536
Valmistus omaan käyttöön	421	100	100	100	100	100	100	100
Toimintakulut	-31 620	-32 833	-32 330	-32 883	-33 215	-33 409	-33 588	-33 830
Henkilöstökulut	-8 678	-9 654	-9 625	-9 726	-9 914	-10 098	-10 283	-10 467
Palvelujen ostot	-14 184	-14 996	-14 523	-14 810	-14 974	-14 902	-15 051	-15 237
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 247	-5 101	-5 101	-5 057	-5 072	-5 111	-4 989	-4 891
Avustukset	-106	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Muut toimintakulut	-3 405	-2 981	-2 981	-3 191	-3 155	-3 198	-3 166	-3 135
Toimintakate	111	-1 914	-1 311	-1 662	-1 636	-1 660	-1 486	-1 193

Toimintakatteen muutos % 1835 KASVU JA YMPÄRISTÖ -TOIMIALUE

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	-1819,7 %	-1278,3 %	-13,2 %	-1,5 %	1,5 %	-10,5 %	-19,7 %

Toimintakulujen muutos % 1835 KASVU JA YMPÄRISTÖ -TOIMIALUE

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakulut	3,8 %	2,2 %	0,2 %	1,0 %	0,6 %	0,5 %	0,7 %

Toimialueella on toimintakatesitovuus valtuustoon nähden.

Toimialueen palvelualueet

- Elinvoima, asuminen ja kehittäminen
- Projektitoimisto
- Maankäyttö ja paikkatieto
- Kaavoitus
- Rakennusvalvonta
- Yhdyskuntatekniikka
- Tilapalvelut

Toimintaympäristön - ja toiminnan muutokset

- Kuntien yhteistyönä palvelutoiminnan järjestäminen mm. pysäköinninvalvonta
- Palveluverkon pitkän aikavälin linjaukset
- Digitalisaatiota hyödyntämällä luomme tuottavuutta, painopisteinä ovat katurekisteri, taitorakennerekisteri, Lupapiste.fi käytön laajentaminen sekä palautejärjestelmän kehittäminen
- Yleiskaava 2040 hyväksyminen
- Keskustojen täydennysrakentaminen ja elinvoiman kehittäminen
- Focus-alueen kehittäminen
- Työpaikatonttien ja uusien asuinalueiden saaminen myyntiin
- Joukkoliikenteen jatkuvuuden varmistaminen ja palvelutason kehittäminen HSL-jäsenyyden kautta
- Kirkonkylän ja Riihikallion koulukampusten rakentaminen alkaa
- Koko toimialueella varaudutaan uuden kaavoitus- ja rakentamislain voimaantuloon vuoden 2024 alussa. Kartoitamme lain tuomat vaatimukset ja muutokset toimintamalleihin ja prosesseihin sekä osaamisresursseihin.

Strategian toteuttaminen

Kuntastrategian tavoite	Kasvun ja ympäristön kuntastrategiaa toteuttavat vuositavoitteet 2022
1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutamme palveluverkkosuunnitelmaa - Tunnistamme tietomallipohjaiset maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen muutostarpeet
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut	<ul style="list-style-type: none"> - Siirrymme toteutusvaiheeseen Hyrylän palvelukeskushankkeessa - Käynnistämme Suutarintien hankkeen toteutuksen - Edistämme Rykmentinpuiston alueen kehittämistä osaksi Hyrylän keskustaa - Saamme valmiiksi Hyrylän alueen yleissuunnitelman - Hyväksymme Yleiskaava 2040
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot	<ul style="list-style-type: none"> - Hankimme vuosittain 40 ha maata asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi - Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen kaavoitustavoitteeseen - Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen asuntotuotantotavoitteeseen - Kehitämme Rykmentinpuiston aluetta - Toteutamme asuntopoliittista ohjelmaa
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluja, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä	<ul style="list-style-type: none"> - Varmistamme yritysalueiden kaavavarannon ja myytävien tonttien riittävyyden
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastuksiin	<ul style="list-style-type: none"> - Jatkamme Tuusulanjärven kehittämistä - Aloitamme matkailun toimintasuunnitelman toimeenpanon
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutamme vähintään 2 liikenneturvallisuushanketta
11. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa.	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutamme Puistokylän ilmastoviisasta puukyläkaupunkia - Siirrymme käyttämään vähäpäästöisyyden kriteerejä urakoitsijoiden valinnoissa ja kilpailutuksissa
12. Vaalimme viherympäristöjä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta.	<ul style="list-style-type: none"> - Hyväksymme osallistuvan metsäsuunnittelun toimintaohjelman - Laadimme hulevesistrategian - Kehitämme viherympäristöä kuntalaisten tarpeita vastaavaksi - Ennakoimme sään ääri-ilmiöitä parantamalla hulevesien hallintaa - Edistämme kestäväää kehitystä katu- ja viheralueilla
13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikumista Tuusulassa ja seudulla	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitämme liikkumisympäristöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin - Toteutamme pyöräilyn edistämissuunnitelmaa - Pidämme joukkoliikennepalveluiden tarjonnan kustannustehokkaana ja riittävänä - Tavoittelemme turvallista ympäristöä, jossa liikkuminen on sujuvaa kaikilla liikennemuodoilla koko Tuusulan alueella

Talous ja tuottavuus

Kasvun ja ympäristön kustannuksia ovat nostaneet palkkojen sopimuskorotukset sekä lisääntyneiden viheralueiden aiheuttamat kustannukset. Kustannustasoa on laskenut HSL:n maksuosuuden ennakoitu lasku.

Tonttien ja rakennuslupien kysyntä on pysynyt hyvällä tasolla. Rakennusvalvonnan maksujen sekä tonttivuokrien ennakoidaan kehittyvän suotuisasti.

Henkilöstösuunnitelma

Kasvun ja ympäristön toimialueen henkilömäärä vuonna 2022 on 181,2 henkilöä jakautuen seuraavasti:

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen 6 henkilöä
Projektitoimisto 5 henkilöä
Maankäyttö ja paikkatieto 26 henkilöä
Kaavoitus 12 henkilöä
Rakennusvalvonta 8 henkilöä
Kehittäminen ja hallinto 4,5 henkilöä
Yhdyskuntatekniikka 49 henkilöä
Tilapalvelut 70,7 henkilöä

Seuraavat virat/toimet esitetään perustettavaksi:

Projektitoimisto

- Projektikoordinaattori (määräaikaisen vakinaistaminen)

Kaavoitus

- Kaavasunnittelija (määräaikaisen vakinaistaminen)

Rakennusvalvonta

- Digitoija (määräaikainen)

Yhdyskuntatekniikka

- Kunnallistekniikan yleissuunnittelija
- Yhteisöpuutarhuri (määräaikaisen vakinaistaminen)
- Suunnitteluhortonomi (määräaikaisen vakinaistaminen)

Henkilöstövaihdosten sekä eläköitymisten yhteydessä arvioidaan perusteellisesti toimenkuvien muutostarpeet suhteessa organisaation tarpeisiin.

KEHITTÄMINEN JA HALLINTO

Palvelualue

Vastuhenkilö: kuntakehitysjohtaja Heikki Lonka

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 18351000 Kehittäminen ja hallinto

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	1	1	1	1	1	1	1	1
Toimintakulut	-1 003	-844	-815	-940	-945	-951	-957	-963
Toimintakate	-1 002	-843	-814	-939	-944	-950	-956	-962

Toimintakateen muutos % 18351000 Kehittäminen ja hallinto

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	-15,8 %	-18,8 %	11,3 %	0,5 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %

Toiminnan kuvaus

Kehittäminen ja hallinto ohjaa, koordinoi ja seuraa toimialueen tavoitteiden toteutumista. Toimimme lisäksi Kasvun ja ympäristön esikuntana sekä tukiyksikkönä.

ELINVOIMA, ASUMINEN JA KEHITTÄMINEN

Palvelualue

Vastuhenkilö: elinvoimajohtaja Kristiina Salo

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183160 Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	1 459	1 520	1 520	1 384	1 414	1 444	1 474	1 504
Toimintakulut	-2 168	-2 307	-2 307	-2 252	-2 288	-2 327	-2 365	-2 404
Toimintakate	-709	-787	-787	-868	-874	-883	-891	-900

Toimintakateen muutos % 183160 Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	10,9 %	10,9 %	10,3 %	0,7 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Elinkeinopalvelut
- Asuntopalvelut

Toiminnan kuvaus

Palvelualue vastaa kunnan elinkeinotoimesta ja matkailusta sekä hankekehityksestä. Panostamme Tuusulan kunnan veto-voiman ja brändin rakentamiseen.

Painopisteet toiminnassa

Yritysten palveluprosessi rakennetaan ja varmistetaan läpi koko organisaation. Palvelualueella toteutetaan matkailun toimenpideohjelmaa. Pohjois-Tuusulan hankekehittäminen on vahva painopistealue 2022 - 2025. Elinkeinopuolella vahvistetaan vetovoimaa viestinnän ja uusien yritysalueiden kehittämisellä. Elinkeino-ohjelma päivitetään vuosille 2023 - 2025, ja sen tavoitteita, toimenpiteitä sekä mittareita hyödynnetään toiminnassa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Elinkeinopalvelut

- Kehitämme yritysten palveluprosessia poikkihallinnollisesti
- Teemme yhteistyötä kulttuuritoimijoiden kanssa sekä edistämme matkailua ml. tuotteistaminen ja markkinointi.
- Toteutamme matkailun toimenpideohjelmaa sekä matkailutuotteita yhteistyössä yritysten kanssa.
- Jatkamme ja kehitämme työpaikatonttien markkinointia

Asuminen ja hankekehitys

- Etsimme aktiivisesti sijoittajia isompiin kaavoitushankkeisiin sekä toimijoita muille vapaana oleville työpaikatonteille
- Kehitämme Pohjois-Tuusulan vetovoimaa ja pitovoimaa
- Edistämme kunnan strategisesti tärkeitä hankekehityskohteita
- Toteutamme kunnan Asuntopoliittista ohjelmaa

PROJEKTITOIMISTO

Palvelualue

Vastuuhenkilö: projektitoimiston päällikkö Jyri Olkkonen

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183571 Projektitoimisto

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	1 098							
Toimintakulut	-2 355	-974	-974	-1 080	-1 093	-1 107	-1 120	-1 134
Toimintakate	-1 258	-974	-974	-1 080	-1 093	-1 107	-1 120	-1 134

Toimintakatteen muutos % 183571 Projektitoimisto

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	-22,5 %	-22,5 %	10,8 %	1,3 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Projektitoimisto
- Focus
- Hyrylän keskusta
- Rykmentinpuisto

Toiminnan kuvaus

Palvelualue edistää kuntastrategian mukaisesti projektialueiden: Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämistä. Määritelmänsä mukaisesti, projektitoimisto eli PMO on organisaation rakenne, joka standardoi projekteihin liittyviä hallinnollisia prosesseja ja sekä suunnittelee että johtaa resurssien, toimintatapojen, työkalujen ja tekniikoiden jakamista organisaatiossa. Riippuen organisaation tarpeista, PMO:n vastuut voivat olla projektien johtamista tukevista toiminnoista yhden tai useamman projektin johtamiseen. Kasvun ja Ympäristön toimialueen tapauksessa tämä tarkoittaa aluekehityshankkeiden johtamisen lisäksi seuraavia osa-alueita:

- Varmistamme, että projektien tavoitteet ovat linjassa organisaation strategian kanssa
- Hallinnoimme projektien raportointia ja projektien tilanteiden viestimistä ylöspäin organisaatiossa, varmistaen näin tiedolla johtamista
- Kehitämme projektityön eettisiä ja moraalisia arvoja sekä ylläpidämme näiden ohjeistusta (CoC)
- Määrittelemme ja luokittelemme projektit sekä koordinoimme toimintatapoja, resursseja ja työkaluja
- Kehitämme koulutuskoria (koulutukset, pätevyudet, substanssiosaaminen)
- Sparraamme projekteissa, tuotamme toimialueellemme projektinjohtopalveluita ja kehitämme niitä sisäisesti, alkaen Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämishankkeista

Painopisteet toiminnassa

Hyrylän keskustan kehittämisessä pääpainopisteenä on uuden palvelukeskuksen (sis. ratkaisun uudesta kunnantalosta) sijoittuminen alueelle. Keskusta-alueella pyritään toteuttamaan myös laadukasta purkavaa täydennysrakentamista, toteutuksen aikatauluun vaikuttavat terveydenhuollon uudistukset (mm. SOTE-uudistus sekä Keusote).

Focus-alueen kehittämisen painopisteenä ovat alueen kaavoituksen edistäminen, neuvottelut mahdollisten toteuttajien kanssa sekä liikennejärjestelmän toteuttamisen aloittaminen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Focus

- Varmistamme hankkeen toteutusedellytyksiä maanhankinnan kautta
- Edistämme alueen suunnittelua ja viemme eteenpäin asemakaavoitusta
- Mahdollistamme Kehä IV:n toteutusedellytykset alueen suunnittelussa ja vahvistamme tien suunnitteluvalmiutta
- Edistämme kiviainesten ottoa ja alueen rakentamisvalmiuteen saattamista
- Kehitämme alueen markkinointia ja viestintää

Hyrylän keskusta

- Alueen kiinteistökannan ja uusio- ja väliaikaiskäytön kehittäminen
- Liike- ja palvelukeskushankkeen edistäminen

Projektitoiminnan kehittäminen

- Jalkautamme projektimallin, jonka pohjana on projektikäsikirja *Tuuma*
- Perustamme kehittyneemmän tiedonjakeluväylän asiakirjapankin ja rekisterijärjestelmän.

RYKMENTINPUISTO

Taseyksikkö

Vastuuhenkilö: projektipäällikkö Jouni Määttä

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 18316220 Rykmentinpuisto-taseyksikkö

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	1 098							
Toimintakulut	-1 991	-497	-497	-339	-335	-339	-343	-348
Toimintakate	-893	-497	-497	-339	-335	-339	-343	-348

Toimintakatteen muutos % 18316220 Rykmentinpuisto-taseyksikkö

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	-44,3 %	-44,3 %	-31,8 %	-1,2 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %

Toiminnan kuvaus

Rykmentinpuiston laskennallinen taseyksikkö on perustettu tukemaan Rykmentinpuiston kehittämistavoitteiden saavuttamista sekä talouden seurannan läpinäkyvyyttä.

Painopisteet toiminnassa

Rykmentinpuiston osalta painopisteinä ovat asemakaavoituksen jatkaminen, tontinluovutuksen edistäminen ja työpaikka-alueiden kehittäminen. Alueen luonne muuttuu, kun alueelle muuttaa paljon uusia asukkaita.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

- Edistämme alueen asemakaavoitusta erityisesti Puistokylän osalta
- Viemme eteenpäin Rykmentinpuiston työpaikka-alueen kehittämistä
- Edistämme tonttien luovutusta ja hankkeiden toteutumista
- Taideohjelman mukaisesti edistämme taidetta alueella.

KAAVOITUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: kaavoituspäällikkö Anne Olkkola

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 18316100 Kaavoitus

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	34	40	40	40	40	40	40	40
Toimintakulut	-1 213	-1 244	-1 244	-1 117	-1 126	-1 143	-1 160	-1 177
Toimintakate	-1 180	-1 204	-1 204	-1 077	-1 086	-1 103	-1 120	-1 137

Toimintakatteen muutos % 18316100 Kaavoitus

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	2,1 %	2,1 %	-10,5 %	0,8 %	1,6 %	1,5 %	1,6 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kaavoitus

Toiminnan kuvaus

Kaavoituksen palvelualueella edistetään maankäytön suunnitelmia kaavoitussuunnitelman ja kaavoituksen työohjelman mukaisesti.

Painopisteet toiminnassa

Yleiskaavan avulla suunnitellaan taajamien kehittämistä, osoitetaan tulevaisuuden kasvusuunnat ja asetetaan tavoite maanhankintaa varten. Strategisen yleiskaava 2040 valmistuttua keskitytään sitä tarkentavien osayleiskaavojen ja asemakaavojen suunnitteluun sekä laaditaan yleiskaavan toteutussuunnitelma. Panostetaan kunnan palveluverkon kehittämisen ja realisoitavien kiinteistöjen edellyttämien kaavojen ohella kunnan omaa tonttivarantoa eniten synnyttäviin ja vetovoimaa kehittäviin kaavoihin – mm. FOCUS-alueeseen, keskustoihin, Lahelan alueeseen ja Hyrylän Itäisen ohikulkutien varressa oleviin työpaikka-alueisiin. Huolehdimme kunnan pientalotonttivarannosta. Kuntasuunnittelu tekee tiivistä yhteistyötä merkittävien maankäyttöprojektien edistämiseksi.

Tavoitteena on kerryttää tonttivarantoa siten, että se vastaa vähintään viiden vuoden tarvetta sekä saavuttaa MAL-sopimukseen kirjattu 168 000 kerrosneliömetriä (k-m²) uutta asumisen kerrosalaa sopimuskaudella.

Kuhunkin taajamaan tavoitellaan:

- eri talotyyppisiä ja asumismuotoja tuottavia asuinrakentamisen tontteja
- työpaikka-alueille tonttivarantoa
- keskustoja kehittäviä asuin- ja palvelurakentamisen mahdollistavia kaavoja
- taajaman identiteettiä vahvistavia ja vetovoimaa kehittäviä maankäytön suunnitelmia tai hankkeita
- kaupallisen ja kunnallisen palveluverkon kehittämistarpeet mahdollistavia kaavoja

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

- Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen kaavoitustavoitteeseen
- Hyväksymme Yleiskaavan 2040
- Aloitamme Koillis-Hyrylän osayleiskaavan
- Hyväksymme palvelukeskuksen asemakaavan
- Hyväksymme Hyrylän keskustan yleissuunnitelman
- Käynnistämme ent. Kunnantalo alueen asemakaavamuutoksen
- Päivitämme Seppäinpuiston asemakaavan
- Käynnistämme Opintien ja Nukarintien risteyksen ympäristön kaavatyön
- Käynnistämme Rykmentinportin yritysalueen asemakaavan
- Focus-alueen yleissuunnitelma valmistuu ja jatkamme alueen asemakaavoitusta
- Hyväksymme Sula III työpaikka-alueen asemakaavan
- Käynnistämme Senkkerinmäen suunnittelun
- Laadimme osallistuva metsäsuunnittelun toimintaohjelman
- Sisäistämme uuden kaavoitus- ja rakennuslain edellyttämät digitalisointivaatimukset
- Perustamme työryhmän, määritämme resurssit ja päätämme toteutustavan hulevesimääräysten laatimiseksi

MAANKÄYTTÖ JA PAIKKATIETO

Palvelualue

Vastuuhenkilö: maankäyttöpäällikkö Päivi Hämäläinen

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183590 Maankäyttö ja paikkatieto

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	3 814	4 227	4 227	4 340	4 427	4 499	4 571	4 643
Toimintakulut	-1 861	-1 884	-1 884	-2 015	-2 045	-2 075	-2 105	-2 135
Toimintakate	1 954	2 343	2 343	2 326	2 382	2 424	2 466	2 508

Toimintakatteen muutos % 183590 Maankäyttö ja paikkatieto

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	19,9 %	19,9 %	-0,7 %	2,4 %	1,8 %	1,8 %	1,7 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Maankäyttö
- Paikkatieto

Toiminnan kuvaus

Maankäytön ja paikkatiedon palvelualueella huolehditaan kunnan maapolitiikan hoidosta ja maaomaisuuden hallinnasta sekä ylläpidetään kunnan paikkatietoinfrastruktuuria.

Painopisteet toiminnassa

Paikkatieto

Paikkatietoyksikössä tuotetaan, koostetaan ja jaetaan perustietoa (paikkatietoa) ympäristöstä suunnittelun, rakentamisen, sekä kunnalle säädettyjen lakisääteisten tehtävien suorittamisen tueksi. Paikkatietoyksikkö hallinnoi sekä kehittää kunnan keskeisiä paikkatietojärjestelmiä, paikkatiedon rajapintapalveluita, kuntarekisteriä, paikkatiedon jakelua sekä hankkii yhteiskäyttöisiä paikkatietoaineistoja. Yksikkö tiedottaa paikkatietoasioista ja tarjoaa koulutusta kaikille kunnan sektoreille. Paikkatiedot sekä kuntarekisteritiedot ovat merkittävän suuri osa kunnan tietopääomaa jota käytetään suunnittelun, tiedolla johtamisen ja päätöksenteon tukena ja työkaluna.

Varaudumme uuden maankäyttö- ja rakennuslain sekä muihin merkittäviin valtakunnallisiin muutoksiin paikkatietojärjestelmien, -aineistojen sekä tiedonjaon osalta. Tiedolla johtamisen roolia kunnassa tullaan edistämään maankäytössä, kaavoituksessa ja muussa kuntatoiminnassa. Uusien paikkatietojärjestelmien käyttöönotto mahdollistaa uusia toimintatapoja. Paikkatietojärjestelmien uudistaminen aiheuttaa merkittäviä resurssitarpeita lähivuosien aikana.

Kehitämme 3D-kaupunkimallien visuaalista ilmettä sekä luomme tietomallipohjaisia 3D-kaupunkimalleja suunnittelutyön tueksi. Tuotamme UAV- ja muita kuvausaineistoja merkittävien kaavahankkeiden suunnitelmien pohjatiedoksi ja niiden havainnollistamista varten.

Maankäyttö

Maankäyttö vastaa kunnan maapolitiikan hoidosta. Maankäyttö vastaa kunnanvaltuuston hyväksymän maapolitiittisen ohjelman ja maapolitiikan mukaisista tehtävistä sekä lakisääteisistä maankäyttöön liittyvistä tehtävistä, mm. tonttijaon laatimisesta ja kiinteistörekisterin pitämisestä. Maankäyttö vastaa myös kunnan tonttien luovutuksesta ja kunnan maaomaisuuden hallinnasta.

Maankäyttö pyrkii turvaamaan asuntotonttien ja työpaikkatonttialueiden kaavoituksen ja yhdyskuntarakentamisen tarpeet pitkäjänteisellä, kohtuuhintaisella ja oikeaan paikkaan sijoittuvalla maanhankinnalla. Maankäyttö edistää kaavoituksen etenemistä laatimalla tarvittavat maankäyttösopimukset sekä tontinluovutuksilla tukee kunnan taloutta kasvattamalla maanmyyntituloja.

Maanmyyntitulot

Maanmyyntituloiksi on v. 2022 talousarviossa budjetoitu noin 12,0 M€. Tehdyn arvion mukaan yritystonteista kertyy 2,9 M€ ja asuntotonteista 9,1 M€. Maana ja rahana kunnalle maksettuja maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan tuloutettavan noin 3 M€.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

- Hankimme vapaaehtoisin kaupoin raakamaata vähintään 40 ha yleiskaava 2040:n mukaisilta rakentamisalueita.
- Sisäistämme uuden kaavoitus- ja rakennuslain edellyttämät digitalisointivaatimukset

RAKENNUSVALVONTA

Palvelualue

Vastuuhenkilö: johtava rakennustarkastaja Johanna Aho

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 18350001 Rakennusvalvonta

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	626	522	622	572	572	572	572	572
Toimintakulut	-707	-653	-653	-753	-761	-775	-788	-803
Toimintakate	-81	-131	-31	-181	-189	-203	-216	-231

Toimintakatteen muutos % 18350001 Rakennusvalvonta

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	60,8 %	-62,4 %	38,9 %	4,0 %	7,6 %	6,6 %	6,7 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonnan tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä. Toiminta jakautuu lupa- ja katselmuspalveluihin. Rakennusvalvonnan toiminta on vahvasti digitalisoitunut sähköisen lupapiste palvelun käyttöönoton myötä. Tätä asiakkaan ohjaamista sähköisten palvelujen piiriin jatketaan ja toimintatapojen muutosten yhteydessä järjeitetään ja tehostetaan prosesseja. Samalla varaudutaan uuden kaavoitus- ja rakentamislainsäädännön vuonna 2024 mukana tuomiin toiminnan haasteisiin.

Painopisteet toiminnassa

Suunnitelmakaudella maankäyttö- ja rakennuslaki tulee muuttumaan kaavoitus- ja rakennuslaiksi. Lain rakenne ja sisältö poikkeavat melkoisesti nykyisin voimassaolevasta laista ja tämä aiheuttaa rakennusvalvonnan toimintaprosessien uudelleen arvioinnin. Rakennusvalvontaan tarvitaan uutta osaamista mm. tietomallipohjaiseen rakennuslupakäsittelyyn. Myös rakennusjärjestys tulee uusia uuden lain pohjalta suunnitelmakaudella.

Rykmentinpuiston teollisuusalueen asemakaavan vahvistuminen lisää suunnitelmakaudella isojen teollisuushankkeiden rakentamista Tuusulaan. Asuinrakentamisen odotetaan jatkuvan vilkkaana ainakin Etelä-Tuusulassa. Myös Hyrylän palvelukeskuksen odotetaan rakentuvan suunnitelmakaudella. Jatkamme projektisuunnitelman mukaisesti paperisen arkistoinnin digitointityötä. Digitointi vaatii runsaasti rakennusvalvonnan henkilöstön panosta, koska aineisto tulee seuloa ennen digitointia. Digitointiprojektia vetää tiedonhallinnan suunnittelija. Kartoitamme uuden kaavoitus- ja rakentamislain edellyttämät tarpeet organisaatiossa ja varaudumme toteuttamaan lupa- ja valvontaprosesseihin tarvittavat muutokset ennen lain voimaan tuloa mm. osallistamalla ympäristöministeriön digikannustinrahan saaneeseen Helsingin vetämään ”Kunnan rakennusvalvonnan sähköisen lupaprosessin edelleen kehittämisen ja prosessien automatisointi” -hankkeeseen. Tiivistämme yhteistyötä prosessien yhdenmukaistamisella Järvenpään rakennusvalvonnan kanssa. Tuusulan rakennusvalvonta ostaa Järvenpäältä LVI-tarkastaja palveluita.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

- Digitoimme vähintään 30 hm (hyllymetriä) arkiston paperista aineistoa ostopalveluna. Tämän lisäksi digitoimme aineistoa omana työnä.
- Hankimme Lupapisteeseen 3D kartan rakennuslupaprosessin kautta tulevan tietomallin istuttamiseksi olevaan kaupunkimalliin.

- Kartoitamme uuden kaavoitus- ja rakentamislain edellyttämät tarpeet ja varaudumme toteuttamaan lupa- ja valvontaprosesseihin tarvittavat muutokset ennen lain voimaan tuloa mm. osallistamalla ympäristöministeriön digikannustinrahan saaneeseen Helsingin vetämään ”Kunnan rakennusvalvonnan sähköisen lupaprosessin edelleen kehittäminen ja prosessien automatisointi” -hankkeeseen.

YHDYSKUNTATEKNIikka

Palvelualue

Vastuuhenkilö: yhdyskuntatekniikan päällikkö Petri Juhola

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183530 Yhdyskuntatekniikka

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	745	756	756	772	772	593	595	776
Valmistus omaan käyttöön	421	100	100	100	100	100	100	100
Toimintakulut	-9 536	-11 157	-10 237	-11 051	-11 334	-11 346	-11 396	-11 575
Toimintakate	-8 370	-10 302	-9 382	-10 180	-10 462	-10 653	-10 701	-10 699

Toimintakateen muutos % 183530 Yhdyskuntatekniikka

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	23,1 %	12,1 %	-1,2 %	2,8 %	1,8 %	0,5 %	-0,0 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kunnallistekniikan suunnittelu
- Kunnallistekniikan rakentaminen
- Kunnossapito
- Viheralueet
- Liikenne

Toiminnan kuvaus

Palvelualue suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää kunnan katu- ja viheromaisuutta ja kehittää joukkoliikennettä, jotta kuntalaisilla olisi pysyvästi turvallinen, viihtyisä ja toimiva elinympäristö ja kunta pysyisi houkuttelevana kasvukuntana. Palvelualue avustaa maankäytön suunnittelua tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. kaava-alueen rakennettavuudesta, kunnallistekniikan tarvitsemista tilavarauksista ja sen rakentamiskustannuksista.

Painopisteet toiminnassa

Palvelualue suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää kunnan katu- ja viheromaisuutta ja kehittää joukkoliikennettä jalankulun ja pyöräilyn verkostoa sekä yleistä pysäköintiä, jotta kuntalaisilla olisi pysyvästi turvallinen, viihtyisä ja toimiva elinympäristö ja kunta pysyisi houkuttelevana kasvukuntana. Avustamme maankäytön suunnittelua tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. kaava-alueen rakennettavuudesta, kunnallistekniikan tarvitsemista tilavarauksista ja sen rakentamiskustannuksista.

Uudisrakentamisen painopiste jäänee lähivuoksiksi kunnan eteläosiin ja keskittyy työpaikka-alueiden luontiin. Kaavoituksen etenemisestä riippuen uusia asuin- ja työpaikka-alueita avataan myös Pohjois-Tuusulassa tarkastelukauden jälkipuolella. Työvoimapula saattaa pakottaa siihen, että työn painopistettä on pakko siirtää tilaaja- ja valvontaorganisaation suuntaan ja palveluiden oston määrä kasvaa. Ympäristöseikat alkavat painottua yhä selvemmin suunnittelussa ja rakentamisessa mm. käytettävien materiaalien, rakentamismenetelmien ja kunnossapitokeinojen suhteen. Hulevesien hallintaan ja laatuun liittyvät rakenteet tulevat normivarusteiksi uudiskohteissa ja mahdollisuuksien mukaan myös saneerattavissa kohteissa. Viher- ja katualueita suunnitellaan ja rakennetaan kestävästi ympäristörakentamisen periaatteiden mukaan. Lisätään viherkattojen määrää, hulevesirakenteet tehdään näkyväksi. Kyläkeskuksia luodaan viihtyisämmäksi taiteen, kausikasvien ja valaistuksen avulla. Poistettujen leikkipuistojen alueiden kehitetään esim. metsittämällä. Osallistavaa suunnittelua asukkaiden kanssa kehitetään saneerattavissa kohteissa. Luomme välineitä asukkaiden aktivoimiseksi omatoimisiin lähiympäristön kehittämishankkeisiin.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

- Toteutamme pyöräilyn edistämisen suunnitelmassa ennen vuotta 2025 toteutettavaksi esitettyjä toimenpiteitä
- Toteutamme kunnan edunvalvontasuunnitelmaa 2018 - 2022
- Laadimme joukkoliikenteen edunvalvontasuunnitelman ja toteutamme sitä
- Parannamme joukkoliikenneinfraa, uusimme bussikatoksia ja pysäkki-informaatiota
- Päivitämme kunnan pysäköintipolitiikan
- Vähennämme kunnan energiankulutusta jatkamalla katuvalojen vaihtamista led-lamppuihin
- Ennakoimme sään ääri-ilmiöitä parantamalla hulevesien hallintaa, ojien järjestelmällisellä perkaamisella sekä hulevesikaivojen säännöllisellä tyhjentämisellä
- Käynnistämme taitorakenteiden viemiset taitorakennereksiteriin
- Osallistumme infra hankkeiden suunnitteluun, jotta hankkeen suunnittelussa tulisi paremmin huomioitua koko elinkaaren kustannukset
- Asetamme työkoneiden ostopalvelujen ja sekä oman kaluston hankintojen kriteereiksi ympäristöystävällisyyden
- Katujen kunnossapidon järjestämisessä ja valvonnassa hyödynnetään digitaalisia apuvälineitä
- Testaamme työmaakoneille asettavien ympäristökriteerien käytettävyyttä infrarakennuskohteessa
- Aloitamme liikenneväyläyhteyden suunnittelun Kehä IV -kaava-alueella rinnakkaiskatuna
- Muutamme viheralueiden kunnossapitoluokituksen uuteen valtakunnalliseen RAMS luokitukseen sitä mukaan, kun alueet kilpailutetaan uudelleen
- Hyödynnämme puistoja suunniteltaessa alueella olevia maamassoja ja muita materiaaleja paikallisesti
- Lisäämme ja monipuolistamme kasvillisuutta katu- ja viheralueilla hoito- ja kunnossapitokustannukset huomioiden
- Aloitamme puurekisterin keräämisen sekä puuomaisuuden hinnan määrittämisen
- Teetämme uudet metsäsuunnitelmat talousmetsiin vuodesta 2022 eteenpäin ja puistometsiin vuodesta 2024 eteenpäin
- Lisäämme biohiilen käyttöä kasvualustoissa mahdollisuuksien mukaan
- Kehitämme investointikohteiden kustannusseurantaa osana työmaiden tuottavuuden parantamista.
- Hulevesien hallinnan vastuunjaosta kunnan ja Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen välillä on sovittu ja esitys hulevesien viemärointimaksusta ja kunnan hulevesimaksusta on tuotu päätöksentekoon
- Aloitamme hulevesimääräysten laatimisen
- Päivitämme kunnan pysäköintipolitiikan
- Haemme aluehallintovirastolta lupaa kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämiseen 1.1.2023 alkaen
- Tuusulan itäväylän aluevaraussuunnitelma valmistuu
- Edistämme MAL2019-suunnitelman Tuusulan alueen pieniä kustannustehokkaita hankkeita (KUHA)
- Selvitämme liikenneturvallisuushankkeissa kunnallisen kameravalvonnan aloittamista vaarallisilla tieosuuksilla

Tunnusluvut

Joukkoliikennematkojen määrä

Investoinnit, € ja €/asukas

TILAPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: tilapalvelupäällikkö Mikko Simpanen

Määräraha- ja tulotaulukko (1000 €) 183550 Tilapalvelut (taseyksikkö)

Nimi	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	23 534	23 753	23 753	24 013	24 252	24 500	24 750	25 001
Toimintakulut	-12 777	-13 769	-14 216	-13 674	-13 622	-13 685	-13 697	-13 640
Toimintakate	10 757	9 984	9 537	10 338	10 630	10 815	11 053	11 361

Toimintakateen muutos % 183550 Tilapalvelut (taseyksikkö)

Nimi	TA 2021/TP 2020	MTA 2021/TP 2020	TA 2022/TA 2021	2023/TA 2022	2024/2023	2025/2024	2026/2025
Toimintakate	-7,2 %	-11,3 %	3,5 %	2,8 %	1,7 %	2,2 %	2,8 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kiinteistöjohtaminen
- Rakennuttaminen
- Kiinteistöjen ylläpito

Toiminnan kuvaus

Varmistamme kunnan toimialoille toiminnan tarvitsemat tehokkaat, terveelliset, turvalliset, toimivat ja taloudelliset tilat sekä niihin asianmukaisen ja ammattitaitoisen kiinteistönhoidon. Vastaamme Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemien linjauksin.

Painopisteet toiminnassa

Vahvistamme tilaajaroolia ja talousseurantaa. Pyrimme vastaamaan Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemien linjauksin. Kehitämme ennakkoivasti toimitilapalveluja, vuokrausta ja niihin kohdistuvia tulevia tarpeita. Kehitämme esi-, tarve- ja hankesuunnittelua hyödyntämällä palvelumuotoilua. Investoimme aika- ja taloudellisia resursseja henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämiseen ja päivittämiseen mm. toteutusmuodoista, tulevaisuuden oppimis- ja varhaiskasvatuksen ympäristöistä, päästöttömistä rakennus- ja puhtaanpitomateriaaleista sekä sisäilma-asioiden tutkimisesta ja korjaamistavoista. Pidämme huolta toistemme jaksamisesta ja työilmapiiristä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

- Saamme valmiiksi Martta Wendelinin päiväkodin
- Monion lukio - ja kulttuuritalon rakentaminen jatkuu
- Käynnistämme Riihikallion monitoimikampuksen sekä Kirkonkylän kampuksen rakentamisen.

TULOS­LASKELMA JA RAHOITUS­LASKELMA

TULOSLASKELMA

Kunta ilman liikelaitosta

	Tuusula							
	TP 2020	TA 2021	2021 OVK III ennuste	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Veroprosentti	19,50	19,75	19,75	19,75	7,36	7,36	7,36	7,36
Varsinainen toiminta	<i>euroa</i>	<i>euroa</i>	<i>euroa</i>	<i>euroa</i>	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
Myyntivoitot	4 928 441	7 480 000	10 676 000	10 200 000	17 026	9 396	6 635	16 479
Toimintatulot	51 160 381	52 176 689	52 152 689	53 897 573	54 433	54 977	55 527	56 082
Sisäiset toimintatuotot *	24 704 566	24 871 780	25 089 298	25 159 547	25 408	25 662	25 918	26 177
Ulkoiset toimintatuotot	26 455 815	27 087 390	27 063 391	28 484 604	28 769	29 057	29 348	29 641
Valmistus omaan käyttöön	421 122	100 000	100 000	100 000	100	100	100	100
Toimintamenot toimialueet	-271 749 187	-277 753 742	-281 568 801	-289 900 355	-159 699	-161 071	-161 700	-163 453
Sisäiset toimintamenot *	-24 752 667	-25 119 285	-25 119 285	-25 432 127	-25 686	-25 943	-26 203	-26 465
Ulkoiset toimintamenot	-246 996 520	-252 634 457	-256 449 516	-264 468 228	-134 013	-135 128	-135 497	-136 989
TOIMINTAKATE	-215 239 243	-217 997 053	-218 640 112	-225 702 782	-88 140	-96 597	-99 438	-90 792
Ulk.t-menojen muutos-% ed.v. tal.arvioon				4,7	-49,33	0,83	0,27	1,10
Verotulot	192 120 963	193 771 920	198 771 920	207 220 000	105 933	98 636	100 934	103 291
Kunnallisverot	173 652 493	171 109 000	176 109 000	185 511 000	86 070	78 450	80 019	81 619
Yhteisöverot	8 442 877	9 917 000	9 917 000	8 494 000	6 252	6 166	6 474	6 798
Kiinteistöverot	10 025 593	12 745 920	12 745 920	13 215 000	13 611	14 020	14 441	14 874
muutos-%	5,26	0,86	3,46	6,94	-48,88	-6,89	2,33	2,34
Valtionosuudet	42 076 756	31 851 200	32 336 689	35 413 989	17 526	17 876	18 234	18 598
muutos-%	65,46	-24,30	-23,15	11,19	-50,51	2,00	2,00	2,00
Verorahoitus yhteensä	234 197 719	225 623 120	231 108 609	242 633 989	123 459	116 512	119 168	121 890
verorahoituksen muutos-%	12,62	-3,66	-1,32	7,54	-49,12	-5,63	2,28	2,28
Rahoituserät yhteensä	18 253	235 133	235 133	-21 300	-764	-1 532	-2 027	-2 021
Korkotulot	85 696	250 000	250 000	60 000	60	60	60	60
Muut rahoitustulot	522 154	490 000	490 000	490 000	220	220	220	220
Korvaus liikelaitoksen peruspääomasta	487 500	487 500	487 500	487 500	488	488	488	488
Korkomenot	-1 068 992	-942 367	-942 367	-1 008 800	-1 481	-2 249	-2 745	-2 738
Muut rahoitusmenot	-8 105	-50 000	-50 000	-50 000	-50	-50	-50	-50
VUOSIKATE	18 976 729	7 861 200	12 703 630	16 909 907	34 555	18 383	17 702	29 077
muutos-%	719,86	-58,57	-33,06	115,11	104,35	-46,80	-3,70	64,25
Suunnitelmapoistot (SuMu)	-14 903 963	-15 661 096	-15 661 096	-16 380 229	-17 281	-19 620	-22 627	-25 987
Arvon alentumiset	-2 076 564							
TILIKAUDEN TULOS	1 996 202	-7 799 896	-2 957 466	529 678	17 274	-1 237	-4 925	3 090
Poistoeron vähennys	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys/vähennys	0	0	0	0	-0	-0	-0	-0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 996 202	-7 799 896	-2 957 466	529 678	17 274	-1 237	-4 925	3 090

* Sisäiset erät sisältävät vuokrat, siivouskulut, ruokapalvelumaksut ja erillisyyksikköjen hallintopalvelukulut sekä sisäisen palvelumyynnin

RAHOITULASKELMA

Kunta ilman liikelaitosta

Sis. + ulk.				Tuusula				
	TP 2020	TA 2021	2021 OVK II ennuste	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
	euroa	euroa	euroa	euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
TOIMINNAN RAHAVIRTA								
Tulorahoitus	14 048 288	356 200	2 027 630	6 684 907	17 504	8 962	11 042	12 572
Vuosikate	18 976 729	7 861 200	12 703 630	16 909 907	34 555	18 383	17 702	29 077
Tulorahoituksen korjaukset	-4 928 441	-7 505 000	-10 676 000	-10 225 000	-17 051	-9 421	-6 660	-16 504
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-4 928 441	-7 480 000	-10 676 000	-10 200 000	-17 026	-9 396	-6 635	-16 479
Varausten muutos	0	-25 000	-25 000	-25 000	-25	-25	-25	-25
Investointien rahavirta	-15 793 030	-37 446 000	-32 811 000	-48 014 000	-67 282	-73 831	-25 119	6 455
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-22 253 770	-48 246 000	-47 721 000	-62 014 000	-87 666	-86 545	-37 935	-18 305
Rahoitusosuudet investointimenoit	0	2 000 000	2 350 000	2 000 000	0	1 150	620	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	6 460 740	8 800 000	12 560 000	12 000 000	20 384	11 564	12 196	24 760
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 744 742	-37 089 800	-30 783 370	-41 329 093	-49 778	-64 869	-14 077	19 027
Rahoituksen rahavirta	-6 465 894	36 900 000	33 800 000	40 064 025	54 300	65 200	15 000	-17 600
Antolainauksen muutokset *	322 587							
Lainakannan muutokset	6 701 942	36 900 000	33 800 000	42 700 000	54 300	65 200	15 000	-17 600
Pitkäaikaiset lainat	20 000 000	30 000 000	30 000 000	21 500 000	27 000	33 000	7 000	0
Lyhytaikaiset lainat	-13 298 058	6 900 000	3 800 000	21 200 000	27 300	32 200	8 000	-17 600
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset *	-13 490 423	0	0	-2 635 975	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutokset				-2 635 975				
RAHAVAROJEN MUUTOS	-8 210 636	-189 800	3 016 630	-1 265 068	4 522	331	923	1 427
Lainat euroa/asukas	3 388	4 736	4 045	5 101	6 437	8 027	8 343	8 194
Lainamäärä 31.12., euroa	131 399 481	183 342 578	158 000 000	200 700 000	255 000	320 200	335 200	317 600

* sis. vesihuoltoliikelaitokselle annettavat sisäiset lainat

** sis. konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen kassavarojen sijoitukset kuntaan

KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS YHTEENSÄ

Tunnuslukuja

Veroprosentti 19,75 %

Verorahoitus 242,6 milj. eur

Käyttöomaisuusinvestoinnit 67,5 milj. eur

Vuosikate, 19,3 milj. eur

Vuosikate % poistoista 104,7

Lainat, 200,7 milj. eur

Lainat, eur/asukas 5 101

Vertailukelpoinen toimintamenojen kok. muutos % TA 2021 4,4 %

Vertailukelpoinen toimintamenojen kok.muutos % TP 2020 6,8 %

Vertailukelpoinen toimintamenojen kok.muutos % 092021 enn.3,1 %

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

Sisältää ulkoiset ja sisäiset erät, kunnan ja liikelaitoksen keskinäiset erät eliminoidaan.

	Kunnan tuloslaskelma- osa talousarviossa	Liikelaitoksen tuloslaskelma- osa	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Kunnan tuloslaskelma talousarviossa
			kunta	liikelaitos	
Toimintatuotot	64 097 573	7 478 000	-350 842	-370 000	70 854 731
Myyntituotot					
Ulkoiset	10 543 201	7 105 000			17 648 201
Sisäiset	8 786 862	370 000 1), 2)	-266 218	-370 000	8 520 644
Maksutuotot					
Ulkoiset	9 355 600				9 355 600
Sisäiset					
Tuet ja avustukset	750 639				750 639
Sisäiset (kunnalta)					
Vuokratuotot					
Ulkoiset	6 999 964	3 000			7 002 964
Sisäiset	16 626 107		4)	-84 624	16 541 483
Muut toimintatuotot					
Ulkoiset	11 035 200				11 035 200
Sisäiset		0 2)			0
Valmistus omaan käyttöön	100 000	54 000			154 000
Toimintakulut	-289 900 354	-4 691 225	370 000	350 842	-293 870 737
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-63 383 060	-916 916			-64 299 976
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-14 760 328	-192 061			-14 952 389
Muut henkilösivukulut	-2 416 464	-33 391			-2 449 855
Palvelujen ostot					
Ulkoiset	-158 142 403	-1 743 015			-159 885 418
Sisäiset	-8 730 644	-266 218 2)	210 000	266 218	-8 520 644
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ulkoiset	-9 195 230	-1 363 500			-10 558 730
Sisäiset	-160 000		1)	160 000	0
Ostot tilikauden aikana					
Varaston muutos					
Avustukset	-7 789 625				-7 789 625
Sisäiset (liikelaitokselle)					
Vuokrat					
Ulkoiset	-8 117 213	-41 000			-8 158 213
Sisäiset	-16 541 483	-84 624 4)		84 624	-16 541 483
Muut toimintakulut					
Ulkoiset	-663 903	-50 500			-714 403
Sisäiset					
Toimintakate	-225 702 781	2 840 775	19 158	-19 158	-222 862 006
Verotulot	207 220 000				207 220 000
Valtionosuudet	35 413 989				35 413 989
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	60 000				60 000
Sisäiset (liikelaitokselta)					
Muut rahoitustuotot	490 000				490 000
Sisäiset (liikelaitoksen					
korvaus peruspääomasta)	487 500		3)	-487 500	0
Korkokulut					
Ulkoiset	-1 008 800				-1 008 800
Sisäiset					
Korvaus peruspääomasta		-487 500 3)		487 500	0
Muut rahoituskulut	-50 000				-50 000
Vuosikate	16 909 908	2 353 275	-468 342	468 342	19 263 183
Poistot ja arvonalentumiset					0
Suunnitelman muk. poistot	-16 380 229	-1 969 957			-18 350 186
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	529 679	383 318			912 997
Poistoeron vähennys					
Rahastojen lisäys	0				0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	529 679	383 318	-468 342	468 342	912 997

Vientiselitteet:

- 1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.
  - 2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit
  - 3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto
  - 4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat
- Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen eliminoitu tul. -85 024
 Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman vesihuc 953 021
 Eliminoitu tulos yhteensä 867 997

RAHOITUSLASKELMA-YHDISTELY

TA 2022

Tuusulan kunta ja Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

	Kunnan osa- rahoitus- laskelma	Liikelaitoksen rahoitus- laskelma	Eliminointikirjaukset		Kunnan kokonaisrahoitus- laskelma
			kunta	liikelaitos	
eur					
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	6 684 908	2 353 275			9 038 183
Vuosikate	16 909 908	2 353 275 //	-468 342	468 342	19 263 183
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-10 225 000				-10 225 000
Investointien rahavirta	-48 014 000	-5 501 750			-53 515 750
Investointimenot	-62 014 000	-5 501 750			-67 515 750
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 000 000				2 000 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	12 000 000				12 000 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-41 329 092	-3 148 475	-468 342	468 342	-44 477 567
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0			0
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset					
Lainakannan muutokset	42 700 000	0			42 700 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	21 500 000				21 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	21 200 000				21 200 000
Oman pääoman muutokset	0	0			0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 635 975	3 635 975			1 000 000
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos					0
Korottomien velkojen muutos	-2 635 975	3 635 975 //	-2 635 975	2 635 975	1 000 000
Rahoituksen rahavirta / Vaikutus	40 064 025	3 635 975	-2 635 975	2 635 975	43 700 000
Rahavarojen muutos	-1 265 067	487 500	-3 104 317	3 104 317	-777 567

- 1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen
- 2) Eliminoidaan korottomien velkojen muutos

VESIHUOLTOLIIKELAITOS

VEDEN MYYNTI M³
2 009 087

LIITTYJÄMÄÄRÄ
(KULUTUSPAIKAT)
8 817

SANEERATUN
VERKON PITUUS
3,5 km/v
JOHTOVERKOSTO YHT.
954 km

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN TALOUSARVIOESITYS 2022 JA TALOUSARVIOSUUNNITELMA VUOSILLE 2022-2026

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Vastuhenkilö: liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palveluyksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisesti käyttötalousoosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt.

Palveluyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liikelatoudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymältä (myöhemmin KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojeluliikelaitoskuntayhtymän (myöhemmin KUVES) verkostoon. Tuusulan kunta on osaomistajana molemmissa kuntayhtymissä. Erillisviemäroidyllä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Painopisteet toiminnassa

Laskutettava vesimäärä on pysynyt lähes samana viime vuosina johtuen mm. vähäisestä asukasmäärän kasvusta, asiakkaiden kulutustottumuksien muutoksesta ja vesikalusteiden kehittymisestä (vähävetisiä). Vaikka nyt rakennetaan paljon, uudet asukkaat tulevat muutaman vuoden viiveellä. Kuluva vuosi on poikkeus johtuen pandemian aiheuttamasta etätyöläisten suuresta määrästä.

Laskutettava jätevesimäärä on pysynyt lähes samana vuodesta 2013 lähtien johtuen samoista syistä kuin talousveden puolella. Syntyvän jätevesimäärään vaikuttaa suuresti myös vuosittainen sademäärä (lisäänntyvä vuoto- vesimäärä viemäreihin).

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes saman suuruisina vielä muutaman vuoden. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien alueiden (mm. Rykmentinpuiston ja Lahelanpelto II) asuttamisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuihin ja liittymismaksuihin ei ole suunniteltu muutosta vielä vuodelle 2022 vaikka KUVES nostaa jäteveden käyttömaksua ja vuosimaksua. Korotuksien vaikutus on noin 60 000 €/v. Perusmaksuja tarkistetaan vuoden 2022 aikana syynä mm. vesimittarityyppien muuttuminen. Mikäli huleveden järjestämisen vastuuraajat muuttuvat niin tämä tulee mahdollisesti vaikuttamaan huleveden ja jäteveden maksuihin.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutus-prosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. uudella henkilöresursilla. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä tienperusparantamiseen.

Toimintaympäristön - ja toiminnan muutokset

Vesihuolto on Suomessa yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Toimintaympäristössä ei juurikaan tapahdu muutoksia. Vakautta ja toimintavarmuutta pidetään yllä mm. jatkuvalla koulutautumisella, yhteisillä harjoituksilla naapurilaitosten kanssa. Isoimman muutoksen tuo toimintojen digitalisoituminen mm. mobiiliset työmääräimet, etäluettavat vesimittarit.

Strategian toteuttaminen

Liikelaitoksen vuoden 2022 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesihuoltolaitoksen asiakastietojärjestelmien uusiminen, projektin läpivienti, uusien toimintojen mm. sähköisen työmääräimien koulutus ja jalkauttaminen koko henkilöstölle (tämä projekti on jatkoa vuoden 2021 tavoitteesta)
  - Mittari: järjestelmä käyttöönotto tehty ja jalkautettu koko henkilöstölle
- Työmaaturvallisuuden kehittäminen kirjalliseksi ohjeistukseksi ja jalkauttaminen työmaahenkilöstölle
  - Mittari: kirjallinen ohjeistus laadittu ja jalkautettu/harjoiteltu

Riskiarvio

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumiset ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 100 000 – 200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäisten työtehtävät ja osaaminen ovat vain yhden työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO- työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset.

Liikelaitoksella on 110 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle.

Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa.

Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma

Työhyvinvointiin tullaan panostamaan vuonna 2022, sillä koronapulssikyselyiden tulokset antavat siihen aihetta.

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia.

Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 1 työntekijä vuoden 2021 loppuun mennessä.

Investintisuunnitelma 2022-2026

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa kunnallistekniikan rakentamisohjelman mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2022 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentinpuisto ja Sula I, II ja III) rakennuttamista.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa

5- vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoinut vuosittain noin 1 milj. euroa (lähivuosina tarve nousee 1,5–2 milj. euroon).

Haja-asutusalueen vesihuolto liikelaitos rakennuttaa vesihuollon kehittämissuunnitelman (2015) mukaisesti. Kehittämissuunnitelman päivitys on menossa.

Vesihuoltoliikelaitos	(1000 €)			TS (100€)			
	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Menojen erittely alueittain							
U, ETELÄ-TUUSULA	-734	-2 055	-2 922 450	-5 492	-2 226	-2 712	-2 423
U, JOKELA	-228	-89	-514800	-393	-591	-373	-578
U, KELLOKOSKI	-263	-466	-334500	-310	-13	-69	-530
U, K, MUUT KOHTEET	-1 385	-1 150	-1 650 000	-1 650	-1 750	-1 350	-1 350
U, Tietokoneohjelmistot		-130	-80 000				
MENOT	-2 610	-3 890	-5 501 750	-7 845	-4 580	-4 504	-4 881
Littymismaksut	1 487	800	1000000	1000	1000	1000	1000
Nettomeno	-1 123	-3 090	-4 501 750	-6 845	-3 580	-3 504	-3 881

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= Korvausinvestointi vai U= uusi investointi

Talous ja tuottavuus

Selite	TP2019	TP 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS2024	TS2025	TS2026
TUNNUSLUVUT								
laskutettu vesi m ³	1 926 686	1 880 331	1 989 195	2 009 087	2 029 178	2 049 470	2 069 964	2 090 664
€/m ³	1,38	1,51						
käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
vesijohtoverkoston pituus km	368	372	386	390	394	398	402	
mittaamaton vesi %	12 %	21 %	14 %	14 %	13 %	13 %	13 %	13 %
laskutettu jätevesi m ³	1 946 717	1 914 316	1 945 000	1 964 450	1 984 095	2 003 935	2 023 975	2 044 215
€/m ³	1,60	1,71						
käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80
jätevesiverkoston pituus km	376	381	395	399	403	407	411	415
sadevesiverkoston pituus	156	161	164	165	167	167	169	169
vuotovesi %	40 %	45 %	39 %	38 %	35 %	34 %	34 %	34 %
Saneeraus								
vesijohto m	5020	1500	500	500	500	500	500	500
jätevesiviemäri m	640	0	3000	3000	3000	3000	3000	3000
jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	1/40	3/10	2 /50	3 /50	3/50	3/50	3/50	3/50

TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7538	7 397	7348	7 498	7 576	7 652	7 728	7 805
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3950	-4 182	-4318	-4 711	-4 731	-4 780	-4 827	-4 873
Valmistus omaan käyttöön	38	54	54	54	54	54	54	54
TOIMINTAKATE, S*	3 626	3 279	3 084	2 841	2 899	2 926	2 955	2 986
Henkilöstömäärä:	16	16	17	17	17	17	17	17
Määrärahan muutos %	8,15 %	5,87 %	4,00 %	9,10 %	0,42 %	1,04 %	0,98 %	0,95 %
Määrärahan muutos euroina	-322	-232	-166	-393	-20	-49	-47	-46
S*= sitova tavoite								

TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS

TULOSLASKELMA	euro	euro	euro	TS (1000 €)			
	TP2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS2026
LIIVEVAIHTO	7 388 078	7 345 000	7 495 000	7 573	7 649	7 725	7 802
Vesi- ja jätevesimaksut (ulkoiset)	6 723 790	6 810 000	6 880 000	6 949	7 018	7 088	7 159
Vesi- ja jätevesimaksut (sisäiset)	301 033	370 000	370 000	377	381	385	389
Liiketoiminnan muut myyntituotot	327 008	145 000	225 000	227	230	232	234
Liiketoiminnan muut myyntituotot (sisäiset)	36 247	20 000	20 000	20	20	20	20
Liiketoiminnan muut tuotot	8 940	3 000	3 000	3	3	3	3
Valmistus omaan käyttöön	64 440	54 000	54 000	54	54	54	54
Materiaalit ja palvelut	-3 037 683	-3 053 987	-3 392 733	-3 426	-3 461	-3 495	-3 530
Aineet, tarvikkeet ja tavarat(ulkoiset)	-1 314 680	-1 242 000	-1 363 500	-1 377	-1 391	-1 405	-1 419
Aineet, tarvikkeet ja tavarat(sisäiset)	-30 016	-20 000	-20 000	-20	-20	-20	-20
Palvelujen ostot (ulkoiset)	-1 508 501	-1 542 500	-1 743 015	-1 760	-1 778	-1 796	-1 814
Palvelujen ostot (sisäiset)	-184 486	-249 487	-266 218	-269	-272	-274	-277
Henkilöstökulut	-1 009 496	-1 083 536	-1 142 368	-1 120	-1 131	-1 143	-1 154
Palkat ja palkkiot	-830 821	-884 990	-916 916	-926	-935	-945	-954
Henkilösivukulut	-178 675	-198 546	-225 452	-194	-196	-198	-200
Eläkekulut	-154 282	-166 327	-192 061	-160	-162	-164	-165
Muut henkilösivukulut	-24 393	-32 219	-33 391	-34	-34	-35	-35
Poistot ja arvonalennukset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 786 565	-1 847 000	-1 969 957	-2 108	-2 123	-2 259	-2 285
Liiketoiminnan muut kulut	-134 925	-180 026	-176 124	-185	-187	-188	-189
Liiketoiminnan muut kulut(ulkoiset)	-65 716	-89 500	-91 500	-99	-100	-101	-101
Liiketoiminnan muut kulut(sisäiset)	-69 209	-90 526	-84 624	-85	-86	-87	-88
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	1 492 789	1 237 451	870 818	790	804	697	701
Rahoitustuotot ja -kulut							
Muut rahoitustuotot	2861,82						
Muut rahoituskulut							
Liikel.korvaus peruspääomasta (sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 008 150	749 951	383 318	303	317	210	213
Varausten ja rahastojen muutokset							
Poistoeron muutos							
Poistoeron lisäys (-)		-500 000	-500 000	-600			
Varausten muutos							
Varausten lisäys (-)							
Varausten vähennys (+)		500 000	500 000	600			
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 008 150	749 951	383 318	303	317	210	213
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT							
Sijoitetun pääoman tuotto, %	6,4	5,3	3,7	3,3	3,3	2,9	2,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	6,4	5,3	3,7	3,3	3,3	2,9	2,8
Voitto, %	13,6	10	5	4	4	3	3

RAHOITUSLASKELMA	euro	euro		TS (1000 €)			
	TP 2020	TAE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS2026
Toiminnan rahavirta							
Tulorahoitus	2 794 715	2 109 451	1 865 775	1 924	1 952	1 981	2 011
Liikelylijäämä	1 492 789	749 951	383 318	303	317	210	213
Poistot ja arvonalentumiset	1 786 565	1 847 000	1 969 957	2 108	2 123	2 259	2 285
Rahoitustuotot ja -kulut							
Liikel. korvaus peruspääomasta(sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
Muut tulorahoituksen korjaukset	2 862						
Investointien rahavirta	-2 609 566	-3 890 100	-5 501 750	-7 845	-4 580	-4 504	-4 881
Investointimenot	-2 609 566	-3 890 100	-5 501 750	-7 845	-4 580	-4 504	-4 881
Rahoitusosuudet investointimenoihin							
Toiminnan ja investointien rahavirta	185 149	-1 780 649	-3 635 975	-5 921	-2 628	-2 523	-2 870
Rahoituksen rahavirta	-185 149	1 780 649	3 635 975	5 921	2 628	2 523	2 870
Lainakannan muutokset							
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta					1 628	1 523	1 870
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Vaihto-omaisuuden muutos	-32 090						
Saamisten muutos kunnalta	-1 662 348						
Saamisten muutos muilta	-57 549	980 649					
Korottomien velkojen muutos kunnalta			2635975	4 921			
Korottomien velkojen muutos muilta	1 566 837	800 000	1 000 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-185 149	1 780 649	3 635 975	5 921	2 628	2 523	2 870
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	1	0
Lainakanta 31.12.	0	0	0	0	1 628	1 523	1 870

LITTEET

Kohderahoitteisia tehtäviä hoitavat yksiköt

Ruokapalvelut

Kohderahoitteinen tuloslaskelma (1000 €) 18311950 Ruokapalvelut

Nimi	TP 2020	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	5 090	6 064	6 261	968	978	988	998
Myyntituotot	5 064	6 050	6 248	955	964	974	984
Tuet ja avustukset	25	13	13	13	14	14	14
Toimintakulut	-4 486	-5 279	-5 370	-4 960	-5 059	-5 161	-5 264
Henkilöstökulut	-2 051	-2 401	-2 483	-2 533	-2 584	-2 635	-2 688
Palvelujen ostot	-417	-420	-391	-365	-373	-380	-388
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 513	-1 934	-1 934	-1 972	-2 012	-2 052	-2 093
Muut toimintakulut	-505	-523	-563	-90	-92	-93	-95
Toimintakate	604	785	891	-3 992	-4 081	-4 173	-4 266

Tilapalvelut

Kohderahoitteinen tuloslaskelma (1000 €) 183550 Tilapalvelut (taseyksikkö)

Nimi	TP 2020	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	23 534	23 753	24 013	24 252	24 500	24 750	25 001
Myyntituotot	2 929	2 786	2 931	2 960	2 990	3 020	3 050
Muut toimintatuotot	20 605	20 967	21 082	21 292	21 510	21 730	21 951
Toimintakulut	-12 777	-13 769	-13 674	-13 865	-13 928	-14 171	-14 324
Henkilöstökulut	-2 700	-3 191	-3 054	-3 147	-3 208	-3 270	-3 332
Palvelujen ostot	-5 012	-5 399	-5 400	-5 424	-5 379	-5 513	-5 557
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 927	-3 951	-4 019	-4 082	-4 119	-4 156	-4 193
Muut toimintakulut	-1 137	-1 227	-1 203	-1 213	-1 223	-1 233	-1 243
Toimintakate	10 757	9 984	10 338	10 387	10 572	10 578	10 677

Tilapalvelut, sitovuustaso: toimintakate

Rykmentinpuisto

Kohderahoitteinen tuloslaskelma (1000 €) 18316220 Rykmentinpuisto-taseyksikkö

Nimi	TP 2020	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	1 098						
Myyntituotot	17						
Maksutuotot	444						
Muut toimintatuotot	637						
Toimintakulut	-1 991	-497	-339	-335	-339	-343	-348
Henkilöstökulut	-589	-275	-128	-130	-132	-134	-137
Palvelujen ostot	-1 246	-205	-200	-194	-196	-198	-200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99						
Muut toimintakulut	-57	-18	-11	-11	-11	-11	-11
Toimintakate	-893	-497	-339	-335	-339	-343	-348

INVESTOINNIT 2022-2026	TA 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rykmentinpuisto (luvut sisältävät investointiohjelmiin)						
Kunnallistekniikka	-2 200	-2 230	-2 850	-740	-1 300	-1 650
Muut pitkävaikutteiset menot						
Tuusulan vesi	-684	-569	-2 450	-122	-413	-528
	-2 884	-2 799	-5 300	-862	-1 713	-2 178
Rykmentinpuisto yhteensä						
Investoinnit yhteensä, brutto	-2 884	-2 799	-5 300	-862	-1 713	-2 178
Rahoitusosuudet						
Investoinnit, netto	-2 884	-2 799	-5 300	-862	-1 713	-2 178

Holhustoimen edunvalvontapalvelut

Kohderahoitteinen tuloslaskelma (1000 €) 18312200 Holhustoimen edunvalvontapalvelut

Nimi	TP 2020	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	922	851	957	966	976	986	996
Myyntituotot	297	240	310	313	316	319	323
Maksutuotot	620	604	640	646	653	659	666
Tuet ja avustukset	4	6	6	6	6	6	6
Muut toimintatuotot	1	1	1	1	1	1	1
Toimintakulut	-692	-733	-773	-700	-713	-728	-742
Henkilöstökulut	-581	-622	-617	-630	-642	-655	-668
Palvelujen ostot	-65	-60	-96	-59	-60	-62	-63
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5	-4	-4	-4	-4	-4	-4
Muut toimintakulut	-41	-47	-55	-7	-7	-7	-7
Toimintakate	230	117	184	267	263	258	253

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Kohderahoitteinen tuloslaskelma (1000 €) 183130 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Nimi	TP 2020	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	3 978	4 207	4 568	4 401	4 480	4 564	4 655
Myyntituotot	3 416	3 570	3 815	3 641	3 712	3 789	3 872
Maksutuotot	563	637	753	760	768	775	783
Valmistus omaan käyttöön	0						
Toimintakulut	-3 978	-4 207	-4 568	-4 401	-4 480	-4 564	-4 655
Henkilöstökulut	-3 009	-3 140	-3 252	-3 284	-3 350	-3 417	-3 485
Palvelujen ostot	-669	-722	-891	-907	-924	-941	-958
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-69	-70	-68	154	165	172	174
Avustukset		0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-232	-275	-357	-364	-371	-378	-386
Toimintakate	9E-5	-3E-5	0	0	0	0	0

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, siitovuustaso: toimintakate

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue (1000 €)	euro		TS (1000 €)				
	TP 2019	TA 2020	TA 2021	2022	2023	2024	2025
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	265	296	293 153				
Maksutuotot							
Tuet ja avustukset							
Muut toimintatuotot			800				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	265	296	293 953	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-266	-283	-283 000				
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-46	-49	-46 900				
Muut henkilösivukulut	-9	-10	-10 600				
Palvelujen ostot	-12	-17	-12 747				
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-3	-2	-1 540				
Avustukset							
Vuokrat	-34	-41	-44 272				
Muut toimintakulut	-16	-17	-16 497				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-386	-419	-415 556				
TOIMINTAKATE	-121	-123	-121 603	0	0	0	0

Tuusula liittyi 1.1.2013 Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen, jonka isäntäkuntana on Mäntsälä. Tuusulan kuntaosuus v. 2021 on 53 350 euroa.

Henkilöstösuunnitelma v.2022

1. Henkilöstösuunnittelu ja sen tavoitteet

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kunnan palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmassa määritellään strategian ja toiminnan vaatima määrällinen ja laadullinen henkilöstötarve. Henkilöstösuunnitelmaa ohjaa kuntastrategia ja palveluverkkomuotoilut, joissa otetaan kantaa siihen, mitä palveluita tuotetaan ja miten niitä tuotetaan. Henkilöstösuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä.

Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön määrästä ja rakenteesta, turvataan riittävä osaaminen kunnan tavoitteiden saavuttamiseksi, ennakoidaan henkilöstökustannuksia sekä määritellään keinoja, joilla henkilöstövoimavaroja muodostetaan, vaalitaan ja johdetaan. Henkilöstösuunnittelun ydintä ovat henkilöstön määrän, laadun ja kohdentumisen määrittely tulevaisuuden tarpeita varten. Henkilöstön määrällä tarkoitetaan henkilöstön lukumäärää ja laadulla henkilöstön osaamista, koulutusta, henkilöstö- tai ammattiryhmää, työsuhteen muotoa ja muita vastaavia asioita. Kohdentumisen suunnittelu on ennakointia sen osalta, kuinka paljon eri tehtävissä, toiminnoissa tai yksiköissä tarvitaan henkilöstöä ja miten tarve mahdollisesti muuttuu. Tavoitteena on, että ”oikea määrä oikeanlaisella osaamisella varustettuja työntekijöitä olisi oikeaan aikaan oikeassa paikassa tekemässä oikeita tehtäviä oikeassa palveluprosessissa oikeiden tavoitteiden toteuttamiseksi”.

Henkilöstösuunnittelu on ennen kaikkea toimenpiteiden suunnittelua ja varautumista toiminnan edellyttämiin henkilöstöä koskeviin muutoksiin. Määrän, laadun ja kohdentumisen lisäksi henkilöstösuunnittelun tulee kattaa myös se, miten henkilöstövoimavaroista huolehditaan.

Kasvun ja talouden hallintaohjelmassa on määritelty kuntatason tavoitteet tuleville vuosille, joita johdetaan Tuusulan strategiasta. Ohjelman toteutus ja linjaukset palvelevat Tuusulan strategian keskeisten tavoitteiden toteuttamista kestäväällä tavalla. Kuntatason tavoitteet ovat:

- Henkilöstön määrän mitoitus huomioiden palveluverkon uudistaminen ja lainsäädännöstä tulevat henkilöstömitoitukset
- Suunnittelun lähtökohtana henkilöstömenojen 1 % kasvu / vuodesta 2021 alkaen.
- Henkilöstörakenteen, osaamisen ja tehtäväkuvien muutokset
- Osaamisen kehittämisen ohjelman mukainen toiminta
- Rekrytointiprosessin ja työnantajakuvan kehittäminen

1. 1 Kuntatoimiala ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

1.1.1 Palvelualuekohtaiset toiminnan kuvaukset

Palvelualueiden ja toimialueen henkilöstön määrä vuonna 2022 ja pidemmällä tähtäimellä

Kunnanviraston johto ja johdon tuki	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	8	8	0
Määräaikaiset		1	+ 1
Vaihtoehtoinen työvoima	palkkatuella 0,1		

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	48	49	+1
Määräaikaiset	0,4	0,4	
Vaihtoehtoinen työvoima			

Toimialue yhteensä		2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos% 2022-2027
	Vakituiset	57	57	58	58	58	58	
	Määräaikaiset	1,4	1,4	0,4	0,4	0,4	0,4	
	Vaihtoehtoinen työvoima							

1.2 Yhteiset palvelut

1.2.1 Palvelualuekohtaiset toiminnan kuvaukset

Palvelualueiden ja toimialueen henkilöstön määrä vuonna 2022 ja pidemmällä tähtäimellä

Toimialue yhteensä	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	71	73	+ 3
Määräaikaiset	3	5,5	+ 2,5
Vaihtoehtoinen työvoima	4	4	-

Vuodelle 2022 suunnitellut henkilöstölisäykset

Uudet työsuhteet

Ohjaamopalvelut

- Etsivä nuorisotyöntekijä. 40% työntekijän muuttaminen 100%, valtion rahoitus n. 80%.

Määräaikaiset

Henkilöstöpalvelut

- Henkilöstösihteeri; määräaikaista työsuhdetta jatketaan vuonna 2022. Järjestelyllä varmistetaan henkilöstöpalveluiden riittävä palvelukyky toimialueille vuonna 2022. Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut. Yhteensä 1,5 HTV työllisyyttä ja kotouttamista vahvistaviin toimenpiteisiin.
- Työllisyysohjaaja; määräaikainen työsuhde aktivointisuunnitelmien tekemiseen heikentyneessä työllisyysilanteessa
- Asiakasohjaaja, määräaikainen työsuhde 0,5HTV maahanmuuttajapalveluihin. Tuen tarve perheissä lisääntynyt.
- Ohjaamopalvelut
- Asumisohjaaja; asumisen haasteet erilaisissa asumismuodoissa sekä asumisneuvonnan tarve on kasvanut. Kun kunta rekrytoi alueensa Ohjaamoon kaksi uutta asiantuntijaa sosiaali- ja terveystyö/koulutuksen toimialalta, rahoittaa TEM ns. kannustinmallista toisen asiantuntijoista (asumisohjaaja) enintään vuoden 2024 loppuun.

ICT-palvelut

- Asiantuntija; ICT-yksikössä työkuorma on tällä hetkellä resursseihin nähden liian suuri. Sisään tuleville häiriöille ja palvelupyynnöille jää liian vähän aikaa; työjonot ja operatiiviset riskit ovat kasvussa.
- Määräaikaisten vakinaistaminen
- Psykologi; ohjaamon määräaikaisen työsuhteen vakinaistaminen
- Asiakasohjaaja-työllisyyskoordinaattori (50% työllisyyspalveluihin, 50% maahanmuuttajapalveluihin); määräaikaisen työsuhteen vakinaistaminen. Työtehtävät: kesätyöllistämistukikokonaisuuden koordinointi ja työllistetyn perehdytys, palkkatukihakemusten tekeminen ja prosessin koordinointi, velvoitetöyöllistämisen prosessin tukeminen, työllisyyspalveluiden projektien edistäminen sekä maahanmuuton ohjaajana asiakkaiden arjen ohjaus ja tukeminen sekä viranomaisasioissa asiakkaiden neuvominen ja opastus.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA, ARVIO 2021-2026

Toimialue	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos% 2022-2027
Vakituiset	73	74	74	75	75	75	2,7
Määräaikaiset	5,5	5,5	5	5	5	5	-9,1
Vaihtoehtoinen työvoima	4	4	4	4	4	4	-

Yhteisten palveluiden henkilöstön määrä säilyy vakaana vuosina 2021-2027. Mahdolliset muutokset ovat sidoksissa asiakasmäärien kasvuun, mahdollisiin uusiin tehtäviin tai palveluvelvoitteisiin sekä tuottavuuden kehittymiseen.

- Asiakasmäärien kasvua ja mahdollisia uusia palveluvelvoitteita on odotettavissa mm. maahanmuuttaja- ja työllisyyspalveluissa, ohjaamopalveluissa sekä holhustoimen edunvalvontapalveluissa.
- Talouden, HR:n ja hallinnon rutiinitehtäviä on mahdollista vähentää prosesseja ja toiminnan tuottavuutta kehittämällä sekä digitalisaatiota edistämällä. Samalla kuitenkin lisääntyvä viranomaisraportointi ja toimintojen laadun parantaminen (mm. tiedolla johtaminen, osaamisen kehittäminen) sitovat rutiinitehtävistä vapautuvaa työpanosta.
- Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää kehittämiseltä ja tietohallinnolta entistäkin vahvempaa osaamista sekä kykyä hyödyntää tehokkaasti ulkopuolista asiantuntemusta ja verkostoja.
- TE-palveluiden siirrosta kunnalle v.2024 aiheutuvia henkilöstövaikutuksia on vielä vaikea arvioida.

Edellä kuvattujen henkilöarvioiden lähtökohtana, että

- Holhustoimen edunvalvontapalveluiden henkilökunnan määrää lisätään vuosina 2023 ja 2025 yhdellä henkilöllä, asiakasmäärän kasvun mukaisesti
- Muuta asiakasmäärien kasvua tai mahdollisia uusia palveluvelvoitteita ei ole otettu huomioon.
- Muilta osin henkilöstömäärien lisäystarpeisiin vastataan ensisijaisesti parantamalla toiminnan tuottavuutta ja prosesseja.

1.3 Sivistys

Henkilöstötarpeet tulee määrällisesti ja laadullisesti ennakoida vastaamaan toiminnan tarpeita, lainsäädännön muutoksia (varhaiskasvatuslaki, museolaki ja lukiolaki) ja toimintaympäristöön liittyviä muutoksia (palveluverkon muutokset). Henkilöstön saatavuus on varmistettava ja tämä koskee erityisesti varhaiskasvatusta, oppilas- ja opiskelijahuoltoa sekä ruokapalveluita-

Varhaiskasvatuksessa jatketaan varhaiskasvatuslain henkilöstöstä antaman määräyksen toteuttamista. Lastenhoitajien sijaan tulee rekrytoida riittävä määrä varhaiskasvatuksen opettajia. Henkilöstörakenteen muutos lisää henkilöstön kustannuksia vuoteen 2030 asti. Varhaiskasvatuksen johtamisrakenteita kehitetään, kun siirrytään toimimaan isommissa yksiköissä.

Perusopetuksen oppilasmäärän vähenemiseen varaudutaan tarkastelemalla kriittisesti avautuvat luokanopettajien ja lehtoreiden virat ja katsomalla tuntien riittävyys seuraavien vuosien ajalta.

Koulunkäynninohjaajien tehtävien osalta vuoden 2021 aikana arvioidaan vakinaisten tehtävien määrien riittävyys ja määräaikaisten tehtävien osalta selvitetään tehtävien mahdollista ulkoistamista yhteistyökumppanille. Vuoden 2021 aikana tehdään selvitys koskien ohjaajapalveluita ja selvitetään mahdollinen vuokratyövoiman käyttö.

Uusien monitoimikampusten johtamisjärjestelmiä kehitetään ja varmistetaan riittävä johtamisen resurssi. Oppilas -ja opiskelijahuollon henkilöstön osalta tilanne on suhteellisen hyvä oppilasmäärien hiukan laskiessa. Tällä hetkellä kaikki tehtävät on täytetty, eikä henkilöstö- lisäykseen ole tarvetta.

Lukion ja Tuusulan opiston osalta voidaan luoda uusia yhteisiä opetustehtäviä Monioon siirryttäessä. Ulkoisella rahoituksella toteutettaviin hankkeisiin palkataan henkilöitä hankesuunnitelman edellyttävällä tavalla.

Ruokapalveluissa laaditaan uusi henkilöstö- suunnitelma Keusoten ja kunnan palvelu- verkon muutoksista johtuvista syistä.

Jotta museomme pysyvät valtionosuuden piirissä, tulee huolehtia riittävästi henkilöstömääristä suhteessa museolakiin. Kulttuurituotannon resurssit tulee tarkastella uudelleen suhteessa rakentuvaan Monioon sekä ratkaista se, miten palvelut Moniossa tuotetaan.

Vapaa-ajan palveluissa tavoitteena on lisätä alueelliseen nuoristtyöhön yksi vakinainen nuoriso-ohjaaja. Tällä korjataan henkilöstörakennetta, jossa suurin osa työntekijöistä on määräaikaaisia. Keskeisimpiä täydennys- koulutusteemoja toimialalla ovat opetusteknologia, hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen sekä kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

1.3.1 Palvelualuekohtaiset toiminnan kuvaukset

Palvelualueiden ja toimialueen henkilöstön määrä vuonna 2022 ja pidemmällä tähtäimellä

Varhaiskasvatus	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	308	307	-1
Määräaikaiset	68	58	-10
Vaihtoehtoinen työvoima			

Varhaiskasvatuksen palvelualueella kunnallisen varhaiskasvatuksen palvelu kattaa 60% kaikista tuusulalaisista varhaiskasvatukseen oikeutetuista 0-6-vuotiaista. Vaikka lasten syntyvyys on Tuusulassa laskusuuntainen, on palveluihin osallistuvien määrä myös nuoremmissa ikäluokissa kasvanut. Näin lasten määrän väheneminen ei vaikuta suoraan varhaiskasvatus- palveluiden tarpeen/henkilöstön vähenemiseen.

Varhaiskasvatuksessa vakituisten henkilöstön määrä vähenee perhepäivähoitajien eläköitymisten myötä. Seuraavien neljän vuoden aikana eläkeiän saavuttaneiden henkilöiden määrä on vuosittain n. 10 henkilöä. Varhaiskasvatuksessa työskentelevistä suurin ikäluokka, 37%, on 40-49-vuotiaita.

Kokonaiskuvassa tarkastellaan eläköityvien vakinaisten tilalle tarvittavien kasvattajien ja avustavan henkilöstön määrää 2021. Edellisten neljän vuoden aikana on vakituisten lasten- hoitajien sijaan palkattu lastentarhan- opettajia neljä/vuosi, Tällä muutoksella pyritään jatkossakin ennakoimaan varhaiskasvatukseen tulossa olevaa henkilöstörakenteen muutosta 2030, jolloin henkilöstöstä 2/3 osalla tulee olla korkeakoulututkinto, kasvatustieteen kandi tai sosionomi. Määräaikaisten ja sijaisten määrä vähenee hankerahoitusten päättyessä.

Varhaiskasvatuksen henkilörakenteeseen tulee muutos ensimmäisen kerran jo vuonna 2023, jolloin sosionomiksi 1.8.2023 jälkeen valmistuvat eivät voi enää saada varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyttä. Sen sijaan varhais- kasvatukseen valmistellaan varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävää, joka on tällä hetkellä tehtävänkvaltaan ja hinnoittelultaan määrittelemätön. Palkka tulee sijoittumaan varhaiskasvatuksen opettajan ja lastenhoitajan väliin, kuitenkin lähemmäs opettajan palkkaa tehtävään vaadittavan korkeakoulututkinnon perusteella.

Varhaiskasvatuksen tehtävä nimikkeiden muutoksiin liittyvä prosessi on käynnistetty. Nimikkeiden muutokset saadaan oletettavasti voimaan vuoden vaihteessa 2021.

Oppiminen	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	542	545	+ 3
Määräaikaiset	239	230	- 9
Vaihtoehtoinen työvoima			

Oppimisen palvelualueella oppilasmäärä putoaa lukuvuodesta 2020-21 lukuvuoteen 2021-22 verrattuna n. 100 oppilaalla. Vähennyksestä suurin osa tapahtuu alakoulun oppilasmäärässä mäntsäläläisten oppilaiden pitäessä yläkoulun oppilasmäärän lähes samana. Kyseinen 100 oppilaan poistuminen tarkoittaa tuntiresurssin kautta teoriassa n. 5 htv:n vähentymistä.

Nykyisellä palveluverkolla oppilasmäärän väheneminen jakautuu useampaan yksikköön, jonka vuoksi henkilöstömäärän putoamista on haastava käytännössä arvioida, koska muutaman oppilaan väheneminen opetusryhmästä ei vaikuta koulun opettajien määrään. Alakouluissa on n. 150 opetusryhmää, jolloin n. 100 lapsen väheneminen jakautuu hyvin tasaisesti eri yksiköiden kesken. Opettaja voi opettaa 20 tai 22 oppilaan opetusryhmää, jolloin 2 oppilaan väheneminen ei muuta henkilöstömäärää. Mikäli tällainen muutos tapahtuu useammassa koulussa, voi oppilasmäärän muutos olla suurikin ilman merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Henkilöstömäärän väheneminen vaatii oppilasmäärän selkeämpää pudotusta tai palveluverkkoratkaisuja, jolloin koulujen ryhmittelyjen kautta voidaan vaikuttaa myös henkilöstömääriin.

Oppilasmäärän väheneminen vaikuttaa palkkakustannuksiin ja sen vaikutus on huomioitu talousarviossa. Resurssin väheneminen vaikuttaa opettajien ylituntien määrään sekä määräaikaisen henkilöstön määrään. Vakituisten henkilöstön määrään pudotuksella ei ole tässä kohtaa suurta vaikutusta.

Mikäli kunnassa päädytään tekemään palveluverkon muutoksia lukuvuoden 2021-22 alusta ja muut vuoden 2021 talousarvion säästötoimenpiteet toteutetaan, määräaikaisten tehtävien määrän arvioidaan vähenevän n. 10 henkilöllä

Henkilöstömäärien tarkemmat muutoksiin vaikuttaa miten rehtorit jakavat opettajille palkkaukseen vaikuttavia ylitunteja ja missä oppiaineissa yläkouluissa on mahdollisesti tuntiopettajia, joiden tehtäviin opetustuntien jakaminen voi vaikuttaa.

Kulttuuri	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	42	42	
Määräaikaiset	2 + tarvittaessa työhön kutsuttavia oppaita noin 12	3 + tarvittaessa työhön kutsuttavia oppaita noin 12	+ 1
Vaihtoehtoinen työvoima	5	5	

Kulttuurin osalla henkilöstömäärä pysyy ennallaan. Vuoden 2021 aikana tehdään tarkastelu kulttuurituotannon järjestämiseen. Monio tulee lisäämään tehtäviä, mutta myös yksikkönä tuottaa. Henkilökunnan määrässä ei kuitenkaan ole odotettavissa isoja muutoksia 2021-2026.

Vapaa-aika	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	28	29	+1
Määräaikaiset	11	11	
Vaihtoehtoinen työvoima	4	4	0

Vapaa-ajan osalta talousarvioehdotus vuodelle 2021 sisältää yhden määräaikaisen nuorisohjaajan ottamista vakinaiseen tehtävään ja yhden määräaikaisen vähenemistä. Kustannusvaikutus on 25 000 euroa. Henkilömäärissä ei ole odotettavissa isoja muutoksia 2021-2026.

Hallinto	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	4	4	0
Määräaikaiset	1	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Sivistystoimen hallinto on hyvin pieni ja käsittää sivistysjohtajan, kehittämisspäällikön, hallintosihteerin ja toimialuesihteerin. Henkilömäärissä ei ole odotettavissa isoja muutoksia 2021-2026. Kehittämistyöhön haetaan tarvittaessa lisäresursseja hankerahoituksia kautta.

Ruokapalvelut	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	55	58	+ 3
Määräaikaiset	9	9	
Vaihtoehtoinen työvoima			

Keusoten tilanne ruokapalveluluiden järjestämisen osalta on auki. Ratkaisu pienten kyläkoulujen osalta vaikuttaa henkilöstömääriin ja määräaikaisten määrä voi tulla vielä pieneneväksi. Haasteena on ollut saada henkilöstöä palkattua avoimiin tehtäviin. Vuoden 2021 aikana laaditaan henkilöstösuunnitelma vuosille 2021-2030, kun Keusoten ja palveluverkon ratkaisut on tehty.

Toimialue yhteensä	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	177,20	181,20	+4
Määräaikaiset	9	6	-3
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	0

Toimialue	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos% 2022-2027
Vakituiset	975	972	967	962	959	955	-2,0
Määräaikaiset	325	320	315	312	309	305	-6,1
Vaihtoehtoinen työvoima	10	10	10	10	10	10	0,0

1.4 Kasvu ja ympäristö

1.4.1 Palvelualuekohtaiset toiminnan kuvaukset

Palvelualueiden ja toimialueen henkilöstön määrä vuonna 2022 ja pidemmällä tähtäimellä

Kehittäminen ja hallinto	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	5,5	4,5	-1
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima			
Projektitoimisto	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	5	4	-1
Määräaikaiset	0	1	+1
Vaihtoehtoinen työvoima			
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	5	6	+1
Määräaikaiset	1	0	-1
Vaihtoehtoinen työvoima			
Maankäyttö ja paikkatieto	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	25	26	+1
Määräaikaiset	1	0	-1
Vaihtoehtoinen työvoima			
Kaavoitus	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	11	12	+1
Määräaikaiset	1	0	-1
Vaihtoehtoinen työvoima			
Rakennusvalvonta	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	7	8	+1
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	0
Yhdyskuntateknikka	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	46, 70	48, 70	+2
Määräaikaiset	4	3	-1
Vaihtoehtoinen työvoima			
Tilapalvelut	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	72	72	0
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima			

Toimialue		2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos% 2022-2027
	Vakituiset	181,20	183,20	183,20	183,20	183,20	183,20	+2
	Määräaikaiset						4	-2
	Vaihtoehtoinen työvoima						1	0

1.5 Vesihuoltoliikelaitos

Vesihuoltoliikelaitoksen henkilöstön määrä vuonna 2022 ja pidemmällä tähtäimellä

Vesihuoltoliikelaitos	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	17	17	
Määräaikaiset			
Vaihtoehtoinen työvoima			

Toimialue		2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos% 2022-2027
	Vakinaiset	17	17	17	17	17	17	0
	Määräaikaiset							0
	Vaihtoehtoinen työvoima							0

2. Yhteenveto

Koko kunta yhteensä	Henkilöstö v. 2021	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstömuutokset (+/-)
Vakituiset	1300,2	1304,2	+4
Määräaikaiset	329	336,4	+7,4
Vaihtoehtoinen työvoima	24	15	-9
Yhteensä	1653,2	1655,6	-16,2

Arvioitu henkilöstömäärä 2022 -2027

Toimialue		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kuntatoimiala ja ympäristökeskus	Vakinaiset	57	57	58	58	58	58
	Määräaikaiset	1,4	1,4	0,4	0,4	0,4	0,4
	Vaihtoehtoinen työvoima						
Yhteiset palvelut	Vakinaiset	74	75	75	76	76	76
	Määräaikaiset	4	4	3	3	3	3
	Vaihtoehtoinen työvoima	4	4	4	4	4	4
Sivistys	Vakinaiset	975	972	967	962	959	955
	Määräaikaiset	325	320	315	312	309	305
	Vaihtoehtoinen työvoima	10	10	10	10	10	10
Kasvu ja ympäristö	Vakinaiset	181,20	183,20	183,20	183,20	183,20	183,20
	Määräaikaiset	6	4	4	4	4	4
	Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	1	1	1	1
Vesihuoltoliikelaitos	Vakinaiset	17	17	17	17	17	17
	Määräaikaiset						
	Vaihtoehtoinen työvoima						
Kunta yhteensä		1655,6	1648,6	1637,6	1630,6	1624,6	1616,6

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2022

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 20,97 %. Kokemuksia ei ole huomioitu.

18.10.2021, päiv. 26.11.2021

UUDET TOISTAISEKSI VOIMASSAOLEVAT VIRAT JA TYÖSUHTEET					
Toimialue/Palvelualue/Palvelu-yksikkö	Perustelut	Perustamisajan-kohta	Virka	Työsuhde	Euroa/2022
Kuntatoimiala					
Keski-uudenmaan ympäristökeskus: ympäristötarkastaja	Ympäristökeskuksen strategia tavoitteena on lyhentää ympäristölupien käsitelyaikaa 16 kuukaudesta (2019) 8 kuukauteen (2023). Tavoitteen saavuttaminen on erittäin tärkeää myös ympäristökeskuksen sopijakunnille, sekä niiden omille hankkeille että kuntaan sijoituville hankkeille. Tällä hetkellä käsittelyajat sisään tuleville luvuille on n. 12 kk. Uuden vakanssin perustaminen voi mahdollistaa joidenkin kymmenien tuhansien eurojen lupamaksutuotot.	1.1.2022	1		45 485
ohjaamopalvelut: etsivä nuorisotyöntekijä	Tuusulassa toimii tällä hetkellä 2,4 etsivää nuorisotyöntekijää, joiden palkkaan rahoitus tulee OKM:n hallinnonalalta vuosittain. Rahoituksen perusteita ollaan muuttamassa niin, että ns. prosentti-etsivien työsuhteen etsivään käytetty prosenttimäärä ei saa olla alle 50%. Näin ollen muutosta etsivän työkuvaan tulee tehdä ennen seuraavan vuoden rahoituksen hakua mikäli kuntana haluamme palkkaan sidotun rahoitusosuuden. Tuusulan kokoisissa verrokikunnissa on etsivää nuorisotyötä tekeviä yleisesti 3 tai 4. Tuusulan nykyinen mitoitus on tarpeeseen ja kunnan kokoon nähden riittämätön tällä hetkellä. Lisää painetta etsivään nuorisotyöhön tuo myös oppivelvollisuusian laajentamiseen liittyvät sekä suoraan että välillisesti etsivään nuorisotyöhön tulevat velvoitteet. Työmäärä on selkeästi lisääntynyt osittain valvontavastuuseen liittyvien toimien, ja osittain toisen asteen koulutuksen lisääntyneen ilmoitusmäärän takia. Kahdella etsivällä ei päästä lakien ja rahoituksen asettamiin tavoitteisiin ja palvelulupaukseen.	1.1.2022		1	8 000
Sivistys					
ruokapalvelut: 2 ruokapalvelutyöntekijää	Uusi Martta Wendelinin päiväkotitoiminta valmistuu toukokuussa 2022 ja sen on suunniteltu aloittavan toimintansa 1.8.2022. Päiväkodin keittiö tarjoaa ateriapalveluja 240 lapselle sekä lisäksi henkilökunnalle. Ateriapalveluina tarjotaan aamupala, lounas ja välipala. Martta Wendelinin asiakkaat tulevat aluksi Väinölän ja Hyrylän päiväkodeista, joissa tällä hetkellä ateriapalvelujen henkilöstötyö ostetaan ulkopuoliselta toimijalta. Martta Wendelinin keittiöhenkilökunnan on suunniteltu olevan Ruokapalveluiden henkilöstöä, jotta pystyttäisiin takaamaan laadukkaat, vastuulliset ja taloudellisemmat ateriapalvelut ison päiväkodin asiakkaille.	25.7.2022		2	27 000
ruokapalvelut: keittiövastaava	Uusi Martta Wendelinin päiväkotitoiminta valmistuu toukokuussa 2022 ja sen on suunniteltu aloittavan toimintansa 1.8.2022. Päiväkodin keittiö tarjoaa ateriapalveluja 240 lapsen lisäksi myös henkilökunnalle. Ateriapalveluina tarjotaan aamupala, lounas ja välipala. Martta Wendelinin asiakkaat tulevat aluksi Väinölän ja Hyrylän päiväkodeista, joiden keittiöissä ei tällä hetkellä toimi lähesihenkilöä. Martta Wendelin on suuri päiväkotitoiminta ja sen laadukkaiden, vastuullisten sekä taloudellisten ateriapalvelujen tuottamisen turvaamiseksi keittiön toimintaa johtamaan tarvitaan keittiövastaava.	25.7.2022		1	13 500
varhaiskasvatus: perheohjaaja	Lasten hyvinvointiin vaikuttaa oleellisesti koko perheen/kasvuyhteisön hyvinvointi. Perheohjaajan tehtävänä on tukea ja auttaa perheitä esim. kasvatuskysymyksissä ennaltaehkäisevästi heidän arjessaan. Monialainen yhteistyö, integratiivisten toimintatapojen luominen ja perhepalveluiden laaja tuntemus vaativat työntekijältä vankan koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi myös innokkuutta ja innovatiivisuutta työn kehittämiseen. Perheohjaaja toimii varhaiskasvatuksen kasvattajien ja johtajien kanssa tiiviissä yhteistyössä. Tehtävän vakinaistuuessa palvelua tarjotaan koko kunnassa. Tuusulassa toimii tällä hetkellä yksi vakan perheohjaaja Etelä-Tuusulan alueella. Kuntalaisten tasa-arvoisuus palveluiden saatavuuden näkökulmasta on tärkeää	1.1.2022		1	41 500
vapaa-aikapalvelut: nuorisohjaaja	Nuorisohjaajan tulee tuntee hyvin paikalliset ikäluokat, kohdata ja luoda kontakteja sekä hankkia luottamusta nuorilta ja myös yhteisöltä. Nuorisohjaaja toimii yhteistyössä toimialan muiden yksiköiden kanssa ja on paikallisessa lähiverkostossa keskeinen toimija. Nuorisotoiminnan pitkäjänteinen kehittäminen tukemaan nuorten hyvinvointia entistä paremmin Kellokoskella on haasteellista ilman toista kokoaikaista ja vakituista työparia. Toista nuorisohjaajaa tarvitaan jatkossa organisoimaan tiivistä kouluyhteistyötä erityisesti yläkoulun kanssa ja edelleen paikallisesti kehittämään Tuusulan koulunuorisotyön mallia lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi ja osaksi koulun arkea. 1 HTV:n kustannukset määräämälliset työsuhteet huomioiden on n. 25 000€/v. Pidemmän aikavälin tavoite on saada jokaiseen alueelliseen yksikköön (nuorisotalo) kokopäiväinen työpari, Kellokoskelle v.2022.	1.1.2021		1	35 000
opetus: päätoiminen tuntiopettaja (suomi toisen kielenä)	S2-oppilaiden määrä koulussa on kasvanut ja koululle tuleva resurssi riittää opettajan palkkaamiseen. Tarvittaessa tunteja saadaan myös muilta kouluilta mikäli oppilasmäärä laskisi.	1.8.2022	1		20 400

Opetus: kaksi luokanopettajaa (Riihikallio)	Muilta kouluilta siirrettäviä virkoja ei tällä hetkellä ole, koska oppilasmäärän pienenemisestä huolimatta opetusryhmien määrä ei ole alakouluissa vähentynyt	1.8.2022	2		38 000

UUDET TOISTAISEKSI VOIMASSAOLEVAT VIRAT JA TYÖSUHTEET

Toimialue/Palvelualue/Palvelu-yksikkö	Perustelut	Perustamisajan-kohta	Virka	Työsuhte	Euroa/2022
varhaiskasvatus: varhaiskasvatuksen S2-opettaja	Varhaiskasvatuksen lasten monikulttuurisuus- ja kielisyys on lisääntynyt yhteiskunnan monimuotoistumisen myötä myös Tuusulassa. Kielen oppiminen ja oppimisen tukeminen on keskeistä lasten ja perheiden integroitumisen tukemista yhteiskuntaan. Tuki mahdollistaa lapsille valmiuksia olla vuorovaikutuksessa ja toimia suomen kielellä perusopetukseen siirryttäessä. Lasten kanssa toimittaessa lisätään myös varhaiskasvatuksen muun henkilöstön osaamista S2-opetuksessa. Tehtävää on toteutettu kuluva vuosi 2021 Covid-19 rahoituksella.	1.1.2022		1	41 500
varhaiskasvatus: varhaiskasvatuksen opettaja	Varhaiskasvatuksen palveluverkkouudistuksessa on kehitetty päiväkotien johtamista. Parijohtaja- työskentelyä toteutetaan jo Pellavan, Mainingin ja Hyrylä-Väinölan päiväkodeissa. Parijohtajuus on linjattu tulevaisuuden johtamismalliksi yli kahdeksan ryhmäisissä päiväkodeissa ja vuoropäiväkodeissa. Johtajuuden vahvistaminen lisää ja kehittää palvelun laatua käyttäjille, vaikuttaa lasten hyvinvointiin ja lisää henkilöstön työhyvinvointia.	1.1.2022		1	43 500
Kasvu ja ympäristö					
Rakennusvalvonta: rakennustarkastaja	Uusi virka mahdollistaa rakennusvalvonnan valmistautumisen MRL:n muuttumiseen vuoden 2023 alusta. Lainsäädäntöä ollaan muuttamassa todella radikaalisti ja tähän varautuminen ja siihen liittyvät tehtävät (esim. rakennusjärjestyksen uusiminen) tulee viemään suurimman osan johtavan rakennustarkastajan työpanoksesta lähivuosina. Mikäli tätä uutta virkaa ei perusteta, tulee lupakäsittelyn läpimenoajat pysymään pitkinä.	1.12.2021	1		46 000
Kunnallistekniikan suunnittelu: kunnallistekniikan yleissuunnittelija	Vastaa kunnallistekniikan yleissuunnittelusta. Toimii kiinteässä yhteistyössä kaavoituksen, kunnallistekniikan suunnittelun ja vesihuollon suunnittelun kanssa. Tarvittaessa osallistuu myös detaljisuunnitteluun.	1.1.2022		1	56 300
Vesihuoltoliikelaitos:					
	Uudet tehtävät yhteensä		5	9	416 185
	Jätetään täyttämättä/lakkautetaan			0	0
	Kaikki yhteensä		5,0	9,0	416 185

UUDET MÄÄRÄAIKAISET TYÖSUHTEET					
Toimialue/Palvelualue/Palvelu-yksikkö	Perustelut	Perustamisajan-kohta	Virka	Työ-suhde	Euroa/2022
Kuntatoimiala					
Yhteiset palvelut					
työllisyys- ja maahanmuutopalvelut: työllisyysohjaaja	Keusote-kuntien työllisyyspalvelut ovat sopineet alueellisesta muutoksesta, jossa kunnat ottavat vastuun uusien aktivointisuunnitelmien tekemisestä. Lähtökohtaisesti tällä varmistetaan kevyempien palveluiden saatavuus ja tarjoaminen asiakkaalle ennen kalliimpien sosiaalipalveluiden tarjoamista. Nykyinen toimintamalli johtaa helposti kalliiden sosiaalipalveluiden ylikäyttöön. Nyt rekrytoitava työllisyysohjaaja on myös osa kunnan Koronaexit -suunnitelmassa kuvattua palveluiden aktiivista tarjoamista tilanteessa jossa henkilökohtaisen palvelutarve on kasvanut merkittävästi ja yleinen työllisyystilanne on haastava.	1.1.2022-31.12.2023		1	40200
työllisyys- ja maahanmuutopalvelut: asiakasohjaaja	Korona-aika on lisääntynyt tuen tarvetta myös monille maahanmuuttajataustaisille perheille. Asiakasohjaaja työskentelee erityisesti niiden perheiden kanssa, joissa on tavallista suurempi tuen tarve. Asiakasohjaajan työ on ylläpitävää ja ennaltaehkäisevää toimintaa, jotta ei jouduta turvautumaan ns. raskaisiin sotepalveluihin. Osaikainen / 50 % työntekijä. Työn tuloksia ja jatkotarvetta arvioidaan syksyllä 2022.	1.1.2022-31.12.2023		1	18850
henkilöstöpalvelut: henkilöstösihteeri	Henkilöstöpalveluissa on ollut aikaisemmin henkilöstösihteeri, mutta sittemmin henkilöstösihteerin tehtävät on hajautettu osaksi hr-asiantuntijoiden tehtäviä. Määräaikainen henkilöstösihteeri aloitti tehtävässä 4/2021. Taustalla sivistyksen toimialueen tarve HR-palveluille, jota ei ole voitu tuottaa vakituisella resurssilla sekä henkilöstöpalveluiden kasaantuneet työtehtävät. Henkilöstöpalveluissa ei ole pystytty vastaamaan toimialueiden kaikkiin palvelutarpeisiin. Toimeksiannot ovat venyneet, HR-prosessit ja ohjeet vaativat päivittämistä, suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä ei ole monilta osin pystytty käynnistämään (henkilöstötietojärjestelmä, osaamisen kehittämisen HR-järjestelmä) ja kuntatasoisten järjestelmien ja toimintatapojen käyttöönotto on jäänyt kesken (Efecte, Kehityssalkku). Tiimissä edellisten vuosien pitämättömiä vuosilomia runsaasti sekä saldokertymiä. Riskinä jaksamisongelmat ja sairauspoissaolot.	1.1.-31.12.2022		1	42200
ohjaamopalvelut: asumisneuvoja	Erityisesti koronan vaikutuksesta asumisen haasteet erilaisissa asumismuodoissa sekä asumisneuvonnan tarve on kasvanut. Tulevina vuosina sosiaali- ja terveystieteiden muutos luo suuria haasteita hyvinvoinnin ja ennaltaehkäisyn palveluihin myös kunnissa. Jotta Ohjaamopalvelut voivat vastata matalan kynnyksen palvelutuotantoon, tehtävä on välttämätön ja muodostaa psykologin tehtävän kanssa vahvemman psykososiaalisen työn kokonaisuuden asumisneuvojan sosiaalityön yhteyden kautta. Osana TEM:n Ohjaamotoiminnan moniammatillisen verkoston kasvattamista kunnissa on avattu syksyllä 2021 hakuun uusi tukirahoitus. Rahoitus ajatus on, että jos kunta palkkaa Ohjaamoon uuden ammattilaisen (omarahoitussuosisuus), voi kunta hakea rahoitusta toiselle määritellylle sote tai koulutusalan työntekijälle erikseen määritellyistä ammattinimikkeistä. Rahoitusvälineitä valmisteltaessa myös Tuusulan Ohjaamo osallistui neuvotteluihin, ja rahoitusmekanismiin saatiin kirjaus vakinaistamisesta joka toimisi myös omarahoituksena. Näin ollen mikäli Tuusulan kunta vakinaistaa psykologin tehtävän, voimme hakea 100% rahoitusta asumisneuvojan tehtävään.	1.1.2022-31.12.2024		1	41000
ICT-palvelut: ICT-asiantuntija	ICT-yksikössä työkuorma on tällä hetkellä resurssieihin nähden liian suuri. Asiantuntijoilla menee oman työkenttäänsä hoitamiseen aikaa niin paljon, että linjatöille (sisään tuleville häiriöille ja palvelupyynnöille) jää liian vähän aikaa. Työmäärä kertyy koko ajan. Myös poissaolot ja lomat aiheuttavat tähän oman lisänsä.	1.1.-31.12.2022		1	43 500
Sivistys					
kulttuuripalvelut:kulttuurituottaja	Tuusulan Taiteiden Yön on tuottanut yhdistys, joka luopuu tapahtuman tuotannosta ja luovuttaa rekisteröimänsä tapahtuman nimen kunnan käyttöön. Tapahtuma on järjestetty Tuusulassa pääosin Rantatien maisemissa vuosittain vuodesta 1995 lähtien. Kunta on rahoittanut tapahtumaa sekä kulttuuri- ja taideavustusten että eri palvelualueiden oman rahoituksen kautta vuosittain noin 35-55 000 eurolla. Kulttuuritalo Monio valmistuu vuonna 2023 ja taloon tulee salitilaa tapahtuma- ja kulttuurituotannoille.	3.1.2022-31.12.2023		1	39 000
opetus: ict-pääkäyttäjät	Pedagoginen ict-asiantuntija ja yksi koulusihteeri ovat jakaneet sivistyksen eri ohjelmistojen pääkäyttäjät tehtäviä. Heidän tehtäviensä ovat viimeaikoin muuttuneet ja lisääntyneet niin, ettei työaika tahdo riittää em. tehtävien hoitamiseen. Opetuspäällikkö Markus Torvinen ja varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen esittävät, että Tuusulan kunta palkkaa palveluverkon suunnittelun ja Koski/Varda -palveluiden käyttöönoton tueksi ohjelmistoille pääkäyttäjän ajalle 1.11.2021-31.7.2024. Tämän jälkeen tilannetta arvioidaan oppilas- ja lapsimäärien sekä palveluverkon edistymisen näkökulmasta. Palkkakustannukset jaetaan oppimisen ja varhaiskasvatuksen palvelualueiden kesken ja ne huomioidaan syksyn osavuositarkastuksessa ja vuoden 2022 talousarviossa.	1.11.2021-31.7.2024		1	40 000
Kasvu ja ympäristö					
kehittäminen ja hallinto: digitoija	Aineiston digitointi nopealla aikataululla välttämättömät seuraavista syistä: <ul style="list-style-type: none"> • Lupapistekauppa, alusta, jolla asiakas voi tilata ja ostaa haluamansa asiakirjat. Kaupan kautta saatavilla jonkin verran tuottoa, kun aineisto on suoraan ostettavissa. • Asiakirjojen käyttö, asiakirjat kaikkien käytettävissä omalta koneelta • Arkistotilat, digitointi vähentää pysyvästi säilytettävän aineiston määrää (noin 50-70% aineistosta hävitetään digitoinnin seurauksena) • Aineiston säilyminen, vanhimpien asiakirjojen kunto huononee koko ajan ja heikentää niiden tulkintaa. • Kunnan johtoryhmässä on kiirehditty arkiston digitointia ja tämä on yksi osa isoa kokonaisuutta. 	1.1.2022-31.12.2023		1	34500

UUDET MÄÄRÄAIKAISET TYÖSUHTEET					
Toimialue/Palvelualue/Palvelu-yksikkö	Perustelut	Perustamisajan-kohta	Virka	Tyo-suhde	Euroa/2022
projektitoimisto: projektkoordinaattori	Useiden palveluverkkohankkeiden käynnistyessä on välttämätöntä saada henkilö hoitamaan hankkeisiin liittyviä tehtäviä. Myös projektitoimiston toiminnan käynnistyminen vuoden 2021 alusta aiheuttaa tarpeen henkilön palkkaamiselle. Projektitoimiston henkilökunta koostuu kolmesta asiantuntijasta, joita ovat kaksi projektipäällikköä ja kiinteistökehityspäällikkö. Projektitoimiston päällikkö on aloittanut tehtävässään 08/2021. Projektkoordinaattorin työpanos on erittäin tärkeää asiantuntijoiden työn tukemisessa ja vapauttaa heidän työaikaan varsinaisiin asiantuntijatehtäviin. Palveluverkkohankkeiden toteutuminen on myös turvattava. Projektitoimistossa eikä tilakeskuksessa ole henkilöä, jolle tehtäviä voisi osoittaa. Tarve tehtävää hoitavan henkilön palkkaamiselle on välttämätöntä projektitoimiston toiminnan ja palveluverkkohankkeiden mahdollistamisen vuoksi. Henkilön palkkaamatta jättäminen kuormittaa merkittävästi projektitoimiston ja tilapalveluiden asiantuntijoita, joiden ajankäytön ja resursoinnin kanssa on jo valmiiksi haasteita. Määräaikaisuuden jatko	1.1.- 31.12.2022		1	49 500
viherpalvelut: suunnitteluhortonomi (ent. hankevastaava, viheraluesuunnittelija)	Viheralueiden suunnittelun ammattiosaamisen tarve on kasvanut huomattavasti viime vuosina. Perinteisen puistojen vihersuunnittelun lisäksi tämän alan osaamista tarvitaan mm. hulevesialueiden suunnittelussa, kaavoituksessa, maisema-alueiden kunnostus- ja -ennallistamistehtävissä, leikki- ja koirapuistojen suunnittelussa sekä erilaissa viheralueiden ja ympäristön kehityshankkeissa. Viherpalveluiden suunnitelmallinen profiiliin nosto ja samanaikaisesti vireillä olevien useiden hankkeiden läpivienti edellyttävät lisäresursseja suunnittelun. Organisaatiomuutoksen myötä kunnanpuutarhurin resurssit ovat ohjautuneet enemmän hallinnollisiin tehtäviin. Määräaikaisuuden jatko.	1.1.- 31.12.2022		1	49 000
Yhteensä			0	10	397 750

MÄÄRÄAIKAISTEN VIRKOJEN JA TYÖSUHTEIDEN VAKINAISTAMINEN (ei kustannusvaikutuksia)					
Toimialue/Palvelualue/Palvelu-yksikkö	Perustelut	Perustamisajan-kohta	Virka	Työ-suhde	Euroa/2022
Kuntatoimiala					
viestinnän asiantuntija	Tehtävä on ollut määräaikainen, mutta sille on jatkuva tarve.	1.1.2022		1	51 200
Yhteiset palvelut					
ohjaamopalvelut: psykologin(ohjaamo)	Osana vuoden 2020 talousarviota valtuusto päätti perustaa kahden vuoden määräaikaisen psykologin tehtävän Ohjaamoon vuoden 2021 loppuun. Psykologin asiakasmäärä on ollut koko kokeilun ajan niin suuri kuin hän on pystynyt ottamaan vastaan. Haasteita on aiheuttanut tehtävän määräaikaisuus, ja psykologien suuri tarve. Luottamukseen perustuvissa asiakassuhteissa vaihtuvuus luo suuren haasteen työn kehittämiseen. Nuorilta aikuisilta saatu palaute myös tukee tätä ajatusta. Tulevina vuosina sosiaali- ja terveyspalveluiden muutos luo suuria haasteita hyvinvoinnin ja ennaltaehkäisyn palveluihin myös kunnissa. Jotta Ohjaamopalvelut voivat vastata matalan kynnyksen palvelutuotantoon myös psykososiaalisessa tuessa, tehtävän vakinaistaminen on välttämätöntä. Osana TEM:n Ohjaamotoiminnan moniammatillisen verkoston kasvattamista kunnissa on avattu syksyllä 2021 hakuun uusi tukirahoitus. Rahoitus ajatus on, että jos kunta palkkaa Ohjaamoon uuden ammattilaisen (omarahoitusosuus), voi kunta hakea rahoitusta toiselle määritellylle sote tai koulutusalan työntekijälle erikseen määritellyistä ammattinimikkeistä. Rahoitusvälinettä valmisteltaessa myös Tuusulan Ohjaamo osallistui neuvotteluihin, ja rahoitusmekanismiin saatiin kirjaus vakinaistamisesta joka toimisi myös omarahoituksena. Näin ollen mikäli Tuusulan kunta vakinaistaa psykologin tehtävän, voimme hakea 100% rahoitusta asumisneuvojan tehtävään. Asumisneuvojan tehtävästä on erillinen selvitys.	1.1.2022		1	56 000
työllisyys- ja maahanmuutopalvelut: pakolaisohjaaja	Toiminnan kannalta perusteltua. Työsuhteen jatkaminen määräaikaisena ei ole enää työehtosopimustilan mukaan perusteltua. Toimenkuvaa muutetaan sekä henkilöstä johtuvien terveydellisten syiden että muuttuneiden olosuhteiden vaatimaan suuntaan. Tällä toimenkuvan (ja nimikkeen) muutoksella vahvistetaan työllisyyspalveluiden toimintakykyä palvelulla enemmän asiakkaita nopeasti muuttuneessa markkinatilanteessa.	1.1.2022		1	30 000
Sivistys					
opetus: 10 koulunkäynninohjaajaa	Tehtävien tarve pysyvä, koulussa silti paljon määräaikaisessa työsuhteessa olevia ohjaajia. Määräaikaisuuksia suhteessa vakinaisiin työsuhteisiin eniten Mikkolan koulussa.	1.8.2022		10	337 000
opetus: päätoiminen tuntiopettaja (vieraat kиеlet)	Ketjuttaminen, oppilasmäärän kasvusta johtuva tuntien ja opetusryhmien lisääntyminen	1.8.2022	1		20 400
Kavu ja ympäristö					
kaavoitus: erityisasiantuntija (ent.kaavasuunnittelija)	Määräaikaisuuden jatkamiselle ei ole perustetta. Terhi Wermundsen on ollut Tuusulanjärven ja jokilaakson -alueen kehittämissuunnitelman lisäksi Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksessa ympäristösuunnittelijana sekä kaavoituksessa sijaistanut poissaolulla kaavasuunnittelijaa ja osittanut asiantuntijuutensa, yhteistyyn ja kyvyn viedä useita hankkeita ja niiden osa-alueita eteenpäin aikataulupaineiden alla. Hän tuntee hyvin Tuusulan luonto- ja suojelukohteet, samoin muut asiantuntijat ja sidosryhmät.	1.1.2022		1	57 000
viherpalvelut: yhteisöpuutarhuri	Osallistavan budjetoinnin kautta tulleet työtehtävät ovat niin massiiviset ja työllistävät vakanssin koko vuodeksi äänestyksen jälkeisestä ajasta, joka alkaa vuosittain syys-lokakuulla seuraavalle vuodelle. Tällöin on kuitenkin vielä menellään edellisen vuoden hankkeiden läpi vienti. Työtä ei voi jakaa yksikössä muille vakansseille, koska jokaisella on työtä entuudestaan jo niin paljon. Työsuhteen päätminen on todella työläästä, kun aina täytyy hakea täyttölupa, hakea henkilöitä, perehdyttää jne. Kun henkilö on päässyt sisälle taloon ja oppinut työt, työsuhde päättyy. Tämä kuormittaa hurjasti muiden tehtäviä. Tiedossa kuitenkin on, että kuntalaisten osallistaminen tulee jatkumaan seuraavallakin vaalikaudella. Positiivista palautetta tehtävästä on tullut niin kuntalaisilta kuin kunnan sisältä sekä poliittisilta vaikuttajilta. Tähän tehtävään on vaikeaa löytää oikeanlaisella asenteella ja ammattitaidolla varustettua henkilöä. Jos vakanssia ei täytetä, yksikössä ei voida ottaa osallistavassa budjetoinnissa viherpalveluihin kohdistuvia työtehtäviä vastaan ja tämä aiheuttaa hankaluuksia osallisuustimille.	1.1.2022		1	47 500
			Yhteensä	16	599 100

INVESTOINNIT

Hankkeen nimi: Monio-lukio ja kulttuuritalo

Hankkeen kustannus v.2022: 13 milj. €

Hankkeen kokonaiskustannus: 33,2 milj. €

Käyttötalousvaikutus/v: pääomavuokra 1,4 milj. euroa/v
ylläpitoavuokra

Hanketta koskevat tiedot:

Monio toimii monipuolisena koulutuksen, kulttuurin, osaamisen ja esittämisen keskuksena ja kohtaamispaikkana. Siellä yhdistyvät useiden käyttäjäryhmien uusi oppimisympäristö ja kaikkia kuntalaisia palveleva kulttuuritalo. Keskittämällä palvelut yhteen paikkaan on tarkoitus nostaa palveluiden laatua ja saavutettavuutta, lisätä Tuusulan vetovoimaa kulttuurikuntana sekä lisätä tilankäytön tehokkuutta.

Tuusulan kunnan palveluverkossa Monio on käynnistänyt oppimisympäristöjen uudistamisen. Palveluverkkostrategian mukaisesti vanhoista huonokuntoisista kiinteistöistä luovutaan silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Monion käyttäjien nykyiset tilat ovat pääosin huonokuntoiset tai ne ovat poistumassa muiden syiden takia. Uusien opetus suunnitelmien, digitalisaation ja koko oppimiskäsityksen muuttumisen vuoksi on erittäin ajankohtaista uudistaa oppimisympäristöjen toiminnalliset- ja tilakonseptit. Tämä mahdollistuu parhaiten ja tehokkaimmin uutta rakentamalla.

Moniosta järjestettiin kesällä 2017 yleinen arkkitehtuurikilpailu. Palkintolautakunta ja myös kuntalaiset valitsivat yksimielisesti ”Monikko”-nimimerkin laatiman ehdotuksen. Kilpailun tulos sai huomattavaa myönteistä julkisuutta jopa kansainvälisesti.

Ehdotuksen laajuus ja kustannusarvio hyväksyttiin 8500 brm²:n laajuisena ja tavoitehinnaltaan noin 30 M€:n kattohinnalla kunnanvaltuustossa kesäkuussa 2018. Toteutusmuodoksi päätettiin tuolloin elinkaarikilpailutus. Elinkaarikilpailutukseen saatiin kaksi sisään jätettyä ehdotusta. Kunta teki Elinkaarikilpailutuksesta hankintapäätöksen kesäkuussa 2019. Hankinta keskeytettiin, koska siitä oli tehty valitus markkinaoikeuteen ja valituksen käsittely olisi lykännyt hankkeen etenemistä ja lopputulos oli epävarma. Suunnittelu annettiin tilapalveluille toimeksiantona ja suunnittelua jatkettiin alkuperäisen, voittaneen suunnitelman pohjalta puurunkoisena.

Monion rakentaminen on alkanut kesäkuussa 2021 ja toiminta uusissa tiloissa alkaa elokuussa 2023. Rakentamisen toteutusmuotona on kokonaisurakka.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Kirkonkylän koulukampus

Hankkeen kustannus v.2022: 9,0 milj. euroa

Hankkeen kokonaiskustannus: ehdotussuunnitelmat 15.6.2020, kustannusarvio 23,4 milj. euroa (ei sisällä: purku 0,6 milj. euroa ja aluetekniikan siirrot ja melu- ja liikennejärjestelyt 0,65 milj. euroa sekä laite- ja irtokalustus 0,45 milj. euroa M€)

Käyttötalousvaikutus/v: ylläpitovuokra 0,3 milj. euroa /v
pääomavuokra 1,1 milj. euroa/v,
yht. 1,4 milj. euroa

Hanketta koskevat tiedot:

Ohjelmalaajuus 7 650 brm² + kylmät 52 brm², alustava kerrosala 7416 kem² (lämmin) ja 107 kem² (kylmä)

Oppilasmäärä 450 opp, päivähoitopaikkoja 189 (216 tilapaikkaa)

Palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2019 - 2026 perustuva hanke (Valt.12.11.2018, §124).

Hankkeen hankesuunnitelma valmistui 7.5.2019 ja se hyväksyttiin valtuustossa (10.6.2019).

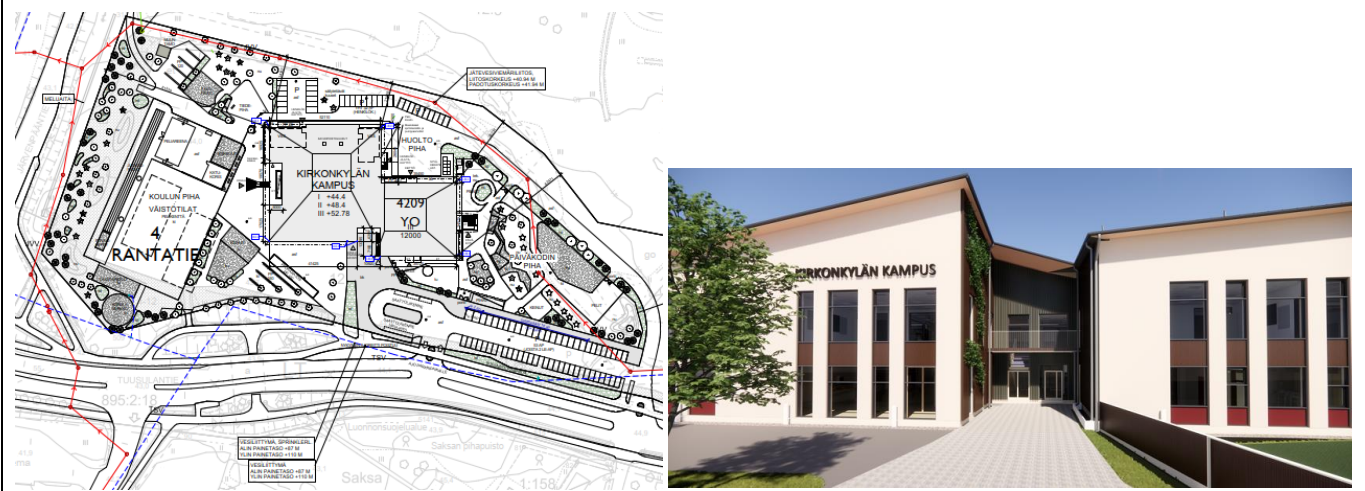
Kunnanvaltuuston päätös 6.4.2020 § 26 Ruotsinkielisen opetuksen siirtämisestä kampuksen

Uudisrakennus korvaa nykyisen, sisäilmaongelmallisen koulurakennuksen sekä Mattilan päiväkodin ja osan palveluverkosta poistuvista Etelä-Tuusulan päiväkodeista, yhdessä Martta Wendelin päiväkodin kanssa. Mattilan päiväkoti on purettu v. 2020 aikana, koulutontilla olevat rakennukset puretaan rakennusurakan yhteydessä.

Koulukampuksen tilat on suunniteltu myös ilta- ja viikonloppukäytön huomioiden. Suunnittelu tehty osallistavana, työpajoja yms. hyödyntäen. Suunnittelussa on noudatettu Iloisen oppimisen Tuusula - oppimisympäristöjen suuntaviivat -käsikirjaa (Kasltk 24.9.2019) sekä Palveluverkkosuunnitelman (Valt 12.11.2018) mukaista linjausta, tavoitteena lasta kehittävä, oppimista edistävä, turvallinen ja terveellinen päiväkoti ja koulu sekä monikäyttöiset ja muuntojoustavat tilat.

Kirkonkylän kampuksen toteutussuunnitelmat ovat valmiit v.2020. Rakentaminen aloitetaan loppuvuodesta 2021, toteutusmuotona jaettu urakka. Rakennuksen käyttöönoton tavoite on 8/2024.

Kuva hankkeesta ja sijaintikartta:

Hankkeen nimi: Riihikallion monitoimikampus

Hankkeen kustannus v.2022: 4,0 milj. euroa

Hankkeen kokonaiskustannus: 30,6 milj. euroa (alustava arvio)

Käyttötalousvaikutus/v: pääomavuokra 1,7 milj. euroa/v
ylläpitovuokra 0,7 milj. euroa/v

Hanketta koskevat tiedot:

Hanke perustuu Tuusulan valtuuston 12.11.2018, § 124 mukaiseen päätökseen Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelmasta sekä 9.12.2019, § 172 päätökseen hyväksyä palveluverkkosuunnitelman päivitys ja edelleen Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen vuosina 2019–2026.

Uusi koulukampus suunnitellaan n. 800 oppilaalle (vuosiluokat 1-9 sekä esiopetus). Hankkeen kokoa tarkennetaan toteutussuunnitteluvaiheessa, kun saadaan vahvistusta oppilasmäärien muutoksista seuraavasta väestöennusteesta.

Koulu- ja monitoimikampuksen muodostavat laajennettavan nykyisen tontin länsiosaan rakennettava uudisrakennus yhdessä nykyisen koulurakennuksen säilytettävien osien kanssa.

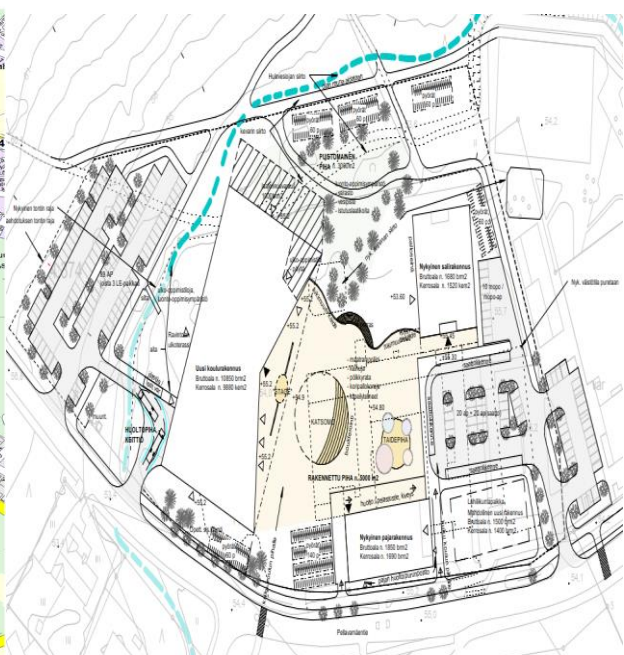
Vanhaan, säilytettävään ja perusparannettavaan, vuonna 2007 valmistuneeseen koulun osaan, sijoitetaan aineopetustiloja mm. taito- ja taideaineiden tilat. Rakennuksen 1. kerroksessa sijaitseva väestönsuoja hyödynnetään sekä väestönsuojana, että esim. opetus-/harrastetilana.

Säilytettävä ja perusparannettava, vuonna 1976 valmistunut ja 2017–2018 sisätiloiltaan perusparannettu liikuntasalirakennus, suunnitellaan koulun sekä myös ulkopuolisten tahojen käyttöön soveltuvaksi liikuntapaikaksi.

Kampuksen piha-alue suunnitellaan viihtyisäksi ja monipuoliseksi välitunti- ja lähiliikunta-alueeksi/liikuntapais-toksi, jossa liikennejärjestelyt (huolto- ja saattoliikenne sekä pysäköintijärjestelyt) ovat toimivat ja turvalliset.

Koulun pysäköintialueelle on kesällä 2019 rakennettu tilapäinen väistötilarakennus 450 oppilaalle. Väistötilarakennus on tarkoitus poistaa tontilta vuoden 2023 aikana.

Hankesuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa 6.4.2020 § 25. Alueen asemakaava ja asemakaavan muutos on hyväksytty kunnanhallituksessa 24.8.2020 § 300. Toteutussuunnittelu käynnistyy syyskuussa 2020. Hankkeen toteutusmuotona on kokonaisurakka. Suunnittelu- ja rakentamisvaiheen on arvioitu kestävän 4 vuotta ja tavoitteena on saada hanke valmiiksi vuonna 2024.

Hankkeen nimi: Martta Wendelin päiväkoti

Hankkeen kustannus v.2022: 3,3 milj. euroa
Hankkeen kokonaiskustannus: ehdotussuunnitelmat,
kustannusarvio 11,5 milj. euroa (ei sisällä laite- ja irtokalustusta)
Käyttötalousvaikutus/v: pääomavuokra 0,16 milj. euroa/v
ylläpitovuokra 0,48 milj. euroa/v
yht. 0,64 milj. euroa/v

Hanketta koskevat tiedot:

Ohjelmalaajuus 2900 brm², kerrosala 2959 kem² (rak.oik. 2671 kem²),
tontti 16 860 m². Päivähoitopaikkoja 210 (240 tilapaikkaa). Kokoonmistilat: Salit 80+80+ kabinetti 40, yht. 200 henkeä. 65 autopaikkaa, 2 sähköautoille. 44 polkupyöräpaikkaa + latauspiste.

Hanke toteutetaan Mikkolan koulun eteläpuoleiselle alueelle ja se tulee korvaamaan valmistuttuaan yhdessä Kirkonkylän kampuksen kanssa nykyisiä, palveluverkosta poistuvia päiväkoteja Mikkola, Etelärinne, Mattila, Hyrylä, Väinölä ja Kievari.

Martta Wendelin päiväkoti toteutetaan kymmenryhmäisenä päiväkotina, jossa on tilat erityisryhmälle ja yksi ryhmistä soveltuu tarvittaessa avoimen varhaiskasvatuksen toimintaan. Rakennus mahdollistaa alueen asukkaille tiloja ilta- ja viikonloppukäyttöön. Liikuntasali varustetaan siten, että se mahdollistaa ilma-akrobatian ja sirkustaiteen opetuksen. Päiväkodin toteutuksesta on laadittu lapsivaikutusten arviointi

Päiväkodin suunnittelussa on hyödynnetty Iloisen oppimisen Tuusula- oppimisympäristöjen suuntaviivat -käsi-kirjaa (Kasltk 24.9.2019) ja noudatettu Palveluverkkosuunnitelman (Valt 12.11.2018) mukaista linjausta siitä, että uudet, nykyisiä korvaavat koulut ja päiväkodit, toteutetaan ekologisesti kestävinä ja käyttäen myrkyttömiä materiaaleja. Lisäksi on edellytetty, että uudisrakennukset tulee olla akustisesti hallittuja ja niiden tulee noudattaa kestävä kehitystä sekä toteutuksessa että ylläpidossa.

Edellä mainittuja lähtökohtia on huomioitu siten, että suunnittelu on tehty osallistavana, työpajoja yms. hyödyntäen. Rakennus toteutetaan massiivipuorakenteisena, CLT-elementtitekniikkaa hyödyntäen ja sille haetaan pohjoismainen ympäristösertifikaatti, Joutsenmerkintä. Pihan suunnittelussa on hyödynnetty ns. vihreän koulupihan periaatteita ja sille haetaan lähiliikuntapaikoille myönnettävää avustusta. Kosteudenhallinnassa hyödynnetään Kuivaketju10-järjestelmää ja sen mukaista toimintamallia (Teknltk 20.3.2018 § 26).

Rakentaminen on meneillään, ja rakennuksen käyttöönoton tavoite on 08/2022.

Hankkeen nimi: Rakennus 10

Hankkeen kustannus v.2022: 1,5 milj. €

Hankkeen kokonaiskustannus: 1,5 milj. €

Käyttötalousvaikutus/v: pääomavuokra
ylläpitovuokra

Hanketta koskevat tiedot:

Rakennus numero 10 on vuonna 1862 rakennettu hirsirunkoinen miehistökasarmi. Se on Hyrylän kasarmialueen vanhin säilynyt rakennus. Hyrylän varuskunta-alueen rakentuminen sai alkunsa vuonna 1853 syttyneestä Krimin sodasta, joka merkitsi murrosta venäläiselle sotalaitokselle. Armeijan ja myös kasarmirakentamisen oli uudistuttava sodassa koettujen tappioiden vuoksi. Myös pääkaupungin puolustus haluttiin suojata pohjoisen suunnasta. Puukasarmi rakentui vuosien 1854 ja 1885 välisenä aikana. Vuosina 1900-1915 Hyrylän varuskuntaan rakennettiin lisäksi noin kaksikymmentä punatiilistä kasarmi-, talli-, ja varastorakennusta venäläisten tyyppiirustusten mukaan. Rakentamistapa tunnettiin niin sanottuna "tiilitylinä".

Rakennus on suojeltu, koska se on rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja aluekokonaisuuden kannalta arvokas rakennus. Korjaus- ja muutostyöt tulee toteuttaa siten, että rakennuksen olennaiset ominaispiirteet säilyvät. Jos rakennuksessa on aikaisemmin suoritettu rakentamistoimenpiteitä tämän tavoitteen vastaisesti, on rakennus korjaus- ja muutostöiden yhteydessä korjattava ensisijaisesti entistämällä. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennusta koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa.

Rakennus 10 sijaitsee Monion tontilla. Rakennuksen tilat on suunniteltu Monion käyttöön ja kokonaisuuteen, ja ne tulisivat toimimaan mm. taiteen tiloina.

Rakennuksesta valmistuu hankesuunnitelma marraskuun 2021 loppuun mennessä, jonka perusteella laaditaan toteutussuunnittelu rakennuksen saneeraukselle. Saneerauksen on mahdollista toteuttaa vuoden 2022 aikana. Esitetty kokonaiskustannus on tässä vaiheessa vielä suuntaa antava.

Kuvia rakennuksesta:

Hankkeen nimi: Rykmentinpuiston monitoimikampus

Hankkeen kustannus v.2022: 0,5 milj. euroa

Hankkeen kokonaiskustannus: 35 milj. euroa

Käyttötalousvaikutus/v: pääomavuokra 1,7 milj. euroa/v
ylläpitovuokra 0,6 milj. euroa/v

Hanketta koskevat tiedot:

Hanke perustuu Tuusulan valtuuston 12.11.2018, § 124 mukaiseen päätökseen Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelmasta sekä 9.12.2019, § 172 päätökseen hyväksyä palveluverkkosuunnitelman päivitys ja edelleen Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen vuosina 2019–2026. Uudisrakennuksena toteutettava Rykmentinpuiston monitoimikampus on yksi Sivistyksen toimialueen keskeisistä kunnallisista palvelutuotantohankkeista suunnittelukaudelle.

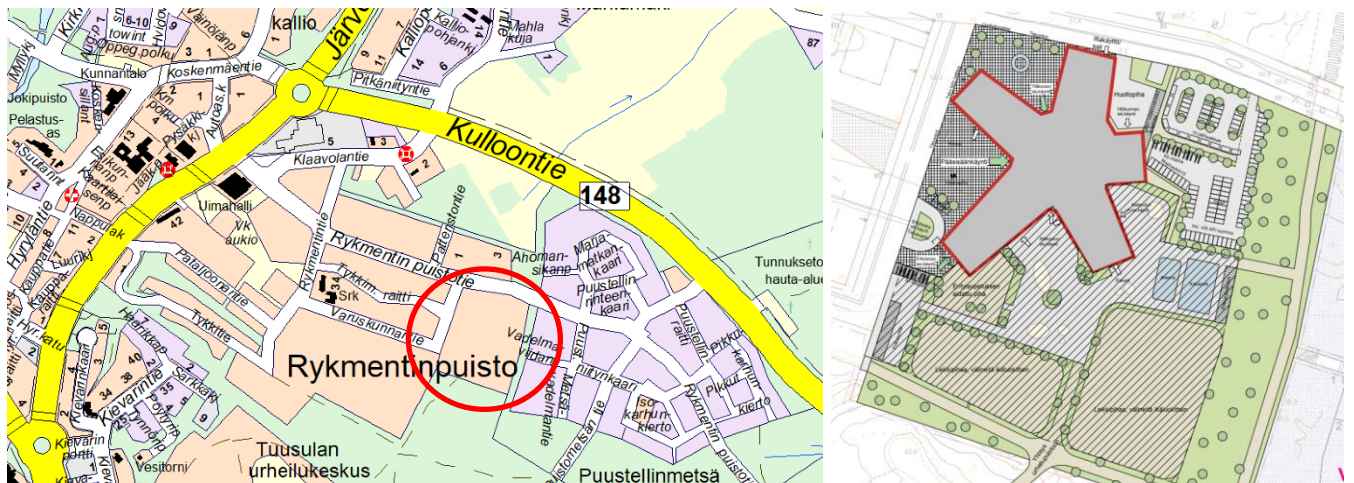
Uusi koulukampus käsittää 3 –sarjaisen alakoulun ja 8-sarjaisen yläkoulun; yhteensä n. 920 oppilasta, sekä vaativan erityisopetuksen tilat n. 150 oppilaalle. Hankkeen laajuus on n. 12 000 brm².

Kampuksen yhteyteen rakennetaan vain alakoulun ja vaativan erityisopetuksen liikuntatilat. Yläkoulun liikuntatilat vuokrataan lähellä sijaitsevasta urheilukeskuksesta.

Monitoimikampus tulee valmistuttuaan korvaamaan sisäilmaongelmaiset sekä tiloiltaan vanhentuneet Hyökkälän ja Hyrylän koulukeskukset sekä tiloiltaan vanhentuneen Mikkolan koulun perusopetuksen sekä vaativan erityisopetuksen tilat.

Hankesuunnitelma hyväksytetään kunnanvaltuustossa syksyllä 2020. Hanke esitetään toteutettavaksi elinkaarihankkeena. Suunnittelu- ja rakentamisvaiheen on arvioitu kestävän 4 vuotta ja tavoitteena on aloittaa toiminta Rykmentinpuiston monitoimikampuksella vuonna 2024.

Kuvia hankkeesta sekä sijaintikartta:

Hankkeen nimi: Häriskivi

Hankkeen kustannus v.2022: **2 540 000 € + vesihuolto**

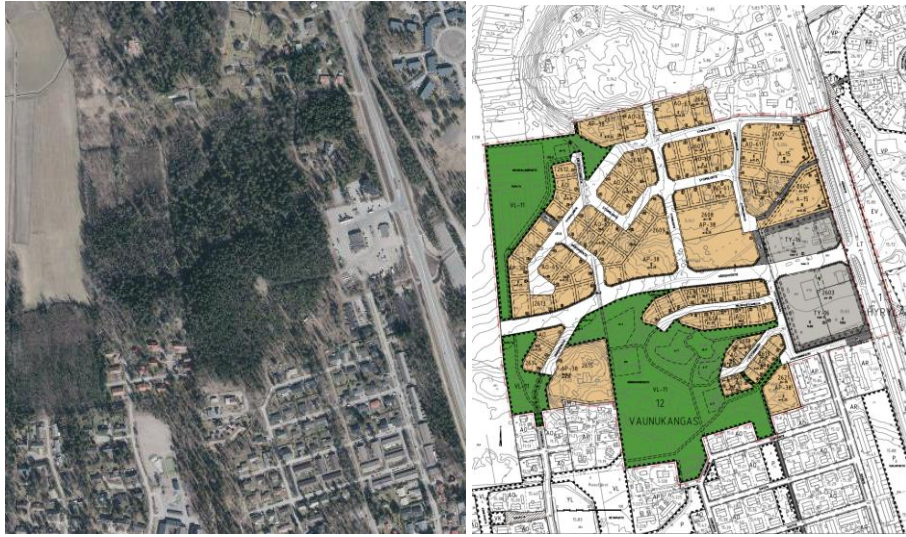
Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio: 4 900 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 60 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis; katuvihreän kunnossapito 6000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.

Hanketta koskevat tiedot:

Perustetaan uusi asuinalue Hämeentien tuntumaan Vaunukankaan asuinalueen pohjoispuolelle. Tavoitteena on lisätä asuintonttitarjontaa Hyrylässä. Alueen rakentaminen pyritään aloittamaan vuoden 2022 alkupuolella ja saada pääosin rakennetuksi vuoteen 2023 mennessä.

Kuva hankkeesta ja sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Pellavamäki

Hankkeen kustannus v.2022: **575 000 € + vesihuolto**

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio: 1 700 000 €

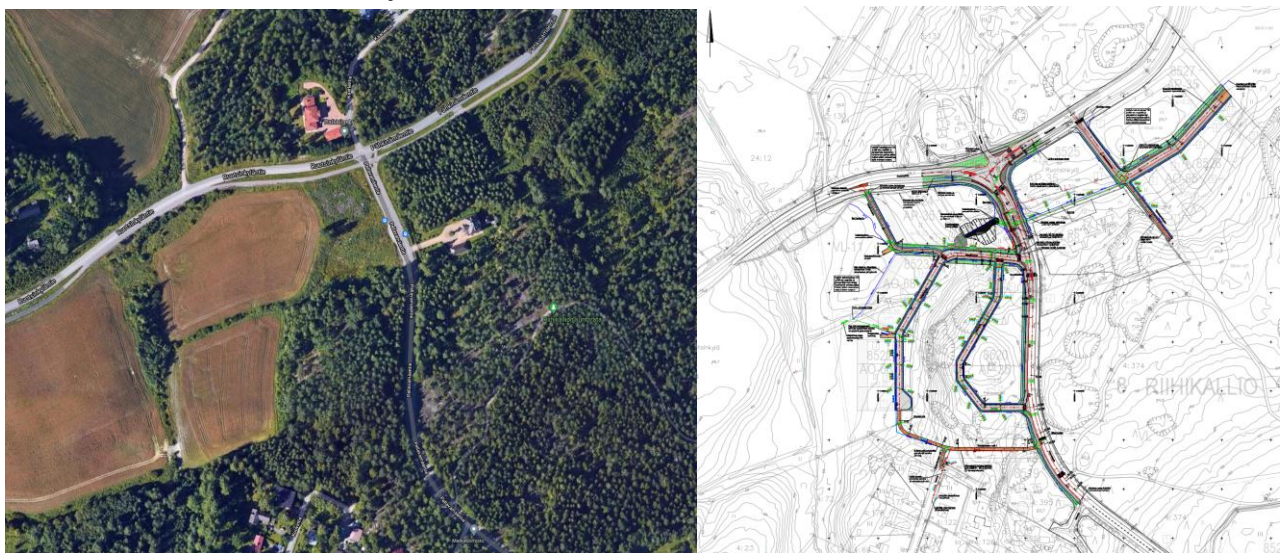
Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 7 000€/v, kun hanke kokonaan valmis

Katuvihreän kunnossapito 2 000€/v, kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot:

Perustetaan uusi asuinalue Pellavamäentien, Pähkinämäentien ja Ruotsinkyläntien liittymän tuntumaan. Tavoitteena on lisätä pientalotonttitarjontaa Hyrylässä. Rakentaminen pyritään aloittamaan vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla. Rakentamisen arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2023.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen.

Hankkeen nimi: Rykmentinpuiston keskus - Matkakeskus

Hankkeen kustannus v.2022: **750 000 € + vesihuolto**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 3 900 000 € (kunnan osuus, arvio)

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 10 000 €/v kun hanke kokonaan valmis

Katuvihreän kunnossapito 2 000€/vuosi, kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot:

Alue käsittää Rykmentin puistotien II-vaiheen, Klaavolantien kaavan mukaiset muutokset, Rykmentintien vaatimat muutokset sekä väliaikaiset pysäköintijärjestelyt. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2024.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Rykmentinpuiston keskus - Varuskunnantie ja Tykkimiehenraitti

Hankkeen kustannus v.2022: **900 000 € + vesihuolto**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 2 700 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen ja torialueen kunnossapito 10 000 €/v kun hanke valmis,

katuvihreän kunnossapito 2 000€/vuosi, kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot:

Jatketaan alueen rakentamista: Varuskunnantie ja Tykkimiehenraitti. Hankkeet liittyvät Senaatin maanmyyntisuunnitelmiin ja Rykmentinpuiston yläkoulukampukseen sekä Rykmentinpuiston taideohjelmaan. Arvioitu päättymisajankohta on vuonna 2023. Alueen rakentaminen jatkuu myöhemmin Varuskunnanaukion ja Rykmentin puistotien länsiosan osalta.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen.

Hankkeen nimi: Rykmentipuiston työpaikka-alue I vaihe

Hankkeen kustannus v.2021: **1 500 000 € + vesihuolto**

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio: 4 100 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 17 000€/v, kun hanke kokonaan valmis
viheralueiden kunnossapito 4 000€/v (+indeksitarkistukset), kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot:

Tuusulan itäväylän varteen Rykmentipuiston alueelle rakennetaan kunnallistekniikkaa uutta työpaikka-aluetta varten. Tällä pyritään parantamaan kunnan työpaikkatonttien tarjontaa. Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan Tuusulan itäväylän länsipuolinen alue, ja kun liittymäkysymykset on saatu ratkaistua, aluetta laajennetaan itään joko tasoliittymällä itäväylään tai sillalla. Ensimmäinen vaihe on tarkoitus saada valmiiksi vuoteen 2023 mennessä.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen.

Hankkeen nimi: Sulan työpaikka-alue

Hankkeen kustannus v.2022: **2 100 000 € + vesihuolto**

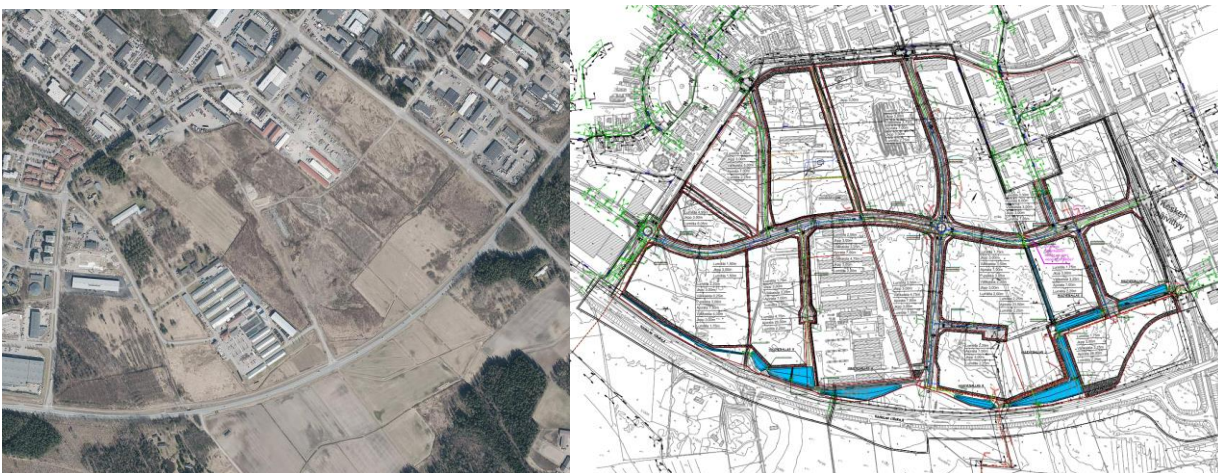
Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 8 500 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 12 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis;
Katuvihreän kunnossapito 3000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.

Hanketta koskevat tiedot:

Tuusulan Itäväylän varteen Sulan alueelle rakennetaan kunnallistekniikka uutta työpaikka-aluetta varten. Tällä pyritään parantamaan kunnan työpaikkatonttien tarjontaa. Alueen rakentaminen pyritään aloittamaan vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla. Alueen arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 aikana.

Kuva hankealueesta ja sen sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Puustellinmetsän puisto

Hankkeen kustannus v.2022: **500 000 €**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 3 400 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: viheralueiden kunnossapito 50 000€/vuosi (koko puistoalue)

Hanketta koskevat tiedot:

Rakennetaan kaavan mukaiset puistot loppuun. Ne sijoittuvat alueen reunoille ja niiden pohjat on jo tehty aiempina vuosina. Viime vuoden seisokki edellyttää osittain jo rakennettujen pohjien uusimista. Lisäksi alueelle tehdään koirapuisto entisen varastokentän kohdalle.

Kuva hankkeesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen.

Hankkeen nimi: Urheilukeskuksen pysäköintialue

Hankkeen kustannus v.2022: **450 000 €**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 420 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 2 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot:

Rakennetaan asemakaavan mukaisesti Urheilukeskuksen yleistä pysäköintiä palveleva pysäköintialue (LP-5) BMX-radan viereen Kuntoilijantien ja Kilpailutien liittymään. Hanke liittyy urheilukeskuksen kehittämishankkeeseen. Kohde pyritään rakentamaan vuoden 2021 aikana.

Kuva hankkeesta ja sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Peltokaari III vaihe

Hankkeen kustannus v.2022: **1 580 000 € + vesihuolto**

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 2 000 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 7 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis;

Katuvihreän kunnossapito 2000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.

Hanketta koskevat tiedot: Jatketaan Peltokaaren asuinalueen rakentamista alueen keskiosassa ja rakennetaan alueen kaavan mukaiset puistot loppuun. Tavoitteena on lisätä pientalotonttitarjontaa Jokelassa. Alueen rakentaminen pyritään aloittamaan vuoden 2022 alkupuolella ja saada alue pääosin rakennetuksi vuonna 2023.

Kuva hankkeesta ja sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Kellokosken keskusta

Hankkeen kustannus v.2022: 1 350 000 €

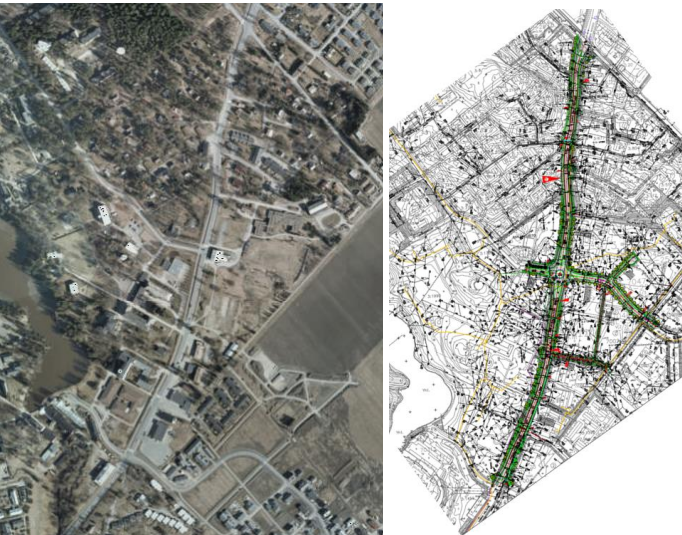
Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 3 350 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: katujen kunnossapito 12 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis; katuvihreän kunnossapito 3000 €/v, kun hanke kokonaan valmis (vaikutus, kun maantie otettu kaduksi).

Hanketta koskevat tiedot:

Saneerataan Vanha valtatie, parannetaan Kellokosken kevyen liikenteen verkostoa ja täydennetään katuverkosta Roinilasta keskusta. Tavoitteena on kehittää Kellokosken keskusta ja varmistaa sen elinkelpoisuus. Kohteen rakentaminen aloitettiin vuonna 2020 ja pyritään saamaan päätökseen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Kuva hankkeesta ja sijoittumisesta kaava-alueeseen:

Hankkeen nimi: Esteetön pitkospuureitti ja lintutorni

Hankkeen kustannus v.2022: 300 000 €

Hankkeen kokonaiskustannusarvio: 560 000 €

Käyttötalousvaikutus/v: kunnossapito 2 000 €/v

Hanketta koskevat tiedot:

Tuusulanjärven eteläosaan rakennetaan esteetön pitkospuureitti pituudeltaan noin 240 m ja lintutorni. Hanke on osa Tuusulanjärven rantoja pitkin kaavailtua ulkoilureittiä, josta on jo rakennettu osat Tuuskodon ja Kotuntien sekä Tuuskodon ja Ilmari Kiannonkujan välille. Esteettömältä pitkospuureitiltä ulkoilureittiä tullaan jatkamaan tavanomaisena pitkospuureittinä Kalamestarinkujalle ja Anttilan tilakeskukselle.

Kuva hankealueesta ja sen sijoittumisesta alueelle:

U=uusi K=korjaus	Kokonaiskustannusarvio	TA 2021	2022	2023	2024	2025	2026	2022-2026 yht.	poistot/v 1 000 €	
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €			
INVESTOINNIT 2022-2026										
1. Maanhankinta										
		-3 000	-5 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-17 000		
		8 800	12 000	18 500	9 700	4 900	15 400	60 500		
		5 800	7 000	15 500	6 700	1 900	12 400	43 500		
	Josta myyntivoittojen osuus									
2. Osakkeet										
	Koy Hyrylän pysäköintitalo	-100	-200					-200		
	Osakkeiden hankinta yhteensä	-100	-200	0	0	0	0	-200		
	Osakkeiden myynti									
	Josta osakkeiden myyntivoitto									
3. Rakennukset										
3.1 Kunnanhallitus										
	Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä	-200	-300	-200	-200			-700	-23	
K	Vanhan hallintorakennuksen purku	-650	-650					-650		
		-850	-950	-200	-200	0	0	-1 350	-23	
3.2 Sivistys										
	Uusien oppimisympäristöjen edellyttämät muutosinvestoinnit	-100	-100	-100				-200	-10	
	Ruotsinkylän koulun muutostyöt, piha-alueet, vanhan elem.koulun purku ja liitoskohdan perusparannus	-500	-500					0	0	
U	Marta Wendelin päiväkot	-12 300	-9 000	-3 300				-3 300	-165	
U	MONIO, lukio ja kulttuuritalo	-33 200	-8 900	-13 000	-9 065			-22 065	-1 103	
U	Rykmentinpuiston monitoimikampus	-36 050	-500	-500	-18 221	-16 730		-35 451	-1 773	
K	Riihikallion monitoimikampus	-36 950	-1 200	-4 000	-14 000	-14 000	-2 050	-34 050	-1 703	
K	Jokela koulukeskus	-16 100	-50	-150	-500	-7 000	-8 350	-16 000	-800	
U	Kirkonkylän kampus (koulu ja päiväkot)	-31 400	-5 000	-9 000	-10 400	-8 000		-27 400	-1 370	
U	Lahelan monitoimikampus	-29 730	-100	-1 000	-10 500	-10 500	-5 000	-27 000	-1 350	
		-25 350	-31 050	-62 786	-56 230	-15 400	0	-165 466	-8 273	
3.3 Vapaa-aika										
K	Uimahalli									
	- kassan muutostyöt		-100	-100				-100	-20	
	- kuntoaltaan suodatinmassojen vaihto			-25				-25	-3	
U	Kevyen liikenteen yhteys ja kuntoportaat	-100	-100					0	0	
U	Lähiliikuntapaikkoja 1/vuosi.		-100					0	0	
K	Uimalammen pukuhuoneet ja varastotilat	-150	-150					0	0	
			-450	-125	0	0	0	-125	-23	
3.4 Kulttuuri										
K	Kirjasto, Kellokosken toimipiste	-600	-600					0	0	
K	Halosenniemi	-300	-50	-250				-250	-13	
K	Ilmatorjuntamuseo	-75	-25	-25	-25			-50	-3	
K	Erkkola	-40		-40				-40	-2	
K	10 Rakennus	-2 050	-50	-1 500	-500			-2 000	-100	
K	Taidekasarmi	-1 050	-50			-900	-100	-1 000	-50	
K	Paja-rakennus	-300		-300				-300	-15	
			-775	-2 115	-525	-900	-100	-3 640	-182	
3.5 Kasvu ja ympäristö										
K,U	Erillinen työohjelma		-2 700	-2 500	-2 500	-2 500		-7 500	-375	
			-2 700	-2 500	-2 500	-2 500	0	-7 500	-375	
	Rakennukset yhteensä		-30 125	-36 740	-66 011	-59 830	-15 500	0	-178 081	-8 876

U=uusi K=korvaus		Kokonaiskus-tannusarvio	2021	2022	2023	2024	2025	2026	yht	poistot/v
INVESTOINNIT 2022-2026		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet										
4.1 Kunnanhallitus										
4.2 Sivistys										
K	Koulujen ja varhaiskasvatuksen verkot ja verkko-oppimisympäristön suunnittelu ja toteutus		-100	-100	-100	-100	-100		-400	-40
K,U	Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi		-30	-30	-30	-30			-90	-9
			-130	-130	-130	-130	-100	0	-490	-49
4.3 Vapaa-aika										
Kuntovälitteet ja lähiliikuntapaikkojen toiminnalliset muutokset			-50						0	0
K	Luontoliikunta- ja harrastuspaikat		-50						0	0
K	Lähiliikuntapaikat ja luontokohteet			-70	-70	-70	-70	-70	-350	-23
K	Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt		-50	-50	-50	-50	-50	-50	-250	-17
K	Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen			-200					-200	-13
K	Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt		-50	-50	-50	-50	-50	-50	-250	-17
K	Hyrylän liikuntapaikat, aluetyöt			-50	-50	-50	-50	-50	-250	-17
U	Jokelan kuntopaikat			-40					-40	-3
K,U	Uimarantojen ja venepaikkojen parannustyöt		-50						0	0
U	BMX-rata Urheilukeskukseen	-400	-400	-310					-310	-31
K,U	Urheilukeskus		-150	-150	-100	-220	-220	-220	-250	-13
			-800	-920	-320	-220	-220	-220	-1 900	-133
4.4 Kasvu ja ympäristö										
Rakennusten pihainvestoinnit			-100	-100	-100	-100	-100	-100	-500	-33
- erillisen työohjelman mukaisesti										
Tiet ja liikenneväylät										
	Etelä-Tuusula		-5 210	-9 545	-12 555	-12 810	-10 650	-6 050	-51 610	-3 441
	Jokela		-520	-1 560	-1 010	-2 090	-1 130	-980	-6 770	-451
	Kellokoski		-2 200	-1 830	-855	-430	-310	-630	-4 055	-270
	Muut kohteet		-650	-1 100	-630	-300	-240	-240	-2 510	-167
	HSL-infran ja pysäkkien kehittäminen		-95						0	0
	Puistot ja leikkipaikat		-1 950	-1 950	-2 635	-2 315	-1 675	-2 715	-11 290	-753
	Vesistöt		-70						0	0
	Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke		-860	-960	-60	-150	-450		-1 620	-108
	Muut		-40	-20	-20	-20	-20		-100	-7
			-11 695	-17 065	-17 865	-18 215	-14 575	-10 735	-78 455	-5 230
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä			-12 625	-18 115	-18 315	-18 565	-14 895	-10 955	-80 845	-5 412
Rahoitusosuudet			2 000	2 000		1 150	620		3 770	
Netto			-10 625	-16 115	-18 315	-17 415	-14 275	-10 955	-77 075	
Muut Pitkävaikutteiset menot										
K	KT45 Nummenväylä-Kolistimenmäki	-3 200				-100	-100		-200	-13
U	Hokilän liittymä mt 148:lle	-1 300			-100	-400	-800		-1 300	-87
K	Kirkonkylän koulun liittymä Tuusulantielle	-260	-200	-250					-250	-17
U	Saviontien liittymä mt 152:lle	-550			-50	-400	-100		-550	-37
U	Rykmentinpuisto III:n liittymä Itäväylälle	-800	-100						0	0
U	Sulantien liittymän parannus Itäväylälle	-400						-400	-400	-27
U	Itäväylän jatkeen liittymä Kulloontielle	-2 000					-100		-100	-7
U	Kehä IV:n liittymät Tuusulänväylälle	-6 300	-100			-100	-200	-3 000	-3 300	-220
U	Kehä IV:n liittymät Myllykyläntiehen	-2 200	-50			-300	-700		-1 000	-67
U	Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:een	-440				-40	-400		-440	-29
U	Pääradan alikulku Peltokaaressa	-4 770	-150	-170		-3 100	-1 520		-4 790	-319
U	Jokelantien alikulku Peltokaaressa	-770	-60	-60		-400	-370		-830	-55
K	Anttilan tilakeskuksen liittymä Pajjalantiehen	-200			-50	-250			-300	-20
U	Alatalontien liittymä Pohjoisväylään	-800						-800	-800	-53
U	Hevoskylän liittymät Jokelantiehen	-360				-60	-150	-150	-360	-24
U	Tuomalan tp-alueen liittymä Lahdentielle	-500					-100		-100	-7
	Pitkävaikutteiset yhteensä		-660	-480	-200	-5 150	-4 540	-4 350	-14 720	-981

U=uusi K= korvaus	INVESTOINNIT 2022-2026	Kokonaiskus- tannusarvio 1 000 €	2021 1 000 €	2022 1 000 €	2023 1 000 €	2024 1 000 €	2025 1 000 €	2026 1 000 €	yht	poistot/v 1 000 €
	5. Koneet ja kalusto									
	5.1 Kunnanhallitus									
			0	0	0	0			0	0
	5.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta									
K	Koulujen irtaimisto		-160						0	0
K	Päiväkotien irtaimisto		-40						0	0
U	Koulujen yhteiset liikuntavälineet			-40					-40	-8
U	Koulujen robotihankinnat		-20						0	0
U	Päiväkotien keittiöiden monitoimivaunut		-220						0	0
U	Pellavan päiväkodin tiskilinjasto		-30						0	0
U	Kolsan koulun/päiväkodin ruokasalin linjasto		-20						0	0
U	Jokelan koulukeskuksen keittion laitteet		-25						0	0
U	Lepolan koulun/päiväkodin astianpesukone		-53						0	0
U	Mikkolan koulun astianpesukone		-53						0	0
U	Martta Wendelin -ruokapalveluiden irtaimisto			-80					-80	-27
U	Terveyskeskuksen astiapesulinjasto			-54					-54	-18
U	Rykmentinpuiston keskuskeittion pata			-25					-25	-8
U	Hyrylän koulukeskuksen yhdistelmäuuni			-20					-20	-7
			-621	-219	0	0	0	0	-219	-68
	5.3 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta									
U	Jäänhoitokone		-150						0	0
U	Jokelan jäänhoitokoneen ja latukoneen uusiminen			-80					-80	-16
U	Nuorisotilat, irtaimisto		-30						0	0
			-180	-80	0	0	0	0	-80	-16
	5.4 Kuntakehityslautakunta									
U,K	Maastomittauslaitteisto		-40						0	0
			-40	0	0	0	0	0	0	0
	5.5 Tekninenlautakunta									
K	Taajamakone		-170						0	0
K	Turvallisuusjärjestelmien uusiminen		-60						0	0
K	Kuorma-auto			-300					-300	-60
K	Pienkonehankinnat erillisen suunnitelman mukaan			-10					-10	-2
K	Taajamakoneen harja		-10						0	0
K	Piennarmurskain		-35						0	0
K	Reunasorastuslaite		-15						0	0
K	Lumiaura		-15	-15					-15	-3
			-305	-325	0	0	0	0	-325	-65
	5.6 Keski-uudenmaan ympäristökeskus									
U	Eläinlääkinnän kalusteet			-30					-30	-6
	Koneet ja kalusto yhteensä		-1 146	-654	0	0	0	0	-654	

U=uusi K=korvaus	Kokonaiskustannusarvio	2021	2022	2023	2024	2025	2026	yht	poistot/v 1 000 €
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €		
INVESTOINNIT 2022-2026									
6. Pitkävaikutteiset menot									
6.1 Kunnanhallitus									
U	Käyttövaltuushallintajärjestelmä	-30	-30					-30	-15
U	CRM- ja palautejärjestelmän hankinta	-30	-30					-30	-15
U	Palveluhallintajärjestelmän laajentaminen, TuusInfo, HR, talous	-45	-15					0	0
U	Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	-120	-120	-60	-60			-120	-60
U	Talousjärjestelmän vaihtaminen	-100	-100	-100				-100	-50
U	Sähköinen asiointi	-70	-70	-70				-70	-35
U	Lakisääteiset muutokset (digipalvelulaki, tiedonhallintalaki)	-60	-30	-30				-30	-15
U	Sähköinen arkistojärjestelmä	-100	-50	-100				-100	-50
U	Sähköinen järjestelmä osaamisen kehittämiseen ja kehityskeskustelujen tukemiseen	-50	-50					-50	-25
U	Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu	-30	-30	-30				-30	-15
U	Decidim-järjestelmän kehittäminen	-10	-10					0	0
K	Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	-115	-15	-100				-100	-50
			-470	-600					
6.2 Sivistys									
U	Ruokapalvelut - uusi tuotannonohjausjärjestelmä	-60	-60					-60	-30
U	Kirjastojärjestelmän vaihtaminen	-30	-30					-30	-15
			0	-90	-60	0	0	0	-750
6.3. Kasvu ja ympäristö									
U	Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen	-280	-80	-120	-80			-200	-100
U	3D-kaupunkimallien kehittäminen	-40	-40					0	0
U	3D-kartan laajennus	-15	-15	-135	-80	0	0	-15	-8
			-120	-135	-80	0	0	-215	-108
Pitkävaikutteiset menot yhteensä			-590	-825	-140	0	0	0	-965
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta									
Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta, brutto			-48 246	-62 014	-87 666	-86 545	-37 935	-18 305	-353 020
Rahoitusosuudet			2 000	2 000		1 150	620		6 670
Tulot			8 800	12 000	18 500	9 700	4 900		62 700
Investoinnit, netto			-37 446	-48 014	-69 166	-75 695	-32 415	-18 305	-275 040
7. Vesihuoltoliikelaitos									
Kiinteät rakenteet ja laitteet			-3 760	-5 422	-7 845	-4 580	-4 504	-4 881	-30 992
Asiakastietojärjestelmä			-130	-80					-210
Liittymismaksut (infotieto)			800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	5 800
Vesihuollon ELY-keskuksen rahoitusosuus 2019									
Investoinnit kunta ja Vesihuoltoliikelaitos yhteensä									
Investoinnit yhteensä, brutto			-52 136	-67 516	-95 511	-91 125	-42 439	-23 186	-371 913
Rahoitusosuudet			2 000	2 000	0	1 150	620		5 770
Tulot			8 800	12 000	18 500	9 700	4 900		53 900
Investoinnit, netto			-41 336	-53 516	-77 011	-80 275	-36 919	-23 186	-312 243
Rykmentinpuisto (luvut sisältävät investointiohjelmiin)									
Kunnallistekniikka			-2 200	-2 230	-2 850	-740	-1 300	-1 650	
Muut pitkävaikutteiset menot									
Tuusulan vesi			-684	-569	-2 450	-122	-413	-528	
			-2 884	-2 799	-5 300	-862	-1 713	-2 178	
Rykmentinpuisto yhteensä									
Investoinnit yhteensä, brutto			-2 884	-2 799	-5 300	-862	-1 713	-2 178	
Rahoitusosuudet									
Investoinnit, netto			-2 884	-2 799	-5 300	-862	-1 713	-2 178	

Kokonaiskustannusarvio ja taloussuunnitelmavuosien yhteensä sarakkeet saattavat poiketa toisistaan, koska vuoden 2021 toteuma sekä aikaisemmat vuodet vaikuttavat kokonaiskustannusarvioon.

Kunnan irtaimisto (kuten ICT-laitteet, kalusteet ja ajoneuvot) hankitaan pääsääntöisesti leasing rahoituksella.

POISTOSUUNNITELMA

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS: POISTOAIKASUOSITUS
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laituskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenh., yms. laitt.	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

Hankintasuunnitelmaan kirjataan kalenterivuoden kaikki tiedossa olevat hankinnat, joiden arvioitu arvo ylittää kansallisen tai EU- kynnysarvon.

Suosittelavaa on kirjata myös tiedossa olevat hankinnat, joiden arvo on yli 10 000 euroa (pienhankinta). Näistä tehdään aina hankintapäätös. Näitä hankintoja voidaan yhdistää muiden vastaavien hankintojen kanssa.

HANKINTASUUNNITELMA 2022

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	Arvioitu arvo, euroa, alv 0 %	Hankinnan vastuuhenkilö	Hankinnan aikataulu	Seuranta
		Kertahankinnan kaikki kustannukset tai sopimuksen kokonaisarvo	Hankinnan valmistelusta vastaavan henkilön nimi	Joko aika, jolloin pitää olla toimitettuna, tai sopimuskauden alku. Täsmennä alle.	
Tilapalvelut	Riihikallion monitoimikampuksen urakoitsijat	27 500 000	Mikko Heikkilä	Sopimuskauden alku 9/2022	
Tilapalvelut	Rykmentinpuiston monitoimikampuksen elinkaariurakoitsija ja palveluntuottaja	EU	Mikko Simpanen ja Jyri Oikkonen	Sopimuskauden alku 1/2023	
Tilapalvelut	Sähkönhankintakonsultti ja sähkösalon hallinnointi	kansallinen	tarkentuu	Sopimuskauden alku 1.6.2022	
Tilapalvelut	Ilmanpuhdistimet	Yhteishankinta	Tilapalvelut	Uusi sopimus 15.9.2022	
Tilapalvelut	Käsisammuttimet ja niiden tarkastuspalvelut	Yhteishankinta	Tilapalvelut	Uusi sopimus 15.2.2022	
Tilapalvelut	Sivouskoneet ja tekstiilikäsittelylaitteet	Yhteishankinta	Tilapalvelut	Uusi sopimus 1.9.2022	
Sivistys	Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen	200 000	Jaska Vilén	kesäkuu	
Sivistys	Jokelan latukoneen uusiminen	80 000	Jaska Vilén	elokuu	
Sivistys	Kelaleikkuri	35 000	Jaska Vilén	elokuu	
Sivistys	Jäähallin oheisharjoittelutilan varustaminen	30 000	Jaska Vilén	elokuu	
Sivistys	Ah-stadionin aitaaminen ja turvallisuustyöt	40 000	Jaska Vilén	lokakuu	
Sivistys	e-kirjat, e-äänikirjat sekä aineistojen hankinta- ja lainauspalvelu	20 000 / Yhteishankinta	Kirjastotoimen johtaja	Uusi sopimus 22.11.2022	
Ruokapalvelut, terveyskeskus	Astianpesukone	56 000	Minna Tikka	31.12. mennessä	
Ruokapalvelut, Hyrylän koulukeskus	Yhdistelmäuuni	20 000	Minna Tikka	heinäkuu	
Ruokapalvelut, keskuskeittiö	Jäähdyttävä pata, 100 l	25 000	Minna Tikka	heinäkuu	
Ruokapalvelut, Martta Wendelin	Astiat, kärryt yms	80 000	Minna Tikka	31.9.2022 mennessä	
Tuusulan Vesi	Jätevesipumppaamoiden saneeraus 3 kpl	150 000	Lassi Jutila	kevät	rakennusohjelman mukaisesti
Tuusulan Vesi	Verkoston saneeraus	1 Me	Lassi Jutila, Jukka Sahlakari	31.12.2022 aikana	rakennusohjelman mukaisesti
Tuusulan Vesi	Kaivamattomat menetelmät puitesopimus (rakennus+tutkimus), uusi sopimus	300 000 (sis verkoston saneerausten toteuttamiseen)	Lassi Jutila, Jukka Sahlakari	31.12.2022 aikana	
Tuusulan Vesi	Ajoneuvoja 6 kpl	Yhteishankinta / oma 300 000, leasing	Jukka Sahlakari	tammikuu (sopimus päättyy kesäkuussa)	
Vierherpalvelut	Metsäkaupat vuodelle 2023 (myynti Clodia kilpailutusjärjestelmän kautta)	200000 (arvio, ei sitova)	Riitta Kallioskoski	syyskuu	
Vierherpalvelut	Ryhmäkasvien hankinta	15 000	Riitta Kallioskoski/Minja	syyskuu	
Vierherpalvelut	Annanpuiston rakentaminen	350 000	Riitta/Niko/Minja	tammikuu	
Vierherpalvelut	Temmon alueenkuivatus	250 000	Riitta/Niko/Anne	tammikuu	
Vierherpalvelut	Kaukjärvenpuiston rakentaminen	500 000	Riitta/Niko/Anna-Mari/Anne/Minja	tammikuu	
Vierherpalvelut	Puustellinmetsänpuiston rakennuttaminen	250 000	Riitta/Niko/Minja/Anna-Mari	helmikuu	
Vierherpalvelut	Leikkipaikkojen turvatarkastukset/puitesopimus	100 000/palveluaika	Riitta/Anna-Mari/Anne	tammikuu	
Vierherpalvelut	Taloudsmetsä ja puistometsäsuunnitelmien päivittäminen	35 000	Riitta/Anna-Mari/Anne	huhtikuu	
Vierherpalvelut	Vihertyöntekijän puitesopimus	tarkentuu	Riitta/Niko/Anna-Mari/Anne/Minja	huhtikuu	
Vierherpalvelut	Etelä-Tuusulan Kunnossapitourakka (1.4.2022 alkaen)	EU-KISA	Riitta/Anna-Mari	Viimeistään tammikuu	
Vierherpalvelut/Kunnossapito	tarkentuu	EU-kisa	Jari/Riitta/Anne/Anna-Mari	loppuvuosi 2022	
Vierherpalvelut	Suunnittelukonsultin pienkisa/Jokelan lammet/ muut konsulttisopimukset	väh.50 000	Riitta/Minja/Niko/Anne/Anna-Mari	helmikuu	
Vierherpalvelut/Tuusulajärven ja joen ohjausryhmä	Jokipuiston kehittämissuunnitelma/rakentamissuunnitelmat	väh.50 000	Riitta/Minja/Terhi/Niko/Anna-Mari	maaliskuu	

Hankintasuunnitelmaan kirjataan kalenterivuden kaikki tiedossa olevat hankinnat, joiden arvioitu arvo ylittää kansallisen tai EU- kynnysarvon.

Suosittelavaa on kirjata myös tiedossa olevat hankinnat, joiden arvo on yli 10 000 euroa (pienhankinta). Näistä tehdään aina hankintapäätös. Näitä hankintoja voidaan yhdistää muiden vastaavien hankintojen kanssa.

HANKINTASUUNNITELMA 2022

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	Arvioitu arvo, euroa, alv 0 %	Hankinnan vastuuhenkilö	Hankinnan aikataulu	Seuranta
		Kertahankinnan kaikki kustannukset tai sopimuksen kokonaisarvo	Hankinnan valmistelusta vastaavan henkilön nimi	Joko aika, jolloin pitää olla toimitettuna, tai sopimuskauden alku. Täsmennä alle.	
Yhteiset palvelut	Tilintarkastuspalvelut	EU	Inkeri Kontiola	Uusi sopimus 1.1.2023	
Yhteiset palvelut	Sisäisen tarkastuksen palvelut	kansallinen	Inkeri Kontiola	Uusi sopimus 1.1.2023	
Yhteiset palvelut	Kalusteet	EU	Inkeri Kontiola	Uusi sopimus 1.4.2022	
Yhteiset palvelut	Tulkkauspalvelut	kansallinen	Inkeri Kontiola	Q1 2022	
Yhteiset palvelut	Pikatuokkapaalvelut	kansallinen	Inkeri Kontiola	Q1 2022	
Yhteiset palvelut	Toimistopaperit	Yhteishankinta	Inkeri Kontiola	Uusi sopimus 1.2.2022	
Yhteiset palvelut	Lehtitilaukset	Yhteishankinta	Inkeri Kontiola	Uusi sopimus 1.1.2023	
Yhteiset palvelut / HR	Rekrytointiprosessin kehittäminen	Kansallinen	Satu Kaján, Sinikka Aho	Q1 2022	
Kasvu ja ympäristö	Kaavasuunnittelun konsulttipalvelut, puitesopimus	tarkentuu	Asko Honkanen	Q1 2022	
Kasvu ja ympäristö	Kuorma-auto	300 000	tarkentuu	31.12. mennessä	
Kasvu ja ympäristö	Lumiaura	15 000	tarkentuu	31.12. mennessä	

Käyttötalouden taulukoiden lukuohje

TP 2020	= Edellisen vuoden tilinpäätös
TA 2021	= Vuoden 2021 talousarvio
MTA 2021	= Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
TA 2022	= Vuoden 2022 talousarvio
TS 2023 - TS 2026	= Taloussuunnitelmavuodet 2023-2026

Luvut esitetään tuhansina euroina

Toimintatulot ja toimintamenot sisältävät sisäiset erät

Selite	Määrärahataulukko (1000 €)							
	TP 2020	TA 2021	MTA 2021	TA 2022	TS2023	TS2024	TS2025	TS2026
TOIMINTATUOTOT	279	307	307	277	279	281	284	286
TOIMINTAKULUT	-6 332	-5 930	-6 070	-6 150	-6 212	-6 274	-6 336	-6 400
TOIMINTAKATE	-6 053	-5 623	-5 763	-5 873	-5 932	-5 992	-6 053	-6 114
Toimintakatteen muutos %		-7,1 %	-4,8 %	4,4 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %

Tuotot esitetään plus-merkkisinä ja kulut miinus-merkkisinä

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

TALOUSARVIO 2022

Yhtymähallitus hyväksyi 22.6.2021 § 90 talousarviokehityksen ja laadintaohjeet vuodelle 2022, minkä perusteella palvelualueet laativat talousarvioesityksen.

Oman palvelutuotannon maksuosuuksien kasvu vuoden 2021 talousarvioon verrattuna on n. 6,15 %. Talousarviossa on varauduttu 1,5 %:n palkkojen sopimuskorotuksiin, todelliset sopimuskorotukset selviävät vasta myöhemmin. Palkkojen harmonisointiin henkilöstön saatavuuden parantamiseksi on varattu n. 2,25 Me. Palkkaharmonisaatioon varattu määräraha on talousarviossa henkilöstöpalveluissa. Kun harmonisointipäätökset tehdään, määrärahat kohdennetaan palvelualueille päätöksen mukaisesti. Koska henkilöstöpalvelujen ja palvelutuotannon kustannukset jakautuvat kunnille eri perustein, on muutoksella vaikutusta maksuosuuskokonaisuuden jakautumiseen kuntien välillä. Muutoksen vaikutusta kunnittain on mahdotonta arvioida tässä vaiheessa.

Kehyksessä asiakaspalvelujen ostojen hinnankorotuksiin varauduttiin 2 %:n kasvulla. Joidenkin palvelujen hintojen korotukset ovat tätä suuremmat, mikä aiheuttaa riskin talousarviossa pysymiselle.

Erikoissairaanhoidon määräraha on budjetoitu HUS:lta keväällä saadun tiedon mukaisena (kasvu 3,9 %) kuitenkin siten, että tuottavuusohjelman erikoissairaanhoidon kohdentuvat toimenpiteet on vähennetty määrärahasta.

Hallituksen kesäkuussa hyväksymässä kehyksessä jäsenkuntien maksuosuudet olivat n. 647,3 Me. Kuntayhtymän johtajan talousarvioesityksen mukaiset maksuosuudet ovat n. 655,3 Me eli kehys ylittyi n. 8 Me. Kehyksen ylittymistä selittävät varautuminen koronahoito- ja palveluvelan purkuun (n. 6 Me) esimerkiksi mt- ja päihdepalveluissa sekä lastensuojelun palveluissa, Nurmijärven akuuttiosaston käyttöönotto remontin jälkeen aiheuttaa n. 0,5 Me:n kertaluonteiset kustannukset lisäksi rintasyöpäseulonnan sopimus laajenee. Uutena toimintana kunnilta kuntayhtymälle siirtyy kehitysvammaisten lasten iltapäiväkerhotoiminta. Kehyksessä tämän toiminnan kustannukseksi arvioitiin 1,2 Me, mutta kustannus on tarkentunut 1,9 Me:oon. Uusina velvoitteina kuntayhtymän kustannuksia lisää suolistosyövän seulonta (n. 0,5 Me) sekä hepatiittilääkitys (n. 0,2 Me).

Vuoden 2022 talousarvioon ei ole sisällytetty koronasta aiheutuvia välittömiä kustannuksia rokotuksiin, testaukseen ja jäljitykseen.

Kuntien maksuosuudet vuodelle 2022 ovat siis yhteensä n. 655,4 Me. Vuoden 2021 talousarviossa maksuosuudet ovat n. 626,6 Me ja tilinpäätösennusteen (8/2021) mukaiset maksuosuudet ovat n. 680,0 Me. Vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaiset maksuosuudet olivat yhteensä n. 641,5 Me.

Talousarviossa pysyminen edellyttää tuottavuusohjelman 40 Me:n (vuosille 2020-2022) tavoitteen toteutumista. Talousarviossa on huomioitu palvelujen verkoston toteutuminen esityksen mukaisena (mm. akuuttivuodeosaston lakkauttaminen n. 2 Me, virka-ajan ulkopuolisen lääkäri-hoitaja-palvelun yhtenäinen toimintamalli n. 1 Me). Riskeinä tunnistetaan asiakasmäärien ja palvelutarpeen kasvu, henkilöstön vaihtuvuus ja saatavuus, tilavuokramäärärahojen riittävyys, palvelujen ostojen arvioitua suuremmat hintojen muutokset.

Maksuosuudet kunnittain:

	Oma palvelutuotanto			Erikoissairaanhoito			Yhteensä		
	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TA 2021	TA 2022	Muutos-%
Hyvinkää	99 403 000	104 786 000	5,42 %	64 886 000	66 092 000	1,86 %	164 289 000	170 878 000	4,01 %
Järvenpää	81 784 000	87 168 000	6,58 %	55 900 000	57 730 000	3,27 %	137 684 000	144 898 000	5,24 %
Mäntsälä	40 026 000	42 663 000	6,59 %	27 026 000	27 684 000	2,43 %	67 052 000	70 347 000	4,91 %
Nurmijärvi	74 831 000	79 350 000	6,04 %	50 397 000	52 107 000	3,39 %	125 228 000	131 457 000	4,97 %
Pornainen	7 893 000	8 387 000	6,26 %	5 599 000	5 782 000	3,27 %	13 492 000	14 169 000	5,02 %
Tuusula	72 376 000	77 116 000	6,55 %	46 526 000	46 434 000	-0,20 %	118 902 000	123 550 000	3,91 %
Yhteensä	376 313 000	399 470 000	6,15 %	250 334 000	255 829 000	2,20 %	626 647 000	655 299 000	4,57 %

Kuntakohtainen tarkastelu, Tuusula

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualueella ikäihmisten nykymuotoisesta päivätoiminnasta luovutaan, mikä vaikuttaa maksuosuuteen noin 0,2 Me.

Hoito- ja hoivapalveluiden tietopakettiin sisältyy myös akuuttiosasto ja kotisairaala. Akuuttiosastohoidon hoitopaikkojen määrää vähennettiin Keusoten alueella n. 30 paikalla 2021 Nurmijärven akuuttiosaston remontin ajaksi. Palveluverkostosuunnitelman mukaisesti yksi akuuttiosasto lakkautetaan ja tämä on huomioitu talousarvion määrärahoissa.

Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketista on siirtynyt vaativa kuntoutus kuntoutuksen tietopakettiin, mikä näkyy määrärahan alentumisena tilinpäätökseen 2020 nähden. Tuottavuusohjelman mukaisesti asumispalvelujen palvelurakennetta pyritään edelleen keventämään ja ostoja suunnataan edullisempien palvelutuottajien yksiköihin, ja näin kustannustasoa saadaan hillittyä maltillisemmaksi.

Vammaispalveluihin on varattu 0,5 Me kunnilta kuntayhtymälle siirtyvään kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoitoon. Kehitysvammaisten asumispalveluyksikkö Neitoperho aloitti toimintansa heinäkuussa 2020 vastaamaan Tuusulan alueen patoutuneeseen asumispalvelutarpeeseen.

Kotorannan kuntouttava yksikkö on avattu huhtikuussa 2020 tuottavuustoimenpiteenä lastensuojelun sijoituskustannusten vähentämiseksi koko Keusoten alueella. Vuodelle 2022 on varattu avohuollon sosiaalityöntekijän lisäresurssi. Lastensuojelun sosiaalityöhön mitoitus vuonna 2022: 35 lasta / sosiaalityöntekijä ja myöhemmin 30 lasta / sosiaalityöntekijä (LS lakimuutos 1.1.2022). Tuusulassa on tällä hetkellä noin 40 asiakasta / sosiaalityöntekijä. Lasten, nuorten ja perheiden tietopakettiin on varattu 13,5 Me, joka on 0,1 Me vähemmän kuin 2020 vuoden tilinpäätös.

Mielenterveys- ja päihdeasumispalvelujen asiakasmäärä on kasvanut 10 % vuoden 2020 alusta. Asumispäiviä on toteutunut 16 % enemmän ajalla 1-9/2021 verrattuna edelliseen vuoteen.

Utenua velvoitteena vuoden 2022 talousarvioon on lisätty suolistosyövän seulonta ja hepatiittilääkitys sekä rintasyöpäseulonnan laajennus. Tuusulan osuus seulonnoista on 0,16 Me. Hepatiittilääkityksen varaus on lisätty Infektio- ja tartuntatautiyksikön määrärahoihin, josta määräraha jakautuu väestön suhteessa kunnille.

Hallituksen päätöksen mukaisesti apuvälinetoiminta ulkoistetaan HUSille vuoden 2022 alusta lähtien, tästä aiheutuu hieman kustannusten nousua ensimmäisenä vuotena, toiminnan määrärahavaraus 0,5 Me. Hoitotarvikejakelun määrärahavaraus on 1,6 Me, joka on 0,3 Me

pienempi kuin tilinpäätös 2020. Apuvälinepalvelujen sekä hoitotarvikejakelun kriteerit on tarkistettu ja yhtenäistetty 2021 Keusote-tasoisiksi.

Keusoten kuntoutuskeskus Kiljavalla aloitti Keusoten omana toimintana vuoden 2021 alussa, mikä on vähentänyt ulkopuolisen lääkinnällisen kuntoutuksen ostotarvetta.

Kuntoutuskeskukseen on keskitetty koko kuntayhtymän vaativa kuntoutus. Haasteena on ollut hoitohenkilökunnan saatavuus, jonka vuoksi käyttöastetta ei ole saatu nostettua riittävän korkeaksi. Vaativan osastokuntoutuksen varaus 2,6 Me.

Vastaanottopalveluissa virka-ajan ulkopuolisen lääkäri-hoitaja vastaanottotoiminnan muutostyötä jatketaan edelleen, lisäksi etäpalveluin pyritään korvaamaan suurin osa läsnävastaanottoja ja näin vastaamaan myös kasvaneeseen palvelujen kysyntään. Myös fysioterapeuttien suoravastaanoton laajentumisella pyritään osin korvaamaan tulespotilaiden lääkärikäyntejä. Lääkärin ja hoitajan vastaanottotoimintaan on varattu 7,1 Me. Hoitajamaksun poistuminen asiakasmaksulain muutoksen myötä vähentää vastaanottopalvelujen asiakasmaksutuottoja. Maksukaton laajentuminen myös suun terveydenhuoltoon vähentää palvelun asiakasmaksutuottoja. Suun terveydenhuollon määrärahavaraus 4,1 Me. Suun terveydenhuollon jononpurku päättyy vuoden 2021 loppuun mennessä.

Erikoissairaanhoidon kokonaismaksuosuus ilman ensihoitoa on 45,1 Me eli 3,0 Me suurempi kuin vuoden 2020 tilinpäätös. Ensihoidon ja sairaankuljetuksen varaus on 1,3 Me, joka on hieman vuoden 2020 tilinpäätöstä korkeampi. Vuoden 2022 loppuun mennessä erikoissairaanhoidon mahdollinen alijäämä tulee jäsenkuntien katettavaksi, ennen hyvinvointialueelle siirtymistä.

Maksuosuudet tietopaketeittain

		TP 2020	TUUSULA TA 2021	TA 2022
Sote-tietopaketit	€	-118 335 938	-118 902 254	-123 549 724
Suun terveydenhuollon tietopaketti	€	-3 915 159	-3 137 850	-4 058 565
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	€	-3 531 604	-3 538 196	-3 814 646
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	€	-13 622 218	-12 632 394	-13 488 885
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	€	-1 691 292	-1 599 514	-2 035 943
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	€	-21 697 220	-21 017 148	-21 391 495
Vammaisten palvelujen tietopaketti	€	-16 564 131	-16 520 308	-17 414 691
Kuntoutuksen tietopaketti	€	-3 935 020	-4 341 607	-4 684 715
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	€	-10 791 658	-8 615 470	-9 117 564
Päivystyksen tietopaketti	€	-987 974	-912 204	-988 079
Ensihoidon tietopaketti	€	-1 271 046	-1 394 300	-1 326 245
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	€	-40 236 906	-45 132 160	-45 107 812
Hallinto	€	-91 710	-61 104	-121 085

TUUSULA

www.tuusula.fi